

ജാനകീപരിണയം

മലയാളനാടകം

91571
 14516
 2019
 16(4)91
 2019

ജാനകീപരിണയം.

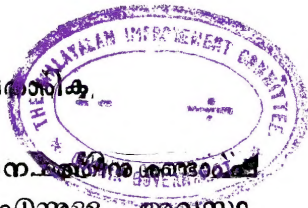
മലയാളനാടകം.

കൊച്ചിസംസ്ഥാനത്തു ബഹുമാനപ്പെട്ട ജി.എം.
കോട്ട് വക്കീൽ, ചിറൻ ചമ്പത്തിൽ
ചാത്തുക്കുട്ടിമന്നാടിയരാരാൽ
സംസ്കൃതത്തിൽനിന്ന ശ്ലോകത്തിന്നു ശ്ലോകമായും,
വാക്യത്തിന്നു വാക്യമായും,
മലയാളത്തിൽ
ഭാഷാന്തരപ്പെടുത്തിയത്.

[രണ്ടാം പതിപ്പ് കോപ്പ്. ൧൦൦൦]

തൃശ്ശിവപേരൂർ
'വിദ്യാവിനോദിനി' അച്ചുകൂടത്തിൽ
അച്ചടിപ്പിക്കപ്പെട്ടത്.
൧൦൭൬

രണ്ടാം പതിപ്പിന്റെ അവതരിപ്പൽ

ഒരു ഗ്രന്ഥകർത്താവിനു, തന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിന്നു രണ്ടാം പതിപ്പിൽ ഒരു അവതരിപ്പൽ എഴുതുക എന്നുള്ള അവസ്ഥ, ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്നു പൂർണ്ണമായ സാഹചര്യം സിദ്ധിച്ചു എന്നുള്ള ചാരിതാത്മ്യത്തിന്റെ ഒരു പര്യായവാചകമെന്നല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ല. ഭാഷാസാഹിത്യ പണ്ഡിതന്മാരായ കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ മുതലായ മഹാന്മാരാൽ നൽകപ്പെട്ടതും ഒന്നാം പതിപ്പോടുകൂടി അച്ചടിച്ച പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതും ആയ സട്ടിഫിക്കറുകൾക്കൊണ്ടു, പുസ്തകം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ കേരളത്തിൽ വിലയുള്ള വളരെ പത്രങ്ങളും ആ പത്രങ്ങൾ മുഖേനയും എഴുത്തുകൾ മൂലമായും പല യോഗ്യന്മാരും പറഞ്ഞ നല്ല അഭിപ്രായങ്ങൾക്കൊണ്ടു, പിന്നീട് മദ്രാസ്സു സർവ്വകലാശാലക്കാർ ഈ പുസ്തകത്തെ എഫ്. എ., ബി. എ. റം പരീക്ഷകൾക്കു ഒരു പാഠപുസ്തകമായി സ്വീകരിച്ചതുകൊണ്ടുതന്നെ ഗ്രന്ഥകർത്താവിനു മതിയായ ചാരിതാത്മ്യത്തിന്നു ഇടയായിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ കേരളീയന്മാരുടെ അഭ്യുദയത്തിന്നു എല്ലാ പ്രകാരത്തിലും പുരോഗമികളായി വഴികാണിച്ചുകൊടുക്കുന്ന ആ മഹാന്മാരുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു സൂക്ഷ്മത്തിൽ കേരളീയന്മാരുടെ ഒരു പ്രതിനിധിസ്ഥാനത്തിൽനിന്നു കൊടുക്കുന്നതിൽ അധികമായ ഒരു വിചക്ഷരതയാൽ പാടില്ലെല്ലോ. അങ്ങിനെ ഇരിക്കെ ആയ ഭിപ്രായങ്ങൾക്കു വേണ്ടപോലെ വിലയും പ്രാബല്യവും സിദ്ധിക്കുന്നത ഗ്രന്ഥം ആകുവേണ്ടി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയൊ അവരുടെ സ്വീകാരംകൊണ്ടല്ലാതെ മറ്റു വിധത്തിലുണ്ടാവുന്നതല്ലെന്നു ഞാൻ പറയേണമെന്നില്ല.

രണ്ടാം പതിപ്പിൽ പറയത്തക്കതായ ഒരു ഭേദഗതി ഒന്നും ചെയ്തിട്ടില്ല. എന്നാൽ ആദ്യം രണ്ടാം ഗ്രന്ഥം എഴുതുന്ന കാലത്തു അഭംഗി എന്നു വിചാരിച്ചു വന്നിരുന്നില്ലാത്തവയും ഇപ്പോൾ പക്ഷാന്തരത്തിൽ അങ്ങിനെ വിചാ

രിക്കപ്പെട്ട വരുന്നവയും ആയ ഏതാനും ചില പ്രയോഗങ്ങളെ അചിടെയവിടെ ഭേദപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ട്. അങ്ങനെയുള്ള പ്രയോഗങ്ങളിൽതന്നെയും ചിലതു ഭേദപ്പെടുത്തേണമെങ്കിൽ ആ പദ്യങ്ങൾ തന്നെ മാറ്റി എഴുതേണ്ടി വരുന്നതാകയാൽ കാര്യാന്തരങ്ങൾകൊണ്ടും ഈ പതിപ്പിനു തിടുക്കമായ ആവശ്യം നേരിട്ടതുകൊണ്ടും വേണ്ടപോലെ മുഴുവനും ഭേദപ്പെടുത്തുവാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ല. പ്രഫ് വായിക്കുമ്പോൾ ഏതാനും ചില മാറ്റങ്ങൾ ചെയ്താൽ മാത്രമെ സാധിച്ചിട്ടുള്ളൂ. അതുകൊണ്ട് ഞ്ഞു വീഴ്ചയെ മഹാജനങ്ങൾ ക്ഷമിക്കണമെന്ന് ഗുണമകർത്താവിനുവേണ്ടി ഞാൻ അപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് ഈ അവതരികയെ അവസാനിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

തൃശ്ശിവപേരൂർ	}	സി. എസ്സ്. ഗോപാലപ്പ
1076 കക്കടകം 18-ാം-നു-		ണിക്കർ ബി. എ.

സ മ ള് ണ ം

ഈ മലയരൂപരിഭാഷാനാടകത്തെ

ബഹുമാനപ്പെട്ട

രാമവർമ്മ കെ. സി, എസ്സ്. ഐ.

കൊച്ചി വിലിയ തമ്പുരാൻ

തിരുമനസ്സിലെ തൃപ്പാദത്തിൽ

അനുവാദപ്രകാരം

സവിതയം സമർപ്പിക്കുന്നു.

എന്ന തിരുമനസ്സിലെ ഭക്തിയുള്ള

പ്രജകളിലൊരുവനായ

പരിഭാഷകൻ,

ഭാഗം	വരി	അബദ്ധം	സുബദ്ധം
12	11	പത്മ	പത്മ
16	31	എന്ന	എന്ന
17	3	വർജ്ജിതൻ	വർജ്ജിതൻ
44	30	നടുവികൽ	നടുവികൽ
56	15	യില്ലാത്ത	യില്ലാത്ത
ടി.	16	യ്ക്കു—അറ	കായ്ക്ക—അറി
65	8	തായിരിക്കാം	താരായിരിക്കാം
68	32	രാത്രിഞ്ച	രാത്രിഞ്ച
76	11	മണ്ടുന്ന	മണ്ടുന്ന
77	3	ക്കോകിലം	ക്കോകിലം
81	8	കുന്നിതു	കുന്നതെ
ടി.	25	പൂവീന	പൂവേ
90	13	വാഴുന്നിതു	വാഴുന്നപോൽ
93	12	മുഴുരം	മുഴുരം
98	22	കുതി	ചെവികൾ
ടി.	23	നാനന്ദം	കുതനന്ദം
103	3	നംറാൽ	നംറാൽ
111	14	ശിവചാ	ശിവചരവാ
122	12	നിതു	നതെ
ടി.	30	മറിഞ്ഞു	മറഞ്ഞു
123	23	നിതു	നിതാ
131	2	ലിരടൊല	ലിരടൊല
137	3	വായുവാൻ	വായുവാൽ
143	16	കെ	കൊ
147	4	എകാന്ത	എകാന്താ
150	29	വത്സി	വത്സ
153	7	പോയി	പോയ
157	15	ലൊഴുകി	ലൊഴുകി
170	27	ചേന്ദ്ര	ചേന്ദ്ര
172	2	കവി	കവി
190	23	നിതു	നതെ

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം.

ശിവഭാഷാഭാരതം

ഒന്നാളുറിയവേദവാഞ്ചുകുടിപ്പാനോവുജസ്ത്രീകൾ
 ക്ഷണിന്നൊട്ടിയചന്ദനപ്പൊടിയുടപ്പാനോരസാഖെന്നപോൽ
 മന്ദംപൊങ്ങിലയംകലനുമുളിനാമുദാകേടുപൈ
 വന്നമ്പോടിനക്കമക്കുപടശോപാലൻറകാൽപാതുവഃ (1)

അത്രയുമല്ല

കൊന്നപ്പൊടിനീക്കിനിനടികളിൽച്ചേർത്തിടുന്നൻയവകം
 നന്നായ്ഭസ്മമുതച്ചുമുലമേൽനിമ്മിച്ചപത്രാംകരം
 വന്നാലുംവെളിയിൽകളിക്കുവതിന്നെന്നോതീടുമാളീജനം
 തന്നെക്കണ്മനക്കൊണ്ടടിക്കുഗജാപാലിക്കണന്നിങ്ങളെ (2)

(നാദിയുടെ അവസാനത്തിൽ)

സൂത്രധാരൻ—(മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ട്)

എല്ലാശാസ്ത്രമറിഞ്ഞമോഭരതസിദ്ധാന്തത്തെയെല്ലാംധരി-
 ച്ചല്ലാസേനാദിളങ്ങിടുന്നകവിതാസാരംഗ്രഹിച്ചുററവും
 ചെല്ലാൻമുള്ളൊരുസത്വമാജമിതുസൽപുണ്യത്തിനാൽപഭൃമാ
 മെല്ലാലാലപിവന്ദ്യമാശ്രിതജനശ്രേയസ്സിനുംഹേതുവാം (3)
 അതിനാൽ ഏകാലിക്കത്തക്ക സൽഗുണങ്ങളാൽ പൂർണ്ണമായിരി-
 ക്കുന്ന ഈ സജ്ജനസദസ്സിനാക്കുന്നുണ്ട് ഞാൻ കലക്രമത്താ-
 ൽ സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്ന അഭിനയവിദ്യയെ ഭരതാചാര്യമതപ്ര-
 കാരം ഇപ്പോൾ കാണിച്ച് എന്നെ കൃതായ്മനാക്കുന്നുണ്ട്.

(ആകാശത്തിൽ ചെവി കൊടുത്തിട്ട്)

അല്ലയോ സഭാധാസികളെ! നിങ്ങൾ എന്തു പറയുന്നു?

സേനഭട്ടത്തിൽസരളത-

യെന്നല്ലതമ്മത്തിലുംരസംപാരം

ചേർന്നൊരുപുതുതാനാടക-

മിനുഭവാനഭിനയിക്കത്തക്കതൊക്കെയ്- എന്നൊ (4)

ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! ചിത്തമെന്നുടെയേതിക -

ലെത്തിയെന്നാലതികലെ

സത്തുകൾക്കുമഭിപ്രായ -

മൊത്തതുംദൈവകല്പിതം

(5)

(അണിയറക്കു നേരെ നോക്കിട്ട്) ആയ്! ഇവിടെ വര.

നടി— (പ്രവേശിച്ചു) ആയ്! ഇതാ ഞാൻ വന്നിരിക്കുന്നു.

സൂത്രധാരൻ— മാനുന്മാരായ ഈ സഭാംഗങ്ങളുടെ കല്പന കേട്ടില്ലേ?

നടി— (ദീർഘശ്വാസത്തോടുകൂടി) കേട്ടു, കേട്ടു. എന്നാൽ അങ്ങയുടെ സഹോദരീപുത്രനായ 'കുളഹംസൻ' വിവാഹം ചെയ്യാനായി നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന എന്റെ പുത്രിയായ 'കുമലിനിയെ' ഏതൊരു 'മഹാമായ'നെന്ന കശീലവൻ വ്യാജത്താൽ കുളഹംസന്റെ വേഷം ധരിച്ച് അപഹരിപ്പാൻ പോകുന്നതായി കേൾക്കുന്നു, അതുകൊണ്ട് 'കുമലിനിയുടെ മനോരമം' എങ്ങിനെ നിർവ്വഹിക്കുമായി ഭവിക്കുമെന്ന് ഞാൻ വ്യസനിക്കുന്നു.

സൂത്രധാരൻ— ആയ്! വ്യസനിക്കേണ്ട, ഞാൻ ബ്രഹ്മാർപ്പണമെന്ന നടനെ കുമലിനികുളഹംസന്മാരുടെ വിവാഹം നടത്തുവാൻ മദ്ധ്യസ്ഥനായി നിയമിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കുളഹംസന്റെരൂപമന്യ -

നളവായിടിലുമെത്തുഹാനിയുള്ള

കുളഹംസനുവിദ്യയിൽപടുതപം

കുളവല്ലഭതന്നെവേർതിരിക്കും

(6)

അതിനാൽ ഈ സഭയെ സംതോഷിപ്പിക്കുവാനായി ഭവതി

ഈ വസന്തകാലത്തെതന്നെ ഉദ്ദേശിച്ച സംഗീതമാരംഭിക്കൂ.

ഇപ്പോൾ, തൻകൊക്കുകൊണ്ടുതളിർകൊത്തിയടുത്തുവാഴും

പെണുകാകിലത്തെയനുസൃതമന്ദേനകൂകി

മാകൊമ്പിലേക്കുകയിൽവണ്ടുകളെസ്വപക്ഷം -

വൻകാറ്റിനാൽദൂതമകറ്റിരമിച്ചിടുന്നു

(7)

നടി— അങ്ങിനെയൊക്കട്ടെ, എന്നാൽ മാനുന്മാരായ ഈ സഭാംഗങ്ങളുടെ കല്പനയ്ക്ക് അനുരൂപമായ നാടകം എന്താണെന്ന് ഞാൻ ആലോചിച്ചിട്ടും അറിയുന്നില്ല.

സുരേഷ്— (ചിരിച്ച്) ഭവതി അതിനെ മറന്നുവോ? ഇതു
 െടെ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട 'ജാനകീപരിണയം' എന്ന നാടകത്തെ
 ഭവതിയ്ക്ക് അഭ്യസിപ്പിച്ചിട്ടില്ലേ?

നടി— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഭാഗ്യത്താൽ അങ്ങ് എന്നെ ഇപ്പോൾ കാണപ്പെടുത്തി. സമുദ്രത്തിൽനിന്ന് ചന്ദ്രനേന്ന് പോലെ മഹാനഭാവനായ 'യജ്ഞരാമ' ഭീക്ഷിതരിൽനിന്നുത്ഭവിച്ച 'രാമഭദ്ര' ഭീക്ഷിതരല്ലെ ആ നാടകത്തെ നിർമ്മിച്ചത്?

സുര്യധാരൻ— ആയുർ! ഭവേതി പറയുന്നത് സംസ്കൃത നാടകത്തെ കുറിച്ചല്ലേ? ആ നാടകത്തെത്തന്നെ മലയാളികളുടെ വിനോദത്തിനായാണ് ചേമ്പത്തിൽ ചാത്തുക്കുട്ടി മന്നാടിയാർ? മലയാള ഭാഷയിലാക്കിയില്ലേ. ഞാൻ പറഞ്ഞത് അതിനെക്കുറിച്ചാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ മലയാളികൾ അധികമുള്ള രാജ്യസഭയിൽ അതിനെത്തന്നെയാണ് ഉപയോഗിക്കുന്നത്.

മടി— (കാഞ്ചോടുകൂടി) ഓ! ഞാൻ തെറ്റി ധരിച്ചുപോയി ആ
 യ്! എന്നാൽ അന്വേഷൻ കവിതയെ മറ്റൊരു ഭാഷയിൽ
 ആക്കുന്നതുകൊണ്ട് ആ കവിക്ക് എന്താണ് ഒരു യോഗ്യത
 സിദ്ധിക്കുന്നത്?

സുത്രധാരൻ— ഇങ്ങിനെ പറയരുതെ! ഒരു ഭാഷയിലുള്ള കവിതയെ മറ്റൊരു ഭാഷയിലാക്കുന്നതു തന്നെ പ്രയാസമാണ്. വിശേഷിച്ചും സംസ്കൃതഭാഷയിലുള്ള കവിതയെ മലയാളഭാഷയിലാക്കുന്നത് മറ്റൊരു പ്രയാസം തന്നെ.

നടി— ആയ്! മലയാളഭാഷയിൽ കവിതയ്ക്ക് എന്തുകൊണ്ടാണു് ഇത്ര പ്രാധാന്യം?

സൂത്രധാരൻ—(ചിരിച്ച്) കേൾക്കൂ! കവിതാവിഷയത്തിൽ—
ഒന്നായ്ചേർക്കുമ്പോൾ ഉടവിട്ടെങ്ങകിലും ചേർത്തടം [ഉ
പനിൽ ചേർത്തവിശേഷണങ്ങളെ ഉടമസ്ഥൻ ചേർത്തവിശേഷ്യ
പിന്നെ പ്രാസമത്രവേണ്ടവളരെക്കൂട്ടം പദം സംസ്കൃതേ
എന്നാൽ കേരളഭാഷയിൽ കവിതപോലല്ലായ്യാൽ ഉൾപ്പടം (8)

നടി— ശരി തന്നെ, പ്രയാസമുള്ള പ്രവൃത്തിയാണെല്ലോ യോ
ഗ്യതയ്ക്കു കാരണം.

സൂത്രധാരൻ—കണ്ടാലും ഇപ്പോൾ,

ശ്രീരാഘവൻചരിതവണ്ണനയാൽപവിത്രം
പാരംപ്രബന്ധമിതഹോകവിയോപ്രസിദ്ധൻ
നേരേവസിപ്പവരിലത്രരസജ്ഞരല്ലാ-
താരുള്ളുഭാഗ്യപരിണാമമിതൊക്കയുംമേ (9)

അതിനാൽ ഭവതി ഗാനം ചെയ്യേണം.
നടി— അങ്ങനെ തന്നെ (ഗാനം ചെയ്യുന്നു)
കാന്തകളിഹചാത്തുന്തു
കൂന്തലതിൽബകളുപുഷ്പമാലകളെ
കാന്തനസൂരതാന്തത്തിൽ
ശ്രാന്തിയകറുന്നിതാശുതൽഗന്ധം (10)

അത്രയുമല്ല,
സൂരതശ്രാന്തകളാകിയ
തരുണികൾമന്ദംതണുത്തുജനലൂടെ
വരുമൊരുവായുവിനെശ്രമ
ഹരണനിമിത്തമുദാസ്യതിക്കുന്നു (11)

വേറെ ഒന്നുകൂടി... (എന്ന് പകുതിപറഞ്ഞ്, പേടിച്ചുവിറയ്ക്കുന്നു)
സൂത്രധാരൻ— നിൻഭംഗിയേറുന്നൊരുപാട്ടുമൂലം
സുംഭിച്ചുകൊണ്ടിസ്സഭയാണിടുന്നു
ഡംഭംനടിക്കേണ്ടൊരുനീവുമെവ
കിംഭീതികയ്ക്കാണ്ടുവിറച്ചിടുന്നു? (12)

നടി— അങ്ങ് കാണുന്നില്ല. ഇതാ ഒരു രാക്ഷസൻ ഇവിടയ്ക്കു
തന്നെവരുന്നു. അതിനാൽ ഞാനെങ്ങനെ ഭയപ്പെടാതി
രിക്കുന്നു? (എന്ന് മറ്റൊരേടത്തു ചെല്ലുന്നു)

സൂത്രധാരൻ— (നോക്കിട്ട്) ആയ്ക്! ഭയപ്പെടേണ്ട! രാവണാ-
നചരനായ സാരണന്റെ വേഷം ധരിച്ച് രംഗത്തിലേക്കു
വരുന്ന ഇവൻ എന്റെ സ്നേഹിതനായ ഒരു നടനാണ്. അ-
തുകൊണ്ട് മേൽ വേണ്ടുന്ന പ്രവൃത്തികൾക്ക് നമ്മളും തയ്യാ-
റായിരിക്കുക.

(എന്ന രണ്ടുപേരും പോയി)
ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവന

(അനന്തരം സാരണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)
സാരണൻ— (നേരേനോക്കി സന്തോഷത്തോടുകൂടി) സകല ഭേ

വാസുരന്മാരും വന്ദിക്കപ്പെട്ട പാപേതമങ്ങളോടുകൂടിയ
 'രാവണ്' മഹാരാജാവായ സ്വാമിയാൽ വർത്തമാനം അറി-
 വാനായി മിഥിലാപുരത്തിന്ന് അയയ്ക്കപ്പെട്ട 'ശുകൻ' ഇ-
 താവരുന്നു.

ശുകൻ— (പ്രവേശിച്ചു) ആയുനായ സാരണനൊ.

സാരണൻ— തന്നോട കല്പിച്ചിട്ടുള്ള കാര്യം സഫലമായോ?

ശുകൻ— അതെല്ലാം ഞാൻ പറയാം. അങ്ങിപ്പോൾ എവി-
 ടെക്കാണ് പുറപ്പെട്ടത്?

സാരണൻ— മഹാരാജാവ് എന്നോട കല്പിച്ചു.

ശുകൻ— എങ്ങിനെ?

സാരണൻ— യോഗശ്രമിയിൽനിന്നു ജനിച്ച ലോകസുന്ദരിയായ
 സീതയെ ജനകരാജാവ് പുത്രിയാക്കി വളർന്നതായി കേൾ-
 കുന്നു, അവളെ ഇനിക്കുവേണ്ടി ജനകരാജാവിനോടു നീ
 ചെന്നു ചോദിക്കണം? എന്ന്.

ശുകൻ— ആയുതും! അപ്രകാരമിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിനടു-
 ടി മനുഷ്യനിൽപോലും അപൂർവ്വമായി ഒരു വിനയം ആരും
 ചിരിക്കുന്നു.

വിണ്ണോർനാരികളെപ്പിടിച്ചുവലമായ്ക്കാരാഗ്രഹംചേർത്താ-
 ണുണ്ണിപ്രായമതികൽമണ്ണുകളിയവുണ്ണുവിളങ്ങുംപ്രഭ-
 തിണ്ണുജാനകിതന്നെയെന്നപഹരിപ്പാനായ്നിനയ്ക്കാഞ്ഞു. മ-
 കണ്ണൻതന്നുടെഭക്തനെന്നുജനകൻതന്നിൽപ്രിയമുലമോ (13)

സാരണൻ— അതെ.

ശുകൻ— അങ്ങ് ഇവിടത്തെ വർത്തമാനം കേൾക്കൂ.

സാരണൻ— പറയൂ.

ശുകൻ—

തന്നേസീതയ്ക്കുരാഗംശുഭേഗുണനിധിയാംരാമനിൽസംഭവിച്ച
 മന്നൻവംശത്തെയോർത്തജനകനുമതിനെക്കേട്ടുസമ്മതിച്ചു
 എന്നല്ലുള്ളത്തിൽനശ്ശരവരനെഭയപ്പെട്ടവൻനിയ്യിച്ചു
 മന്നംസ്വഗ്ഗത്തെനിമിച്ച്ചൊരമനിയെവിവാഹംനടത്തിട്ടുവാ

[നം (14)]

സാരണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചു) കാലത്തിന്റെ

ണ്? (എന്ന് ആലോചന നടിച്ചു സന്തോഷത്തോടുകൂടി)
രാജാമഹവപുണ്യോത്തമന്റെ വഞ്ചിക്കണംമായാൽ
വ്യാജേനാപഹരണിരക്ഷസർബലംകൊണ്ടെങ്കിലുംസ്രീകളെ
കാജസ്സാലികൾകണ്ടുപിന്തുപതിയിൽസത്തുഷ്ടയാപുത്രിയാൽ
രാജാശങ്കരഭക്തനായവരനിൽസമ്പ്രദാനംമൈമിലൻ (17)

അതുകൊണ്ട് വിശ്വാമിത്രവേഷംധരിച്ച വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോ
ടുകൂടി രാമവേഷം ധരിച്ച രാവണമഹാരാജാവിനെ ജനക
സമീപത്തിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകേണ്ടതാണ്.

ശ്രീകൻ— ആയ്! അങ്ങയുടെ ആലോചന നന്നായി. എന്നാ
ൽ അയോദ്ധ്യയ്ക്കു ചെന്നിരിക്കുന്ന ആ ക്ഷത്രിയബ്രാഹ്മണൻ
തിരിയെ വരുന്നതിനെ മുടക്കണം.

സാരണൻ— വത്സ! നീ പറഞ്ഞതു ശരിയാണ്. അത് താട
കയെക്കൊണ്ടല്ലാതെ മററാൽ സാധിക്കും. എന്തുകൊ
ണ്ടെന്നാൽ,

ആയിരമാനകൾബലമു-

ള്ളായവളെളിവികൽനിന്നുപോരാട്ടം

മായയൊഴിഞ്ഞമകണ്ടാൽ

സ്രീയെന്നാരുപധിക്കയില്ലവളെ (18)

ശ്രീകൻ— എന്നാൽ അങ്ങ് തടകയെ ആ കാഴ്ചത്തിനു പറ
ഞ്ഞയക്കുക. ഞാൻ ഈ വർത്തമാനത്തെ മഹാരാജാവിനോ
ട അറിയിക്കാം. (എന്നു പോയി)

സാരണൻ— (നേരേനോക്കി അതുകൂടത്തോടുകൂടി) വിചാരിച്ചു
ഉടനെ ആയ്കയായ താടകയെ കാണുമാറായല്ലോ. ഇതാ
ഇവർ,

കാരെല്ലാംകടൽമാലപാത്തിയകചാലാതത്തിനാൽനീക്കിവാ-
യോരത്തെട്ടിയമംസലോലകഴുപക്ഷാലാതവാതങ്ങളാൽ

ഘോരംചിന്നിയകുന്തലോടലറിവായേററംപിളന്നുംഭയം- [രാ
ന്നാരാത്രിലവധൂക്കുവിട്ടെഴിയുകാശത്തിൽനിന്നെത്തിനാ

(അനന്തരം മേൽപ്രകാരമുള്ള രൂപത്തോടുകൂടി 'താടക' പ്ര
വേശിക്കുന്നു)

സാരണൻ— (അരികിൽ ചെന്ന്) ആയ്കേ! ഞാൻ നമസ്സ
രിക്കുന്നു.

താടക— സാരണനൊ, എന്നാൽ ദീപ്തയുസ്സായി ഭവിക്ക.

സാരണൻ— എവിടെക്കായിട്ടാണ് പുറപ്പെട്ടത്?

താടക— വിശ്വാമിത്രമുനിയുടെ ബന്ധുവായും ശിവഭക്തനായും മരിക്കുന്ന പരശുരാമനാൽ അപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട, ശിവഭക്തനായ രാവണമഹാരാജാവിന്റെ കല്പനയാൽ യോഗം മുടക്കരുത്? എന്ന് പുത്രനായ മാരിചനോടു പറയാനായിട്ടാണ്. സാരണൻ— (ചിരിച്ചു) ക്ഷത്രിയ ബ്രാഹ്മണനായ ആ വിശ്വാമിത്രന്റെ ഉപായം കേൾക്കേണ്ട. ആയു! യോഗമാണ് എന്ന് വ്യജം പറഞ്ഞ് സീതാരാമന്മാരുടെ വിവാഹം നടത്തുവാൻവേണ്ടി ജനകന്റേയും വിശ്വാമിത്രന്റേയും ഉപായമാണിത്.

താടക— എന്തിനായിട്ട് വ്യജം പറയുന്നു?

സാരണൻ— മഹാരാജാവ് സീതയെ ചോദിക്കുമെന്നു വിചാരിച്ചു.

താടക— ഇങ്ങനെയൊക്കെകിൽ മഹാരാജാവിനു വേണ്ടി ഞാൻ തന്നെ ജനകിയെ അപഹരിച്ചു കൊണ്ടുവരാനൊക്കട്ടെ.

സാരണൻ— അങ്ങനെ വേണ്ട!

ജനകജയെബലാൽഹരിക്കിലൊട്ടും

മനമതവറക്കുമിടയ്ക്കില്ലഭവേ

ജനകനൃപനിലുള്ളശൈവമോദം—

ലനമതമല്ലതരാക്ഷസേശപരണം

(20)

എന്നു മാത്രമല്ല, ഹേമന്താൽപുണരുവതിന്നുരഭയെത്താൻ

കാമിച്ഛേദവുഹിമാദ്രിയിങ്കൽവെച്ചു

സ്വാമിക്കുനടനവളേകിയോരശരംപാൽ

കാമിക്കാത്തവളെബലേനതൊടുക്കും

(21)

എന്നാൽ ഇങ്ങനെ (എന്നു ചെവിയിൽ പറയുന്നു)

താടക— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി! നിന്റെ ആലോചന നന്നായിരിക്കുന്നു.

ഈവിധമെങ്കിൽജനകി—

രാവണനുകയ്യിലാകുമതുന്താനം

ആവതുമിങ്ങുചതിപ്പാൻ

ഭോവിച്ചവരെച്ചതിപ്പതാണാചിതം

(22)

ഞാനും മാരിചനും അവന്റെ അനുചരന്മാരുംകൂടി രാത്രിയിൽ മാഗ്ഗ് മദ്ധ്യത്തിൽ കിടന്നുറങ്ങുന്ന ആ മഹഷിയെ സംഹരിക്കാം. നീയും ലങ്കാപുരത്തിൽചെന്ന് മഹാരാജാവിനെ പുറപ്പെടിക്ക്. (എന്ന് പോയി)

സാരണൻ— അടലിലുറയ്ക്കുവാൻ ജയമെ-

ന്നടനതിനാൽ താടകയ്ക്കു തുണയായി

പടയോടങ്ങതിമായാ

പടുവരം മാരിചനെ ദൂതമയക്കും

(23)

(എന്നുപോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വംഗം

(അനന്തരം വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോടും സാരണനോടുംകൂടി രാവണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

രാവണൻ—

കുറുപ്പാസീതയെയെന്നുകണ്ണിരുപതും തേടുന്നമേകൈതുകും

ക്ഷോണീനദിനിതനെയെന്നു ചൂണരമെന്നങ്ങനേകൈകളും

കാണവോളവരനിന്ദ്രമെന്നുകരുതും രൂപം വെടിഞ്ഞീവിധം

താനോളോരുമനുഷ്ഠിതപഥധുനാകഷ്ടം ധരിക്കാരമായ്

(24)

എന്നുമാത്രമല്ല,

ക്ഷോണീശൻ ശിവഭക്തനെന്നു ജനകൻ തന്നിൽ പ്രിയം മൂലമായ്

കാണിക്കാതെ മറച്ചുവേണ്ട സഹജമം രൂക്ഷത മിന്നിങ്ങിനെ

എന്നാക്ഷീമണിമൂലമായ നാചിതം രൂപം ധരിച്ചീടുവൻ

നാണത്തോടഭിമാനവും ബതകളുണ്ടീടേണ്ടതൊന്നെങ്ങിനെ (25)

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! മാനക്കേടാണെന്ന് വ്യസനി

ക്കേണ്ടു്.

മുന്നമങ്ങുമയന്തിയെ വേർപറ്റാൻ

ചെന്നുദികപതികളിങ്ങിനെതന്നെ

ഇന്നുചെല്ലുകതുപേലെഭയാനും

നന്നുമാഗ്ഗ് മിതുതനമല്ല

(26)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (രോമാഞ്ചത്തോടുകൂടി)

[ആത്മഗതം]

ദികപാലനാഷ്ട ദമയന്തിയെ എങ്ങിനെയൊ, അതുപോലെ

മഹാരാജാവനു സീതയെയും അപേക്ഷിച്ചാൽകൂടി ലഭിക്ക
യില്ല. [പ്രകാശം]

രാമൻതന്നിലതീവരാഗമിയലുംസീതയ്ക്കുഹോനിൻറമൽ
കുമാചെറുളവാക്കുവാനൊരുവിധംപാറിലുപായങ്ങളാൽ
പ്രേമത്തേജനകകലത്രവളരെക്കാണുന്നതന്യുലമായ്
നാമിന്നോത്തതന്നെമാഗ്നമുചിതംപ്രാപിക്കുവാൻസീതയെ
രാവണൻ— എന്നാൽ അങ്ങിനെയാകട്ടെ, നിങ്ങളുടെ വാക്കി
നെ ഞാൻ ലംഘിച്ചുകൂടല്ലോ സാരണ! താൻ ചെന്ന് യാത്ര
യ്ക്കായി പുഷ്പകവിമാനത്തെ കൊണ്ടുവര.

സാരണൻ— കല്പനപോലെ, (എന്നുപോയി പുഷ്പകവിമാ
നത്തോടുകൂടി പ്രാപശിച്ചു) മഹാരാജാവെ! ഇതാ വിമാ
നത്തെ വരുത്തിയിരിക്കുന്നു.

വിദ്യജ്ഞിഹസ്—

ബന്ധിസ്രീനെടുവീപ്പിനാൽമലിനമാമുക്താസരംചുറ്റിലും
നന്നായ്തുങ്ങിയിളങ്ങിമായയിൽമറഞ്ഞുളളൊരുയാനാതവ
വന്നിടുന്നനല്ലിൽനിന്നുകലരംതൻഗന്ധമെന്നോത്തഹോ
മുന്നേദികജയസാക്ഷിയാമിതിലടിക്കുന്നില്ലകാരംഭോൽ(28)
രാവണൻ— (നോക്കിട്ട് കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചു) ഭദ്രഞ്ചല
നെന്നപോലെ ചോരവൃത്തിയെ അനുസരിക്കയാൽ ഇല്ലോ
ഓ ഈ രാവണൻ പൂർവ്വസ്ഥിതിയെ വെടിഞ്ഞിരിക്കുന്നു? എ
ന്ന് എന്റെ മേലുള്ള വിശ്വാസത്താലായിരിക്കാം ഈ വിമാ
നവും തന്റെ പൂർവ്വസ്ഥിതിയെ വെടിഞ്ഞിരിക്കുന്നത്, എന്നു
തോന്നുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ:

ഭൂരാൽതന്നെതിരിഞ്ഞുപോംഗ്രഹവിമാനൈഃപുംസദാഡിന്ധി
പാരാത്തമ്യമുഷേമേസുരവധുവൃന്ദം,സുരന്മാർതൊഴും [മം
ഘോരംരാക്ഷസരാകുവേമദമൊടുകുടം,സിദ്ധവിദ്യാധര-

ന്മാരുംവാഴ്ത്തുമിതികൽമുന്നമധുനാകാണുന്നതില്ലൊന്നുമെ (29)

വിദ്യജ്ഞിഹസ്— മഹാരാജാവെ! ഇങ്ങിനെ കരുതേണ്ട! ഇപ്പോ
മുള്ള രൂപം ധരിച്ച് വശീകരിക്കപ്പെട്ട ജാനകിയുടെ പാണി
ഗ്രഹണമഹോത്സവം കഴിച്ച് ജഗദീശ്വരനായ വരനെ ല
ഭിച്ചു എന്ന് ജനകൻ സന്തോഷിച്ചശേഷം തിരുമനസ്സിലെ
പ്രഭാവംകൊണ്ടു സന്തുഷ്ടയായ ജാനകിയോടുകൂടി തിരുമന

സ്സുകൊണ്ടു് തിരിയെ എഴുന്നള്ളുമ്പോൾ വിമാനവും പൂർവ്വസ്ഥിതിയെ തന്നെ പ്രാപിക്കും. അതിനാൽ മഹാരാജാവു് ഇതിങ്കൽ ആരോഹണം ചെയ്യാം.

(രാവണൻ വിദ്യജ്ഞിഹപസാരണന്മാരോടുകൂടി

വിമാനാരോഹണത്തെ നടിക്കുന്നു)

സാരണൻ— കണ്ടാലും തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കണ്ടാലും. യാനംലങ്കയിൽനിന്നുതേവെളിയിൽവന്നിട്ടുംവിഭോ!ഭീതിയാൽ മീനാദ്യങ്ങളുമുള്ളിലാക്കിയിളകുന്നില്ലൊട്ടുമോഭോനിധി ന്നനംചന്ദ്രവല്ലഭതൻതളിരിളക്കീടനുകാരാറ്റല്ലായ് വാനിൽഭാസ്കരബിംബവുമണിമയക്കണ്ണാടിപോൽഭാസതേദ്ര വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— ഇതിലെന്താണ് ഇത്ര ആശ്ചര്യം? കൈലാസപർവതത്തെ എടുത്തു പന്താടുകയും ദേവവനനെ പിടിച്ചു കാരാഗ്രഹത്തിലിടുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള മഹാമായാനിപുണനായ രാവണമഹാരാജാവിന്നു്.

രാവണൻ— (ആലോചിച്ചു്)

കൈലാസത്തിന്നുമുന്നിലെൻകരബലംകാണിച്ചുഞാനാശുഭിക പാലന്മാരുടെമുന്നിലായുധബലംകാട്ടീടിനേൻമുന്നമെ കോലംമാറുവതിന്നുമായയിലിനിജ്ജ്ഞോരുസാമന്ത്രിമി- ക്കാലംമൈഥിലനോടുകൂട്ടണമിതോകാട്ടീലമുന്നെങ്ങുമേ (31)

സാരണ! അതിനാൽ ഈ വിമാനം വേഗത്തിൽ ഗമിക്കട്ടെ.

സാരണൻ— മഹാരാജാവേ! ഈ വിമാനം അതിവേഗത്തിൽ പൊങ്ങുന്നതിനെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കാണുന്നില്ലെ.

യാനംവേഗേനപൊങ്ങുന്നളവുമലകളോടൊത്തതാരങ്ങളോടും വാനംപോരുന്നപോലും,വരയൊടുസമമാമാഴിയാൽചൂഴുമുഴി [ഭൂ സ്ഥാനാൽതഴുന്നപോലും,തരുശിലകുറുനിറഞ്ഞുള്ളപൂർവ്വപര താനേതോന്നുസാഗ്രീതലമതിലമരുമ്പോലയും,കണ്ടുകൊൾക

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— ഹെ! അതിവേഗമുള്ള വിമാനത്തിന്റെ ഒരു കതികൊണ്ടുതന്നെ നോം പരിപകപഫലങ്ങളാൽ പരി പൂണ്ണങ്ങളായും മനോഹരങ്ങളായുമുള്ള പലവിധ വൃക്ഷസമൂ ഹങ്ങളൊക്കൊണ്ടു നാലുഭാഗവും അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടും, അതിശാ ന്തങ്ങളായ പക്ഷിമൃഗഗണങ്ങളാൽ പൂണ്ണമായുള്ള സമീപകാ

നന്മത്താൽ ചുഴ്പ്പെട്ടും, പുണ്യമായുമിരിക്കുന്ന ഈ വിശ്വാ-
 മിത്രാശ്രമസ്ഥാനത്തെ പ്രാപിച്ചുവോ? എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ
 ചൊല്ലാൻള്ളതുകൗശികീനദിയിൽവെള്ളംമലത്താഴ്ന്ന-
 കല്ലിൽകൊണ്ടുതെരിച്ചിതാനിബാധമാണ്ണാതീരകുഞ്ജങ്ങളിൽ
 ചെല്ലുന്ത, മദമാൻപക്ഷികളിൽകൂകുന്നു, ലാലാറാശാ-
 ലല്ലിത്തണ്ടുകുറുതുവിക്കൊണ്ടിഹവലിച്ചീടുന്നുകാട്ടാനകുറു (33)
 രാവണൻ— (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി സാരണനോട്)

ആകണ്ഠാനിരിലാഴ്ന്നുമുനികളുടെജടഭാരമോടുന്നനേരം
 കോകദേവന്ദ്രപഞ്ചരൂപേടിപ്പുഴറിനഭസിശബ്ദിക്കുമിടിക്കിലായി-
 ആകാശംവിട്ടുറങ്ങിടണമവനിയിലിപ്പുഷ്പകംപത്മസരസൈ-
 സ്സാകംകാററുവീശുനിതുജനകസുതാശ്വാസസൗരഭ്യമോടും
 സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! അഭിപ്രായംപോലെ ഞം വിമാനം
 ഇറങ്ങി. അതുകൊണ്ട് നമ്മളും ഇതിൽനിന്ന ജനസഞ്ചാര
 ഹീനമായും മനോഹരമായുമിരിക്കുന്ന ഞം കൗശികീനദീ
 തീരത്തിലിറങ്ങുക. (എല്ലാവരും വിമാനത്തിൽനിന്ന ഇറങ്ങു-
 നതായി നടിക്കുന്നു)

രാവണൻ— നോം വരുന്നതുവരെ ഞം വിമാനം ഇവിടെത്ത-
 നെ അടുശ്ചുമായിരിക്കട്ടെ.

സാരണൻ— ഇനി നോം ഞം പ്രദേശങ്ങളിൽ തിരസ്ക്കരണീചി-
 ദ്രകൊണ്ട് ദേഹത്തെ മറച്ച സഞ്ചരിക്കേണ്ടതാണ്. എ-
 ന്തെന്നാൽ—

മരവിരിമൃഗത്തോലുംകൊമ്പിൽധരിച്ചുവട്ടിലായ്
 പരിചൊടുപുലിത്തോലുംദോസനങ്ങളുമണിഹ
 മരനിരനിറഞ്ഞങ്ങുംഭംഗ്യാവിളങ്ങുകമൂലമായ്

കുരുതുകിതുതാൻവിശ്വാമിത്രാശ്രമംപരമോത്തമം (35)
 രാവണൻ— സാരണൻ പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്. എന്തുകൊ-
 ണ്ടെന്നാൽ, ഇവിടത്തെ ജനശ്രുതിയെ നോം ഗുഡമായി
 ഗ്രഹിക്കേണ്ടതാണ്.

(വിദ്യുജ്ജ്വലപൻ കണ്ണടച്ച തിരസ്ക്കരണീചിദ്രയെ ധ്യാനിക്കുന്നു)
 രാവണൻ— സമിത്തുകളേയും ദർകളേയും കയ്യിൽ പിടിച്ച സ-
 മീപത്തിൽ നോക്കിക്കൊണ്ടു രണ്ടു ബ്രഹ്മചാരികൾ ഇവിട-
 ൽ തന്നെവരുന്നു. ഇവരാരാൻ?

സാരണൻ— ഇവർ വിശ്വാമിത്രമുനിയുടെ ശിഷ്യന്മാരായി
റിജ്ഞം.

(അനന്തരം രണ്ടു ബ്രഹ്മചാരികൾ പ്രവേശിക്കുന്നു)

കന്നാമൻ— അയോദ്ധ്യയ്ക്കു എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്ന കലപതിയായ
വിശ്വാമിത്രമഹർഷി അഗ്നിശരണത്തിങ്കൽ അഗ്നിപരിച
രണത്തിനായിക്കൊണ്ട് എന്നെ നിയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. അ
തിനാൽ ഞാൻ ഞ്ഞം കൌശികീതീരത്തിൽനിന്ന സമിത്തുക
ളേയും ഭക്ഷ്യങ്ങളേയും എടുത്തുകൊണ്ടു പോകുന്നു.

(എന്നു ചുറ്റി നടക്കുന്നു)

രണ്ടാമൻ— ജനക മഹാരാജാവിന്റെ പുരോഹിതനായ ശതാ
നന്ദമഹർഷിയുടെ കല്പനയാൽ ഞാൻ സമിത്തുകളേയും ഭക്ഷ
്യങ്ങളേയും സമ്പാദിച്ചു ജനക മഹാരാജാവിന്റെ വാസസ്ഥല
ത്തേക്കു പോകുന്നു. (എന്നു ചുറ്റി നടന്നുകൊണ്ട്)
സഖേ സത്യവ്രത! ജനകമഹാരാജാവിന്നു ഇനി എത്രനാ
ൾ ഞ്ഞം വിശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിൽ താമസമുണ്ട്? പറയൂ.

സത്യവ്രതൻ— യാഗം ചെയ്താൽ വിചാരിക്കുന്ന ഞങ്ങളുടെ ക്ഷ
ലഗുരുവിന്റെ അവളുഗ്രസ്ഥാനമഹോത്സവം അവസാനി
ക്കുന്നതുവരെ.

രാവണൻ— സാരണ! വിശ്വാമിത്രന്റേയും ശതാനന്ദന്റേയും ശി
ഷ്യന്മാരായിവർ, അതിനാലിവർ വിശ്വാ സത്തോടുകൂടി സം
സാരിക്കുന്നതിനെ നേരം മറഞ്ഞുനിന്നു തന്നെ കേൾക്കുക.

സാരണൻ— മഹാരാജാവേ! വിദ്യജ്ജിഹ്വന്റെ തിരസ്കരണീ
വിദ്യാപ്രയോഗത്തെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് കാണുന്നില്ലേ? പി
ന്നെ നേരം മറഞ്ഞു നില്ക്കുന്നതെന്തിന്?

രാവണൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) വിദ്യയുടെ മഹാത്മ്യം അ
തുതം തന്നെ. ജനങ്ങൾ നമ്മെ കാണുന്നില്ലെന്നു മാത്രമല്ല,
നമ്മുടെ വാക്കുകളെ കേൾക്കുന്നതുമില്ല.

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവേ! നമുക്ക് ധൈര്യത്തോടുകൂടി
സഞ്ചരിക്കാം.

രണ്ടാമൻ— സഖേ സത്യവ്രത! യാഗവിഷ്ണു ചെയ്യുന്ന രാക്ഷ
സന്മാരുടെ ഇടയിൽവെച്ച് വിശ്വാമിത്രമഹർഷി എങ്ങിയെ
യണേ യാഗമാരംഭിക്കുന്നതാ?

സത്യവ്രതൻ— സഖേ ദേവവ്രത! കേൾക്ക,
 പുത്തൻസ്വർഗ്ഗത്തെനിമിപ്പുളവധികരുഷാ
 ദേവവൃന്ദങ്ങൾപേടി
 ചൊത്തെല്ലാംവന്നുമുന്നിൽഗുണഗണമതുവാ
 ക്കീടുമിത്തരപസൻറ
 കത്തുംകോപത്തെയെല്ലാംകമലജനടനേ
 സത്യലോകത്തിൽനിന്നി
 ഞെത്തിത്താനെന്നെയൊൽകരമതുതടവി—
 കൊണ്ടുഹോതീത്തുമന്നം (36)

അത്ര യോഗ്യനായും മഹാ തപസ്വിയായുമിരിക്കുന്ന െര വി
 ശാമിത്രമഹഷിക്ക് രാക്ഷസന്മാരെനുള്ള ഭയം എന്തുമാത്രം?
 വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— സാരണ! ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയുടെ വാക്കിനെ
 കേട്ടില്ലേ?

സാരണൻ— അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് മഹാരാജാവ് ആ വി
 ശാമിത്രമുനിയെ എത്രക്കുവാൻ പലവിധമായ പ്രയോഗ
 ങ്ങൾ ശീലമുള്ള മാരിചനെ നിയ്ക്കുകയുണ്ടായത്.

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— അത് നന്നായി, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ:
 ഒരിക്കൽകാർമ്മേലപ്രചുരവുമൊരിക്കൽബഹുതമ—
 സ്നോരിക്കൽതിങ്ങിടംപൊടിമഴയെറ്റിക്കൽപുകകുളം
 സ്തരിപ്പിച്ചുകുശേരണഭൂവിപുരായകുളവി—
 ഞ്ചരിക്കുംമാരിചൻഭയമരകുടാക്കേകിബലവൻ (37)

രാവ— (സ്നേഹബഹുമാനങ്ങളോടുകൂടി വിദ്യജ്ഞിഹപനോട്)
 നിനായപോലെമാരിചൻ
 തനായയറിയുംഭവൻ
 സപ്പുമാത്രമറിഞ്ഞിടം
 സപ്പത്തിന്റെപദങ്ങളെ (38)

ദേവവ്രതൻ—സ്നേഹിത! മഹാതപസ്വിയെന്നു താൻ പറഞ്ഞ
 ത ശരിയാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, നോക്കു കുലപതിയാ
 യ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശ്രമപദത്തിൽ:

ജംഭുകൊണ്ടിഹപിളർന്നിഹവദനത്തിൽനിന്നുകുരിബാലകൻ
 തുമ്പികൊണ്ടുമിസതുലപദംശ്രയവലിച്ചിടുന്നുകുളിയായഹോ

കന്യാമീനമൊരുദിക്കിൽമേയുവതിനമ്മചെന്നുവുപയ്ക്കിടാ
പെന്റുലിസ്സനപയസ്സുചെന്നിഹകുടിചിട്ടനുവരകന്ദരേ (39)

എന്നുമാത്രമല്ല,
മുന്നത്താനമ്മയുംപശുവിനെപ്പോൽവിററുപത്തിലായ്
തന്നെക്കൊല്ലുവതിനുകെട്ടുമളവങ്ങിങ്ങാത്തനായേററവും
‘എന്നെക്കാപ്പതിനുള്ളതാ’രിതിഭയാൽനോക്കുംശുനശ്ശേഫകൻ
തന്നെക്കാത്തൊരുകൗശികൻമഹിമയിന്നാരുണ്ടറിഞ്ഞിട്ടുവാൻ
വിദ്യ—ഈ ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടി മാരിചന്റെ മായാബലത്തെ അറി
ഞ്ഞിട്ടില്ല അതിനാലിങ്ങിനെ പറയുന്നു.

സാരണൻ— ഇരിക്കട്ടെ. അതുകൊണ്ട് ദോഷമെന്താണ്? എ
ല്ലാജനങ്ങളും സ്വജനങ്ങളെ സൂതിക്കും.

വിദ്യ—മാരിചനിൽ ഇങ്ങിനെകൂടി ഒരു സാമന്ത്വമുണ്ടു. നോക്കൂ:
ചെന്നാരുംഗ്രഹിയാതെയഗ്നിശരണേ,പൊട്ടിച്ചുപാത്രങ്ങളെ,
ക്കൊന്നുതപിക്കുകളെ,കുടിച്ചുപശുവെ,ത്തിന്നുംഹവിസ്സാകുവെ,
പിന്നെത്താപസികൾക്കഭീഷണമുഖംകാട്ടിവ്ഭയംനൽകുമ
സ്സന്ദൻപുത്രനെയില്ലൊരുക്കുവതിനാളെന്നുവനുംസമ്മതം (41)

സത്യവ്രതൻ— അതുകൊണ്ടുതന്നെ നിർഭയമായി യാഗംചെ
യ്യാൻ നിശ്ചയിച്ചു കലഹരൂപിയസഖനായ ഭഗവതുമഹാരാ
ജാവിനെ ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടുവരുവാൻ അയോദ്ധ്യയ്ക്കു എന്നേ
ഉളിയിരിക്കുന്നു.

സാരണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചു)

മുന്നമേയാഗവിഷ്ണുവരാജാനമോ

ധന്വനാംസ്വാമിയേഭാഗ്വൻമൂലമായ്

അന്നപേക്ഷിച്ചതെല്ലാംമറന്നീമനി

നന്നയാഗംതുടങ്ങുന്നുപോൽനിർഭയം

(42)

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— സാരണ! മൂലനായ ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയുടെ
വാക്കിനാൽ നീയെന്തിൻ കോപിക്കുന്നു, വിശ്വാമിത്രമുനി
ഗ്രന്ഥാലോചനയുള്ളവനല്ലേ?

സാരണൻ— പരശുരാമൻ മുഖാന്തരം വിശ്വാമിത്രമുനി സ്വാ
മിയോട് അപേക്ഷിച്ചതിനെ തന്റെ ശിഷ്യൻകൂടി അറിയാ
തിരിക്കത്തക്കവണ്ണം ആ മൂനി എന്തിനായിട്ടു മറച്ചുവെക്കുന്നു?

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— ചേണ്ടുന്ന കാര്യങ്ങളെ സാധിപ്പിപ്പാൻ സമ

തന്നാണെന്ന് തന്റെമേൽ സ്വജനങ്ങൾക്ക് വിശ്വാസമുണ്ടാവാൻ വേണ്ടി, താൻ തന്നെ പറഞ്ഞില്ലേ? ജനകരാജാവ് വിവാഹം നടത്തുവാൻ മദ്ധ്യസ്ഥനായിട്ട് വിശ്വാമിത്രമുനിയെ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന്

സാരണൻ— (ചിരിച്ച്) കഥയില്ലാത്ത ആ ജനകൻ വിശ്വാമിത്രമുനിയെ ബലവാനാണെന്നുകരുതി മദ്ധ്യസ്ഥനായി നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു. അങ്ങ് നോക്കൂ, വിശ്വാമിത്രന്റെ വക്ത്രമെന്തെ.

ജന്മൃത്തികൽവസിഷ്ടേന വ്യഭാജിതം തുഷ്ണാഭിയാം
സൈന്ദ്രം ചാപമൊടിച്ചുതേരമപൊടിച്ചശ്വങ്ങളേക്കൊന്നഹോ
സൈന്ദ്രത്തെദൃതമോട്ടിവന്നുവെട്ടുൻഭീത്യാതപസ്സിനുമുൻ
ഭൈന്ദ്രം പൂണ്ടുഗമിച്ചുകൗശികനവനാനോമഹാവിക്രമി? (43)

ദേവപ്രതാപൻ— വൈഭണ്ഡകഹവിസ്സിന്റെ
വൈഭവാൽമക്കൾനാലുപേർ
അമ്മഹീപാലനങ്ങളത്രേ
ബ്രഹ്മചാരികൾസാംപ്രതം (44)

സത്യവ്രതൻ— താതന്നവരിൽവെച്ചേറ്റം
പ്രീതിരാമകുലുണ്ടുപോൽ
ധാതാവുപോലെഭൂതാനാം
നീതിമൺഗുണവാന്വൻ (45)

രാവണൻ— (അസൂയയോടുകൂടി) എന്തു പറയുന്നു ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടി?

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവേ! അങ്ങിനെയാണ് ജനശ്രുതി.

സാരണൻ— അതിനാലാണ് സീതയ്ക്ക് അവനിൽ അനുരാഗമുണ്ടായത്. അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് സീതാവിവാഹത്തിന്നു വേണ്ടി അവന്റെ രൂപം ധരിപ്പാൻ മഹാരാജാവ് നിശ്ചയിച്ചതും.

ദേവപ്രതാപൻ— (തലകുലുക്കിക്കൊണ്ടു്) ഞാൻ അറിയും. ജനകമഹാരാജാവിന്റെ സന്നിധിയിൽ ഗുരുവായ ശതാനന്ദമഹാഷി രോമൻ എന്ന് പേരിന്ന് അനുഗുണങ്ങളായ അദ്വേഹത്തിന്റെ ഗുണങ്ങളെ പലപ്പോഴും വർണ്ണിക്കുമറുണ്ട്. എങ്ങിനെയാണാൽ:

വീരൻകുത്രിയധമ്മപുണ്ണമലൻസർപ്പത്തനൃത്തമൻ
 ധീരൻഗർവ്വവിവർജ്ജിതൻശമധനൻശാസ്ത്രാസ്ത്രപാരംഗതൻ
 പാരംഭീനദയാലുനല്ലനിപുണൻസർപ്പപ്രിയൻസത്യവൻ
 ശ്രീരാമൻബഹുബുദ്ധിമാൻവിജയതേലോകൈകനാഥൻവിഭി
 രാവണൻ— (ഭോമാഞ്ചത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇങ്ങിനെ
 രാമന്റെ ഗുണങ്ങളെ വർണ്ണിച്ചത് പരമാർത്ഥമായിരിക്കുമൊ.
 [പ്രകാശം] രാജപിണ്ഡംകൊണ്ടുപജീവിക്കുന്ന ഗൌതമഭൃഷ്ട
 സന്തതിയായ ശതാനന്ദൻ ജനകസന്നിധിയിൽവെച്ചു എ
 ന്നൊ കഥയില്ലാതെ പറഞ്ഞതിനെ അനുസരിച്ചു ഞം ബ്രാ
 ഹ്മണക്കുട്ടി പറയുന്നു.

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) നോക്കൂ, സാരണ!
 നോക്കൂ.

തന്നമ്മയ്ക്കുളവാക്കിരൂത്രിയിലഹോചാരിത്രഭംഗംശരൻ
 മൂന്നംവാസവനാശുചേന്തിതവനെക്കാരാഗ്രഹേരവണൻ
 എന്നാൽമൂന്നപകാരിയാംവിഭവവാക്യേന്ദോരഹല്യാസുതൻ
 മന്നൻമൈഥിലനോട്രാമനെവുമാവർണ്ണിച്ചതെന്തിങ്ങിനെ?(47)
 സത്യവ്രതൻ— അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ഗുണനിധിയായ
 രാമനിൽ സീതയ്ക്കു സ്വതഃ അനുരാഗം ഭവിച്ചതിനെ ജന
 കരാജാവ് അഭിനന്ദിച്ചത് എന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.
 സാരണൻ— കഷ്ടം! രാമനെ പ്രശംസിക്കുന്ന ഭൃഷ്ടനായ ശതാ
 നന്ദനാണ് രാമനിൽ സീതയ്ക്കു അനുരാഗത്തെ ഇത്ര കലശ
 ലാക്കി തീർത്തത്.

രാവണൻ— രാമേകാമംജാനകിയ്ക്കു നവംകാൽ
 ഹാമേഭേദിക്കുന്നിതേകത്രമമം
 കാമംകേൾക്കുന്നേരമസ്യാശ്ചരിത്രം
 കാമാസൃത്താലന്യഭാഗേതമൈവ (48)

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— (കോപനിശ്വാസത്തോടുകൂടി) അഹല്യാച
 ത്രനെത്തന്നെയാണ് മാരിചനെക്കൊണ്ട് മുന്ദവ കൊല്ലി
 ക്കേണ്ടത്, പിന്നെ മറ്റുള്ളവരേയും. അല്ലെങ്കിൽ,
 സ്വോതാഗൌതമനന്ദന
 നേതെന്നാലുംവിശങ്കമോതട്ടെ

ചേതസിനിൻസഖിജനകൻ

പ്രീതിയൊടുംകേട്ടിരുന്നതെങ്ങിനെയാ? (49)

ദേവപ്രതൻ— അതങ്ങിനെ തന്നെ. എന്നാൽ രാമനെ പ്രശം
സിക്കുമ്പോൾ എന്റെ ഗുരുവിനോട് ജനകമഹാരാജാവ്
ഇങ്ങിനെ പറയുമറുണ്ട്.

സത്യപ്രതൻ— എങ്ങിനെ?

(മറുത്തവർ താല്പര്യത്തോടുകൂടി കേൾക്കുന്നു)

ദേവപ്രതൻ— ക്രോമിക്കിലുംനന്ദിനിരാമനെത്താൻ
കാമഭവാനിങ്ങിനെവാഴ്ത്തിയാലും
സോമാർദ്ദംശരദയചാച്ഛയോഗ്യ-
മാമെങ്കിലുംഭൃംഗമാണിതേറ്റം? എന്ന (50)

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ— നല്ലത് ജനക! നല്ലത്, അങ്ങയുടെ ആലോ-
ചന നന്നായി.

രാവണൻ— അദ്ദേഹം യോഗ്യനല്ല.

സാരണൻ— മഹാരാജാവ് കന്യകയെ ആഗ്രഹിക്കുമ്പോൾ
ഇതെങ്ങിനെയാണ് ഘടിക്കുന്നത്?

സത്യപ്രതൻ— അത് എന്തുകൊണ്ട്?

ദേവപ്രതൻ— മഹാരാജാവിന്റെ ശേഷമുള്ള വാക്കിനേയും താ-
ൻ കേൾക്കൂ. എന്തെന്നാൽ,

മോദിച്ചെന്നുടമകളേ

ചോദിപ്പാനായ്ദശാനനൻഏദയേ

ആലോചിക്കുന്നെന്നിഹ

മാലോകരച്ചിട്ടനുഗ്രഹമതായ്— എന്നാൽ (51)

ലോകേശാത്മജപൗത്രനെന്ദ്രിയസഖൻ

ശ്രീകണ്ഠഭക്താത്മമൻ

ലോകേഭീമപരാക്രമൻദശമുഖൻ

താൻവന്നുചോദിക്കുകിൽ

നൽകുന്നങ്ങിനെരാമനിൽപ്രണയമാ-

നുള്ളൊരുമൽപുത്രിയെ

നൽകില്ലെന്നുരചയ്ക്കതെങ്ങിനെവൃഥാ-

ജ്യേഷ്ഠമാറായിത്താൻ?

(52)

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— ജനകൻ ശതാഹനന്ദനോടു പറഞ്ഞ മറുപടി ഉചിതമായി.

രാവണൻ— (കണ്ണീരോടുകൂടി തൊണ്ടവിറച്ചുകൊണ്ട്) സഖേ സീരദ്ധപജ! അങ്ങ് വ്യസനിക്കേണ്ട, ഞാൻ തന്നെ അങ്ങക്ക് വ്യസനത്തിനു സംഗതിവരുത്തുമോ?

സാരണൻ— മഹാരാജാവേ! തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് സ്വന്തേ ഉള്ള രൂപത്തോടുകൂടി ചെന്നല്ലെല്ലാം കന്യകയെ ചോദിക്കുന്നതും, പിന്നെയൊ, രാമവേഷം ധരിച്ചല്ലെ അവിടെ വിവാഹം ചെയ്യാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നതും.

സത്യവ്രതൻ— (ചിരിച്ചു) ജനക മഹാരാജാവ് എന്താണിങ്ങിനെ പറഞ്ഞത്; എന്നാൽ കേൾക്കൂ.

മുനംവാഹനരഥകക്ഷമതിലാപ്പെട്ടങ്ങുവാഹുക്കളെ—

ത്തന്നാലൂരിയെടുപ്പതിനുകഴിയാതീരത്വരീഷ്ടങ്ങളും

മുനിൽ, തന്നെടനാലുകാൽപിറകിലുംദോഹത്തെമോചിജ്ജവാ—

നൊന്നിച്ചാട്ടിയകേകസീതനയനോലോകേമഹാചക്രമീ? (53)

രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) ഭൃഷ്ടനായ െരം ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയുടെ കണ്ണത്തെ പോടിക്കണം. (എന്ന് എഴുന്നീറ്റു) വിദ്യജ്ഞിഹപസാരണന്മാരാൽ നവോദിതനായിട്ട് ഇരിക്കുന്നു)

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— ധർമ്മ! ഇത് നീയറിഞ്ഞിട്ടില്ല.

ഒന്നിച്ചങ്ങുകടത്തിത്തുറവിരലുംചുറ്റുള്ളഭൂമിസ്വന്തം

ഭിന്നിപ്പിച്ചുഹരാദിയെക്കരഗണംകൊണ്ടുപൊക്കുംവിയെ

കുന്നിൻപുത്രീഭയാൽപുണർസുഖമാന്വീശൻസ്തുതിച്ചാനതിൽ

തന്നേസാക്ഷികളാംഗുണങ്ങളുളവില്ലാതുണ്ടുലകേശനിൽ (54)

രാവണൻ— (വിനയത്തോടുകൂടി) വിദ്യജ്ഞിഹപ! ഇങ്ങിനെ പറയരുതെ! സ്തുതിക്കപ്പെടേണ്ട ഭഗവാൻ സ്തുതിച്ചു എന്ന് പറയുന്നതെന്താണ്? എന്നാൽ ആ സംഗതി ഞാൻ പറയാം.

പണ്ട് ഞാൻ ഘോരമായ തപസ്സു ചെയ്തമ്പോൾ,

ഗിരിമകൾമുലചേന്ദ്രകുമാരംകൊ—

ണ്ടരുണനിരംകലരംകരാംബുജത്താൽ

പുരരിപുത്രപസാചടച്ചനീയെ—

നരുളുപനെൻറപുറംതലോടിമന്ദം

ദേവപ്രതൻ— സത്യപ്രത! താനെന്തു പറയുന്നു? ആർക്കും ഒരു ദി
ക്കിൽ മാനഹാനി വരുന്നതുകൊണ്ട് അത്ര ദോഷമില്ല.

രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചു) എങ്ങിനെയാണ്
മാനഹാനി ഭവിച്ചത്?

മുനംബാലിവലാഡ്യനെന്നുകരുതി

പ്രേരാടുവാൻചെന്നുത്തൊ-

ന്നെന്നെക്കുക്കുമതികലാക്കിയവനോ

ക്കാതെന്റെകയ്യു കിനെ

പിന്നെക്കുത്തുകൾകൊണ്ടവൻവിവശനാ

യ്യിട്ടെന്നെയെന്നിഷ്ടനാ-

യൊന്നുംഞാൻമമമാനഹാനിയറിയു

ന്നില്ലെന്നുദുഷ്ടേരിദം

(56)

സാരണൻ— മൃഗന്മാരായ ജനങ്ങൾ ലഭേശപരന്റെ പ്രതാപ
ത്തെ അറിയുന്നില്ല.

കൈലാസത്തെയെറിഞ്ഞുടൻദശകുരെ

മുറുളുകൈപത്തിനാൽ

ലീലായ്മംഗാനത്തിൽനിന്നതുപതി-

ക്കുമ്പോൾപിടിക്കുംജവാൽ

ത്രൈലോക്യത്തെജയിച്ചരാക്ഷസവരൻ

തന്നുനിലോത്താലഹോ

ബാലീമുക്കുടവംശനിന്ദനവനെ

ക്കഷ്ടംഗണിക്കാവതോ

(57)

സത്യപ്രതൻ— ദേവപ്രത! മതി, മതി, താൻ ലഭേശപരന്റെ
അവമാനത്തെ മൂടിവെച്ചത്.

തന്നത്തുരകുരങ്ങളാൽസകുതകുരേവംപ്രവാഹംതട്ട

ത്തന്ത്രൈച്ചുസ്മരിച്ചുവേണികൾവലിച്ചുംബുക്കളത്തേകിയും

കുന്നൽക്കണ്ണികളോടുചേർന്നുസുഖമായ്ത്രിധിച്ചിട്ടന്നജ്ജനൻ

മുനംപോരിനചെന്നപംകുതിമുഖനെച്ചേർത്തലയോബന്ധനെ?

രാവണൻ— അഹോ: ത്രിശങ്കുവിനെ യോഗചെയ്യിച്ച താപ-

സാധമന്റെ ദുഷ്ടശിഷ്യൻ അതിന്നു് അനുരൂപമായി പറ-

യുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇവനെ രാക്ഷസന്മാർക്കു് ഭക്ഷണമാ-

ക്കേണ്ടതാണ്.

ദേവപ്രതൻ— അതിരിക്കട്ടെ, താനിതു കേൾക്കൂ.

ഒട്ടാരാൽവർണ്ണനോത്താൽദശവദനനഹോ

വിസ്മയാൽദേവദൈത്യ

കൂട്ടംവീക്ഷാക്ഷണേകേററിനനരകഗത

പ്രാണിവഗ്ഗ്ങ്ങളോടും

പെട്ടന്നേററംസ്മൃതിക്കുന്നളവുദശമുഖൻ

ചെയ്യചണ്ഡാട്ടഹാസം

കേട്ടോടുംകാസരാൽവീണൊരുമനെഹസി-

ചീടിനാരാശരന്മാർ

(59)

വിദ്യജ്ജിഹ്വൻ— നല്ലത് ദേവപ്രത! നല്ലത്. വാക്കു നിമിത്തം

നിന്നെക്കുറിച്ച് സന്തോഷിക്കേണ്ടതായിരിക്കുന്നു.

സാരണൻ— ഇവനെ മാത്രമല്ല ഇവന്റെ ഗുരുവിനെക്കുറിച്ചും

അങ്ങിനെ തന്നെ.

രാവണൻ— പാരംജനകസംബന്ധി-

യാരെന്നല്ലോപ്രിയൻമമ

ചമ്പകപ്പുക്കുറുപ്പേന്റെകിൽ

സമ്പുടഞ്ചസുഗന്ധിയോ

(60)

സത്യപ്രതൻ— നോം ഇങ്ങിനെ വാക്കുകൊണ്ടു വെറുതെ കല

ഹിച്ചിട്ട് പ്രയാജനമെന്താണ്. സമയം അതിക്രമിക്കുന്നു.

ഗുരുക്കലത്തിലേക്കു തന്നെ ഗമിക്കുക.

(എന്ന രണ്ടുപേരും പോയി)

രാവണൻ— നമ്മളും കൗശികീനദിയുടെ സമീപകാനനത്തി

ന്ന് അലങ്കാരമായിരിക്കുന്ന റം മുതവനത്തിൽകൂടി അവി

ടെയവിടെ സഞ്ചരിച്ച് വർത്തമാനത്തെ മനസ്സിലാക്കി, ജാ

നകീജനനത്താൽ സൂചിക്കപ്പെട്ട സുകൃതനിധിയായ ജന

കരാജാവിന്റെ സമീപത്തിൽ ചെല്ലുക.

സാരണവിദ്യജ്ജിഹ്വൻ— തിരുമനസ്സിലെ അഭിപ്രായം

പോലെ. (എന്ന എല്ലാവരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ ഒന്നാമങ്കം

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

രണ്ടാമങ്കം.

(അനന്തരം അത്രി മഹർഷിയും അനസൂയയും പ്രവേശിക്കുന്നു)
അത്രി— അനസൂയെ! യാഗം ചെയ്യാൻ ഭാവിക്കുന്ന വിശ്വാ
മിത്രമഹർഷി എന്നെ ക്ഷണിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ
ഭവതിയോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശ്രമപദത്തെ പ്രാ
പിക്കയും ചെയ്യൂ. എന്നാൽ ജനകരാജാവിനോടുകൂടി ഇ
വിടെ വന്നിരിക്കുന്ന വസയായ സീതയ്ക്ക് നോം എന്താണ്
സമ്മാനമാജ്ഞാടുകേണ്ടത്?

അനസൂയ— എന്റെ കയ്യിൽ ദേവന്മാർ തന്നിട്ടുള്ള പട്ടുവ
സ്രുവും അംഗരാഗവുമുണ്ടെല്ലോ. അതുകളെ ധരിക്കുന്ന ക
ലസ്രീകൾക്ക് യക്ഷരാക്ഷസാദികൾ എത്രത്താൽ കൂടിയും ഭ
യമുണ്ടാകയില്ല, നിസർഗ്ഗസിദ്ധമായ ശീലവും പോകയില്ല.

അത്രി— ഇതു കൊള്ളാം. രാവണൻ ജാനകിയെ ചോദിപ്പാനാ
യി ഒരങ്ങിയിരിക്കുന്നു എന്ന് കേൾക്കുന്നുണ്ടെല്ലോ, (മുൻഭാ
ഗത്തു നോക്കിട്ട്) നന്മത്ത താമരയിലകളേയും മൃണാളങ്ങളേ
യും കയ്യിലെടുത്തുകൊണ്ടു പോകുന്ന ഇവളാരാണ്?

അനസൂയ— ഇവൾ ജാനകിയുടെ സഖിയായ സുചരിതയാ
യിരിക്കുന്നു, ഇതുകൊണ്ട് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു മന്മഥാ
ഗികൊണ്ടോ, കഠിനമായ വെയിൽകൊണ്ടിട്ടോ, സീതയ്ക്ക്
എറ്റവും സുഖക്കേടാണെന്ന്.

അത്രി— (ഭാർമ്യെ നടിച്ചു) മന്മഥാഗികൊണ്ടു തന്നെ, എ
ന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഞാൻ സമാധിയാൽ കണ്ടിരിക്കുന്നു.

ബാലാസിതാസ്മരസദശനാരാമനെപ്പണ്ടുറങ്ങും
കാലേകണ്ടാളൊരുദിനമവന്തന്നെയോത്തന്നതൊട്ട്
ലീലാസ്താനാദികളിലുമനാസകൃതയായാളിമാരാൽ
പ്രാപിക്കപ്പെട്ടവളുൾക്കൊണ്ടുപൂമെത്തയിന്മേൽ

(1)

ഇരിക്കട്ടെ. ജനകസമീപത്തിലേക്കു തന്നെ നോം ഗമിക്കുക.
(എന്ന് രണ്ടുപേരുംപോയി)
ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വംഗം.

(അനന്തരം സാരണവിദ്യുജ്ജിഹ്വന്മാരോടുകൂടി
രാവണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാവണൻ—

മൂന്നുമൈഥിലയാഗഭൂമിയതിൽനിന്നുൽഭൂതയായേറവും
തന്നംഗപ്രഭുകൊണ്ടുഹാരതിയെയുംനിന്ദിക്കുമെന്നുവെ
ഇന്നെൻകണ്ണിനുകാണമതിന്നുകഴിവുണ്ടായിട്ടുമെന്നോളുടൻ
വന്നെൻമാനസതാരിലത്തുതമിതാതിങ്ങുന്നുസന്തോഷവും (2)
അതിനാൽ സാരണ! നോം എത്ര വഴിയിൽകൂടിയാണ് വി
ശ്വാമിത്രാശ്രമത്തിലേക്കു പോകേണ്ടത? പറയൂ.

സാരണൻ— വികേതവനത്തിന്നു തെക്കായും പലാശവനത്തി
ന്നു വടക്കായുമുള്ള ഈ വഴിയിൽകൂടി തന്നെ.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവേ! ഇങ്ങിനെ ഇങ്ങിനെ.

(എല്ലാവരും ചുറ്റിനടക്കുന്നു)

രാവണൻ— സാരണ! കൌശികീനദിയുടെ തീരത്തിലുമുണ്ടോ
നന്ദനവനം?

സാരണൻ— ഇല്ല, ഇല്ല.

കൂകുന്നമദമോടുമത്രുകയിലിൻകൂട്ടംരസാലങ്ങളിൽ
സ്നോകംമെല്ലെവിടന്നിടുന്നബകളുപ്പഗന്ധമുണ്ടങ്ങുമ
ആകാശംക്രമിക്കുങ്ങുവോഴകൾമറച്ചുററത്തണുപ്പുണ്ടടി
ക്കേകുന്നുകുതുകുനവംമുനിവരത്തന്നാശ്രമംതാരിദം (3)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹഷിയുടെ ആശ്രമപദത്തിന്റെ രമണീയ
ത ആശ്ചര്യംതന്നെ. ഇവിടെ,

ഏററംപൊങ്ങുകുമുങ്ങിൻഫലനിരകൾപഴുത്താശുവീഴുന്നുമന്ദം
കാറുംവീശുന്നുകായിൻഫലമൊടമവളഞ്ഞെങ്ങമാടുന്നുരംഭം
ചുറ്റുംതേന്മാമ്പഴംമാഞ്ചുവടതിലധികംവീണിരിക്കുന്നുതെങ്ങും
കുറുകാർവേണികൊകത്തടമൊടിയുമേനാളികേരങ്ങളാലെ (4)

(അണിയറയിൽ)

ചിത്രമെഴുതുവാൻവേണ്ടി ചിത്രസാമാനങ്ങളെ കൊണ്ടുപയ

വാനായി പ്രിയസഖിയായ ശീലവതിയും ശീതോപചാരത്തിനുവേണ്ടി താമരയിലകളെ കൊണ്ടുവരുവാനായി സൂചരിതയും എപ്പോൾ ഗമിച്ചുവോ അതു മുതൽ നിജ്ജനസ്ഥലമെന്നു കരുതി ബലവാനായിരിക്കുന്ന കാമദേവൻ എന്നു ബാധിക്കുന്നു, ഗതിയെന്ത്?

രാവണൻ— (കേട്ടിട്ട്) കളമായ്യാനളിർത്തിനി—

ട്ടുളവാരംപെക്കോകിലത്തിനുടനാദം

നളിനശരൻതൻഭോഗം—

വലിപാരംപോലെകേൾക്കുന്നു (5)

സാരണൻ— മഹാരാജാവേ! സ്പഷ്ടങ്ങളായ അക്ഷരങ്ങളാൽ മനോഹരമായിരിക്കുന്ന ഇത് കയിലിന്റെ ശബ്ദമല്ല, എന്നാൽ കിളി ശബ്ദിക്കുകയാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

(പിന്നേയും അണിയറയിൽ)

ഭഗവൻ കാമദോ! പ്രിയജനത്തെ ചിത്രത്തിലെഴുതി ഒരു പ്രാവശ്യമെങ്കിലും കണ്ടിട്ട്, അനന്തരം അങ്ങക്കൊണ്ണാണ്ട് എന്റെ പ്രാണനെ നൽകാം. അതിനാൽ ഒരു ക്ഷണനേരം ക്ഷമിക്കണം.

രാവണൻ— (കേട്ടിട്ട്) പ്രിയവിരഹത്തെ സങ്കീർപ്പാൻ കഴിയാതെ പരവശയായി ദീനയായിരിക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീ വിലാപിക്കുകയാണ്; സാരണ! എന്നാൽ ഇവളാരാണെന്ന് നാലുഭാഗത്തും ചെന്നു നോക്കൂ.

ഇവളുടെശബ്ദംകിളികയി—

ലിവശബ്ദിക്കുന്നവണ്ണമതിമധുരം

ഇവളുടെരൂപവുമോത്താൽ

ഭവനമനോഹരിയായിരിക്കേണം (6)

സാരണൻ— കല്പനപോലെ. (എന്ന് ചുറ്റിനടന്നുവന്ന് അതൂതത്തോടുകൂടി) മഹാരാജാവേ! ഇങ്ങിനെ ശബ്ദിച്ചതാരാണെന്ന് ഒരേതരം ഒന്നും കാണുന്നില്ല.

രാവണൻ— (അശ്ചയ്ത്തോടുകൂടി താൻ തന്നെ എണീട്ട് നോക്കിട്ട്) ഹേ! ഒരേതരം ഒന്നുമില്ല, ഇതെങ്ങിനെ? ഇത് വലുതായ ആശ്ചര്യം തന്നെ.

(പിന്നെയും അണിയിരയിൽ)

അനന്തയമോടമ്പിച്ചും

മനസിജനദയൻമമായിനൽകീടുന്നു

സാരണൻ— പിന്നെയും ആളില്ലാത്ത വാക്ക്.

രാവണൻ— ആയുഷ്ഠം! മേഘമില്ലാത്ത മഴയൊ.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— താപസന്മാരുടെ ആശ്രമവ്യാപാരത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യം ഇന്നവിധമെന്നു നിശ്ചയിപ്പാൻ കഴിയാത്തതാണല്ലോ.

(പിന്നെയും അണിയിരയിൽ)

ഇനിയൊരുഗതിമമവിഷമൊ

എല്ലാവരും— (കേട്ടിട്ട്) നമുക്കു കാണുവാൻ പാടില്ലാത്ത ഒരു സ്ത്രീ കാമവികാരത്താൽ കരളുന്നു നിശ്ചയം. (മൃണാളങ്ങളേയും താമരയിലകളേയും കയ്യിലെടുത്തുകൊണ്ട് 'സുചരിത' പൊടുന്നനവെ തിരനീക്കി പ്രവേശിച്ചു) തോഴി! ഇങ്ങിനെ യുള്ള ഓർപ്പാക്കുകളെ പറയരുതെ!!

(അനന്തരം തളിപ്പിടക്കയിലിരുന്നുകൊണ്ടു 'സീത'

പ്രവേശിക്കുന്നു)

സീത— പതിമതിസമകാന്തവക്ത്രദർശനസുഖമൊ • (7)

(എന്ന് മൂർച്ഛിക്കുന്നു)

സുചരിത— തോഴി! ആശ്ചര്യമിത ആശ്ചര്യമിത.

(എന്ന് താമരയിലകൊണ്ടു വീഴുന്നു)

രാവണൻ—

മല്ലാക്ഷീപ്രിയനെക്കുറിച്ചിവരവിലാപിച്ചങ്ങുമോഹിച്ചതാ-

നല്ലെങ്കിൽസഖിവീഴുമോകമലിനീപത്രത്തിനാലതിനെ

ഇല്ലൊട്ടുംമദനാഞ്ജനാകുമിവളെക്കണ്ടീടുവാൻഭാഗ്യമി-

ങ്ങല്ലെന്നാലതന്നുപൊട്ടുമിവളെക്കണ്ടാലഹോവജ്രവും (8)

സാരണൻ— അവളെ കാണുന്നില്ല, സഖിയെ കാണുന്നതുമുണ്ട്.

ഇത് അത്യായുഷ്ഠം തന്നെ.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ക്രമത്തിലതും മനസ്സിലാക്കാം.

സുചരിത— ഹാ കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഇവളുടെ സന്താപം അതി കലശലായിരിക്കുന്നു, അതുകൊണ്ടു ഞാൻ ചന്ദനത്തളിരകളുടെ രസത്താൽ ഇവളെ നന്നാക്കാം.

(എന്ന് കൈകൊണ്ടു ചന്ദനത്തളിരുകളെ കശക്കുന്നു)
 രാവണൻ— സുന്ദരിയുടെമുദ്രദേഹം
 തന്നിലെമാട്ടുവമിതാശുക്വരണ
 എന്നേന്തേതാസഖികയാൽ
 ചന്ദനതളിരെക്കശക്കുന്നു (9)

സുചരിത— (നനച്ചു) തോഴി! ഈ ചന്ദനച്ചാറ് നിനക്കു സു
 ഖമായീരിക്കുന്നുവൊ?

സീത— (പണിപ്പെട്ടാശ്ചര്യപ്പെട്ട്) ഞാൻ എത്രകാലം ഇങ്ങി
 നെ സഖികളെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കേണ്ടി വരും.

സുചരിത— തോഴി! നിന്റെ വല്ലഭൻ നാളെ വരുമെന്നു കേ
 ങ്ങുന്നു.

സാരണൻ— ആരാണിവളുടെ വല്ലഭൻ?

രാവണൻ— പുണ്യം ചെയ്യുവതാരൊ അവന്തന്നെ.

സീത— ഇന്നു ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവളല്ല നാളത്തെ ദിവസത്തി
 നെ അപേക്ഷിക്കേണ്ടത്.

രാവണൻ— എവന്തലമിപ്പുകജാക്കിക്കുപേതോ
 ഭവൻദുസ്സഹംപാരമേകുന്നുവോമാൽ
 അവൻധന്യനെന്നാകിലുംധന്യനല്ലി-
 ന്നിവണ്ണമുഗാക്ഷ്യാമുപേക്ഷാനിമിത്തം (10)

സുചരിത— തോഴി! ഇങ്ങിനെ വിചാരിക്കരുതെ! ചിത്രത്തി
 ലെഴുതപ്പെട്ട വല്ലഭനെ നോക്കിക്കൊണ്ടു് ഈ ഒരു ദിവസം ക
 ഴിച്ചുകൂട്ടു.

(അനന്തരം ചിത്രസാമാനങ്ങളെടുത്ത് ശീല
 വതി പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശീലവതി— തോഴി! ഇതാ ചിത്രപ്പലക. ഇതാ ചിത്ര സാമാന
 ങ്ങൾ, (എന്ന് കൊടുക്കുന്നു)

സുചരിത— പ്രിയസഖ! നീ ഒരുവിധം ഡെയ്യുപ്പെട്ട് ചിത്ര
 മെഴുതു.

(സീത നാട്ടുത്താൽ ചിത്രപ്പലകയെവാങ്ങി
 ദേഹസുരം നടിക്കുന്നു)

സുചരിത— തോഴി! നീയെന്തു വിചാരിക്കുന്നു?

ശീലവതി— സുചരിതെ! എന്താണ് ചോദിപ്പാനുള്ളത്? സ്വ

പ്ലത്തിങ്കൽ എന്തൊരു മഹാനഭാവനെ മനസ്സ് കാണിച്ചു കൊടുത്തുവൊ അദ്ദേഹത്തിനെ തന്നെ.

സാരണൻ— മഹാരാജാവെ! ഭാഗ്യത്താൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് വലിക്കുന്നു. ലോകങ്ങളിൽ മഹാനഭാവൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടല്ലാതെ വേറെ ആരാണു്?

രാവണൻ— ഇനിക്ക് സന്തോഷം തന്നെ. ഇവിടുന്നങ്ങോട്ടും നോക്കുക.

സീത— പെരുകിനലജയെവിട്ടി—

ഒട്ടാരവിധ മുറിക്കൊണ്ടുതാനഹോയെയും

ജപരമേ! ക്ഷണനേരത്തെ

ത്തരികിൽ പുണ്യം നിനക്കുണ്ടാം

(11)

(എന്ന് പണപ്പെട്ട് ചിത്രമെഴുതുന്നു)

രാവണൻ—

നേത്രംകൊണ്ടിന്നഹമിടവിടതീക്ഷണം ചെയ്തു മാറി—

ചിത്രേനനായ് സുമുഖിയെഴുതും രേഖയെ വൃണ്ണമെന്നാൽ

ശ്രോത്രഗ്രാഹ്യം വളയുടെ വംതാനമവൃണ്ണമിപ്പാർ

ചിത്രേതനപീപ്രിയനെയെഴുതുന്നെന്തൊല്ലെന്നു നാം (12)

സീത— തോഴി സുചരിതേ! ലഭിക്കാത്ത അദ്ദേഹത്തിനെ പ്രയത്നപ്പെട്ട് ചിത്രത്തിലെഴുതിട്ട് പ്രയോജനമെന്താണെന്ന് എന്റെ മനസ്സ് ലജ്ജിക്കുന്നു. (എന്ന് കണ്ണീർ പൊഴിക്കുന്നു)

രാവണൻ— ഇവർ കരയുന്നു നിശ്ചയം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

സ്തമിഹമിഴിമയ്ക്കാടൊത്തുഗണ്ഡേ

തടവിനകം കമരേണവോടുചേർന്നും

പൊട്ടുപൊടൊന്നയനാം ബുദ്ധാമരപ്പ—

പ്പൊടികളണിഞ്ഞളിപ്പോലെ വീണിടുന്നു

(13)

സുചരിത— തോഴി! കരയേണ്ട, അദ്ദേഹത്തിനെ നിനക്കു പ്രയാസം കൂടാതെ തന്നെ ലഭിക്കും.

(സീത മുഖം തുടച്ചു ചിത്രമെഴുതുന്നു)

ശീലവതി— [സ്വകായ്മമായിട്ടു] തോഴി സുചരിതേ! പ്രിയസഖിക്ക അദ്ദേഹത്തിങ്കൽ അനുരാഗം അതികലശലായിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, കവിർത്തടത്തിൽ രോമാഞ്ചത്തോടുകൂടി വിചാരിച്ചു വിചാരിച്ചു, വിരേക്കുന്ന വിരലുകൾ കൊണ്ടു വ

രച്ചുവരച്ചു, സന്തോഷത്താൽ വിടന്നിരിക്കുന്ന നേത്രങ്ങൾ കൊണ്ടു നോക്കുന്നു.

സുചരിത— അദ്ദേഹത്തിനെ സ്വപ്നത്തിൽ എങ്ങിനെ കണ്ടു വെം അങ്ങിനെ എഴുതേണമെന്നാണ് ഇവളുടെ ആഗ്രഹം.
രാവണൻ— (കേട്ടിട്ട്) മനസ്സെ! നീ അകാരണമായിട്ട് പരിഭ്രമിക്കുന്നതെന്തിന് ഇവിടുന്നങ്ങോട്ടും കൂടി നോക്കുക.

സീത— (എഴുതി ചിത്രത്തെ നോക്കിട്ട്) [ആത്മഗതം] ഗാത്രംനീലോല്പലമൊടെതിരാംകാതിയോടുംമനോജ്ഞം നേത്രംരണ്ടിന്നരികുകൾചുവപ്പിച്ചുമുട്ടിച്ചുകാതിൽ ജൈത്രംബാഹുദായമതുടിച്ചുറെനീണ്ടുവരിപ്പോൾ ചിത്രചേത്തേതൊരുവിധമവൻരൂപമവണ്ണമേതാൻ (14)

(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഇനി ഇതിൽ, വില്ലംകയ്യിൽവരച്ചുതുണിയുഗളംപിന്താളിലുമാറാതിൽ തെല്ലാമാറഥഭസ്മവുംചരടരക്കെട്ടികലുമുണ്ടായാൽ അല്ലത്താരിനതുല്യമായവദനേലോലംബജാലങ്ങൾപാലുല്ലാസേനവിളങ്ങുമാറെഴുതണംശുശ്രൂഷകൾഗണ്യങ്ങളിൽ (15)

(എന്ന് പിന്നേയും എഴുതുന്നു)
രാവണൻ— (ചിത്രത്തെ നോക്കി ദീർഘശ്വാസംവിട്ട്) [ആത്മഗതം] ഇതെന്താണ് വേറെ വിധമായിരിക്കുന്നു. മനസ്സെ! നിന്റെ ആഗ്രഹം പൂർത്തം തന്നെ.

സീത— (എഴുതി ചിത്രത്തിലുള്ള നായകനെക്കുറിച്ച് തൊഴുതു കൊണ്ട്) ഹേ കാന്ത! ഇപ്പോൾ,

എന്നിൽതീപ്പെരികൊണ്ടുനന്ദപവനൻവഴിച്ചിടുന്നുസുധം പിന്നെത്തികളമഗ്നികൊണ്ടുതടവീടുന്നെന്നുതോന്നുന്നുമെ കന്ദപ്പൻറകരോരകർമ്മധുനാചൊല്ലേണ്ടതെന്തെന്നുതൊന്നെന്നുംനിയതുകൊണ്ടുനാഥ! വലയുന്നെന്നെത്യജിച്ചീടൊലാ

എന്നുമാത്രമല്ല— മാനത്തെക്കളയുന്ന ഹേ!— (എന്ന് പകുതി പറഞ്ഞു) [ആത്മഗതം] ചിത്രത്തിലെഴുതപ്പെട്ട വല്ലഭനെക്കുറിച്ച് പരമഭക്തബുദ്ധിയാൽ മൂഢയായ ഞാൻ ശകാരിപ്പാൻ ഭാവിച്ചു. കഷ്ടം! എന്ന് മറയ്ക്കുന്ന വിധം നടിക്കുന്നു)
ശീലവതി— (ചിരിച്ചു) നിന്റെ വാക്കു മുഴുവനുമായില്ലെന്നു തോന്നുന്നു.

സീത— (ലജ്ജയാടുകൂടി) തോഴി! ബാക്കിയൊന്നുമില്ല അദ്ദേഹത്തിനെ എഴുതി കഴിഞ്ഞു.

സഖികൾ— (ചിത്രത്തെ ഞാക്കി തമ്മിൽ തമ്മിൽ) തോഴി! അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആകൃതി ഈ ചിത്രത്തിലെഴുതപ്പെട്ടതുപോലെയാണെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിങ്കൽ പ്രിയസഖിക്കു ഇത്ര അനന്ദം ഗം ജനിച്ചത് ഉചിതം തന്നെ എന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

സാരണൻ— (നോക്കിട്ട് ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി)
ഉണ്ടാസ്ത്രനളിനത്തിനൊത്തനയനദന്ദപംനകംപോലഹോ
നീണ്ടിട്ടുള്ളകരങ്ങൾമാറിഹപരന്നേററംകൃശംമധ്യവും
കണ്ടിട്ടുനപദഭയത്തിലുമിതാസാമ്രാജ്യചിഹ്നങ്ങളെ
കണ്ടിട്ടില്ലിതുപോലെയാരെയുമഹമെന്നെങ്ങുമാരാണിവൻ (17)

രാവണൻ— [ആത്മഗതം]

ചിത്രകാണുന്നവകവലയശ്യാമമാമസ്യഗാത്രം
ശരക്കൾക്കുംനയനസുഖമേകീടുവാൻപോരുമെല്ലൊ
ഇത്രത്തോളംമഹിമയിതരുന്നില്ലയെന്നോതിടുന്നു
ഈത്രശ്രേഷ്ഠപ്രകൃതിയിതഹോസജ്ജനശ്ലാഘനീയാ (18)

[പ്രകാശം] വിദ്യുജ്ജിഹ്വ! ചിത്രത്തിലെഴുതപ്പെട്ടവനെനോക്കൂ.
വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഞാൻ കാണുന്നുണ്ട്. ഇതാ ഇവനെ,
നന്നായിട്ടരികിൽച്ചവന്നനയനദന്ദപംമഹാത്മാവുതാ
നെന്നോതുന്നിതുവണ്ണിയെന്നുമതുപോൽമാറല്ലസ്മാകിതം
പിന്നെശൂശ്രൂലവങ്ങളാൽമധുരമായുള്ളോരുവക്ത്രംയുവാ
വെന്നുംക്ഷത്രിയനെന്നുചാപധരമാംകയ്യംകഥിക്കുന്നുമേ (19)

സീത— സുചരിതെ! നീ നോക്കൂ.

(എന്ന് ചിത്രപടത്തെ കാണിക്കുന്നു).

സുചരിത— (ചിരിച്ചു) തോഴി! ഞാൻ കണ്ടിട്ടെന്താണ്, ഇതെല്ലാം അദ്ദേഹം കണ്ടുവെങ്കിൽ നിന്റെ കരാംബുജങ്ങൾക്ക് രത്നവളകളെ സമ്മാനിക്കും.

രാവണൻ— സുചരിത പറഞ്ഞത് സത്യമാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,
എങ്ങുംരേഖകളുംനിറങ്ങളുമിതിൽതമ്മിൽകലന്നിട്ടുമി
ല്ലംഗത്വാസമതാതുഭാവമതിനെക്കാട്ടുന്നമറ്റൊരാൾക്കും

ഭംഗ്രാജീവനമുണ്ടിതികലിതതോന്നീടുന്നിതിന്നേവനും
 തുംഗാനന്ദമുടൻവളർക്കുമ്പ്രസാമത്വംജയിക്കുന്നുതെ (20)
 ശീലവതി— സുചരിതേ! ഞാൻ പറയാം, പ്രിയസഖിയുടെ ക
 രകൗശലത്തെക്കണ്ടിട്ടുതന്നെയാണ് നീ മുമ്പേതന്നെ പ്രിയ
 സഖിയുടെ കൈകളിൽ വളകളെ ഇട്ടത്. ആ വളകളെ
 ള്ലെ മുന്പെ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി ഇതുകളിൽ രാക്ഷസാസം
 കരണമെന്ന രത്നം പതിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു രക്ഷയ്ക്കായിട്ട് ഇ
 തുകളെ ജാനകിയുടെ കയ്യിൽ ഇടിക്കണം? എന്നു പറഞ്ഞു
 നിന്റെ കയ്യിൽ തന്നത്.

(രാവണനും സാരണനും കേട്ടിട്ടു തമ്മിൽതമ്മിൽ മുഖംനോക്കുന്നു)
 വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (ചിരിച്ചു) കേൾക്കേണ്ടതു കേട്ടു, അറിയേണ്ട
 തും അറിഞ്ഞു. നമുക്കു കാണാൻ പാടില്ലാതെയിരിക്കുന്ന ഇ
 വരം സീതയാണ്, ഇവളാൽ ചിത്രത്തിൽ എഴുതപ്പെട്ട ഇവ
 ന് രാമനാണ്.

രാവണൻ— സീതയ്ക്കു തന്റെമേൽ പ്രേമമുണ്ടെന്നു വിചാരിച്ചു
 ഗർവ്വിക്കുന്ന നിന്ദനായ രാമൻ ഇവൻ തന്നെയോ?

(കോപത്തോടുകൂടി ചിത്രത്തെക്കുറിച്ച്)

ജനകതനയപ്രേമത്തിന്നാസ്സഭംമമഭേദമെ-

ന്നതവധിവേഗംഗർവ്വിക്കേണ്ടിന്നെടൊശംരാഘവ!

അനുപഥമഹംനിന്നെക്കൊൽവാൻനിരന്തരിയതാടകാ

തനയനിതിനാൽനിന്നെക്കൊല്ലാതടങ്ങിയിരിക്കുമോ? (21)

സാരണൻ— മഹാരാജാവേ! നോക്കു വിശ്വാമിത്രന്റെ അവ
 യത്തെ. എന്തെന്നാൽ അവൻ 'രാക്ഷസാസംകരണ'മെ
 ന്ന രത്നം പതിച്ചു വളകളെ ഇവൾക്കു കൊടുത്തില്ലെ, തിരു
 മനസ്സുകൊണ്ടു ഇവളെ കണ്ടാൽ ഉടനെ അപഹരിക്കുമെ
 ന്നു അവൻ ഉഴവിച്ചിരിക്കും നിശ്ചയം.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— അത് അങ്ങിനെതന്നെ, ആ ക്ഷത്രിയബ്രാഹ്മ
 ണൻ സമർത്ഥനല്ല.

രാവണൻ— (ആകാശത്തിൽ വിശ്വാമിത്രനെ ഉദ്ദേശിച്ചു കോപ
 ത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചു) എട! എട! കൗശികാധമ!

മാരീചനെന്നവെൽവാൻസുരപുരമതുനി-

ർമ്മിച്ചുനിന്നുകൂപററി-

പ്ലാരംഭംസുഭാനംചെയ്തതിനമതിഭവൻ
താടകാംപോരവൽവാൻ
പോരംകാപ്പാൻ. ത്രിശങ്കയധിമമരിപുവാം
രാമനെപ്പോരകാപ്പാൻ
പാരാതെന്നപ്രിയംചെയ്തിഹനിജമൃതഃയ
നീകളിക്കുന്നതേവം

(22)

സാരണൻ— ആ? മരിപ്പാനായ്ക്കൊണ്ടു കളിക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നതെന്താണ്? അവൻ മരിച്ചുപോലെതന്നെ.

രാവണൻ— (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി) അതിരിക്കട്ടെ, ജാനകിയെ കാണാൻ ഉപായം ചിന്തിക്കൂ.

സാരണൻ— ഞാൻ ഉപായം കണ്ടിരിക്കുന്നു.

രാവണൻ— (ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി) എങ്ങിനെയാണു്?

സാരണൻ— ഇങ്ങിനെ (എന്നു ചെവിയിൽ പറയുന്നു)

രാവണൻ— (ചിരിച്ചു്) കൊള്ളാം, താൻ ആയോദ്ധ്യകമുനി വേഷം ധരിച്ചു് വളകളെ വാങ്ങുവാൻ യത്നിക്കൂ.

സാരണൻ— അങ്ങിനെതന്നെ (എന്നു് എണ്ണീട്ടു മുനിവേഷം ധരിച്ചു പ്രവേശിച്ചു്) ഹേ! ഞാൻ അയോദ്ധ്യയിലുള്ളവനാണെ, വഴി നടന്നുള്ള ക്ഷീണത്താൽ പരവശനായിരിക്കുന്നു, തണലുകൊണ്ടെങ്കിലും വിശരിക്കൊണ്ടു വാശിപ്പെട്ടെങ്കിലും എന്നെ ആശ്വസിപ്പിക്കണം. (എന്നു മുൻപെയ്തെ നടക്കുന്നു)

വിദ്യജ്ഞിഹസ്— മഹാരാജാവേ! സാരണന്റെ കൌശലത്തെ കണ്ടാലും.

കടിയിൽകിഴിഞ്ഞുമുഗമർപിംഗമം
ജടകെട്ടഴിഞ്ഞമവിയപ്പുതുളളിയാൽ
നിടിലത്തിൽമാഞ്ഞഭസിതംവഹിച്ചിതം
നെടുവീപ്പിട്ടനുഗൃതദണ്ഡനിമുനി.

(23)

സീത— (സംഭ്രമത്തോടുകൂടി) അയോദ്ധ്യയിലുള്ളൊരാണെന്നു കേൾക്കുന്നു, അതുകൊണ്ടു സുചരിതെ! നീ ബ്രാഹ്മണനെ ആശ്വസിപ്പിക്കൂ.

സുചരിത— (അടുത്തുചെന്നു്) ബ്രാഹ്മണ! ആശ്വസിക്കൂ.
(എന്നു് താമരയിലകൊണ്ടു വാശുന്നു)

മുനി— (കണ്ണമിഴിച്ചു) കാരണംകൂടാതെ എന്നിൽ വാത്സല്യമുള്ള നീ നിമിത്തമായിട്ടു ഞാൻ ജീവിച്ചു.

സുചരിത— [ആത്മഗതം] ഭാഗ്യത്താൽ ബ്രാഹ്മണനു ബോധം വന്നു. [പ്രകാശം] അങ്ങുന്ന് ആരാണു്? എവിടെ നിന്നു വരുന്നു?

മുനി— ദശരഥമഹാരാജാവിന്റെ പ്രഥമപുത്രനില്ലേ?

സീത— (സംഭ്രമത്തോടുകൂടി) അദ്ദേഹത്തിന്നെന്നാണു്?

രാവണൻ— (അസൂയയോടുകൂടി) താടകാ മാരിചനെക്കൊണ്ടു കൊല്ലിച്ചു.

സുചരിത— ബ്രാഹ്മണ! ശേഷം പറയുക?

മുനി— എന്റെ നാമു വരളന്നു.

രാവണൻ— (ചിരിച്ചു) ശത്രുവിന്റെ വർത്തമാനം പറയുന്നതു കൊണ്ടു പൊട്ടിത്തെറിക്കുന്നില്ലേ?

സീത— (ആവേശത്തോടുകൂടി) ഇദ്ദേഹം അനിഷ്ടം പറവൻ ഭാവിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു.

(എന്നു വിഷാദത്തെ നടിക്കുന്നു.)

ശീലവതി— തോഴി! സുചരിതേ! ബ്രാഹ്മണനു ജലം കുടിപ്പാൻ കൊടുക്കു, ശേഷമുള്ള വാക്കിനേയും കേൾക്കുക.

(സുചരിത താമരയിലക്കുന്വിളിൽ നദീജലത്തെ കൊണ്ടു

വന്നു കൊടുക്കുന്നു.)

മുനി— ഞാൻ സ്ത്രീകൾ തരുന്ന ജലത്തെ കുടിക്കയില്ല.

സീത— (കണ്ണീരോടുകൂടി) റഹം ബ്രാഹ്മണൻ വ്യസനത്താൽ ജലപാനത്തിന്നുകൂടി മടിക്കുന്നു. അതിനാൽ പ്രിയനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം ദുർല്ലഭമാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

മുനി— [ആത്മഗതം] അവന്റെ മാത്രമല്ല അവനിൽ സ്നേഹമുള്ള വാശ്വാമിത്രന്റെയും. (പ്രകാശം) നിങ്ങൾ പരിഭ്രമിക്കണ്ട ഇനിക്കു പ്രതമുള്ളതുകൊണ്ടു് സത്യമായിട്ടും സ്ത്രീകൾ തരുന്ന ജലത്തെ ഞാൻ കുടിക്കയില്ല.

സുചരിത— സ്വാമിൻ! ശേഷം പറയു.

സീത— ഇപ്പോൾ എന്റെ ഹൃദയം അഗ്നിയുളളയോ അമൃതത്തിന്റെയോ മദ്ധ്യത്തിലിരിക്കുന്നു.

മുനി— ഞെ സ്ഥിതിയിലുള്ള എന്ന കണ്ടാൽ എന്റെമേൽ പ്രിയമുള്ള മാതാപിതാക്കന്മാർ വ്യസനിക്കും നിശ്ചയം.

വിദ്യജ്ഞിഹസ്— (പരിഹാസത്തോടുകൂടി) അവർ മാത്രമല്ല, വിരഭദ്രാചാര്യം ധരിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു രാക്ഷസന്മാരെല്ലാവരും വ്യസനിക്കും.

സീത— വളരെ വ്യസനിച്ചിരിക്കുന്ന എന്റെ ഹൃദയത്തിന്നു ഈ വാക്കുകൊണ്ടു ആശ്വാസമെന്താണ്?

ശീലവതി— ഞെയാൾ രാക്ഷസനാണ് സത്യം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പ്രിയസ്വഖിഷ് ഇപ്രകാരം വ്യസനത്തെ ഉണ്ടാക്കിത്തീർന്നു പിന്നെ ഒന്നും പറയുന്നില്ല.

മുനി— (ഭയത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൾ എന്നെ അറിഞ്ഞിരിക്കുമെ, (ആലോചിച്ചു) അതുകൊണ്ടു. [പ്രകാശം] ആ രാമഭദ്രന്റെ പ്രിയ സ്വന്തമാണ് ഞാൻ.

രാവണൻ— (ചിരിച്ചു) സംശയമെന്താണ്, അവനെ കൊൽവാൻ ഒന്നാമതായി യത്നിച്ചവനല്ലേ.

സീത— ഇതും ആശ്വാസത്തിന്നു മതിയായില്ല.

സുചരിത— ബ്രാഹ്മണ! പറയൂ, പറയൂ. ഇവിടെ വന്ന കാര്യമെന്താണ്?

മുനി— എല്ലാം നിങ്ങളോടു പറയാം. നിങ്ങൾ രാവണകൾ സ്നേഹമുള്ളവരല്ലല്ലോ?

സീത— [ആത്മഗതം] ഞെ മുനി പ്രിയനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അതി സ്നേഹിതനാണ് നിശ്ചയം. അതിനാലാണ് ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത്.

ശീലവതി— സഖി! സുചരിതെ! രാവണൻ എന്നതാരാണ്?

രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) ഹീ! മൂഢ! ത്രൈലോക്യത്തെ ജയിച്ച ആളെ നീ അറിയില്ലേ?

മുനി—

ശക്രൻതന്മകുടത്തിൽവെച്ചുപദവ്യംസ്തംഭസമഹാവിഷ്ണുവിൻ ചക്രംകൊണ്ടു മുറിഞ്ഞപാടുമുടയോനിശ്ശരഭിപൊങ്ങിച്ചവൻ ഇക്കാണെന്നവസുഷ്ഠിചെയ്യഭഗവാൻതൻപുത്രപുത്രഞ്ജൻ ചൊല്ലൊണ്ടോരഭഗവസ്വനേഭവതിമാർകൾക്കൊതിരുന്നെങ്ങി

സീത— (കോപത്തോടുകൂടി) അവന്റെ ഗുണങ്ങളെ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞിട്ടെന്താണ്? രാക്ഷസനായതുകൊണ്ട് അവനിൽ എല്ലാ ജനങ്ങൾക്കും വളരെ ക്രൂരസ്വഭാവമാണ്.

രാവണൻ— (മുഖം ചുളിച്ചു) വിദ്യുജ്ജിഹ്വ! കേൾക്കേണ്ടതു കേട്ടു. വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— അതുകൊണ്ടല്ല ഇവളെ വശീകരിപ്പാൻ രാമവേഷം ധരിക്കുന്നതു കൂടാതെ ഉപായമൊന്നും കാണുന്നില്ലെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞത.

രാവണൻ— ഇതു രാവണന് പ്രയാസമാണു. കണ്ടാലും, തന്നെക്കാമിച്ചിടാത്തുള്ളപസമിഴിയെവേൾക്കുന്നതുംതദപിവാഹം— തിന്നാക്കണ്ണാണീമനുഷ്ടപുഷ്പവിധുധരിക്കുന്നതുംയോഗ്യമോമേനനോബാല്യംമുതൽമമസഖിജനകൻതന്നെവഞ്ചിപ്പതുംഞാനിന്നെൻകാമത്തെത്തടാൻകളവതുചിതമോമാനവുംമേയശസ്സംവിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— മഹാരാജാവേ! അകാരണമായിട്ടെന്തിനു വേദിക്കുന്നു?

ഗതാനമുദൈവംശത്തിനു

ചതിയൊന്നല്ലാതെയില്ലമറ്റൊന്നും

അതിനാലിവളെഹരിച്ചാൽ

മതഃനർമുഖിയുംകൃമേണവശമാകും (26)

സുചരിത— സഖി ശീലവതി! ആ ലക്ഷേശപരനെ നീ അറികയില്ലേ? താജനകൻ എപ്പോഴും മഹാപ്രഭാവനായ അദ്ദേഹത്തെ 'എന്റെ പ്രിയ സഖനാണ്' എന്ന് പ്രശംസിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

രാവണൻ— അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് സ്നേഹം നിമിത്തം ഞാൻ ജാനകിയെ അപഹരിക്കാത്തത.

ശീലവതി— ബ്രാഹ്മണ! ആ ലക്ഷേശപരനെ അങ്ങ് കാർമ്മപ്പെടുത്തി, ഞങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിങ്കൽ സ്നേഹമുള്ള രാക്ഷസികളല്ല, എന്നാൽ ഇവൾ ജാനകിയാണ് ഞാനും ഇവളും ജാനകിയുടെ സഖികളുമാണ്.

മുനി— [ആത്മഗതം] കഷ്ടം! 'ഇവൾ ജാനകിയാണ്' എന്ന വെറും നിലത്തെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു.

സുചരിത— സ്വാമിൻ! ഇപ്പോൾ വിശ്വാസ്യത്താടുകൂടി പറഞ്ഞാലും,

ശീലവതി— ബ്രഹ്മണ! അങ്ങ് ക്ഷേമവർത്തമാനത്തെ പറഞ്ഞു എങ്കിൽ ഉടനെ ജാനകി അങ്ങയുടെ കൈകളിൽ രത്നവളു കളെ സമ്മാനിക്കും.

മുനി— [ആത്മഗതം] അതിനുതന്നെയാണു ഈ പണി. [പ്രകാരം] മറ്റൊന്നാണ് പറയാനുള്ളത്.

സീത— (പരിഭ്രമത്തോടുകൂടി) ഭൂലോകത്തിന്റെ അലങ്കാരം അവസാനിച്ചുവോ (എന്ന് മൂർച്ഛിക്കുന്നു).

സഖികൾ— അയ്യോ: തോഴി ജാനകി! അയ്യോ: ഭൂലോകമംഗളദീപികേ! അയ്യോ: സഖീജനവത്സലേ! ഇതുവരെയും ആശ്രയിച്ച തോഴികളെ ഉപേക്ഷിച്ച് ഒട്ടും ഭയയില്ലാത്ത നീ ഇങ്ങയുടെ പരിചയിക്കപ്പെട്ട മനോരഥവല്ലഭനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിറകെ പോകുവാൻ തുടങ്ങുന്നുവോ?

(എന്ന് കരയുന്നു.)

മുനി— നിങ്ങൾ അകാരണമായി എന്തിനിത്ര വ്യസനിക്കുന്നു? എന്റെ വാക്കു കേൾപ്പിൻ.

സഖികൾ— തോഴി! ആശ്ചര്യപ്പെട്ടു, ആശ്ചര്യപ്പെട്ടു, ശേഷവും കേൾക്കുക.

(സീത ആശ്ചര്യപ്പെട്ടു മുനിയെ നോക്കുന്നു).

മുനി— പേശലാംഗി! രാമവേഷമാണുകാമദ്ദേവനെ കൌശികന്റെ വേഷമാണെന്നിന്റെ പുണ്യസഞ്ചയം ആശുക്തിയിങ്ങുകൊണ്ടുപാരുമിന്നതാൻവുമോ ക്ലേശമാണിരിപ്പതെന്തു? തോഷമോടുവാഴ്കനി (27)

രാവണൻ— (ചിരിച്ചു) എന്തൊ സാരണ! താൻ മുനിയായിട്ടും പൊളി പറയുന്നതെന്താണ്? രാമവേഷം ധരിച്ച രാവണനെ കൌശികന്റെ വേഷം ധരിച്ച വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരും എന്നല്ലെ പറയേണ്ടത്.

സഖികൾ— തോഴി! നീ ഭാഗ്യത്താൽ വലിക്കുന്നു.

(സീത സന്തോഷസംഭ്രമങ്ങളോടുകൂടി എഴുന്നീറ്റു രണ്ടു വളകളേയും സാരണന്റെ കൈകളിൽ സമ്മാനമായി കൊടുക്കുന്നു).

രാവണൻ— (അതൃപ്തതോടുകൂടി)

ജീമുതത്തെവെടിഞ്ഞുകൊക്കുമനിറംപൂണ്ടുള്ളസൗദാമിനി -

സ്പോമന്താനിഹിതകിലൊക്കെയെന്തമിച്ഛാറംവിളങ്ങുന്നുവൊ

ഭൂമിവ്യോമമുഖമുദിഷമൊരുപോൽപോരാഗിയാൽതപ്തമാം
 ഘോരമന്തിനാടെനീരുകൊണ്ടതിജവന്തേക്കുന്നുവോസാസ്ത്രം (28)

അത്തരം ഇതെങ്ങിനെ?

കാന്ത്യാശീ ഘൃതമുക്കുന്നിരുപതുംമെല്ലത്തുറന്നിടുത്താ-
 നെന്താണെന്നുതന്നങ്ങിങ്ങമധുനാനോക്കുംവിയെഴുന്നിലായ്
 ചന്തംകൊണ്ടുസമസ്തനാരികളെയുംനിന്ദിച്ചുയോമിന്നലിൻ
 കാന്ത്യാവിമിതയെന്നപോൽദൂതമൊരുസ്മിതക്കണ്ണുമാറായിതാ

(അണിയറയിൽ)

മുനികൗശികൻറമഖദംനത്തിനാ-

യനസ്യയയോമിഹവന്നൊരത്രിയെ

ജനകൻമുദാച്ചനകംചെയ്യവന്ദന-

ത്തിനതൻറപുത്രിയെവിളിച്ചിടുത്താതെ (30)

ശീലവതി— ഭാഗ്യത്താൽ പ്രിയസഖിക്കു മേൽക്കുമേൽ ശ്രേയ
 സ്സ് കാണപ്പെടുന്നു. മഹാപതിവ്രതയായും പുഷ്പയായുമിരി
 ക്കുന്ന അനസ്യയയുടെ ദർശനം പുണ്യത്താലെ ലഭിക്കയുള്ളു.

സീത— (അത്തരത്തോടുകൂടി) ഇനിക്ക് വളരെ സന്തോഷമു
 ണ്ട്, അതിനാൽ നോം ഗമിക്കുക.

(എന്ന് എല്ലാസ്മിതകളും പോയി)

രാവണൻ— കഷ്ടം! ആ സുന്ദരി നേത്രമാറ്റത്തെ അതിക്ര
 മിച്ചുവോ?

കണ്ടില്ലക്ഷിതിപുത്രൻറശശിവപോൽചന്തംകലനാനനം
 കണ്ടില്ലക്കളർകൊക്കുമൊട്ടുമറയുംമററൊരുചൊല്ലേണ്ടതെൻ
 തണ്ടാർസായകവാളുപോലെവിലസുംകേശത്തെമാത്രംമുദാ-
 കണ്ടേൻദുർവ്വിധിമററൊരംഗവുമുപേക്ഷമാൻതുണച്ചിലമേ (31)

വിദ്യജ്ഞിഹസ് സാരണൻറ കൈകളിൽ വളകളെക്കൊടു
 ത്ത് കൈ തിരിച്ചെടുക്കുമ്പോൾ അവളുടെ ആ കരപല്ലവ
 തെ കണ്ടില്ലേ?

രാവണൻ— ഭാഗ്യത്താൽ അങ്ങ് കാമപ്പെടുത്തി.
 കിളിക്കൊക്കുപോലനഖങ്ങൾമുഖനും
 വളഞ്ഞുംവിറഞ്ഞുംബുജംപോൽപ്രകാശം
 വളർത്തുതൽപാണിപൊന്മാതിരത്താൽ
 വളങ്ങുന്നതീക്ഷിച്ചുതാക്കുന്നുഞാനും (32)

മുനംഞാൻകൊണ്ടുവന്നുള്ളമരികളിലൊവാ-

ണീടിലുംസ്വർഗ്ഗലോകം

ചെന്നാലുംരാജകന്യാജനമരികിൽവസി-

ച്ചാലുമില്ലെങ്കിലുംകിം

മിന്നംപൊൻകുങ്കണത്താൽവിലസികമലഗ-

ർവ്വത്തെനീക്കുന്നതാമി-

ത്തനപംഗീകൈപിടിച്ചാൽദശമുഖനവരെ-

ക്കൊണ്ടുപിന്നെത്തുകായ്ക്കും (33)

വിദ്യജ്ഞിഹസ്- രാമവേഷം ധരിച്ചാൽ മിരുമനസ്സിലേക്ക് ഇ
ത് സാധിപ്പാൻ പ്രയാസമെന്താണ്?

രാവണൻ- നരനാദൈവേഷമെടുപ്പതു
മരുതാത്തവയേതുമിതിനേക്കാൾ
പരിചൈത്ര്യചെയ്യുംരാവണ

നരിവയർമണിയെടുത്തുപരിചിപ്പാനായ് (34)

അഞ്ച് വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിപ്പാനായി ഒരുമ്പെട്ടാലും.
വിദ്യജ്ഞിഹസ്- ഞാൻ വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിച്ചുവെല്ലാം.
സാരണൻ ലക്ഷണവേഷത്തേയും ധരിക്കും.

സാരണൻ- മഹാഷിമാരുടെ മാഹാത്മ്യം വിചാരിച്ചാലവസാന
മില്ലാത്തതു തന്നെ. എന്തെന്നാൽ,

കുളമൊഴിയാളുടെകാഞ്ചന
വളകളെയെൻകൈകൾകൊണ്ടുവാങ്ങുകയാൽ
കുളവല്ലെൻമേനിയെയെ-
ള്ളുവുമാകാഞ്ഞാനിനിക്കുമിഹവഹിയാ (35)

(സമീപത്തിൽ നോക്കിട്ട്) ബന്ധുജനങ്ങളെ കാണാനുള്ള
സന്തോഷത്താൽ കുന്ദകുമാർ ഈ ചിത്രപടത്തെ മറന്നുപോ
യോ, എന്നാൽ ഇതിനെ മഹാരാജാവിന്നു കൊടുക്കാം. (എ
ന്ന് ചിത്രപടത്തെ എടുത്ത്) ഇതാ അവളുടെ വളകൾ, ഇതാ
ചിത്രപടം. (എന്ന് രാവണന് കൊടുക്കുന്നു)

വിദ്യജ്ഞിഹസ്- മഹാരാജാവേ! കണ്ടാലും. രാക്ഷസാസ്ഥംകര
ണരത്നം പരിചിട്ടുള്ള വളകളേയും രാമരൂപം എഴുതപ്പെട്ട
ചിത്രപടത്തേയും.

രാവണൻ— തളിനാക്ഷിസീതയെമറച്ചിരുന്നപെൻ
വളരണ്ടുമോക്കിലതിനിന്ദ്രമാമിദം
കളവാണിമാനസഹരൻറമേനിയം—
ഖൊളിവറൻചിത്രപടവുംവിനിന്ദ്രമാം (36)

സാരണൻ— വളരെ പറഞ്ഞിട്ടെന്താണ്, ഈ വളകളെ ധരി
ച്ചുകൊണ്ടു' തിരുമേനിയേയും കാണുന്നില്ല.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— എന്നാൽ ഇതിനെ വിമാനത്തിൽ തന്നെ
ദ്രവ്യമായി വെക്കണം. ഇതിനാൽ എപ്പോഴെങ്കിലും വല്ല ഉ
പയോഗവും ഉണ്ടാകും. (സാരണൻ അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നു)

രാവണൻ— (ആലോചിച്ചു)
മിത്രത്തെവഞ്ചിച്ചമഹാമനുഷ്യ
ഗാത്രംമഹാനിന്ദ്രമതുംധരിച്ചും
അത്രാദരേണാനഭവിപ്പനിപ്പോൾ
ധാത്രീസുതാവേളിമഹോത്സവത്തെ (37)
(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ രണ്ടാമകം.

ജാനകീപരിണയം.

മ ല യ റ ഉ ന ട ക ഴ

മു ന റ മ ക ഴ.

അനന്തരം മാരിചൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

മാരിചൻ— (കാമ്യേടുക്കൂടി)
പെട്ടെന്നശ്ശിശ്രുമാനെയൊരുശരക്കാരറിന്റെറച്ചുറികലാ—
പ്പെട്ടതേനിയിലുള്ളസന്ധി കളുലഞ്ഞൊരവലഞ്ഞെപ്പത്തൻ
വട്ടംചുറ്റിനടന്നിലോടമളവിൽചെന്നഴിതനുള്ളിലാ—
പ്പെട്ടിട്ടിങ്ങിനെന്തറയോജനജവാൽദൂരത്തുപൊങ്ങീടിനേൻ (1)

അതുകൊണ്ട്! ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയുടെ പരാക്രമത്തിനെതിരില്ല.
 എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,
 പൊടുന്നനവെവിൽവലിച്ചുകീഴ്ന്നുവന്നവൻ
 വിട്ടുനടക്കുകയോ സനാതനമെന്നുവെന്ന് തീർക്കുകയോ
 മിടുക്കനെതിരായിയോ കീഴ്ന്നുവന്നവൻ മുമ്പോട്ടുപോകുകയോ
 നിടക്കുകയോ ചെയ്യാൻ ഉദ്ദേശമില്ലെന്നുവെന്ന് (2)

എന്നു മാത്രമല്ല,
 ബാണക്കൊണ്ടു കളവാൻ പറ്റാത്തവൻ വേഗം നശിക്കുകയോ
 രണ്ടാളുടെ മകൾമാർക്കു കയറുകയോ ചെയ്യാൻ ഉദ്ദേശമില്ലെന്നുവെന്ന്
 എന്നാൽ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയുടെ കൈവിട്ടതൽ
 ബാണങ്ങൾ സപയമായെറിഞ്ചുവെക്കുകയോ ചെയ്യാൻ കഴിയാത്തതാണെന്നു
 (ശോകാവേശത്തോടുകൂടി)

ഹാ അമ്മേ! താക്കെ! ഹാ പുത്രവത്സല! ഹാ സഹസ്രഗ
 ജവലാതി! നിനക്കുകൂടി ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയായാൽ അപ്രകാരം
 ഭവിക്കുകയോ തടുക്കുകയോ പാടില്ലാത്ത ദൈവകല്പിതം തന്നെ,
 എന്നമ്മേ! കരയുന്നതിനുള്ളിടത്തു കയറുകയോ ചെയ്യാൻ ഉദ്ദേശമില്ലെന്നുവെന്ന്
 (കോപത്തോടുകൂടി)

മുന്നെപ്പ്രിയകൾക്കു കയറുകയോ ചെയ്യാൻ ഉദ്ദേശമില്ലെന്നുവെന്ന്
 (വ്യസനത്തോടുകൂടി)
 മുന്നിൽത്തന്നെ മരിച്ചുകൊണ്ടു മരിക്കുകയോ ചെയ്യാൻ ഉദ്ദേശമില്ലെന്നുവെന്ന്
 (ചിന്താശ്വാസത്തോടുകൂടി)

ഇന്നുവെക്കുകയോ ചെയ്യാൻ ഉദ്ദേശമില്ലെന്നുവെന്ന് (4)
 (അനന്തരം കരാളൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

കരാളൻ— പോരിൽപേടിച്ചതും ഭാഗ്യം
 ദുരന്തമായിത്തീർന്നതും—
 ഘോരമാശ്രമമല്ലാതെ
 പാരാഭാഗ്യം പിടിച്ചതാണ് (5)

എന്നാൽ രാമബാണത്താൽ ഗ്രഹിക്കപ്പെട്ട ആ മാർദ്ദവ
 ന് ജീവിക്കുന്നുണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്ന് ഞാൻ അറിയുന്നില്ല.
 എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,
 പരത്തിക്കൊണ്ടു മുടിവിതറി വാളം പരിചയും
 കരപേന്ദുവാൽ വീണു മണിമകടമുരിച്ചിതറിയും

മരുത്തിൻ വേഗത്താൽ ജലമരിവകാകുസംശയിതവിൻ
 ശരത്താൽ മാരിചൻ ഭൂതമിഹ പാനാനെ വാടെയൊ (6)
 ഒരു സമയം 'മഹേന്ദ്രശൈലത്തിന്റെ താഴ്വരയിലെ സമു-
 ദ്രത്തിന്റെ തീരമാലകളിലെ വീണിരിക്കാം, അതിനാൽ ഞാ-
 ന് അദ്ദേഹത്തിനെ അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ട് ഈ മഹേന്ദ്രവർ-
 തത്തെ പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യും. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,
 തിങ്ങിപ്പോയവർക്കു മുടിശിലയിൽ
 പൊങ്ങിപ്പോയവർക്കു വിളമ്പിയൊ
 പൊങ്ങിപ്പോയവർക്കു വിളമ്പിയൊ
 വിളമ്പിയൊ
 എങ്ങനെയെന്നു വാഴ്ചകൾക്കു മുടിശിലയിൽ
 ഭൂമിമാകുമ്പോൾ സത്യം
 പൊങ്ങിപ്പോയവർക്കു വിളമ്പിയൊ
 വിളമ്പിയൊ (7)

അത്രയും മറ്റും,
 കരികൾക്കു ഗാഢിപൻ പ്രഹരമേറുകോരശിരസ്സുടഞ്ഞുടൻ
 പരിഗളിതങ്ങളാൽ ധരിതമിഹ ഭൂതമുതലായ പനസ്സലേ
 അരുണനിറം വരുത്തി നിജചിതകൃതിയാൽ ഭൂതമുതലായ പനസ്സലേ
 കരകളിൽ നിന്നുദമധികം പരിചോദിച്ചു തിട്ടുന്നിതാ (8)
 (മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ട്) ആയുനായ മാരിചൻ സമുദ്രത്തിൽ
 മുങ്ങിപ്പോയി വന്നുപോലെ കാണപ്പെടുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,
 അടിയമതുപോലുള്ള കയ്യെത്താത്ത മരകതമായ്
 പടമതു നനഞ്ഞിട്ടു പറ്റിട്ടതിൽ ചെറുചണ്ടികൾ
 മുടിയിൽ നൂർവ്വേണാട്ടിക്കൊണ്ടിരുത്തുമഹാദ്രിതൻ
 കടകമതിൽ മാരിചൻ നിൽപ്പുണ്ടിതാ മമമുന്നിലായ് (9)
 മാരിചൻ— (കരാളനെ കണ്ടിട്ട്) ആയുസ്സുത്തോടുകൂടി കരാള!
 വീ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുവോ എന്നാൽ അടുത്തുവെ എന്നെ
 ആലിംഗനം ചെയ്യും.
 കരാളൻ— ആയുസ്സുമാരിച! അങ്ങനെയൊരു ഭാഗ്യത്താൽ ഏതൊരു
 മോചിച്ചു. (എന്നു ബാല്യത്തോടുകൂടി ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു.)

മാരിചൻ— വത്സ! ഞാൻ എന്തു പറയട്ടെ.
രാമൻഞാണൊലിയ സുപോംധനിശരമാരിചനെത്തള്ളിയെ
ന്നാമോദിച്ചതിലിമ്പർചൊന്നവചനംവാശിതൻനിസ്ഥനം
സാമുദ്രാഗ്നിയിൽവീണജന്തുനിരയിൻകോലാഹലംരാവമെ
ന്നീമുഞ്ചൊന്നവസർപ്പംപരിചിനോടൊന്നിച്ചുകേട്ടേനഹം (10)

അനന്തരം,

എന്നുക്കുറളളരവീളികൊണ്ടുചിതരംഭംഗങ്ങളാൽമുക്തമായ്
നന്നായ്വ്യക്തമതാരസാതലമതിൻമാഗ്ഗ്തലിറ്റപ്പെട്ടുഞാൻ
എന്നെത്തൽക്ഷണമണ്ണിയങ്ങടിയിരുന്നമ്മാഗ്ഗ്മായ്കേൾക്കുമേൽ
തന്നംബുക്കുറവരുന്നവേഗമതിനാൽചൊങ്ങിച്ചുമല്ലോട്ഹോ
കരാളൻ— നല്ലത് മഹാസമുദ്രമെ! നല്ലത്. നീ സത്യമായിട്ടും
രാവണമഹാരാജാവിന്റെ പ്രതാപത്തെ ഭയപ്പെട്ടു തന്നെ
യാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുചരനായ മാരിചനെ ര
ക്ഷിച്ചത്.

മാരിചൻ-- (പശ്ചാത്താപത്തോടുകൂടി) കരാള! എന്തുപ
റയട്ടെ.

ഈമണ്ണാഴിവനങ്ങളുംമലകളുംപേടിക്കുമാരോറവും
ശ്രീമാൻരാവണനെതൃയാകരുണയാവാഴ്ന്നുഭൂതൃപ്രിയ-
ഈമന്ദൻസ്വജനംനശിച്ചുവെല്ലാമൊഴുപ്പുദാസീനനായ്
സ്വപാമിക്കേവമടിക്കടിസ്വയമഹോദ്ദേഹ്യർവളക്കുന്നുഞാൻ (12)

കരാളൻ-- ആയ്! അങ്ങിനെയല്ല. ആ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി ബല
വാനാണെങ്കിലും അവനെ മായാപ്രയോഗംകൊണ്ടു് സംഹ
രിക്കണം, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവനെ കൊല്ലാതെ തിരി
കൊച്ചെന്നാൽ നമ്മളെ മഹാരാജാവ് ബഹുമാനിക്കയില്ല.
എന്നു മാത്രമല്ല ആ ഭയങ്കരമായ വിശാമിത്രമനുഷം ക്ഷീണി
ക്കാത്ത ആ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയോടുകൂടി ചെന്ന് രാമവേഷം ധ
രിച്ചിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിന്ന് സീതാവിവാഹത്തിങ്കൽ വി
ല്ലത്തെയുമുണ്ടാക്കും. താടക പറഞ്ഞിട്ടില്ലേ? 'മഹാരാജാ
വ് രാമവേഷം ധരിപ്പാൻ ഒരുങ്ങിപ്പൂണ്ടു്' എന്ന്.

മാരിചൻ-- അതുകൊണ്ടല്ലെ വിശാമിത്രമുനി തന്റെ കൂടെ
യുള്ളവരോടൊന്നിച്ചു് ആശ്രമത്തിലേക്കു വരുന്നതിനെ മുക്
തപ്പെടുത്തായി വന്നത്,

കരാളൻ— അങ്ങ് ബുദ്ധിക്കാണ്ടു് അതിനപായം കണ്ടുവെ?
മാരിപൻ— (അല്പം ആലോചിച്ചു്) കണ്ടു.

കരാളൻ— എങ്ങിനെയാണു്?

മാരിപൻ— ഇങ്ങിനെ (എന്നു ചെവിയിൽ പറയുന്നു.)

കരാളൻ— (ചിരിച്ചു്) അങ്ങെക്ക് ഇതിപ്പോൾ എടുപ്പത്തിൽ
സാധിക്കുന്നതാണു്, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

ക്ഷിപ്രമായാജാനകി

യപ്രിയമാകർണ്യചാടിയാലഗ്നൗ

തൽപ്രേമാധിക്യത്താ

ഖെല്ലാമൻപരീക്ഷമത്തിയുൽ

(13)

അനന്തരം പുത്രശോകത്താൽ മോഹിക്കപ്പെട്ട ഭാരഥരാജാ
വിനെ ആശ്വസപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് ആ രാജാവിനോടു കൂടി വി
ശ്വപ്രഭാമിത്രമുനിയും അഭയഭൂഷണത്തന്ന രിരിയെച്ചെല്ലും. എ
ന്നാൽ ആ മുനിയുടെ സമീപത്തിൽ ചെല്ലുവാൻ തന്നെ
മായയെ പ്രയത്നിക്കേണ്ടതാണു്.

മാരിപൻ— ഏ! പറഞ്ഞതു ശരിയാണു്. എന്നാൽ ആ രാമാ
ദികൾ ചെന്ന ദിക്കിലെക്ക് നോം ചെല്ലുക.

(എന്നു ചുറ്റിനടക്കുന്നു.)

കരാളൻ— (മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ടു്) വിശ്വപ്രഭാമിത്രമുനിയുടെ
നിന്നു അര യോജന ദൂരമുള്ള കൌശികീനദീപരത്തിൽ കൂ
ടാരം അടിച്ചു് ഭാരഥരാജാവു് വസിക്കുന്നുവെന്നു് എന്തുകൊ
ണ്ടെന്നാൽ

തേരിൽചേർത്തശാശ്വസഹവനമചിഷം

കൊമ്പുകൊണ്ടൊക്കുതതി

കേരളംപുറമീ നാലൊട്ടു നാലികളുടെവിഷം

ചേർന്നുപുറമെത്തും

ഭേരിശബ്ദാൽമടിക്കുകവികളിഹകളിക്കുന്നതും

കൌശികീനന

തീരസേനാഗജംതിന്നിഹകശകബളം

വീണതുംകണ്ടിടുന്നു

(14)

മാരിചൻ— എന്നാലിപ്പോൾ ഈ സ്ഥലത്തിൽനിന്നു രാമനെ
 ഭൂതത്തിലാക്കണം.

(അണിയറയിൽ)

ക്ഷീണംപൂണ്ടുകിടക്കുമുള്ളൊരുനാടണത്തിക്കാരെയും കുരൂചിൽ
 ക്ഷീണംതീർപ്പുതിനാശമെന്നസഹജനാരോടുചൊല്ലാതെയും
 ബാണം വില്ലുമെടുത്തുകൊണ്ടുജവാൽപപ്പാസ്സുമിടുകനായ്
 ക്ഷോഭിതരായരാമനധനാപോകുന്നനായാട്ടിനയ് (15)
 അതിനാലിപ്പോൾ രാമഭദ്രാൻറ പരിജനങ്ങളും സൈന്യങ്ങ
 ളും പിന്നാലേതന്നെ കാട്ടിലേക്ക് ചെല്ലേണ്ടതാണ്, ഞാനും
 ഇതാ പിറകെ പോകുന്നു.

കരാളൻ— രാമൻറ സ്നേഹിതനായ പിംഗഭനെന്ന ബ്രഹ്മ
 ണക്കുട്ടിയായൊരു ഇങ്ങിനെ ഘോഷിക്കുന്നത്.

മാരിചൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഭാഗ്യത്താൽ നമുക്കു നല്ല
 തരം കിട്ടി. വത്സരാള! പിംഗഭൻ ചെല്ലുന്നതിന്നു മുമ്പായി
 ട്ടു നീ മായുകൊണ്ടു അവൻറ രൂപത്തെ ധരിച്ച് എന്തെന്ന
 കാട്ടാന പിടിച്ചു എന്നു നിലവിലിട്ടു കരഞ്ഞ് ഇഷ്ടനാ
 ണെന്നുള്ള സ്നേഹംകൊണ്ടു പിറകെ ഓടിവരുന്ന രാമനെ വ
 ളരെ ഭൂതത്വം മറ്റൊരു കാട്ടിലേക്കുകയ്യിച്ചുകൊണ്ടു ചെല്ലു.
 ഞാനും വിശ്വാമിത്രമുനിയുടെ ശിഷ്യനായ കാശ്യപൻറ രൂ
 പത്തെ ധരിച്ച് രാമൻ നിമിത്തം വിരഹവേദനയെ അനു
 ഭവിക്കുന്ന സീതയെ മായുകൊണ്ടു അവന്നു കാണിച്ചു കെട്ടേ
 ത്തു നമ്മുടെ അഭിപ്രായം പോലെ കാഴ്ചം സാധിക്കും.

(എന്ന രണ്ടു പേരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂർണ്ണം.

(അനന്തരം ശരചാപങ്ങളെ ധരിച്ചുകൊണ്ട്

രാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

രാമൻ— കണ്ടേൻ്റൊന്നൊലിയാൽനിറഞ്ഞവിപിടന

ധിരോദ്ധതകോപമുൾ

ക്കൊണ്ടൊരണ്യഗജംഗമിപ്പതുമുഖ

ത്തട്ടെന്നതുംകേകികൾ

കണ്ടേൻസ്ഥലഗളംരിരാച്ചതിരുഷാ
സിംഹങ്ങളോനോക്കുന്നതും
കണ്ടേൻത്താൻ ബഹു കാലമായിട്ടുഗയാ
ലീലാവീനോദങ്ങളെ

(16)

എന്നുമാത്രമല്ല. ഇവിടെ,
തേവെയ്യും മൊഴിമാർകടാക്ഷമധികം
കാഷ്ഠിച്ചിടംവണ്ണമീ
മാൻപൈതങ്ങളോടേയ്ക്കിനാലുടനടൻ
നോക്കുന്നനോട്ടങ്ങളാൽ
ആമ്പൽപ്പൂക്കൾനിറഞ്ഞപോലെവിപിനേ
തോന്നുന്നിതിൻഭംഗിയെ
തുമ്പല്ലാത്തകിരാതരൊട്ടിയുമോ
ചരത്തുവാണീടില്ല

(17)

(ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി)

വല്ലാത്തതേയ്ക്കിനാൽ മൃഗാരിശ്ചകൂട്ടങ്ങളിൽ കണ്ണിൽനിന്നു
പ്ലാസതൊടുമെത്രഭംഗിയീലതാനോട്ടങ്ങളോപോരുന്നവോ
സല്ലീലാക്ഷിരിപ്പുതിയങ്ങിനെകളിപ്പിക്കുന്നതൻകണ്മന-
ത്തല്ലിൻഭംഗിമനോജ്ഞമാകുമിതിനെക്കാളെന്നതോന്നുന്നുമെ

(അണിയറയിൽ)

അയ്യോ! സ്നേഹിത രാമഭദ്ര! ഞാൻ മരിക്കുവായി.
രാമൻ— (കേട്ടിട്ട് സംഭ്രമത്തോടുകൂടി) ജനസഞ്ചാരമില്ലാത്ത ഈ
വനത്തിൽ ഒരത്തൻ എന്നെ വിളിച്ചുകരയുന്നപോലെ കേൾ
ക്കുന്നു. (എന്താശ്ചര്യം പണ്ടോടുകൂടി വേഗത്തിൽ നടക്കുന്നു.)

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

ഓഷ്ഠനായ ഈ മദഗജം തുമ്പിക്കൈകൊണ്ട് എന്നെ വലി
ച്ചു കൊല്ലുവാൻ തുടങ്ങുന്നു.

രാമൻ— പിംഗളൻ കരയുന്നപോലെയിരിക്കുന്നു, (വേഗത്തിൽ
പുററുനടന്ന്) ഓ: കഷ്ടം! കഷ്ടം!

വൻകാട്ടിൻനട്ട ചികൽത്താൻ പ്രിയജനം വേർപെടുവന്നിങ്ങിനേ
മുൻകാണാത്തമൃഗത്തെനോക്കിമരുവുടന്നുത്തതാനേകനായ്
രക്ഷിക്കതെവരുന്നപിംഗളനെഹാപുററിട്ടതം തുമ്പിയാൽ
അൻകുഞ്ജത്തിനകത്തുകൊണ്ടിറങ്ങി ജമംബുനസംഭ്രാന്തിയാൽ

(പിന്നെയും അണിയാറിൽ)

അയ്യോ പുത്രവാത്സല്യമുള്ള പിതാവെ! ഞാൻ മരിക്കാരായി.
അയ്യോ ഭാഗ്യമില്ലാത്ത മാതാവെ! മൃത്യുവിന്റെ വായിൽ കൊ
ടുപ്പാനായിട്ട് നീ എന്നെ പ്രസവിച്ചു. അയ്യോ സ്നേഹിത രാമ
ഭദ്ര! നിനക്കു എന്റെമേലുള്ള സ്നേഹബന്ധം അചസാനത്തിൽ
ഭയങ്കരമായിട്ടു ഭവിച്ചു.

രാമൻ— (വ്യസനത്താൽ സ്മുദിച്ചുകൊണ്ട്) ഭയപ്പെടേണ്ട! ഭ
യപ്പെടേണ്ട! ഇതാ ഞാൻ വന്നു. (എന്ന് അടുത്തു ചെന്നി
ട്ട്) അയ്യോ: കയ്യോ! ഉദാസീനത, അന്യ ചെല്ലാത്ത ദിക്കി
ലായെല്ലൊ ഗജം. (വില്ലിനെ പിൻവലിച്ച് മുൻഭാഗത്ത്
നോക്കിട്ട്) ഗജത്തിനെ കാണാനുമില്ലെല്ലൊ.

(വിചാരത്തോടുകൂടി ദീർഘശ്വാസം വിട്ട്)
ഇരിക്കട്ടേനോക്കാമഹമിഹഗജംപോയവഴിയെ—
ത്തെരിക്കെന്നുരാൽചെന്നിതുവഴിവിടിക്കാംസഖിയെയും
സ്തുരിക്കുന്നമണ്ണെലടിശിലയിലില്ലെങ്കിലുമതും
ധരിക്കാംഗന്ധത്താലളികളെവിളിക്കുംമദജലൈഃ (20)

(എന്ന് ചുറ്റിനടന്നുകൊണ്ട് നോക്കിട്ട്)
കുററാലാടീട്ടുമുങ്ങിൻകലികനിരനിറ
ഞ്ഞുള്ളകുഞ്ജത്തിൽവീണ—
ങ്ങുറ്റത്തിൽപോഷമാനുള്ളരുവിയിലിഹ
ശബ്ദിച്ചുകാരണ്ഡവങ്ങൾ
ചുറ്റുംവാണീട്ടുമദ്രേസ്യമിതളയിൽവാഴുന്ന
സപ്തത്തിനെക്ക—
ണ്ടേററംപേടിച്ചുനോക്കുംമൃഗനയന

സമൃദ്ധങ്ങളാൽനീലവണ്ണം (21)

എന്നാൽ ആ ഗജവും ഇവിടെ തന്നെ ഉണ്ടായിരിക്കണം.
അതിനാൽ ഈ വഴിക്കു നോക്കട്ടെ (എന്ന് നോക്കി സ്വന്താ
ഷത്തോടുകൂടി) ഭാഗ്യത്താൽ ഇവിടെത്തന്നെ ആനയാൽ
പിടിച്ച് മോചിക്കപ്പെട്ട പിംഗളൻ മോഹിച്ചുപോലെ കിടക്കു
ന്നു. (അനന്തരം മോഹാലസ്യത്തെ തടിച്ചു, കല്ലിന്മേൽ കി
ടന്നുകൊണ്ട് പിംഗളവേഷം ധരിച്ചുകരളൻപ്രവേശിക്കുന്നു)
രാമൻ—(അടുത്തു ചെന്ന്) സ്നേഹിത! ആശ്ചര്യപ്പെട, ആശ്ചര്യപ്പെട

ഭദ്ര. (എന്ന് വസ്ത്രത്തിന്റെ തലകൊണ്ട് വിശദമാക്കേണ്ടതു കൊണ്ട്)

ഹാവനമോഹംകൂടുന്ന
വേവിക്കുന്നള്ളിലെന്നമാൽ
ഏവംവീട്ടുവിൽവീണെന്നിൽ
ഭാവിക്കുന്നതുചെയ്യവൻ (22)

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] രാവണമഹാരാജാവിന്ന് എന്തിന്റെ മായ്ക്കിരമോ അതു ചെയ്യാൻ തന്നെ. (പണിപ്പെട്ട് കണ്ണു മിട്ട്) [പ്രകാരം] പ്രിയസഖനായ രാമഭദ്രനോ?

രാമൻ—അതെ.

കരാളൻ—(ആശ്ചര്യം) സ്നേഹിത! അങ്ങയുടെ നായാട്ടു കാണ്മാനുള്ള കൌതുകത്താൽ ഞാൻ പിന്നാലെ വരുമ്പോൾ മറ്റേതെങ്കിലും വെച്ച് എന്നെ മദഗജം പിടിച്ചു.

അനന്തരം— നിനക്കെന്തൊന്നാലിപ്പോൽഹരി
തന്മയജിതഗജിതംശ്രവിച്ചപ്പോൾ
എന്നെയുമെന്തെന്തെങ്കിലും
മൊന്നുമറിഞ്ഞില്ലമോഹിച്ചേൻ (23)

രാമൻ— എന്നാൽ ഞാൻ വിചരിക്കുന്നു സിംഹത്തിന്റെ ശബ്ദം കേട്ടു ഭയപ്പെട്ട ഗജത്തിന്റെ തുമ്പിക്കയ്യിൽനിന്ന് ഭാഗ്യത്താലാണു റീതിരിയ്ക്കം എന്ന്. അതിനാൽ അങ്ങനെയല്ല നിങ്ങളുടെ തന്നെപ്പോലുള്ള ഈ ഇരഞ്ഞിപ്പക്ഷിത്തിന്റെ ചുവടിയിൽനിന്ന് ക്ഷീണം തീർക്കും.

കരാളൻ— നായാട്ടിനാൽ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്ന അങ്ങും അല്ലാതെ ഇവിടെ ഇരുന്നത് ക്ഷീണം തീർക്കേണ്ടതാണ് എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

എങ്ങുംതിങ്ങിനവുമുഷസംഘമതിനാലിക്കടരോരംശ്യാമളം
മങ്ങാത്തുളരവിനമോടുമെഴുകുന്നുണ്ടഗ്രഭാഗേനലി
തിങ്ങുംതൊഴുതസുഗന്ധമുളവനവാതത്തൽഘോരതമദം
പൊങ്ങിടുന്നകയില്ലലംമധുരമായ്കൂകുന്നിതല്ലഭവം (24)

രാമൻ—ഈ പ്രദേശം ഏറെയും മരനാഹാരമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇവിടെ തന്നെ മരവാ പുരിജനങ്ങൾ പോരുന്നതു വരെ വസിക്കുക.

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] മോരീചൻ പോരുന്നതു വരെ, എ
ന്നാണ് പറയേണ്ടത്. [പ്രകാശം] അങ്ങിനെയാകട്ടെ.

രാമൻ—ഭാഗ്യത്താലാണു ക്ഷേമം തന്റെ ഉടമ കണ്ടുറായി.

ഇല്ലെന്നു ലിഹനീയമപ്രിയമതാഴ്ത്താത്തു കൃപയാ

കല്പം അനുസരണമുണ്ടുപാകമതിരിട്ടെ മമ്മാസ്സഹിത!

ചൊല്ലേണമെന്നു ചോദിക്കുകയില്ലെന്നു ചോദിക്കുകയും

വല്ലാതെ ഹൃദയമുണ്ടെന്നു ചോദിക്കുന്നതു വരികുമോ? (25)

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] ഈ രാജാവരികു തനിക്ക് സീതാവി
വാഹം നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ധരിച്ചിരിക്കുന്നുവോ? [പ്രകാ
ശം] സ്തോഹിത! അങ്ങിനെയല്ല, അത് എന്നു കരിച്ചുള്ള
വ്യസനത്താൽ വിചാരിച്ചാൽ വിചാരിച്ചാൽ എങ്കിൽ ആ
ജാനകി ജീവിക്കില്ല.

രാമൻ—(ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) സ്തോഹിത! കാശ്ചപന്റെ ആ
വാക്ക് സത്യമാണോ? എന്തെന്നാൽ അങ്ങനെയെന്നാകി
ങ്ങനെ പറഞ്ഞില്ല.

മുനംജാനകിതന്നാണു മുമ്പിൽ സപ്തമാനന്ദൻചോദി
തെന്നു കേൾക്കുകയാണു നികലപിക്വപ്രമാണബന്ധിച്ചവർ
കുന്നൽക്കണ്ണിതളിരിക്കുകയിലോ കഷ്ടമായിച്ചാലും
തന്നാശ്വാസവചസ്സുനാലൊരുവിധം ചിട്ടിച്ചിരിക്കുന്നുപോൽ
എന്ന്

കരാളൻ—(കുറുപ്പോടെ വിധത്തിൽ നടിച്ചു) [ആത്മഗതം]
മോരീചൻ ഇനിയും വന്നില്ലല്ലോ. (എന്ന് വിചാരിക്കുന്നു)

രാമൻ—സ്തോഹിത! കാശ്ചപന്റെ ആ വാക്ക് സത്യമാണോ,
(എന്നും മറു രണ്ടാമതും ചോദിക്കുന്നു.)

കരാളൻ—കാശ്ചപനെന്ന് ആരാണു?

രാമൻ—അങ്ങനെയൊരു മറുപടിയില്ലേ? അദ്ദേഹം വിശ്വാസ്യ
മഹദ്വിദ്വാനാണെന്നു അങ്ങനെയല്ല എന്നൊരു പ
ത്തത്.

കരാളൻ—(പേടിച്ചു വിറച്ചു) [ആത്മഗതം] അഹോ! ഉദാ
സീനത. എന്തെന്നാൽ മോരീചനെ കരിച്ചുള്ള വിചാരംകൊ
ണ്ട് പ്രകൃതത്തിന്ന് വിപരീതമായിട്ട് ഞാൻ ചോദിച്ചു പോ
യി. ഇനി ഇങ്ങിനെ ആക്കും. [പ്രകാശം] അദ്ദേഹത്തിനെ

ആത്മ മറന്നിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ മദഗജം പിടിച്ച വിചാ
രത്താൽ ഞാൻ അസ്ഥാധീനനായിരിക്കുന്നു. കശ്യപന്റെ
ആ വാക്കുകൂടി അസത്യമായി ഭവിക്കുമൊ? അങ്ങ കേൾക്കൂ.
പട്ടാലുള്ളകിടക്കവിട്ടവരുകിടന്നീടുന്നുപൂമെത്തമേൽ
വിട്ടുകാഞ്ചനകകണങ്ങളെബിസംചാത്തുനാഹസ്യങ്ങളിൽ
പാട്ടുണ്ടെങ്കിലുമാത്രമിന്റെറചരിതംകേട്ടാൽമനസ്സുപ്രമി-
ഷ്ണാട്ടിൽസീതയെയെന്തുചൊൽവതുഭവാനാക്കീലയേസംബ്രതം
രാമൻ—[ആത്മഗതം] എന്റെ നിമിത്തം ആ സുന്ദരിയുടെ
അവസ്ഥ ഇപ്രകാരമായീനോ. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത!
പരിഹസിച്ചതു മതി!

കുരളൻ—[ആത്മഗതം] ഇവന്റെ മനസ്സു പ്രകൃതത്തിന്ന് അ
നുസരിച്ചു തന്നെ ഇരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടിങ്ങനെ പറയാം.
[പ്രകാശം] എന്റെ വാക്കിൽകൂടി അങ്ങയ്ക്ക് വിശ്വാസമി
ല്ലെ? ഇപ്പോൾ,
കുളികുറിസഖീഭാഷാസന്തോഷവുംസുമധുരം
കുളിയിൽമതിയുംവിട്ടുനിന്നെന്തുകുറിക്കണമോ
കുളിമൊഴിതുരുശാപസാൽച്ചണ്ടുവരണ്ടുമാശയുമേൽ
നളിനവദനംകയ്യേൽവെച്ചുസദാമരുവുന്നുതെ (28)

രാമൻ—[ആത്മഗതം]
എന്നൊടുവേദയെത്തസ്സഖി
തന്നൊടുവീവാക്കുഹന്തകാമത്താൽ
മനുപലിപ്പിക്കുന്നു
ചന്ദ്രികയൽസന്ധ്യയെഴിയെപ്പോലെ (29)

കുരളൻ—എന്നുമാത്രമല്ല ഇങ്ങിനെകൂടി കശ്യപൻ പറഞ്ഞി
ട്ടുണ്ട്.

രാമൻ—എങ്ങിനെ?

കുരളൻ—

ചന്തത്തോടുവിരിഞ്ഞൊടുക്കുമിനീമൊട്ടിന്റെറഗന്ധംകല-
ന്നന്തിക്കുറവരുന്നനേരമലസാപാംഗീഭാഷാഭീനയായ്
ചിന്താലബ്ധനതാഭവാനെവിരവോടാലിംഗനംചെയ്യുമോ
സന്തോഷിച്ചുകഴിച്ചിടുന്നുശരിയൽശോഭിച്ചുരാവൊക്കയും (30)
രാമൻ—(രോമാഞ്ചത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം]

സുന്ദരിസങ്കല്പത്താ-

ലെന്നെപ്പണയനാവെന്നുകേൾക്കുമ്പോൾ

എന്നുചെയ്തതുകൊതികൊ-

ണ്ടെന്നുതുളച്ചെന്നപോലെവിളുന്നു

(31)

അതിനാലല്ലെ- ഇപ്പോൾ,

ധീരതപവുംസപദിനാണവുമെന്റെചിത്ത-

താരിന്നഹോപഴുതുകിട്ടുകമൂലമായി

ചോരുന്നമുന്നമൊരനാളുമണഞ്ഞിടാത്ത

താരവനംവ്യസനവുംബതചെന്ദനം

(32)

കുറുളൻ-സ്നേഹിത! എന്താ മിണ്ടാതിരിക്കുന്നത്?

രാമൻ-(ശ്ലേഷം:ത്താടുകൂടി) [പ്രകാശം] ഇങ്ങിനെ സ്രീധർമ്മ
മാനം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടാണു്.

കുറുളൻ- (ചിരിച്ചു്)

ചോദിച്ചുനീസമുഖിതൻചരിതത്തെമുന്നെ

മോദിച്ചുകേട്ടുപുളകോൽഗമമോടുവിന്നെ

എന്തെന്നനിയൊടുവിലദ്വ്യതടുത്തുമെല്ലെ?

ചെന്താർശരാത്തിചിടിയത്തവരാമിളെ

(33)

രാമൻ- (ലജ്ജയോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൻ എന്റെ ചാ
പപ്രത്തെ അറിഞ്ഞുവൊ? ചിത്ത ഹൃദയമെ! നീയെന്തി
ൽ പ്രവേശിക്കുന്നു?

മുന്നംസപ്തപിക്വണ്ടിലുഹമസമശരൻ

മായയോയെന്നുതോന്നും

തന്ധീരതയെന്തെന്നാകിലുമവർമനോ

സ്രുങ്ങുളാലപ്രകാശം

ഖിന്നതപംപൂണ്ടുവാഴുന്നതുമചെയ്തിൽ

കേൾക്കയാലാശ്ചചിത്തം

തന്നിൽചേരുന്നലജ്ജാത്തുകതുകഭയം

നന്ദശോകങ്ങളിപ്പോൾ

(34)

[പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഇനിക്കു അങ്ങെ അറിയിച്ചുകൂടാത്ത
തെന്താണു്, എന്നാൽ ആ സ്രീയെ ഇനിക്കു ലഭിപ്പാൻ പ്ര

യാസമാണെന്നു വിചാരിച്ചു് ഞാൻ നിഷേധിക്കുന്നതാണു്.

കുറുളൻ- [ആത്മഗതം] ഇവനു് അവളിൽ അനുരാഗത്തെ

ഒരു വിധത്തിലായിപ്പോയി. [പ്രകാശം] അങ്ങനെയൊന്നാണ് വിചാരപ്പെടുന്നത്? വിശ്വാസപരമായതല്ലെന്നു ആ കാര്യം നടത്തുവാൻ ഒരു മാർഗ്ഗമില്ലെന്നു.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] പിംഗളനെന്നാണ് അസംബന്ധമായിട്ടു പറയുന്നത്, [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! അങ്ങനെയൊന്നെ മനസ്സിലാക്കി?

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] ഇവനിൽ മനസ്സിലായിട്ടില്ലെങ്കിലും. [പ്രകാശം] എല്ലാം കാര്യപരമാണ് പറഞ്ഞത്.
(അണിയറയിൽ)

തോഴി! മൂന്നാളങ്ങളെ കൊണ്ടുവര.

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] മാരിചൻ മായാപ്രയോഗത്തെ ആരംഭിച്ചുവെന്നു.

(അനന്തരം മായയിൽ മറഞ്ഞുകൊണ്ട് മാരിചൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

മാരിചൻ—

തന്മഹിമയുദ്ധമാലിമാരുമവർചയ്ക്കുന്നകർമ്മങ്ങളും നന്നായേതുവിധത്തിലൊക്കെപ്രയോജനപ്പെടുത്തുവാൻ മായയെ ഉപയോഗിക്കുന്നതിനാൽ അതുകൊണ്ട് സിദ്ധപ്പെടുത്തുവാൻ—
നന്നായുള്ളതുമായൊന്നായിത്തീർന്നുമാരിചൻ (35)

അതിനാൽ ഇപ്പോൾ താഴെകാണുന്നതുപ്രകാരമായും രാവണ മഹാരാജാവിന്റെ അഭീഷ്ടവും സാധിച്ചുപോലെയാക്കി. (നാലുഭാഗത്തും നോക്കിട്ട്) ഇവിടെ ഇരഞ്ഞിപ്പക്ഷത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽ പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ള കരാളനാൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരപ്പെട്ട രാമൻ വസിക്കുന്നപോലെ കാണുന്നു.

രാമൻ— ഇങ്ങനെയൊക്കെ കാര്യപരമാണ് എന്നോടു പറഞ്ഞത, യോഗത്തിന്നു നിങ്ങളെ ക്ഷണിപ്പാനായി വിശ്വാസപരമായതല്ലെന്നു വന്നിരിക്കുന്നു എന്ന്.

മാരിചൻ— (ശങ്കയോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൻ കാര്യപരനായിരിക്കുമോ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ കാര്യപരമായ അങ്ങനെയൊന്നു എന്ന രാമൻ വിളിക്കുന്നു, പിംഗളവേഷം ധരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഇവൻ പ്രയോജനമെന്താണ്? എന്നാലിപ്പോ

ഓ സമീപത്തിലുള്ള കഭളീവനത്തിൽ മറഞ്ഞുനിന്നുകൊണ്ട് ക്രമത്തിലതിനെ മനസ്സിലാക്കണം.

(എന്ന് മറഞ്ഞു നില്ക്കുന്നു.)

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] യോഗത്തിന്ന് ക്ഷണിപ്പാനായിട്ടു വിശ്വാമിത്രമുനി വന്നിരിക്കുന്നു എന്നാണിവൻ ധരിച്ചിരിക്കുന്നത്. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഇങ്ങിനെ പറയരുതെ! ഇതു വിശ്വാമിത്രമഹഷിയുടെ വ്യാജമാണ്.

മാരീചൻ— (കേട്ടിട്ട് ഭയത്തോടുകൂടി) കഷ്ടം! സ്പഷ്ടമായിട്ടു തന്നെ ഈ കുട്ടി പറഞ്ഞുവെല്ലോ, തന്നെക്കുറിച്ച് കാശ്യപൻ എന്നു വിളിക്കുന്നതിനെ നിഷേധിച്ചുകൊണ്ട് താൻ പിംഗളവേഷം ധരിച്ചത് വിശ്വാമിത്രമഹഷിയുടെ വ്യാജമാണ് എന്ന് അതിനാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു, കാശ്യപന്റെ വേഷം ധരിച്ച് ചതിപ്പാൻ തുടങ്ങുന്ന എന്നെ വേർതിരിച്ചു കാണിപ്പാൻ വേണ്ടി വിശ്വാമിത്രൻ ചെയ്ത പണിയാണിത്.

(വിനെയും അണിയിരയിൽ)

തോഴി! ഇതാ ഞാൻ മൃണാളങ്ങളെ കൊണ്ടുവന്നു.

രാമൻ— ഓ! ദക്ഷിണഭാഗത്തിൽ സംസാരിക്കുന്നപോലെ കേൾക്കുന്നു. അത് ആരാണ്?

കരാളൻ— (എല്ലാടത്തും നോക്കിട്ട്) [ആത്മഗതം] ഇനിയും കണ്ടില്ലെല്ലോ കാശ്യപവേഷം ധരിച്ച മാരിചനെ. അതിനാലിത് മായാപ്രയോഗമല്ല. [പ്രകാശം] വനഭൂമികളിൽ വനദേവതകൾ കളിക്കുന്നതായിരിക്കും.

മാരീചൻ— സത്യമായിട്ടും ഇവൻ കാശ്യപൻ തന്നെ, അല്ലെങ്കിൽ എന്റെ മായാപ്രയോഗത്തെ അറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും കൂടി ഇവൻ സീതയുടെ സഖികളാണ് എന്ന് എന്തുകൊണ്ടു പറയുന്നില്ല? (ആലോചിച്ച്) കരാളൻ എവിടെ പോയി എന്ന് എന്റെ മനസ്സ് തപിക്കുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ

പിംഗളന്തന്റെ രൂപംപൂ-

ണ്ടിങ്ങുപോരുംകരാളനെ

ചൊല്ലിലക്ഷണനെക്കൊണ്ടു

കൊല്ലിച്ചുകൊശികൻദ്രധം

ഇരിക്കട്ടെ ഈ രാമകാശ്യപന്ഥർ രണ്ടുപരേയും മായയാൽ സംഹരിച്ചുകൊം, ഇതുതന്നെ സുബാഹുവിന്റെ എന്ന പോലെ കരാളുന്റയും വധത്തിന്ന് പ്രതിക്രിയയായിട്ട് ഭവിക്കും.

രാമൻ—സ്നേഹിത! ഈ വള്ളിക്കുടിയിൽ ധൃഗ്രധമായി തന്നെ നോം വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഇടയിൽ മറഞ്ഞുനിന്നു നോക്കുക.

(എന്നു ശരചാപങ്ങളെടുത്തുകൊണ്ടു ഉത്ഥാനം ചെയ്യുന്നു)

കരാളൻ—അങ്ങിനെ തന്നെ (എന്നു പിന്നാലെ ചെല്ലുന്നു)

മാരിചൻ— ഉരുഭയവുമമകൊതിയും

ശരളംകക്കുന്നസുപ്തശിശുപാലെ

ശരചാപങ്ങളെടുത്തൊരു

സ്മരസ്മരനായരാമനേകനു

(37)

ഇരിക്കട്ടെ ഇവന്നു ഇങ്ങിനെ കാണിച്ചു കൊടുക്കാം

(എന്നു ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

രാമൻ— (മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ട് വിസ്മയത്തോടുകൂടി)

വീണുള്ളശ്ശുകരണചന്ദ്രമഷിചണ്ടോരത്തുമദ്ധ്യത്തിലും

കണോകുന്നിതുശാരചന്ദനമുണങ്ങീട്ടുള്ളരേണുക്കളെ

കേണെല്ലാടമുണങ്ങിവിണ്ടുവിസമാല്യാട്ടങ്ങളുണ്ടീവിധം

കാണംപല്ലവമെത്തയെതരേല സാപാംഗീകിടുന്നുള്ളതോ? (38)

കരാളൻ—വിഹേതാപമുള്ള ഒരു സ്ത്രീ നമ്മുടെ സല്ലാപം കേൾ

ക്കയാൽ ലജ്ജിച്ചു മരൊരു ഭിക്ഷിൽ ചെല്ലുന്വാൻ അവളാ

ലുപക്ഷിക്കപ്പെട്ടതായിരിക്കാം ഈ മെത്ത.

(പിടന്നയും അണിയാറിൽ)

തോഴി! ഇവളുടെ സ്മനങ്ങളിൽ മൂന്നാളങ്ങളെ വെക്കും ഈ

പാവത്തിന്റെ സന്താപം വലുതായിരിക്കുന്നുവെല്ലോ.

രാമൻ—സ്നേഹിത! അങ്ങയുടെ ഊഹം ശരിയായി.

കരാളൻ—[ആത്മഗതം] മാരിചൻ വല്ലേടത്തും മറഞ്ഞു നിന്നു

മായയെ പ്രയാഗിക്കുന്നുവൊ, അല്ലെങ്കിൽ ഇതു പരമാത്മ

മായിരിക്കുമൊ, ഇരിക്കട്ടെ നോക്കാം. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത!

നോം കുറെ കൂടി മുൻഭാഗത്തു ചെല്ലുക.

രാമൻ—അങ്ങിനെ തന്നെ (എന്നു ചുറ്റി നടന്ന്) തുടുത്ത വ

സ്രുതത്താൽ സ്മനങ്ങളെ മറച്ചും, തളിർത്തിട്ടുള്ള അശോകപത്ര

പോലെയും, ഇരിക്കുന്ന ഒരു സ്ത്രീ പുതുതായി മുറിക്കപ്പെട്ട ആനക്കൊമ്പു പോലെ വെളുത്തിരിക്കുന്ന മൂന്നാളങ്ങളെക്കൊണ്ടുവരുന്നു. ഇവളാരാണ്?

കുറാളൻ—(വ്യസനത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] സുന്ദരീതൻപുത്രനെക്കണ്ടതില്ലി-
 ണിന്നദ്ദേഹംകാശ്ചപാകാരനായി-
 വന്നീടുമ്പോൾകണ്ടുസൗമിത്രിദൃഷ്ടൻ

കൊന്തന്തനംകൊഴുകിതൻതൻറവാക്കാൽ (39)

ഇരിക്കട്ടെ ഇപ്പോൾ വ്യസനിപ്പാൻ സമയമല്ല. പ്രകാരം സ്നേഹിത! ഇങ്ങിനെ പരസ്ത്രീദർശനം ചെയ്തിട്ടെന്താണ്? പരിജനങ്ങൾ നമ്മെ തിരയുമായിരിക്കും, അതിനാൽ നോം അങ്ങോട്ടു ചെല്ലുക.

മാരീചൻ—(വ്യസനത്തോടുകൂടി) ഇവൻ കാശ്ചപൻ തന്നെ! ശ്വയം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇവൻ രാമൻ" വൈമുഖ്യത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നു, ഇരിക്കട്ടെ ഇവന്റെ മനസ്സിനെ മാറിക്കാം.

(എന്നു ധ്യാനം നടിക്കുന്നു.)

രാമൻ—സ്നേഹിത! നോക്കൂ, നോക്കൂ,
 എങ്ങുംകാഞ്ചനവാഴയാൽവിലസുമിക്രീഡാചലംശോഭനം
 മങ്ങാത്തുജ്ജ്വലിനമോടുമൊഴുകീടുന്നസമീപനദീ
 ഭംഗ്രാതെല്ലവിടന്നിടംപുതിയമാംപുകൊത്തിനാൽപൂർണ്ണമായ്
 ഭംഗഭാസനമനോജ്ഞമാംകുടിലുമിമ്ബാലയ്ക്കടുത്തുണ്ടിതാ (40)

അവിടെക്കുതന്നെ ഈ സ്ത്രീ മൂന്നാളങ്ങളെ കൊണ്ടുപോകുന്നു
 കുറാളൻ—ഈ നിശാണം മനോഹരമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇതിനെ നോക്കട്ടെ. (എന്നു തിരിഞ്ഞു വരുന്നു)

മാരീചൻ—(ഗർവ്വത്തോടുകൂടി) എടോ കാശ്ചപ! ഇവിടെ വെച്ച് മാരീചൻ നിന്റെ കഥ കഴിക്കും.

(പിന്നെയും അണിചരയിൽ)

തോഴി! മൂന്നാളങ്ങളെ വെച്ചു കഴിഞ്ഞു. രാമച്ചന്തിന്റെയും ചന്ദനത്തിന്റെയും രസങ്ങളാൽ ഇവളെ നനയ്ക്കൂ.

കുറാളൻ—[ആത്മഗതം] ഈ കന്യകകളുടെ സല്ലാപം മധുരമായിരിക്കുന്നു, അടുത്തു ചെന്നുകാണട്ടെ അല്ലെങ്കിൽ കാണണ്ട!

അരക്കർവംശത്തിനുമായയികൾ
ഗുരിക്കനായുള്ളൊരുതാടകേയൻ
മരിക്കയാലൊന്നിനുമല്ലയെന്തു -
മൊരിക്കലുംമേറ്റിട്ടിട്ടുവെളുലം (41)

[പ്രകാശം] സ്നേഹിത! നോക്കൂ, നോക്കൂ, എന്താണ് ഈ ആലാപമെന്ന്.

രാമൻ— (അടുത്തു ചെന്നു കണ്ടിട്ട്) പിംഗള! ഒരുപോലെ വയസ്സും സൗന്ദര്യസമ്പത്തുമുള്ള ഈ കന്യകകൾ എവരാണ്? (അനന്തരം തളിർക്കിടക്കയിൽ കിടന്നുകൊണ്ട് മായാസീതയും, സഖികളും, പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ഒരു സഖി—താമരയിലകൊണ്ട് നീ ഇവൾക്ക് വീശിക്കൊടുക്കൂ. മറ്റൊരുസഖി — നീയും ചന്ദനസന്ദള ഇവളുടെ സ്മരണകളിൽ തേക്കൂ.

കുമാളൻ— (കണ്ടിട്ട്) [ആത്മഗതം] വിശേഷസൗന്ദര്യമുള്ള ഈ കന്യക എതാണ്? സീതയെപ്പോലുള്ള രൂപഭത്താടകളിവിരഹതാപത്തെ അനുഭവിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു മാരിചന്റെ മായപ്രയാഗമാണ് എന്ന്, ഇരിക്കട്ടെ നോക്കാം. [പ്രകാശം]

കിളിമൊഴിമാരിവർസുരപുര
നളിനാക്ഷികളോടേജംഗകന്യകളോ
കുളിയാൽസ്മിതവടിവാണൊരു
നളിനശരൻവിജയവൈജയന്തികളോ (42)

രാമൻ— (അത്തരത്തോടുകൂടി) സ്നേഹിത! നോക്കൂ ഇവരുടെ ഹൃദയിൽ—

ചോമക്കുറേറേറമിന്നൽക്കൊടിയൊരുവിധമ—
ക്കാറിൽനിന്നങ്ങവേർപെ—
ദീമുണ്ഡൽവീണരൂപത്തൊടുകിസലായത—
പുത്തിൽവാഴുന്നാനന്ദം

അല്ലെങ്കിൽ,

ശ്രീമുക്കണ്ണന്റെരകോപാഗ്നിയിൽനിജകണവൻ
വെന്തുമുലംവിയോഗാൽ

പൂമെയ്യേററംചടച്ചിട്ടിവിടെരതികഴി

കുണവോകാലമിപ്പോൾ

(43)

കരാളൻ—സ്നേഹിത! ഞാൻ കാണുന്നുണ്ട്.

ക്ഷീണിച്ചുങ്ങലസതപമാന്തനവുപേടിചുനോട്ടങ്ങളും
കാണുമ്പോൾബിസമെന്നപോലെവിളിപ്പുള്ളൊരുഗണ്ഡങ്ങളും
എന്നാക്ഷീമണിതൻകരോരതവെടിഞ്ഞീടുംകചദന്ദപവും
കാണിക്കുന്നനമുക്കുകോമളതയാൽകാമന്റെകയ്യുക്കിനെ (44)

മാരീചൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഇപ്പോളിവിടെ ഈ കാശ്ച
പനോടുകൂടി ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി മാരിചന്റെ മായാവലയിലകപ്പെ
ട്ടു നിശ്ചയം.

അതിനാലദ്വസൗമിത്രി

ഹതനായകരാളനാൽ

അതിമാൽവന്നതിവരെ

ചതിയിൽകൊന്നകറുവൻ

(45)

(എന്ന് പിന്നെയും ധ്യാനം നടക്കുന്നു)

രാമൻ—ഇത് പൂർണ്ണമിതിയിലല്ലാതെ വേറെ വിധമായി കാണ
പ്പെടുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

ഒട്ടുംഭാജനസംസ്ഥമാന്തയിർകുടിക്കുന്നില്ലമോശാരികാ
രട്ടിൽക്കൂട്ടിയബീജമിരിക്കുമിമിച്ചീടുന്നുക്ഷീകുവാൻ
വിടുന്നല്ലമുണറുകന്ദമകലൊപ്പാക്കുന്നുചെന്നന്നവും
മട്ടോലുംമൊഴിറ്റുഖമാഞ്ചസുഖമത്തിയ്ക്കുകൾക്കുംശ്രവം (46)

കരാളൻ— [ആത്മഗതം] ഇപ്പോൾ മനസ്സിലായി മാരിചന്റെ
മായാപ്രയാഗമാണെന്ന്. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! വിശ്വാമി
ത്രാശ്രമത്തിന്റെ സമീപപ്രദേശമായതുകൊണ്ട് ഇവർ ജാ
നകിയായിരിക്കാം.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇത് ചേർച്ചയായിരിക്കുന്നു; അവളുടെ
അവസ്ഥ ഇപ്രകാരമാണെന്നല്ലെങ്കിൽ കാശ്ചപൻ പറഞ്ഞത്;
[പ്രകാശം] ഉണ്ടാവാൻ സംഗതിയില്ലാത്ത കാര്യത്തെ എ
ന്തിനു പറയുന്നു.

(അനന്തരം കാശ്ചപൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കാശ്വപൻ—

ഉദാരസുഗഭീരമാംഋദ്ധവരൻറചിത്തമെന്തൊൻ
വിദേഹനൃപകന്യയിൽസപദിപിംഗളൻമൂലമായ്
സദാസ്ഥിരമമൃതേനൻഗുരുതടസ്ഥനാംകൌശികൻ
തദോജയതുമാദരാലൊരുവിധംനിവൃത്തിച്ചുഞാൻ (47)

(അലോചിച്ചു) നായാട്ടിന്നു ചെന്നിരിക്കുന്ന രാമൻറ വ
ർത്തമാനത്തെ അറിഞ്ഞില്ലെല്ലോ. അതുകൊണ്ടല്ലെ മറെറൊരു
ദിക്കിലന്വേഷിപ്പാൻപോയ പിംഗളൻ എന്നു വേർപെട്ട
ത്. ഇരിക്കട്ടെ മുഖ്യ ചെന്നിട്ടില്ലാത്ത ഈ മാകന്ദവനത്തിൽ
പ്രവേശിച്ചു അന്വേഷിക്കാം. (എന്ന് ചുറ്റിനടക്കുന്നു.)

കാളൻ— (കാശ്വപനെ കണ്ടിട്ട് സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [അ
ത്ഥഗതഃ] കാശ്വപഃചക്ഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്നത് ഈ മാർദ്ദവന
ല്ലെ രാമന്ന് ഈ മായാപ്രയോഗത്തെ കാണിച്ചു കൊടുക്കുന്ന
ത്. [പ്രകാശം] സ്തേഹിത! ഉണ്ടാവൻ സംഗതിയില്ലാത്തി
യ്ക്കുമെന്നു പറയുന്നതെന്താണ്? സീതാവൃത്താന്തത്തെ അറ
യുന്ന കാശ്വപൻ ഇതാ കാണപ്പെടുന്നു. ഞാൻ അങ്ങയുടെ
സമീപത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുചരാം (എന്ന
പോയി)

രാമൻ— (ദീപ്ഠശ്വാസം വിട്ട്)

കുശികുന്തയശിഷ്യൻകാശ്വപൻമന്മഥാർത്ഥം—

കൃശതരതനവാമിക്വന്യതാൻസീതയെന്നു

വിശദമരുളമോതാനില്ലെയോയെന്നുചിത്തേ

ഭൂമിഹപരിതാപാൽസൗഖ്യമില്ലല്ലവുമേ (48)

മാർദ്ദവൻ— പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിരുന്ന ആ കാശ്വപൻ രാ
മനെ വിട്ട് ഭൂതതു പോയൊ, എന്നാൽ ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചി
രുന്ന പോലെ അവന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ച് കുമത്തിലവ
നെറ ചേഷ്ടിതങ്ങളെ പ്രകാശിപ്പിക്കാം.

(എന്ന് ധ്യാനംനടിക്കുന്നു)

സീത—

എന്നുതൊപംപോയി—

ല്ലിന്നിശ്ശിശിരോപചാരമതുകൊണ്ടും

നന്നായ്കൊണ്ടെങ്ങിനെ

വന്നീടുംപകലിലാവലെക്കുസുഖം (49)

(എന്ന കരയുന്നു)

രാമൻ— ഹെ! ഇതെന്താണ്!

പുത്തൻനൽസുധയെന്നപോൽമധുരമുള്ളിന്നാനിനാദത്തിനോ
ടൊത്തുള്ളോരലസരക്ഷികളുമതിൽനിന്നുണ്ടാകുമീഭാഷിതം

എത്തുമ്പോൾചെവിതന്നിലാശുഹൃദയേമോഹംവളർന്നിതി-
ന്നത്ര്യന്തമധുവെക്കടിക്കിലതിനാലുണ്ടാമേദംപോലഹോ (50)

(അനന്തരം മാരിചൻ കാശ്ചപവേഷം ധരിച്ചു പ്രവേശിക്കുന്നു)

മാരിചൻ— ഞാനിപ്പോൾ സമീപത്തിൽ ചെല്ലട്ടെ. [ആത്മ
ഗതം] പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിരുന്ന കാശ്ചപൻ പോയിരി
ക്കുന്ന ഈ സമയത്തിൽ കപടത്താൽ രാമനെ സംഹരിക്കാം.

(എന്ന് വിചാരിച്ചുകൊണ്ട് ടൂറിനടക്കുന്നു)

രാമൻ—ആശ്ചര്യം! സൌന്ദര്യത്തെ അനുസരിച്ചിരിക്കുന്നു വാ
ക്കു, അതിനെ അനുസരിച്ചിരിക്കുന്നു സൌന്ദര്യവും. എങ്ങി
നെയെന്നാൽ-

മണ്ടുറ്റത്തിലി.മാൻമിഴിച്ചടനയനംകാക്കിലക്കമബാണം
കണ്ടാൽകൊങ്കത്തടത്തെക്കനകമലമൊട്ടികലാക്കുള്ളമോദം
വണ്ടുകണ്ടാലൊളിപ്പുംകുറുനിയയജനമോഹനാത്മംസ്താൻതാ
നണ്ടാക്കീട്ടുള്ളമായാതരണിമണിയിതെന്നിങ്ങതോന്നുചിത്തേ

മാരിചൻ— (ചിരിച്ചു) [ആത്മഗതം] “മാരിചനണ്ടാക്കീട്ടുള്ള
മായാതരണി” എന്നാണ് പര്യയണ്ടത്.

രാമൻ— (നോക്കിട്ട്) കാശ്ചപനിതാ വരുന്നു. എന്നാൽ ഇദ്ദേ
ഹത്തെ കാണാൻ എന്റെ മനസ്സു ലജ്ജിക്കുന്നു.

(എന്ന് മുഖം താഴ്ത്തുന്നു)

മാരിചൻ— [ആത്മഗതം] ഇവനല്ലെ തടകാവധം ചെയ്ത മ
ഹാ പാപിയായ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി.

പാചീചതസിപുണ്ണയൈശ്വര്യമതിനാൽദുർദ്ധ്വനായേററവും
രൂപംപൂണ്ടൊരുവീരമാകിയരസംപോൽഗർവ്വമുള്ളൊരിവൻ
രൂപംകൊണ്ടിഹകണ്ണുകൾക്കമൃതമാമെന്നാലുമെന്നക്ഷിയിൽ

ദീപജ്വാലകലങ്ങിയുള്ളമിഴിയിൽപോലേററമേകുന്നുമാൽ (52)

ഇവനെ എപ്പോഴാണ് അഗ്നിയിൽ ചാടിപ്പാനിടവരുന്നത്.

(അടുത്തുചെന്നു) [പ്രകാശം] കുമാരനായ രാമഭദ്രൻ വി
ജയിയായി ഭവിക്കട്ടെ.

രാമൻ— (മുഖം പൊക്കിട്ട്) എന്താഹെ! കാശ്ചപനാകുന്നുവൊ?

മാരീചൻ— (ശങ്കയേടുകൂടി) [ആത്മഗതം] എന്റെ കപടം ഇവന്നു മനസ്സിലായിരിക്കുമൊ (ആലോചിച്ചു) അതുകൊണ്ടു യല്ല; എന്നാൽ എന്നെ പരമാത്മകാശ്ചപനാണെന്നു വിചാരിച്ചു “പിംഗളരൂപം തൃജിച്ചു” പിന്നെ സ്വരൂപത്തെ ധരിച്ചതെന്തിനു? എന്ന ചോദിക്കയാണെന്നു തോന്നുന്നു. ഇരിക്കട്ടെ ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] ഞാൻ കപടമില്ലാത്ത മഹാക്ഷി ശിഷ്യനല്ലേ?

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹത്തെ പിംഗളൻ കണ്ടിരിക്കും നിശ്ചയം, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ വാക്കുകൊണ്ടു ഇവർ സീത തന്നെ എന്ന് അറിയിക്കപ്പെടുന്നു. [പ്രകാശം] ഇവർ തന്നെയോ സീത?

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിരുന്നവൻ കാശ്ചപനല്ല, അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണു ഇവൻ “നീ കപടമില്ലാത്തവനാണെങ്കിൽ എങ്ങിനെ പിംഗളവേഷം ധരിച്ചു?” എന്നു ചോദിക്കാഞ്ഞത്. [പ്രകാശം] ആ സീത തന്നെയാണിവിൾ.

രാമൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] മനസ്സു! നീ കൃതാത്മമായി കൃതാത്മമായി. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഇവളെക്കുറിച്ചു പിംഗളനും ഇങ്ങിനെതന്നെ പറഞ്ഞു.

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] അവൻ പരമാത്മപിംഗളൻ തന്നെയാണു്, കരാളനെ ലക്ഷ്മണൻ കൊന്നിരിക്കും നിശ്ചയം. ഇനി ഞാനെന്തു ചെയ്യേണ്ടു. [പ്രകാശം] പിംഗളൻ എവിടെ പോയി?

രാമൻ— [ആത്മഗതം] പിംഗളൻ ഇദ്ദേഹത്തിനെ കണ്ടു സംസാരിച്ചിട്ടില്ല നിശ്ചയം. ഇതെങ്ങിനെ [പ്രകാശം] അങ്ങിതാവരുന്നു എന്ന എതിരേല്ക്കുവാൻ പോയി, അവനെ മുഖത്തെപ്പോലെ കാട്ടാനു പിടിച്ചിരിക്കുമോ?

മാരീചൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] പിംഗളന്റെ വേഷം ധരിച്ചിരുന്നതു കരാളൻ തന്നെ. ഞാൻ അകാരണമായിട്ടു സംഭവിച്ചു. [പ്രകാശം] ഈ മാനുഷവനത്തിലവനെ ഞാൻ കണ്ടില്ലെല്ലോ. (എന്ന് ധ്യാനം നടക്കുന്നു)

കാശ്വപൻ—(മുൻഭാഗത്തു കുറെ ദൂരത്തിൽ നോക്കിട്ട്) ചില സഖികളാൽ ചൂഴ്ന്നപ്പട്ടിരിക്കുന്ന ജാനകി ഇവിടെ പല്ലവതലത്തിൽ കിടന്നുകൊണ്ട് ശീതോപചാരങ്ങളാൽ തന്റെ മന്ദഗതാപത്തെ കളയുന്നുവോ? ആയുഷ്ഠം! ഇതെങ്ങിനെ, അവൾ ഇവിടെനിന്ന് അര യോജന ദൂരമുള്ള വിശ്വപാമിത്രാശ്രമത്തിലാണെല്ലോ വസിക്കുന്നത്. എന്നാലിവൾ സീതയോടു തുല്യരൂപമുള്ള മറ്റൊരാൾ സ്ത്രീയായിരിക്കാം, (പിന്നെ പിൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ട് ഭയത്തോടുകൂടി) അയ്യോ! കഷ്ടം! വലുതായ കുഴിയിൽ ഉണങ്ങിയ വിറകുകളിട്ട് ജ്വലിപ്പിക്കപ്പെട്ട അഗ്നി കനലായിട്ടും അരികിലുള്ള വലിയ കല്ലിനാൽ മറയ്ക്കപ്പെട്ടും കാണപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു വിരഹതാപാധിക്യത്തെ സഹിപ്പാൻ വഹിയാത്ത ഈ കന്യക തനിക്കു ചാടുവാനായിട്ട് ഈ അഗ്നിയെ തയ്യാറാക്കിയതാണെന്ന്, ഇരിക്കട്ടെ പിംഗളൻ വരികയോ രാമനെ കാണുകയോ ചെയ്യുന്നതുവരെ ഞാൻ ഇവിടെ വൃക്ഷത്തിൽ മറഞ്ഞു നിന്നുതന്നെ നോക്കാം. (എന്ന് നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

(അനന്തരം പിംഗളൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

പിംഗളൻ— നായാട്ടിന്നൊരുവെട്ട സ്നേഹിതനെ ഇപ്പോളെവിടെ കാണും. (നാലു ഭാഗത്തും നോക്കിട്ട് സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ബാണംകൊണ്ടു പിളർന്നുപണിയിക്കപ്പെട്ടവ്യാഘ്രാദിയിൻചോരയായ് കാണിക്കപ്പെടുമെൻ സഖാരൂപവൻചെന്നോരുമേഴ്ത്താൻ ക്ഷീണംപൂണ്ടോരുകാട്ടിൽനിന്നുമകത്തുപോകുന്നേരത്തിതാ കാണാകുന്നിതിനിക്കുകാശ്വപനെമൽഭാഗ്യത്തിനാൽസാമ്പ്രതം അതുകൊണ്ടു എന്റെ സ്നേഹിതനും ഇവിടെ തന്നെ ഉണ്ടായിരിക്കും, വസന്തകാലത്തോടു വേർപെട്ട മന്ദമാരുതൻ സഞ്ചരിക്കുമറിവെല്ലെല്ലാ; ഭാഗ്യത്താലിതാ കാശ്വപന്റെ സമീപത്തിൽ തന്നെ—

പാഞ്ചസാരംവില്ലുമെടുത്തുതോളിൽ
തുണീരവുപൂണ്ടിഹമാഞ്ചുവട്ടിൽ
കാണുന്നുദൂർവ്വാദളമൊത്തകാന്ത്യാ
വാണീടുമീരമനെഞാനിദാനീം
(എന്ന് സമീപത്തിൽ ചെല്ലുന്നു).

മാരിചൻ— (കണ്ടിട്ട്) [ആത്മഗതം] പിംഗളവേഷം ധരിച്ചു കരാളനിതാ വരുന്നു. [പ്രകാശം] സ്റ്റേജിത! പിംഗളനിതാ വന്നിരിക്കുന്നു.

രാമൻ— (നോക്കിട്ട്) സാഖ! പിംഗള! അങ്ങ പരഞ്ഞത് ശരിയാണെന്നു തന്നെ ഞാനിപ്പോൾ വിചാരിക്കുന്നു.

പിംഗളൻ— [ആത്മഗതം] എന്താണിദ്ദേഹം അകാരണമായിട്ടിങ്ങനെ എഴുന്നാടു പറയുന്നത, പ്രകാശം സ്റ്റേജിത! അങ്ങയുടെ വാക്കിന്റെ അർത്ഥം എനിക്കു മനസ്സിലായില്ല.

മാരിചൻ— (പിംഗളനെ ആലിംഗനം ചെയ്ത് സ്വകാശമായിട്ട്) കരാള! ഭാഗ്യത്താൽ ഞാൻ നിന്നെ ജീവനോടുകൂടിക്കാണുന്നു, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇതുവരേയും പിംഗളവേഷം ധരിച്ചത് കാര്യപരമാണെന്നും നിന്നെ ലക്ഷണന്റെ അഭിമാനമായ ബാണം കൊന്നിരിക്കുമെന്നും ശങ്കിച്ചിട്ട് എന്റെ മനസ്സ് സഹിപ്പാൻ പാടില്ലാത്ത വ്യസനത്തിൽ മുങ്ങിയിരുന്നു.

പിംഗളൻ— (ചിരിച്ചു) [ആത്മഗതം] കാര്യപരം രാമനേക്കാൾ അസംബന്ധം പറഞ്ഞു തുടങ്ങിയൊ. പ്രകാശം അങ്ങ എന്താണ് പറഞ്ഞത്? ഒരിക്കൽ കൂടി പറയൂ.

(മാരിചൻ ഭയപ്പെട്ടുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു.)

രാമൻ— സഖ പിംഗള! ഞാൻ ഈ സ്ത്രീയെ ഉദ്ദേശിച്ചാണ് പറയുന്നത്. (എന്ന് പിരിയുകൊണ്ട് കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നു)

പിംഗളൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൾ സ്ത്രീയാണോ വിരഹതാപത്താൽ പല്ലവമെത്തയിൽ കിടന്നുകൊണ്ടും സഖികളാലാദരിക്കപ്പെട്ടും വൃഷ്ടങ്ങളുടെ ഇടയിൽ കൂടി കാണപ്പെടുന്നു, അതുകൊണ്ട് ഇവൾ ഇപ്രകാരമുള്ള സ്ഥിതിയിലായിരിക്കുന്നു എന്ന് ഞാൻ മുൻപെ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിനെ സ്റ്റേജിതൻ ഇനിക്കു ഓർമ്മപ്പെടുത്തിയതാണ്. (ആലോചിച്ചു) ആശ്ചര്യം! ഇതെങ്ങിനെ, അവൾ അരയോജന ദൂരമുള്ള വിശ്വപാമിത്രാശ്രമത്തിലല്ലെ വരികുന്നത്.

(എന്ന് അതുതപ്പെട്ടു നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു.)

മാരിചൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൻ കരാളനല്ല പരമാത്മപിംഗളൻ തന്നെ, കഷ്ടം! കഷ്ടം!

മൂന്നംകരാളനെക്രൂരൻ
കൊന്നാലക്ഷണനെനാത്തൻ
എന്നുള്ളിലാശ്രയിച്ചേ
നിന്നേരമതുതീർച്ചയായ് (55)

അല്ലെങ്കിൽ കരാളൻ പിംഗളവേഷം ധരിച്ച് വല്ലഭത്തും
ചെന്നിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം, ഇരിക്കട്ടെ ഇപ്പോൾ വ്യസനിപ്പാ
ൻ സമയമല്ല, മായയാൽ രാമന്റെ കഥ കഴിക്കേണമെല്ലൊ
പ്രകാശം സ്നേഹിത! കരയുന്ന ഈ സുന്ദരിയെ നോക്കൂ,
രാമൻ— ഞാൻ കാണുന്നുണ്ട്.

വല്ലഭനൂപീയുഷകണങ്ങളായും
നേത്രാഞ്ജുതത്തുള്ളികളായുമുള്ള
ധാത്രീസുതാബാഷ്പകണങ്ങൾകണ്ട
മാത്രത്തിലെൻഹൃത്തുരകനുകഷ്ടം (56)
(മാരീചൻ ധ്വാനം നടിക്കുന്നു).

ഒരു സഖി— അന്നതിസുഖമുല്പലിനി
ക്കെന്നതുപോൽജാനകീഷവനീടും
എന്നുകരത്താൽതൊടുമോ
നന്നായിട്ടിന്ദുപാലെദാശരഥി (57)

രാമൻ— ക്ഷിതിമകൾസഖിതന്റെ പാദവാരാചാ
ക്കിതുപുളകത്തെവളർത്തിട്ടുന്നിതെൻമേൽ
പുതുമഴസലിലംകദംബഭൂത
ട്ടതിൽമുകുളത്തെവളർത്തിട്ടുന്നപോലെ (58)

പിംഗളൻ— (ആലോചിച്ച്) [ആത്മഗതം] ഇവൻ കാശ്ചവ
നല്ല, എന്നാൽ ഞാനിങ്ങിനെ വിചാരിക്കുന്നു,
പൊയ്യല്ലതാടകയെയാശ്രയിച്ചുമൂല
മിഷ്ടാളരക്കനതിമായിനിറഞ്ഞുകാപാൽ
പൊയ്യായജാനകിയെയിങ്ങിനെകാട്ടിയെന്നോ
ചെയ്യുന്നതിനാതുനിയുനുരഘുത്തമകൾ (59)

അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് ഇവൻ അസംബന്ധമായിട്ടെ
ന്നോ അല്ല പറ്റത്ത പിന്നെ ചോദിച്ചിട്ടും പറയാതിരിക്കുന്ന
ത്. എന്നുമാത്രമല്ല ഭയത്താലിളകുന്ന നേത്രങ്ങൾകൊണ്ടു നോ
ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു, അതിനാലിങ്ങിനെ പറയും, പ്രകാശം

സ്നേഹിത! രാമഭദ്ര! ഇവൾ സീതയല്ല, ഇവർ അവളുടെ സഖാകളല്ല, ഈ കാട്ടിൽ അവർ വരുന്നതിന്ന് സംഗതിയുമില്ല, എന്നാലിത് മായയാണെന്നിരിക്കുതോന്നുന്നു.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇവന്റെ വാക്കു് പൂർവാപരവിരുദ്ധമായിരിക്കുന്നുവെല്ലോ, ഇവൻ 'സീതയാണിവിൾ' എന്ന ഉറപ്പായി പറഞ്ഞു് സീതാവൃത്താന്തം അറിവുള്ള കാശ്ചപനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുചാനല്ലെ പോയത്, സഖീജനസഹിതയായിരിക്കുന്ന ഈ ജാനകീ എങ്ങിനെ മായയായിട്ടു ഭവിക്കും? [പ്രകാശം] കാശ്ചപ! പിംഗളന്റെ വാക്കിനെ കേട്ടില്ലേ?

മാരീചൻ— (രാമനോട്) (സ്വകായ്മമായിട്ട്)
സുന്ദന്റെ ഭായ്യയെഹനിച്ചുവോനെവേഗം
കൊന്നീടുവാൻ കപടപിംഗളനായിവണ്ണം
വന്നന്യദിക്കിചമകൊണ്ടുഗമിപ്പതിനാ-
യുന്നനുരക്കിവനെനന്തിനമിടുന്നേൻ (60)

രാമൻ— അങ്ങ പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്, പിംഗളനിവിടെ വന്നാൽ പിന്നെ ഇവന്ന് ഗതിയെന്താണ്?

മാരീചൻ— താങ്കൾക്കു സുബാഹുധിനും എന്തു ഗതി ഭവിച്ചു അതുതന്നെ.

രാമൻ— അതങ്ങിനെ തന്നെ.

പിംഗളൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൻ കാശ്ചപനാണെന്നു വിചാരിച്ചു് സ്നേഹിതൻ ഇവന്റെ വാക്കുകളെ കേൾക്കുന്നു. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! എന്നെ കൂടാതെ അങ്ങ് എങ്ങിനെ ഇവന്റെ വാക്കുകളെ കേൾക്കുന്നു.

രാമൻ— (പിരിയം ഇളക്കിക്കൊണ്ടു്) സ്വകായ്മ വാക്കുകളെ രാക്ഷസനേയും അറിയിക്കുമൊണ്ടോ?

പിംഗളൻ— (ഭയത്തോടും വ്യസനത്തോടുംകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹം എന്നെ അന്യനാണെന്നു മാത്രമല്ല രാക്ഷസനാണെന്നുകൂടി വിചാരിക്കുന്നു, കാശ്ചപരൂപം ധരിച്ചു് കണ്ണത്തിലുപദേശിക്കുന്ന ഈ രാക്ഷസനാൽ ഞാൻ ഹതനായി കഷ്ടം! [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! ഈയുള്ളവന്റെ പരമാർത്ഥത്തെ പരിശോധിക്കണം.

(എന്ന് മുഖം വാടിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

(മാരീചൻ ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

സീത— ഭാഗ്യവീനയായ എനിക്ക് അത് ദുഷ്ടമോണെല്ലോ.
രാമൻ—

നല്ലൊരുപലകാന്തിയോടുപടർത്തിയിട്ടുള്ളതാണിത് എന്ന്
ഞെല്ലാൽകാമരരാത്രിപൂണ്ടുപലയുന്നെന്നെക്കടക്കിക്കുകിൽ
അല്ലിത്താർമുക്കുത്തിനൊത്തമുലകൊണ്ടേററുവിളങ്ങുന്നിന—
കുളിപ്പാട്ടുതടവിനമൽകരതലസ്സൾലഭിച്ചിട്ടുവാൻ (61)

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൻ ഇവളിലനുരാഗം ഉറപ്പായി
രിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് എടുപ്പത്തിലേന്റെ അഭീഷ്ടം സാ-
ധിക്കാം. [പ്രകാരം] സ്നേഹിത! സീതയുടെ ആഗ്രഹത്തെ
അങ്ങു സാധിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

രാമൻ— സ്നേഹിത! കേൾക്കൂ.

ഇക്കൂട്ടിൽകണ്ടനാരി (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി)

മമദധിതയതാംസീതയായ്നവെന്നാ—

ലിക്കാർവണിക്കാമജപരവുമധിക (സന്തോഷാനുരാഗങ്ങളോ

മെന്തുമലമായുണ്ടാവിച്ചു കൂടി)

ഇക്കാലത്തുപ്രശാന്തിക്കൊരുവഴി (രോമാഞ്ചത്തെഅഭിനയിച്ചു)

മമസംസ്സർഗ്ഗമനംശ്രവിച്ചേൻ

തക്കെന്നെന്നകിലുമോളദിയമിതിനിസ്സീയവേരക്കായ്കുമലം

(മാരീചൻ ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

മറ്റൊരു സഖി— എങ്ങിനെ ദുഷ്ടമാകും. വിശ്വാമിത്രമഹർഷി
നിന്റെ വല്ലഭനായിരിക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തിനെ വേഗം കൂട്ടി
ക്കൊണ്ടു വരുമെല്ലോ.

രാമൻ— ഈ സംഗതി പിംഗളൻ പറഞ്ഞ് ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

പിംഗളൻ— മായാചിലാസത്തിന്റെ അന്വേഷണമുള്ള സം-
ബന്ധം അതുതമായിരിക്കുന്നു.

മാരീചൻ— സ്നേഹിത! ഇവന്റെ വാക്കിനെ കേട്ടില്ലേ?

രാമൻ— കാശ്ചപ! ഇവന്റെ വാക്കിനെ കേൾക്കേണ്ട.

കാശ്ചപൻ— സത്യമായി സീതയുടെ സഖികൾ തന്നെ അ-
ന്വേഷണം സംസാരിക്കുന്നു.

പിംഗളൻ— എന്നാൽ എന്റെ ഹൃദയം ഒട്ടും വിശ്വസിക്കുന്നി-
ല്ല. (മാരീചൻ ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

ഒരു സഖി—തോഴി! ഇതിരിക്കട്ടെ. ഇവളെ രാവണനും ചോദിക്കുന്നു, അതിനാലാണ് ഇവൾക്ക് ഇത്ര മനോഭം.

കാശ്യപൻ—ഇതൊരു പൊളിയാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇതുവരെയും രാവണൻ ജനകമഹാരാജാവിനോടു സീതയെ ചോദിച്ചിട്ടില്ല.

രാമൻ—രാവണനും ചോദിക്കുന്നു എന്നത നിന്ദ്യമായിരിക്കുന്നു.

പിംഗളൻ—[ആത്മഗതം] ഇതു യോജിക്കുന്നില്ല, എന്നാൽ ഇതിനെ സ്നേഹിതനോടു പറയാൻ ഇനി ഒരു പ്രയാസമാണെന്ന് എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇദ്ദേഹത്തിനുകൂടി ഞാൻ രക്ഷസനായിട്ട് തീർന്നിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] ഈയുള്ളവന്റെ പരമാർത്ഥത്തെ പരിശോധിക്കണം.

രാമൻ—(കേൾക്കാത്തവിധം നടിച്ചു) രാവണനും ചോദിക്കുന്നു എന്നതു നിന്ദ്യമായിരിക്കുന്നു. (എന്നു പിന്നെയും പറയുന്നു)

മാരിചൻ—അതുകൊണ്ട് ദോഷമെന്തുള്ളത്? സ്വതന്ത്രനായിട്ടുള്ളവനും ഒരു ദിക്കിൽ തടസ്സമുണ്ടായേക്കാം.

സീത—(കണ്ണീരോടുകൂടി) എന്നെ രാവണനും ചോദിക്കുന്നുണ്ടോ, എന്നാൽ അച്ഛൻ എന്നെ കൊടുത്തുവെങ്കിൽ ഞാൻ വിഷം കുടിക്കും അല്ലെങ്കിൽ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യും.

രാമൻ—(ആനന്ദത്തോടും അനുശയത്തോടുംകൂടി)
കൊതിതരുണിക്കെന്നിൽതാ
നതിയായന്ത്രകലിപ്പുതെല്ലമുപോ
അതിനാലാകുടിക്ക
നിതുമതിമുഖിയെൻമൊനസംപ്രേം
(എന്ന നോക്കിക്കൊണ്ട് നില്ക്കുന്നു)

കാശ്യപൻ—(കരാളനെകണ്ടിട്ട് സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഇതാ പിംഗളൻ എന്റെ സമീപത്തു വരുന്നു. എടോ! പറയുന്നയാളിന്നു ചെന്ന രാമഭദ്രനെ കണ്ടുകിട്ടിയോ?

കരാളൻ—(പ്രവേശിച്ചു) കണ്ടുകിട്ടുക മാത്രമല്ല അങ്ങുപദേശിച്ചു തന്നവഴിക്ക് അവനെ മറ്റൊരു കാട്ടിൽനിന്ന് ഈ കാട്ടിൽ കൊണ്ടുവരികയും ചെയ്തു. എന്നാൽ അല്പനേരം അങ്ങെ കാണാത്തതു മൂലം വിശ്വാമിത്രൻ ലക്ഷ്മണനെക്കൊണ്ട് അങ്ങെ

കൊല്ലിച്ചിരിക്കും എന്ന് ശക്രിച്ച് എന്റെ മനസ്സ് എങ്ങനെയായിതിന്ന് എന്ന് ഞാനറിയുന്നില്ല.

കാശ്യാപൻ—(ആലോചിച്ച്) [ആത്മഗതം] പിംഗളവേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ഇവനാരാണ്? ലക്ഷ്മണന്റെ ശത്രുക്കളിലൊരാളായ ഇവൻ എന്നെയും തന്റെ വകക്കാലിൽ ഒരുവനാണെന്ന് ധരിച്ചിരിക്കുന്നു, എന്റെ വേഷത്തെ ധരിച്ചിരിക്കുന്നതായിരിക്കാം? ഇരിക്കട്ടെ മനസ്സിലാക്കാ. [പ്രകാശം] രാമഭദ്രനിഷ്പാദം എവിടെയിരിക്കുന്നു.

കുരാളൻ—[ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹം രാമന്റെമേൽ മനസ്സുവെച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ് എന്നെ ആശ്ചര്യപ്പെടുത്തുന്നത്. [പ്രകാശം] സീതയെക്കണ്ടിരിക്കട്ടെ ഈ മാവിൻ ചുവട്ടിലിരിക്കുന്നു.

കാശ്യാപൻ—ഇവൻ തന്നെയാണ് സീത എന്ന് നീ അറിയുന്നുണ്ടോ?

കുരാളൻ—(ചിരിച്ച്) അങ്ങിനെ ഞാൻ പറയുന്നു എങ്കിലും അങ്ങയുടെ മായയാണെന്ന് ഞാൻ അറിയുന്നുണ്ട്.

ചെററുവിദ്യജ്ഞിപൻ

മററുമയനിരൂപിത്തരംബരനം

പററിലാരുതാടക

പെറഭവാനോടുമായകൊണ്ടാത്താൽ (64)

കാശ്യാപൻ—(ഉദ്ഭവത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൻ മാരിചന്റെ അനുചരനായ ഒരു രാക്ഷസനായിരിക്കണം. മാരിചനും എന്റെ വേഷം ധരിച്ച് ഒരു ദിക്കിലിരുന്ന് മായയെ പ്രയോഗിക്കുന്നു എന്നിപ്പോൾ മനസ്സിലായി.

കുലചെയ്യമഹോമാമി-

സ്തലഭൂക്കുന്തുചെയ്വുഞാൻ

പുലിമുന്നിലകപ്പെട്ട

കുലജീവിപ്പതെങ്ങിനെ? (65)

(എന്ന് മനസ്സുകൊണ്ടാലോചിച്ച് മൂർഛിക്കുന്നു.)

കുരാളൻ—ആശ്ചര്യപ്പെട്ടു, ആശ്ചര്യപ്പെട്ടു, മാതാവായ താടകയെ കുറിച്ച് വ്യസനിച്ചത് മതി മതി, ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയുടെ പ

രാത്രമത്തെ വിചാരിച്ചതും മതി മതി. (എന്ന് ആശ്വസിപ്പിക്കുന്നു.

കാശ്വപൻ— (ആശ്വസിച്ച് എഴുന്നീറ്റ് തൊഴുതുകൊണ്ട്)
മാരീചനല്ലഞാൻസ്വാമിൻ
ഹേരാക്ഷസ!നമോസ്തുതേ
തെല്ലെന്നിൽകൃപചെയ്യെന്നും
നല്ലകീർത്തിലഭിക്കനീ (66)

കരാളൻ— ഇവൻ ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടി തന്നെയോണോ, കഥയില്ലാത്ത ഞാൻ ഇവൻ മാരീചനാണെന്ന് വിചാരിച്ച് അപ്രകാരം പറഞ്ഞു പോയി (വ്യസനത്തോടുകൂടി)
മൂന്നുമാരീചനെശ്വരൻ
കൊന്നുലക്ഷണനെനാണാൻ
എന്നുള്ളിലാശുശങ്കിച്ചേ-
നിന്നേരമതുതീർച്ചയായ് (67)

അയ്യോ! അനേകമായാപ്രയോഗങ്ങൾ ശീലമുള്ള മാരീച! (എന്ന് പകുതി പറഞ്ഞ) ഞാനിങ്ങിനെ കരഞ്ഞിട്ട് പ്രയാജനമെന്താണ്, (കോപത്തോടും ഗർവ്വത്തോടും കൂടി) എട! എട! സുമിത്രാഗർഭത്തെ വഷളാക്കിയ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി! (എന്ന് പറഞ്ഞ് ആലോചിച്ച്) കഷ്ടം! എന്റെ ഈ കോപം അവനോടെങ്ങിനെ പറരും?

രാമൻ:പാലതിബലവാൻ
സൗമിത്രിയമ്മശക്രനീക്ഷിപ്പാൻ
ആമാരീചവധത്തിനു

നാമിവനെപ്പകരമിനുകൊന്നീടാം (68)

(എന്ന് കാശ്വപന്റെ കുഞ്ഞെ പൊട്ടിക്കുവാൻ തുടങ്ങുന്നു)
(കാശ്വപൻ ചേർപെടുത്തിട്ട് രാമനിരിക്കുന്ന മാവിൻ ചുവട്ടിലെക്കോട്ടുന്നു).

(കരാളൻ കാശ്വപന്റെ പിറകെ കാട്ടുന്നു)

കാശ്വപൻ— എനിക്കൊൽവാൻബലമൊടു
വന്നൊരുമാരീചസേവകനരക്കൻ
പിന്നിലടുക്കുന്നതുപാ-
ഞ്ഞെന്നൊപ്പാലിക്കരാമ!പാലിക്ക (69)

രാമൻ— കാശ്ചപൻ കരയുന്നപോലെ തോന്നുന്നു. സ്നേഹിത!

ഭയപ്പെടേണ്ട ഭയപ്പെടേണ്ട (എന്ന് അടുത്തു ചെല്ലുന്നു)

മാരീചൻ— സ്നേഹിത! കാശ്ചപനായ ഞാനരികത്തില്ലെ? നോക്കൂ, ആൾ കരയുന്നതായിട്ടാണ് അങ്ങ വിചാരിക്കുന്നത്?

കരാളൻ— (കാശ്ചപനെ കടന്നോടി) 'എന്നെക്കൊൽവൻ' എന്ന ശ്ലോകത്തെ പറഞ്ഞുകൊണ്ട് രാമനെ ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു)

രാമൻ— (മാരീചനോട്) സ്നേഹിത! പിംഗളനിതാ വന്നു.

മാരീചൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇവൻ തന്നെ കരാളൻ. ഇവന്റെ പിന്നാലെ കാശ്ചപൻ വരുന്നു. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! എന്റെ വേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന മാരിചനെ നോക്കൂ.

കാശ്ചപൻ— സ്നേഹിത! രാമഭദ്ര! എന്റെ വേഷം ധരിച്ച്, അങ്ങയുടെ സമീപത്തിൽ നില്ക്കുന്ന മാരിചനാണ് മായകൊണ്ട് സീതയെ കാണിച്ച് അങ്ങേ ഭ്രമിപ്പിക്കുന്നത്.

കരാളൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഭാഗ്യത്താൽ മാരിചൻ കാശ്ചപവേഷം ധരിച്ചുകൊണ്ടിവിടെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] എന്റെ വേഷം ധരിച്ച മുഖം വാടി നില്ക്കുന്ന ഇവനാരാണ്?

മാരീചൻ— ഇവൻ രാക്ഷസനാണെന്ന് മുഖവതന്നെ സ്നേഹിതനും തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

പിംഗളൻ— (കാശ്ചപന്റെ സമീപത്തിൽ ചെന്ന്) സഖേ! കാശ്ചപ! അങ്ങയുടെ വേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ മാരിചൻ സ്വകാശ്ചമായിട്ട് എന്നെ കരാള! എന്ന് വിളിച്ചു. അതുകൊണ്ട് എന്റെ വേഷം ധരിച്ച്, രാമനെ ആലിംഗനം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്, ഇവൻ കരാളൻ തന്നെ.

രാമൻ— എന്തുകൊണ്ടാണ് ഇവൻ കാശ്ചപനെ മാരിചനെനും, സഖികളോടുകൂടിയ സീതയെ മായയെന്നും, ഈ പിംഗളനെ കരാളനെനും പറയുന്നത്? ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം!!

രണ്ടുപേർകാശ്ചപന്മാരും

മുണ്ടുപിംഗളയുഗ്മവും

രണ്ടാളെന്നിഷ്ടരിവരിൽ

രണ്ടാളിഹനിശാചരർ

(70)

കരാളനും, മാരിച്ചനും— (പിംഗളനേയും, കാശ്യാപനേയും ക

ഇവർനിശാചരരാണിവരെ—

(റിച്ച്

ജവമൊട്ടുകൊൽവാൻസഭേ! ശ്രമിച്ചാലും

(രാമൻ കോപത്തോടുകൂടി വില്ലിൽ ശരം തൊടുന്നു)

കാശ്യാപൻ— ആവതുമോക്കണമേതും

ചൈവതിനിയുതാടുകേയമായസഭേ! (71)

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇതെങ്ങിനെ?

എണ്ണുന്നേനിവർവാക്കിനാൽപ്രിയസഖന്മാരെണുത്തൊല്ലമാം

വണ്ണമാമകമാനസത്തിലിവരെക്കാണുവൊളങ്ങീഷ്യയും

തിണ്ണരാക്ഷസരെണുത്തൊവരിലവെസ്താൻതുടങ്ങുന്നുവോ

കണ്ണൊറ്റയോടുകൂടിയവരിൽചെല്ലുന്നമേസാന്യതം (72)

(എന്ന് ആലോചിച്ച് നില്ക്കുന്നു)

മാരിചൻ— [ആത്മഗതം] ഇവനിവരിൽ ഖാണത്തെ അയ

പ്പാൻ മടിക്കുന്നുവോ ഇരിക്കട്ടെ (എന്ന് ധ്യാനം നടിക്കുന്നു)

(ഒരു സഖി സംഭ്രമത്തോടുകൂടി പൊട്ടുന്നനവെ തിര നീക്കി

പ്രവേശിച്ച്) നാമെല്ലാവരും നശിച്ചുപോയല്ലോ. നശിച്ചു

പോയല്ലോ.

എല്ലാസ്ത്രീകളും— (സംഭ്രമിച്ചുകൊണ്ട്) തേഴി! പറയൂ, പറയൂ,

നമുക്കെന്താണ് അത്യാപത്തു വന്നത്?

സീത— (ഉദ്ദേഗത്തോടുകൂടി മെത്തയിൽനിന്ന് അല്പം എഴു

ന്നേറ്റ്) പറയൂ, പറയൂ, എന്റെ ഹൃദയം ഉന്മൂലനം ചെയ്യ

പ്പെട്ടതു പോലെയിരിക്കുന്നു.

വന്ന സഖി— അയ്യോ! നാമെല്ലാവരും നശിച്ചുപോയല്ലോ. ആ

അപ്രിയത്തെ ഞാനെങ്ങിനെ പറയേണ്ടു?

എല്ലാസ്ത്രീകളും— എന്താണ് അപ്രിയം? പറയൂ, പറയൂ, അതു

കേട്ടിട്ട് ഇപ്പോൾ വേണ്ടുന്ന പ്രതിവിധി ചെയ്യാം.

വന്ന സഖി— മറ്റൊരു പരവാനുള്ളു?

(എന്ന് കണ്ണീരൊലിപ്പിച്ചുകൊണ്ട്)

തന്നീടേണംതവമകളെയിങ്ങെന്നരാത്രിഞ്ചരേന്ദ്രൻ

വന്നത്മിച്ചാൻജനകനടുനേനൽകയില്ലെന്നുചൊന്നാൻ

എല്ലാശ്രീകളും—(ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി) താതജനകകൾ രാവ
ണൻ എന്ത് അപ്രിയം ചെയ്യൂ?

വന്ന സഖി— (ഉദ്ദേശത്തോടും ഗൽഗദത്തോടുംകൂടി)
അന്നേരം ഹാജനകന്ദുവനെക്കൊന്നുകോപാൽദശാസ്ത്രൻ
വന്നീടുനുണ്ടിവിടെ ബലമായ് തോഴിയെക്കൊണ്ടുപോവാൻ (73)
സീത— എന്തു ചെയ്യേണ്ട (സംഭ്രമിച്ചു എഴുന്നേറ്റോടുന്നു)
സഖികൾ— അത്യാപത്ത്, അത്യാപത്ത്, എന്തു ചെയ്യേണ്ട
എന്തു ചെയ്യേണ്ട? (എന്ന് സീതയുടെ പിറകെ ഓടുന്നു)
രാമൻ— (സംഭ്രമിച്ചു അടുത്തു ചെന്ന്) ജനകി! രാവണൻ പി
ടിച്ചു കൊണ്ടുപോകുമെന്ന് ഭയപ്പെടേണ്ട!

കൊന്നിടാനീരാക്ഷസന്മാരെവേഗം—

ലിനേതത്രുംകാമുകേവെച്ചുവോത്തൻ

കുരാളൻ— (ഭയപ്പെട്ട് മാറിചന്ദോട്) (സ്വകായ്മമായിട്ട്) ഈ
ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി എന്തു ചെയ്യാൻ ഭാവിക്കുന്നു? നോമിപ്പോളെ
ത്താണ് ചെയ്യേണ്ടത്?

മാരിചൻ— (കുരാളനോട്) (സ്വകായ്മമായിട്ട്) ഇവൻ പറയ
ുന്നത് ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടികളെ ഉദ്ദേശിച്ചാണ്.

രാമൻ— കൊന്നിടാമീയമ്പിനാൽമൈഥിലേന്ദ്രൻ
തന്നെക്കൊന്നോരാശരധീശനെത്തൻ (74)

കാശ്യപൻ— ജനകമഹാരാജാവിങ്കൽ അപ്രിയം ചെയ്യു എന്ന്
വിചാരിപ്പാൻ സംഗതി എന്താണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—

ജനകൻപ്രിയസഖനെന്നോ—

അന്തവരതം രാവണൻമടിക്കുന്നു

തനുജയെയാചിപ്പാനായ്

പുനരെങ്ങിനെയീവിധംപ്രവൃത്തിക്കും (75)

കുരാളൻ— (മാരിചന്ദോട് സ്വകായ്മമായിട്ട്) പല പ്രകാരത്തി
ലും വിപരീതം പറയുന്ന ഈ ബ്രാഹ്മണക്കുട്ടിയെ കൊല്ലേണ്ട
താണ്.

മാരിചൻ— (സ്വകായ്മമായിട്ട്) അതിരിക്കട്ടെ നോക്കൂ. (ൻ
ദംഭോളിക്കൊത്തഹസ്യാഹതിയതുസഹിയാതോട്മൈരാവതത്തി
പിമ്പിൽതുങ്ങുന്നവാലീൽകുതുകമൊടുപിടിച്ചുങ്ങിഴച്ചുംസുരാണാം-

ഡംഭംതീർത്തശരേന്ദ്രൻ വധമപിലാലുവെന്നുള്ളിലോക്കുന്നരാമൻ
ഡിംഭൻജേതവ്യനാരായ്യധിദ്രവ്യമതിനാലാകവേനാനശിച്ചു
പിംഗളൻ— സംശയമെന്താണ്?

(കരാളനും മാരിചനും പിംഗളകാശ്യപന്മാരുടെ വചനത്താൽ

ഭയപ്പെട്ട് അന്യോന്യം മുഖം നോക്കുന്നു)

മാരിചൻ-- [പ്രകാശം] ഇവർനിശിചരരാണിവരെ--

ജീവമൊട്ടുകൊൽവാൻസഭേ! ശ്രമിച്ചാലും

(എന്ന് ധ്വാനം നടിക്കുന്നു)

കാശ്യപൻ-- ആവതുമോഷ്ണമേതും

ചൈവതിനിതുതാടുകേയമായസഭേ (77)

ദൂത-- ഈ വലിയ കല്ലിടമ്പൽ കേറി വൃക്ഷങ്ങൾ തമ്മിൽ മു-
ട്ടീട്ടുണ്ടായ ഈ കാടുതീയ്ക്കൽ ഞാൻ ചാടിട്ട് അച്ഛന്റെ മര-
ണത്താൽ സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള മഹാഭയത്തേയും ആ മഹാപു-
രുഷനിലുള്ള അതിരാഗത്താൽ ഇരിക്കുണ്ടായിരിക്കുന്ന മന്ദഃ-
താപത്തേയും ശമിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന് പേരയി)

പിംഗളനും കാശ്യപനും— [ആത്മഗതം] ഇത് മാരിചന്റെ
മായാപ്രയാഗംകൊണ്ടു സംഭവിച്ചതാണോ. [പ്രകാശം]
ആവതുമോഷ്ണമേതും

ചൈവതിനിതുതാടുകേയമായസഭേ! (78)

രാമൻ— ഇനി ഇവിടെ ആലോചിപ്പാനെന്തുളളു?

സുന്ദരിജാനകീദാഹനൻ

തന്നിൽചാടാനൊച്ചതിസ്സേഹാൽ

എന്നെന്നിനച്ചൊരുവാക്യം

ചൊന്നതുമമ്മങ്ങളെപ്പിളക്കുന്നു. (79)

കരാളൻ— സ്നേഹിത! മായാപ്രയാഗമാണെന്നിവൻ പറ-
ഞ്ഞൊട്ടെ.

ഇവർനിശിചരരാണിവരെ

ജീവമൊട്ടുകൊൽവാൻസഭേ! ശ്രമിച്ചാലും

സഖികൾ— തോഴി! ജാനകീ! താതജനകൻ നിമിത്തമുണ്ടായ
ഭയം നമുക്കെല്ലാവർക്കും ഒരുപോലെ തന്നെ. നീ എന്തു
കൊണ്ടു മുന്പെ ഓടി ചെല്ലുന്നു? നിന്നെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കു-
ന്ന ഞങ്ങളെ നീയല്ലെ രക്ഷിക്കേണ്ടത്? അല്ലെങ്കിൽ നിന്നെ

പിരിഞ്ഞ ദുഃഖവും ഞങ്ങൾക്കു ഭുസ്സഹമായിട്ടു തീരും, അ
യ്യോ കഷ്ടം! അയ്യോ കഷ്ടം! അഗ്നിയിൽ ചാടിപ്പോയെ
ല്ലോ ജാനകി, അയ്യോ! സഖീജനവത്സലേ! അയ്യോ! ജ
നകവംശമംഗളദീപികേ! (എന്ന് പകുതി പറഞ്ഞ്) നോം
ഇങ്ങിനെ കരഞ്ഞിട്ടെന്നാണ്. ഇതുകൊണ്ട് നമ്മുടെ ദുഃഖം
ശമിക്കയില്ലല്ലോ, അതിനാൽ നമ്മളും പ്രിയസഖി ചാടി
യ അഗ്നിയിൽ തന്നെ ചാടുക. (എന്ന് പോയ)

രാമൻ— (ശരഞ്ഞ പിൻവലിച്ചു) അഹോ കഷ്ടം!
കഷ്ടം! പൊട്ടിമമാഗ്രഹദ്രുമമഹാഭൂമിക്കലങ്കാരവും
നഷ്ടംവന്നുനശിച്ചുസർപ്പജയിയാംകാമൻമദംസർപ്പവും
സ്രഷ്ടാവെന്നുകീർത്തിതൻജനതാനേത്രോത്സവം സർപ്പവും
ഭൃഷ്ടംജാനകിതാതശോകമതിനാലഗ്നൗപ്രവേശിക്കയാൽ (80)
മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] ഇവന്റെ വ്യസനാഗ്നിയെ ഞാൻ വ
ലിപ്പിക്കാം. [പ്രകാശം] ഇവളുഗ്നിയിൽ ചാടിപ്പോയൊ. അ
യ്യോ! ദേവയജനസംഭവേ! അയ്യോ! ജനകവംശനന്ദിനി!
അയ്യോ! ത്രിഭുവനൈകസൗന്ദര്യശാലിനി! അയ്യോ! രാമ
മയൈകജീവിതേ! അയ്യോ! ജാനകി! നിനക്കകൂടി ഇപ്രകാ
രം ഭവിച്ചു എന്നുള്ള ദൈവഭുവിലാസത്തെ ഞാനെന്തു പ
റയട്ടെ. (എന്ന് മുമ്പെയെ നടിക്കുന്നു)

കരാളൻ— (മാരീചനെക്കുറിച്ചു) കാശ്ചവ! ആശപസിക്ക,
ആശപസിക്ക.

രാമൻ— കാശ്ചവൻ തന്നെ ഒന്നാമതായി മോഹിച്ചുവൊ.
(ശോകാവേശത്തോടുകൂടി)

ചൊല്ലാൻശ്രീയിൽവീഴ്കയോചിഷമഹംഭക്ഷിക്കുയാദേഹമി-
ന്നെല്ലാംകത്തിമുറിക്കുയാമലയിൽനിന്നുടക്കൊടുഞാൻവീഴ്കയാ
കരാളൻ— [ആത്മഗതം] എട! എട! ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി! താടക
യോടൊ സുഖാഹുവിടനാടൊ ചോദിക്ക. [പ്രകാശം] (മാരീ
ചനോട്) കാശ്ചവ! നമുക്കിനി ഗതി എന്താണ്?

മാരീചൻ— (ആശപസിച്ചു) സ്നേഹിതനെന്തു ചെയ്യുന്നുവൊ
അതു തന്നെ.

രാമൻ—

മല്ലാക്ഷ്മീമണിസീതയോടുമൊരുമിച്ചഗ്നൗപ്രവേശിക്കയൊ

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] അങ്ങനെ ചെയ്യും. അതിനായിട്ടാണ് എന്റെ ഈ പണിയെല്ലാം. [പ്രകാശം] സ്നേഹിത! സീതയ്ക്കുള്ള പ്രേമാധിക്യത്തിന്ന് ഇതുകൂടി മതിയാകയില്ല.

രാമൻ—

അല്ലാതെങ്ങിനൊതീരുമെന്നു മെനോടു വാമൊടു സ്സഹം (81)
പിംഗളനും കാശ്യപനും— (സ്വകാശ്ചമയെട്ട്) കഷ്ടം! കഷ്ടം!

ഈ രാക്ഷസന്മാരുടെ മായാപ്രയോഗം അത്ഭുതപ്പെടുത്തക്കരുതെന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ നമ്മെക്കൂടി സ്നേഹിതനു വിശ്വാസമില്ലാതായെല്ലോ. (എന്ന് വിഷാദത്തെ നടിക്കുന്നു)

രാമൻ— (വ്യസനത്തോടും ആശ്ചര്യത്തോടുംകൂടി)

മയ്യേറ്റം കൃശമായുമിനുകലപോൽ ശോഭിച്ചിന്നാളിമാർ ചെയ്യുന്നോരുപചാരമാണുതളിരാനുതല്പത്തിൽ വാണങ്ങിനെ അയ്യോ! ഏതൊരു നാരിയെൻ മിഴിയ്ക്കണമെന്നു മുണ്ടാകിയൊ പൊയ്ക്കല്ലി വിധമായിയിത്തരുണിയെന്നേതൽ സഖേദസ്സഹം അതിനാൽ ഞാൻ അസിപോലെ നീലവണ്ണമുള്ള ഈ കല്ലിന്മേൽ കേറി എന്റെ അഭിപ്രായം പോലെ പ്രവൃത്തിക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന് കല്ലിന്മേൽ കാൽ വെക്കുന്നു)

പിംഗളനും, കാശ്യപനും— (സ്വകാശ്ചമയെട്ട്) അഹോ രാക്ഷസൻ നൊമ്മെ വഞ്ചിച്ചു. നോമിപ്പോളെന്തു ചെയ്യേണ്ടു. ഇതിനെ താതവിശ്വാമിത്രനോടു പറവാൻ ആരാണുള്ളത്? എന്നാൽ അദ്ദേഹം പ്രതികൂഢ ചെയ്താൻ ശക്തനാകും.

(എന്ന് നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

മാരീചൻ— [ആത്മഗതം] എന്റെ മനോരഥം സാധിച്ചുപോലെയാണി. (എന്ന് സന്തോഷപാരവശ്യം നടിച്ചു) [പ്രകാശം]

ചലമിഴി സീതയൊടൊപ്പം

ജലനേചാടാനുറച്ചതാകരുതെ

കലചെയ്യുപാപിരാമൻ

ശിലയിൽ കേറീകരാളു കാണുഭവാൻ (82)

(കരാളൻ പിരിയമിളക്കി ഹുകാരം ചെയ്ത് അരുതരുത് എന്ന് ശിരഃകമ്പത്താൽ സഞ്ജ്ഞ കാണിക്കുന്നു)

(പിംഗളൻ കാശ്യപന്റെ കയ്യിൽ തല്ലി ചിരിക്കുന്നു)

കാശ്യാപൻ— സ്നേഹിത രാമഭദ്ര! അങ്ങ കേട്ടില്ലേ? അങ്ങയുടെ കാശ്യാപന്റെ വാക്കിനെ.

രാമൻ— (സംശയിച്ച്) ഇവനെങ്ങിനെ പറഞ്ഞു?

(എന്ന് തിരിഞ്ഞു വരുന്നു.)

മാരീചൻ— (കരാളനോട് സ്വകാര്യമായിട്ട്) സന്തോഷം കൊണ്ട് പരവശനായ എന്റെ ചീത്തമുഖത്തിൽനിന്ന് ഇങ്ങിനെ പുറപ്പെട്ടുപോയി. കരാള! ഇനി നേരം എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടത?

കരാളൻ— വേറെ എന്താണ് ചെയ്യാനുള്ളത്? മഞ്ചൊട്ടുമായി ട്രോടുകതന്നെ.

(അണിയറയിൽ)

ജയിപ്പതുക. വത്സ! രാമചന്ദ്ര! ജയിപ്പതുക.

(എല്ലാവരും ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി നോക്കുന്നു.)

കരാളനും, മാരീചനും, — (സ്വകാര്യമായിട്ട്)

ചൊല്ലാണിതിൽസീതന്റെവിറകേചാടിപ്പവാൻരാഘവൻ

കല്ലിന്മേൽപരമെന്നൊവെച്ചുവിലക്കല്ലങ്ങസാഭംഗിയിൽ

അല്ലൊക്കുംകചമോടുമുന്നതകചത്തോടുംമരത്തോലുട-

ത്തുല്ലംസാലൊരതാപസത്തരണിയായ്നിന്നിടനാളത്തും (84)

ഇതെങ്ങിനെ? (എന്ന് ആലോചിക്കുന്നു)

രാമൻ— ആരാണിത്, മാതാവായ കൌസല്യപോലെ എന്നെ വിളിക്കുന്നു.

(അനന്തരം മുനിപതി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

മുനിപതി—

കോപംകൊണ്ടെൻകണവനൊരനാഹതന്നശാപനകല്ലിൻ

രൂപംപൂണ്ടിട്ടുമുതൽമഹാദീനയാസ്താഴുമെന്റെ

പാപംതീർന്നുതവപദരജസ്സേൽക്കയാലിനുമുൻപേൽ

രൂപംപൂണ്ടെൻരഘുകുലശിരോരത്നമേ! ഞാനഹല്യ (85)

രാമൻ— [ആത്മഗതം] വിശിഷ്ടനായ വിശാലമിത്ര മഹഷിയുടെ മുഖത്തിൽനിന്ന് ഈ കഥയെ ഞാൻ പലപ്പോഴും കേട്ടിട്ടുണ്ട്,

[പ്രകാശം] ഭഗവതി! ദശരഥപുത്രനായ ഈ രാമൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

അഹല്യ— ഉണ്ണി! ദീപ്താസ്സായ്ഭവിജ്ഞ!

പിംഗളനും, കാശ്യപനും— (അടുത്തുചെന്ന്) മാതാവേ! രാ
താനന്ദജനനിയായി അതിവിശിഷ്ടയായ ഭവതിയെ ഞങ്ങ
ൾ നമസ്കരിക്കുന്നു,

അമ്മലു— ബാലകന്മാരെ! നിങ്ങൾക്ക് അഭീഷ്ടം സിദ്ധിക്കട്ടെ.
രാമൻ— മാതാവേ! ഇവർ ആരാണ്?

അമ്മലു— പിംഗളനും, കാശ്യപനും തന്നെ. എന്നാൽ—
ഇവൻ രിപുകരാളനാണിവനരാതിമാരീചനം—
ണിവണ്ണമിവർമായയാലിവിടെവന്നു മോഹിച്ചുനീ

(എന്ന് കൈകൊണ്ടു കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നു)

(കാളനും മാരീചനും, ഭയപ്പെട്ട് ദുഗന്തുപം പൂണ്ടുടുവാൻ
തുടങ്ങുന്നു.)

അമ്മലു— ഉണ്ണി! രഘുനന്ദന!

ജവേനഹരിണങ്ങളായി ചർകരിച്ചുമണ്ടുന്നിതാ

ഭവൻ നിശിതബാണമെയിവരെ സംഹരിച്ചീടുക (86)

രാമൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) എട! എട! ഓട്ടുന്മാരായ രാക്ഷസാ
ധമന്മാരേ! എവിടെക്കൊണ്ടു നില്ക്കുവിൻ (എന്ന് പോയി)
പിംഗളനും, കാശ്യപനും— നിഷ്ഠൂലമായ ജ്ഞാനത്താൽ പ്ര
പഞ്ചസ്വരൂപത്തെ അറിഞ്ഞും, സനാതനഗുരുവായ ഗൌ
തമമഹർഷിയുടെ ധർമ്മപത്നിയായും, ഇരിക്കുന്ന ഹേ! മാതാവേ!

നീയും ദൈവശാൽസ്വരൂപമധുനാ

പ്രാപിച്ച ദൈവമൂലം

പോയീതിൻ വചനേന രാത്രിചരരെ

ക്കൊന്നിടുവാൻ രാമൻ

പോയിട്ടുള്ളൊരു ജീവനും വിധി വശാൽ

ഞങ്ങൾക്കു വന്നു ക്ഷണാൽ

ശ്രേയസ്സിങ്ങനകൂലനായ വിധിനൽ

കീടുന്ന ലോകകുടുംഭം

(87)

അമ്മലു— വത്സന്മാർ പറഞ്ഞതു ശരിയുണ്. ബാലകന്മാരേ!

നിങ്ങൾ കൂടെ മുഖിൽ ചെന്നു നോക്കുവിൻ.

ശ്രീരാമൻ തക്കരത്താൽ ഗുണമുടനെ ചലിച്ചോരുമ്പോൾ
കാരാപുണ്ടുള്ള വില്ലി നൂതനിയശരമോറാളുചത്തക്കരാളൻ

പാരിൽതൻത്രപമോടുംമുഗ്ദ്ധവെടിഞ്ഞനിയൽദാശതാലം
ഘോരവിഴുന്നപോൽവീണമരപരിഷകൾക്കേറുമകുന്നുമോദം

എന്നുമാത്രമല്ല, മായകൊണ്ടാശുകാണാതെ

പോയിമാരീചനെനിതാ

ശരംവില്ലിനെടുത്തിങ്ങ

വരുന്നരൂപനന്ദനൻ

(89)

(അനന്തരം മേൽപ്രകാരമുള്ള രാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാമൻ— മാതാവെ! ഭാഗ്യത്താൽ അതിവിശിഷ്ടയായ ഭവതി
യാൽ ഞങ്ങൾ അനുഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടു.

അമ്മ— ഉണ്ണി! കൌസല്യാനന്ദന!

ആർത്തമാർക്കാരബന്ധുവാംരൂപതേ! മല്ലാപജാലങ്ങളെ

തീർത്തുനിൽപദപത്മധൂളിയിനിത്താൻമുന്യാലെസംശ്രദ്ധയായ്

ഭർത്താവാകിയഗൗരമനുചിരവിൽശുശ്രൂഷപേജ്ഞമെ

ന്നോർത്തിടുന്നിതന്നീയനുവദിക്കേണംദയാവാരിധയ (90)

രാമൻ— അമ്മിനെയാകട്ടെ, ഭവതിക്കു നമസ്കാരം.

അമ്മ— ഭൂകന്യകയെനീവേൾക്കു

ഹേകൗടസംഗരിരോമണം!

ലോകമെല്ലാംഭവൻപാലി

ക്കാകവേകൊന്നരക്കരെ (എന്ന് പോയി) (91)

രാമൻ— (പശ്ചാത്താപത്തോടുകൂടി) (പിംഗളകൗശ്യപന്മാരെ
കുറിച്ചു) സ്നേഹിതന്മാരെ! നിങ്ങളുടെ മുഖത്തെ നോക്കുവാൻ
ഞാൻ ലജ്ജിക്കുന്നു.

പിംഗളനും, കൗശ്യപനും— ഈ വിഷയത്തിൽ തെറ്റുള്ളത്
മാരീചമായതാണ്.

രാമൻ— ഇത് സത്യം തന്നെ.

മാതാവെക്കുലചെയ്തയാൽകുപിതനാമാരീചനെനെന്നിലായ്

സീതാരുപമിഖണ്ണമിപ്പൊഴുതഹോകുണിച്ചതൻമായയാൽ

ചേതസ്സിൽപരമാത്മമെന്നുകരുതീട്ടോരോന്നനുഷ്ടിച്ചതൊ

നേതൽസ്നേഹിതരായനിങ്ങളൊഴിയെക്കണ്ടിട്ടുമില്ലാരുമെ (92)

അതുകൊണ്ടിതിനെ നിങ്ങൾ വെളിപ്പെടുത്താതിരിക്കണം.

കൗശ്യപൻ— സാധാരണ മനുഷ്യരോടങ്ങിനെതന്നെ, എന്നാ
ൽ ഭഗവാനായ കൌശികമഹർഷിയോടങ്ങിനെയല്ല, പിന്തു

കൊണ്ടെന്നാൽ, അദ്ദേഹം ഈ വിധമുള്ള മായാപ്രയാഗ
ത്തിൽ ചെയ്യേണ്ടുന്ന പ്രതിവിധിയെ ഉപദേശിച്ചു തരും,
രാമൻ— അങ്ങ പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്.

(അണിയറയിൽ)

ചെന്നാരാത്രിൻകുമാരൻകുരടിപുലികളെ

ക്കൊന്നുചെന്നോരുമാറ്റം

വന്നിമ്മാറ്റംതട്ടക്കുംവലിയഹരികളെ

ക്കൊൽകുകുന്തങ്ങളാലെ

മുന്നങ്ങോടുംഗജത്തിൻവഴിപിടികൾ

ഭയപ്പെട്ടുമണ്ടുന്നവേഗാൽ

ചെന്നാന്റെരല്ലേകളിക്കുംഹരിണതതികളെ

ക്കാഞ്ചിമിണ്ടാതെമോദാൽ

(93)

രാമൻ—എന്റെ ആശ്രിതനാരായ ജനങ്ങൾ എന്നെ അന്വേ
ഷിച്ചു വരുന്ന ഘോഷമാണിത്.

പിംഗളൻ—ഇതു ശരിതന്നെ, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇപ്പോൾ
ഇക്കാട്ടിൽസിംഹനാദശ്രവണഭയമിയ

നോട്ടമക്കുണ്ടാത്തിൻ

മീല്ലാരംകേട്ടുമണ്ടുംകുരടിയെകുപിക

ണ്ടങ്ങിളക്കുന്നുചില്ലി

ഇക്കുന്താലാതമാകുംചെറുപുലി പദനാൽ

വീണതൻകുട്ടിയെച്ചെ

ന്നാശ്രാണിപ്പാനടുക്കുന്നതുതടിച്ചിതിബഹു

കാരമോടുംമൃഗങ്ങൾ

(94)

കാശ്യപൻ—അതങ്ങിനെതന്നെ.

പിംഗളൻ—സ്നേഹിതന്റെ നായാട്ടുകൊണ്ട്, സമയം അതിക്ര
മിക്കുന്നു.

രാമൻ—(എല്ലാടത്തും നോക്കിട്ട്) ദിവസത്തിന്റെ യൌവന
കാലം വളർന്നുടങ്ങിയൊ?

രക്ഷസ്സായെന്നപോലെത്തരനിഴൽപഥികൻ

കാലിലങ്ങാശ്രയിക്കു-

നീക്ഷിപ്പാനാശയെല്ലാമിവരവിഗഗനാ-

ഗത്തിലേറുന്നവേഗാൽ

വീക്ഷിക്കുന്നില്ലകാഞ്ഞാപ്പിതളിരിനെയി
 കോകിലംദാഹമൂലം
 പക്ഷംകൊണ്ടുവീഴുന്നിതുമധുകരവും
 ക്ലാന്തയാംകാന്തയെത്താൻ (95)
 അതിനാൽ നോമിപ്പോൾ കൂടാരത്തിലെക്കുതന്നെ ചെല്ലുക.
 (എന്ന് എല്ലാവരും പോയി.)

ഇങ്ങിനെ മൂന്നാമകം.

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

നാലാമകം.

(അനന്തരം ഗന്ധർവ്വൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഗന്ധർവ്വൻ—ഇപ്പോൾ,
 സൈന്യത്തോടു സുഖാഹ്ലാദസങ്കരാളനാരെയുംരാഘവൻ
 സുന്ദരീയെയുമിങ്ങയച്ചിതുമറിഞ്ഞുനന്നകപ്രേരിതം
 സന്ദേശംചെയ്തിപ്പേർനേരമിതുതാൻരക്ഷോവിനാശക്കളി
 ജ്ഞാനാംവേഷമതിൻപ്രവേശമിതിചിന്തിക്കുന്നുദേവേശ്വരൻ
 അതിനാലല്ല സന്തുഷ്ടനായും നിഖിലദേവന്മാരുടെ ശിരോര
 തകാന്തികളാലലങ്കരിക്കപ്പെട്ട പാദപത്മങ്ങളോടുകൂടിയും ഇ
 രിക്കുന്ന ദേവേന്ദ്രമഹാരാജാവ്, എന്നോടുകല്പിച്ചത: 'എ
 ടൊ ചിത്രാംഗദ! സ്വജനങ്ങളുടെ മരണം കേട്ടിട്ട് ഇപ്പോൾ
 രാവണൻ എന്തു പ്രവൃത്തിക്കുന്നു എന്ന് ലങ്കയിൽചെന്ന്
 താൻ അന്വേഷിച്ചറിയണം' എന്ന്. (ആലോചിച്ചു)

എത്രസ്നേഹംഭവിക്കുന്നു
 പുത്രവൈരിക്കരാമനിൽ
 അത്രയല്ലേരമേപംക്തി
 വക്ത്രനിൽദ്രോഹബുദ്ധിയും

അങ്ങിനെയൊക്കട്ടെ മായകൊണ്ട് രാക്ഷസവേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ള എനിക്ക്, നാലു ഭാഗത്തും രക്ഷിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഈ രാക്ഷസരാജധാനിയിൽ പ്രയാസമെന്നിയെ പ്രവേശിക്കുവാൻ കഴിയും. (മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ട്) ആരാണീരാക്ഷസി? എന്റെ നേരിട്ടതെന്നു വരുന്നു. ഇവളുടെ-

വട്ടത്തിൽകുക്ഷിപൊങ്ങിത്തലമുടിയൊര
ചുണ്ണിണ്ടുചെമ്പിച്ചുവക്രി-
ച്ചുശ്ശാസ്യപോലെവക്ത്രമുലബഹുക്ര
മൊന്നൊന്നപാരംതടിച്ചും
കഷ്ടകേയോപെരുമ്പാമ്പിനിണഗജപദേ
പോലെകാൽതന്നിമിത്തം
ഭൃഷ്ടസ്ഥാനേഷ്ടാമണികളിവളിൽ
വാഴുന്നുഹാകഷ്ടമോത്താൽ

(3)

(അനന്തരം രാക്ഷസി പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാക്ഷസി— (ചിത്രംഗദനോട്) ഭദ്ര! അങ്ങ് ആരാണു്? കരാള റൊ അല്ലെങ്കിൽ വേറെ ഒരുത്തനൊ?

ഗന്ധർവ്വൻ— [ആത്മഗതം] സംസാരിപ്പാനിവരെന്നെ ചഴിക്കാണിച്ചതന്നു. [പ്രകാശം] കരാളൻ തന്നെ.

രാക്ഷസി— (അത്തുതത്തൊടുക്കി) നീ കല്പപോലെ ഇരിക്കുന്നു വെല്ലൊ, എന്നാൽ നിന്റെ ഭാര്യയായ ഗുര്യമുഖി കറുത്തു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന രാക്ഷസികളുടെ മദ്ധ്യത്തിലിരുന്ന് “എന്റെ ഭർത്താവ് രാമബാണമോ മരിച്ചു” എന്ന് മറുത്തടിച്ച് ഇപ്പോഴും കറുത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

ഗന്ധർവ്വൻ— [ആത്മഗതം] അവൾ കരാളന്റെ ഭാര്യയാണ്. അതിനാൽ ഇത് ഉചിതം തന്നെ. [പ്രകാശം] അവളോടൊരാണു് ഈ സംഗതിയെ പറഞ്ഞതു്?

രാക്ഷസി— ആയുനന്ദേ മാരിചൻ രാവണ മഹാരാജാവിനെ കാണാജ്ഞാൽ പ്രഹസ്യൻ മുതലായ മന്ത്രികളോട് തന്റെ മാതാവായ താടകയേയും, സുബാഹുവിനേയും, സ്നേഹിതനായ കരാളനേയും, രാമൻ ഏകനായിട്ട് സംഹരിച്ചു എന്നു പറഞ്ഞ്, മാതാവ് മരിച്ചതിനാൽ വ്യസനിച്ചുകൊണ്ടു് തപസ്സു്

ചെയ്യാനായി ഗോകണ്ഠക്ഷത്രത്തിന്നു പോയി. അനന്തരം എല്ലാവരും ഈ വർത്തമാനം അറിഞ്ഞു.

ഗന്ധർവ്വൻ— രാവണമഹാരാജാവ് ഇവിടെ ഇല്ലയോ?

രാക്ഷസി— ഇല്ല, ഇല്ല, അതുകൊണ്ടാണ് നീ വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ ഗൃഹത്തിൽ ചെന്നു ആയുധപുത്രൻ എവിടെ പോയിയെന്നു അറിഞ്ഞു വരാ എന്നു ദേവിയായ മന്ദോദരി എന്ന പരാഞ്ഞയച്ചത്. ഞാൻ അവിടെ ചെന്നിട്ടും വിദ്യുജ്ജിഹ്വനെ കണ്ടില്ല, എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയായ മായാവതി എന്നൊരാളെങ്കിലും പരഞ്ഞു.

ഗന്ധർവ്വൻ— എന്താണത് പറയൂ.

രാക്ഷസി— അത് ഗോപ്യമാണെല്ലോ. എന്തിനെ ഞാൻ പറയേണ്ട. എന്നാൽ ജനകരാജാവിനെ സ്നേഹമുള്ള ജനം ഈ ദീപാന്തരത്തിലുണ്ടാവാൻ സംഗതിയില്ലെല്ലോ, അതുകൊണ്ടു പറവാൻ വിരോധമില്ല. എന്നാൽ കേട്ടുകൊള്ളു. വിരോധമിത്രവേഷം ധരിച്ച വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോടും ലക്ഷണവേഷം ധരിച്ച സാരണനോടുംകൂടി മായകൊണ്ട് ലക്ഷഗൗരവൻ രാമവേഷം ധരിച്ച്, സീതയെ വിവാഹം ചെയ്താൻ വേണ്ടി ജനകരാജാവിനെ വഞ്ചിപ്പാൻ പോയിരിക്കുന്നു.

ഗന്ധർവ്വൻ— ഇത് യോജിപ്പായിരിക്കുന്നു. സീതയ്ക്കു രാമന്റെ മേലുള്ള അനുരാഗം ലോകപ്രസിദ്ധമാണെല്ലോ.

രാക്ഷസി— (സന്തോഷിച്ചു) നീ കരാളനാണെങ്കിൽ ഞാൻ കന്നാമതായി ചെന്നു ഗുരൂമുഖിയോടു ശുഭവർത്തമാനത്തെ പറഞ്ഞ് സമ്മാനം വാങ്ങിക്കൂട്ടെ.

ഗന്ധർവ്വൻ— അകാരണമായിട്ടെന്തിന്നു നീ സന്തോഷിക്കുന്നു? ഞാൻ കരാളനല്ല വേറെ ഒരുത്തനാണ്.

രാക്ഷസി— (വ്യസനത്തോടുകൂടി) കരാളൻ മരിച്ചത് സത്യം തന്നെയോ?

ഗന്ധർവ്വൻ— അതിലെന്താണ് സംശയം.

രാക്ഷസി— എന്റെ മോഹം നിഷ്പലമായി, നീ പിന്നെ ആരാണു്,

ഗന്ധർവ്വൻ— ഞാൻ വിഭീഷണന്റെ അനുചരനാണ്.

രാക്ഷസി— അങ്ങിയെക്കേട്ടു, ദേവിയായ മന്ദോദരിയുടെ കല്പനയെ അനുഷ്ഠിക്കാനായി ഞാൻ സമീപത്തിൽ ചെല്ലട്ടെ.

(എന്ന് പോയി)

ഗന്ധർവ്വൻ— ഞാനും രാവണന്റെ പ്രവൃത്തിയെ കണക്കാക്കി
ജനകരാജാവിനോടറിയിച്ച് പിന്നെ ദേവേന്ദ്രമഹാരാജാവി
നോടടുത്തുകൂടുന്നുണ്ടു. (എന്ന് പോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വംഗം.

(അനന്തരം ജനകരാജാവും ശതാനന്ദമഹർഷിയും പ്രവേശിക്കുന്നു)
ജനകൻ—

വന്നെന്നോടുകൂടി ശതാനന്ദൻ മകളെ യാചിക്കുന്നതിന്മുന്നമേ (യെ
കുന്നൽകണ്ണിയെ നൽകണമെന്നു വരുന്നതൊക്കെ വാങ്ങി
നന്നായ കൂടിക്കാഴ്ചയ്ക്കു മുമ്പെങ്കിലും ചിട്ടമോളമല്ലയോ—
യെന്നേവം ചിരകാലമായ് സിന്ധവർഷം വെട്ടിയിട്ടുണ്ടാകട്ടെ

ശതാനന്ദൻ— ജനകമഹാരാജാവേ! വിചാരപ്പെടേണ്ട, കശി
കവംശാലങ്കാരഭൂതനായ ആ വിശ്വഭാരിതമഹർഷിയുടെ മഹാ
ത്മ്യത്തെ നമുക്ക് അറിഞ്ഞുകൂടേ.

ക്ഷാത്രാകാരം സുവർണ്ണനിജകരിനതപോ—
വഹ്നിയാലങ്ങുകുടി

തീർത്തുവെണ്ണമാംഭൂഷണമതിനെധരി—
ചുള്ളഗാഥേന്ദ്രജൻ

പേർത്തുസ്വപ്നത്തെ നിമ്നിച്ചു വതിനെമുട—
കീട്ടുവാന്യസുരന്മാർ

ചേർത്തിക്കൊണ്ടു മൊപ്പൊഴൊഴുതതലിലരം
പണ്ടുവോകണ്ടതില്ലെ

(5)

അതുകൊണ്ട് സീതാരാമന്മാരുടെ വിവാഹം നടന്നാലും രാ
വണൻ എന്തു ചെയ്യുമോ എന്ന് നമുക്കു ശങ്കിപ്പാനിടയില്ല.
എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—

വിശ്വഭാരിതനിന്മുമ്പെങ്കിലും പരമമുദാജ്ഞാകോദ്യസ്രമത്രം
നിശ്ശേഷം നൽകി മുന്നുള്ള നവമബലമേങ്ങൊന്നും താൻ വളർത്തി
വിശ്വപാണ്ഡുനാജയിച്ചുള്ളൊരു കരബലമുള്ള ശരേന്ദ്രന്റെ നാശം
നിശ്ശങ്കം ചെയ്തു തിന്നുപോകുന്നതിനുമുമ്പെങ്കിലും (6)

ജനകൻ— ജീമൂതക! അറിയിപ്പാനുള്ളതറിയിക്കൂ.

പ്രതീഹാരി— രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടുകൂടി വാശിഷ്ഠനായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി പോരഭോഗത്തിലെഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നു.

ജനകൻ— (സന്തോഷത്തോടും വിനയത്തോടുംകൂടി) സ്വാമിൻ ശതാനന്ദമഹർഷേ! ത്രിശങ്കലോകത്തിന്റെ നൂതനസൃഷ്ടികർത്താവായും, പൂജ്യനായുമിരിക്കുന്ന വിശ്വാമിത്രമഹർഷിയെ അങ്ങൻ തന്നെ അപ്ബാദിക്കാതെ പൂജിച്ചു് രാജകുമാരന്മാരോടുകൂടി ഇപ്പോൾ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുന്നുതാണ്.

ശതാനന്ദൻ— അങ്ങനെ തന്നെ. (എന്ന് പോയി)

ജനകൻ— ഇന്നെന്തുചെയ്യതുമിതെങ്ങിനെ? രാഘവന്മാരൊന്നിച്ചുഗാഥിതനയൻഭവനേവരുമ്പോൾ

കന്നെന്റെ ചിത്തമിളകുന്നിതുതണ്ടിൽമണ്ഡ്യം
ചെന്നങ്ങുമുട്ടിയസരോരുഹമെന്നപോലെ

(12)

(അനന്തരം ശതാനന്ദനും, രാമലക്ഷ്മണവിശ്വാമിത്രവേഷധാരികളായ രാവണസാരണവിദ്യുജ്ജിഹ്വന്മാരും പ്രവേശിക്കുന്നു)

(ശതാനന്ദൻ, വിശ്വാമിത്രാദികളുണെന്ന്, വിദ്യുജ്ജിഹ്വാദികളെ ജനകരാജാവിന്ന് കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നു)

ജനകൻ— (ആസനത്തിൽനിന്ന് എഴുന്നീറ്റി) ഭഗവൻ! വിദേഹകുലത്തിൽ ജനിച്ച സീരഭാജനായ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ജനകമഹാരാജാവായ അങ്ങേക്ക് ക്ഷേമം ഭവിക്കട്ടെ.

സാരണൻ— (രാവണനോട്) (സ്വകാര്യമായിട്ട്)

സ്വാമിന്നീദൃമിപാലനം

ക്ഷേമംതാനവരില്ലെഴയും

ഭൂമിപുത്രിയെനീവേട്ടു

ജാമാതാവായ്ഭവിക്കുമെ

(13)

രാവണൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) അതങ്ങിനെ തന്നെ.

(വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ ജനകനെ വന്ദിപ്പാനായി രാവണനോട് പിരിയുകൊണ്ട് സംജ്ഞ കാണിക്കുന്നു)

രാവണൻ— (സ്വകാര്യമായിട്ട്) (സാരണനോട്)

എന്നെക്കുറ്റിടുവാനാത്സമയമഖിലദിക് -

പാലരുംനോക്കിവാഴ് -

ന്നെന്നല്ലിന്നാറവരേക്കുംപ്രണയകലഹമാ -

ന്നുള്ളകാലത്തുപോലും

സൗന്ദര്യംചേർന്നമനോദര്യമെവരണ -

ത്തികലുംഞാൻനമിച്ചി -

ല്ലിന്നവണ്ണവിളങ്ങുന്നഹമിവനൈമി -

ച്ചിടുവാൻലജ്ജിയാതൊ

(14)

സാരണൻ— [ആത്മഗതം] ഹൃദയത്തിൽ ഭരഹങ്കാരം നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഈയാൾക്ക് സീതയെ ലഭിക്കുന്ന കാര്യം ഇനിയും നിശ്ചയിക്കാറായില്ല, [സ്വകാര്യമായിട്ട് പ്രകാശം] മഹാരാജാവെ! ആരംഭിച്ച കാര്യത്തിന്നു വിപരീതമനുഷ്ഠിക്കുന്നത് തിരുമനസ്സിലേക്ക് ഉചിതമല്ല.

രാവണൻ— പിതാവെ! ദശരഥപുത്രനായ ഞാൻ നമസ്സരിക്കുന്നു.

സാരണൻ— (അപ്രകാരംതന്നെ പറയുന്നു.)

ജനകൻ— ബാലകന്മാരെ! നിങ്ങൾ ഭീഷ്മയുസ്സുകളായി ഭവിപ്പിൻ.

ശതാനന്ദൻ— ഭഗവൻ വിശ്വാമിത്രമഹർഷേ!

പ്രമാണചേഷ്ടാദികളാൽ

സമന്തർഭണ്ടപേരവി

രാമനാരിവരിൽചൊൽക

സ്വാമിൻ! ലക്ഷ്മണനാരിതിൽ?

(15)

വിദ്യജ്ഞിപൻ— [ആത്മഗതം] ഒരുത്തനുമല്ല. [പ്രകാശം]

അനുജനിലതിമാത്രംസ്നേഹമുൾക്കൊണ്ടുപുത്തൻ

ഘനസദശനിരംപുണ്ടുള്ളവൻരാമഭദ്രൻ

കനകസമനിരംപുണ്ടുഗ്രജനകലേററം

വിന്യമൊടുവസിക്കുംബാലകൻലക്ഷ്മണൻതാൻ

(16)

രാവണൻ— [സ്വകാര്യമായിട്ട്] (സാരണനോട്) എന്തുകൊണ്ടാണ് ജനകൻ ജനകിയെ വരുത്തുവാൻ താമസിക്കുന്നത്?

സാരണൻ— [ആത്മഗതം] അഹോ! മുർഖജനാഗ്രഗണ്യനായ ഈയാൾക്കെന്തൊരു കൈതിയാണ്, ഇയ്ക്കളിപ്പോൾ ത

നെയല്ലെ ജനകനെ കണ്ടത. (സ്വകാച്ഛമായിട്ട്) പ്രകാശം മഹാരാജാവെ! തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അല്പം നേരം കൂമിക്കണെ.

ശതാനന്ദൻ— ഭഗവൻ! കൌശികമഹേഷ്!

രാവണൻ— (സ്വകാച്ഛമായിട്ട്) (കോപത്തോടുകൂടി)
സുന്ദന്റെ സ്മരണപഥികൌശികനെക്കുറന്നത
കൊന്നോരുനേരമിഹകൌശികനെന്നനാമം
നന്നായവൻ വടിയുപൂണ്ടൊരിവകലാശൂ
വന്നാശ്രയിച്ചുദൃഢമെന്നുനിനച്ചിടുന്നേൻ (17)

സാരണൻ— (സ്വകാച്ഛമായിട്ട്) ജാനകീവിവാഹത്തിന്.

ശതാനന്ദൻ—

ഗുരുതരമാതപസ്സുഹൃദമെന്തെന്നിജാതജവാഞ്ചമയാവയ-
സ്സുരപതിനായിരദശരഥനുകഴിഞ്ഞളവീശപരേപ്തയാൽ
വരഗുണയുക്തരായ് ജഗതിനാലുതന്തുജർവിലേഖ കാത്മജൻ
ചരുമഹസംജനിച്ചതു മഹാകുതുകത്തെ വളർത്തിത്തങ്ങിളിൽ (18)

വിദ്യജ്ഞിമഹൻ— ഏതത്ഭഗതം ഇവൻ അഹല്യാപുത്രനല്ലെ.

സുന്ദാത്മജൻ രാമനെ മാഗ്നമദ്ധ്യേ

കൊന്നീടിനാനെന്നതുകേട്ടിവന്

ഇന്നല്ലലുണ്ടായ്തരുമത്രരാമൻ

തന്നുത്ഭവകൌതുകമെത്രയുണ്ടോ (19)

പ്രകാശം നിങ്ങൾക്കുമാത്രമല്ല സന്തോഷം, എല്ലാജനങ്ങൾക്കും സന്തോഷം തന്നെ.

രാവണൻ— (സ്വകാച്ഛമായിട്ട്) സാരണ! ജാനകീവിവാഹമെന്ന അമൃതപോലുള്ള അക്ഷരങ്ങളെ നീ കേൾപ്പിക്കുന്നു. എന്റെ ഹൃദയം വിശ്വാമിത്രന്റെയും കൂടെപോരുന്നവരുടേയും വരവിനെ തടുപ്പാൻ താടകയാൽ കഴിയുമൊ ഇല്ലയൊ എന്നു വിചാരിച്ച് ചഞ്ചലമായിരിക്കുന്നു. (ആലോചിച്ച്)

അല്പായുസ്സാമനുഷ്ഠിപ്പരിഷയവെവരതേ

നീയെത്ര കേണ്ടവത്സ!

കെൽപ്പുണ്ടെന്നാകിലുക്കുള്ളമരരൊടമർചെ-

യെന്നുമുൻസുരഷി

ജല്ലിച്ചാനെങ്കിലുംഞാൻദേശമനെഹനി-

ച്ചെങ്കിലെന്നങ്ങിനെയി-

ന്നല്ലഭിക്കുന്നുരാമൻപുനരവനിമകൾ

ക്കുഴപ്പേരുന്നതാരിൽ

(20)

സാരണൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട്) നാരദന്റെ വാക്കിനാൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് മനുഷ്യരോടു യുദ്ധം ചെയ്യേണ്ടെന്നുവെച്ച് ദേശമനെ വിട്ടുകളഞ്ഞു എന്നുള്ളത് ഉചിതം തന്നെ. എന്നാൽ കേട്ടാലും,

എറ്ററംഘോരംതപഞ്ചെയ്യതിമുദിതപുരം

രതിയോടസ്രമത്രം

മുററുജ്വാതിസ്വരൂപംപരിചിന്താടുപരി-

ച്ചേറ്റവുംശൈശ്വാനായ്

മറ്റൊല്ലാക്ഷത്രിയന്മാരുടെവധനിപുണൻ

ഭാഗ്ഗവൻദൈത്യയുദ്ധം

ചെറുറററംകാട്ടിയോരദേശമനെപൂമാ

വിട്ടതിന്നെന്തുമൂലം

(21)

രാവണൻ— (സന്തോഷത്തോടും ഉത്സാഹത്തോടും കൂടി) (സ്വകായ്മായിട്ട്) നീ നല്ലവണ്ണം കാമപ്പെടുത്തി. എന്നാൽ പ്രിയസ്നേഹിതനായ അദ്ദേഹത്തിനെക്കൊണ്ടുതന്നെ പുത്രന്മാരോടുകൂടി ദേശമനെ സംഹരിപ്പിക്കാമെല്ലോ.

സാരണൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട്) താടകാമുതലായവർ രാമവിശ്വാമിത്രന്മാരെ കൊന്നിട്ടില്ലെങ്കിലല്ലെ.

ജനകൻ— ഭഗവൻ! വിശ്വാമിത്രമഹേഷ്!

മന്നൻപംക്തിരഥനുമകളുളവായപ്പോളഹോകാതിനും

നന്നായുസ്വവമായിതിപ്പൊളിവരക്കണ്ടെന്റെനേത്രത്തിനും

എന്നാലെന്തകൾതന്നെരാമനധുനാവേട്ടീടുകിൽസാരം

വന്നീടുംമമമാത്രമല്ലനിമിവംശത്തിന്നുവിതാസവം

(22)

അതിനാൽ വിശിഷ്ടനായ അങ്ങുന്ന് ഇപ്പോൾ തന്നെ ധനുഭീഷണിയിൽ പ്രവേശിച്ചാലും, ഞങ്ങളും പുത്രിയുടെ വിവാഹം മംഗളത്തിനായിക്കൊണ്ട് ആരംഭിക്കാം.

സാരണൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട്) (രാവണനോട്) തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു വിവാഹം ചെയ്യാലും നിത്യോത്സവം തന്നെ.

രാവണൻ— സംശയമെന്താണ്.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— [ആത്മഗതം] ഇതെന്താണ് വന്നുകൂടിയത.
ഇരിക്കട്ടെ ദോഷമെന്തുള്ളൂ. വിശ്വാമിത്രനെ രാക്ഷസന്മാർ
കൊന്നു എങ്കിലെല്ലാം യോജിക്കും ഇല്ലെങ്കിൽ ഞങ്ങൾ അ
ന്തർധാനം ചെയ്യേണ്ടതുതന്നെ.

രാവണൻ— എന്റെ അഭിപ്രായവും അങ്ങിനെതന്നെ.

ശതാനന്ദൻ— മഹാരാജാവേ! ലക്ഷ്യം ഉൾക്കൊള്ളുകയും,
കൊടുക്കണം.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (സ്വകാശമായിട്ട്) സാരണ! തന്റെ വര
വും സഫലമായിരും. എന്റെ വരവ് നിഷ്ഫലംതന്നെ.

സാരണൻ— (സ്വകാശമായിട്ട്) അങ്ങിനെയല്ല.

കുടുംബത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പശ്ചാത്താപം—

ങ്ങിടചേർന്നു തമജശിഷ്യരോടുമിപ്പോൾ

ഉടനിയ്ക്കുന്നതന്റെ പതിയാഗം

തടസ്സവോധതവഭായായഭവിഷ്യം (23)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— (സ്വകാശമായിട്ട്) (സാരണന്മാർ) എ
ന്തൊരു വൃദ്ധശ്രീയെ എനിക്കു ഭായ്യയാക്കി സങ്കല്പിച്ചു താ
നെന്തെ പരിഹസിക്കുന്നു?

ജനകൻ— ഭഗവൻ! ശതാനന്ദമഹേഷ്! അത്രമാത്രമല്ല എന്നാ
ൽ എന്റെ അനുജനായ കുശഭാജൻ മിഥിലാനഗരത്തിൽ
തിന്ന,

അതികൃതകാൽശത്രുപ്ലവന

മതുപോൽഭരതനുമേകവാന്തായി

ശ്രുതകീർത്തിമാണ്ഡവികളാം

സുതകളെയിങ്ങോട്ടയച്ചിരിക്കുന്നു (24)

രാവണൻ— (സ്വകാശമായിട്ട്) സാരണ! കഥയില്ലാത്ത ഞാ
ൻ ഭരതശത്രുപ്ലവന്മാരുടെ വേഷം ധരിപ്പിച്ച് വേറെ രണ്ടു
പേരുംകൂടി കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നില്ലെല്ലോ.

സാരണൻ— (സ്വകാശമായിട്ട്) വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ വന്നിട്ടുണ്ടെ
ങ്കിലും വിശ്വാമിത്രവേഷം ധരിക്കാൻ ഉപയോഗമില്ലാതാ
യി എന്തു പറയട്ടെ.

ശതാനന്ദൻ— ഭഗവൻ! വിശ്വാമിത്ര മഹേഷ്! ദശരഥമഹാരാജാവിനെ ഭരതശത്രുഘ്നന്മാരോടുകൂടി കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നില്ലേ? സാരണൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട്) (രാവണ്നോട്) ഞാൻ മുന്പുതന്നെ പറഞ്ഞുവെല്ലോ: ദശരഥരാജാവിനെ ഭായ്യാപുത്രന്മാരോടുകൂടി ക്ഷണിച്ചു കൊണ്ടുവരുവാൻ വിശ്വാമിത്രമഹേഷിപോയിരിക്കുന്നു എന്ന്. വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ അതിന്നനുരൂപമായിട്ടാലോചന ചെയ്തില്ല.

രാവണ്ൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട്) അതിരിക്കട്ടെ. ഇപ്പോൾ നോം ജനകിയെ കാണാൻ ഉത്സാഹിക്കുക.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ദശരഥമഹാരാജാവ് പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി ക്ഷീണത്താൽ വഴിയിൽ താമസിക്കുന്നു.

ജനകൻ— ആരാണവിടെ?

പ്രതീഹാരി (പ്രവേശിച്ചു) മഹാരാജാവ് കല്പിക്കണെ.

ജനകൻ— പൂജ്യനായ വിശ്വാമിത്രമഹഷിയുടെ പാദങ്ങളെ വന്ദിപ്പാനായിട്ട് കന്യകകളെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരു.

പ്രതീഹാരി— കല്പനപോലെ (എന്ന് പോയി)

രാവണ്ൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട്) സാരണ! ദൈവം തന്നെ എൻദമൽ കൃപചെയ്യൂ. (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി)

വന്നാലിപ്പൊഴുതാളുജനകിയഹോരാമൻശരീരത്തിനെ-
തെന്നുഗപ്രഭേകുണ്ടുകൗതുകമിയന്നേററപ്രസാദിച്ചവർ
ഉന്നിദ്രാബ്ജപത്രഭംഗിയെജയിച്ചീടുംകടാക്ഷങ്ങളെ-
ച്ചിന്നുംപ്രേമസങ്ങളോടടുത്തുനടൻകോരിച്ചൊരിഞ്ഞീടുമെ (25)

(അണിയറയിൽ)

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻഭവിച്ചു കശികതനയനായ്

മായയാൽസാരണൻതാൻ

സദ്യസ്സൗമിത്രിയായാൻദശമുഖനിവരേ-

ടൊത്തഹോരാമനായി

അദ്യുതപൽപുത്രിപാണിഗ്രഹണമളകൊതി-

ച്ചിങ്ങുവന്നീടിനാറെ-

ന്നിദ്രാശത്തികലുഷളാർജനകനെയുടനേ

ചെന്നുണത്തിപ്പിനിപ്പോൾ.

(എല്ലാവരും കേൾക്കുന്നു)

(26)

രാവണൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട് വിദ്യജ്ഞിഹപനോട് നടുങ്ങലോടു കൂടി) നമ്മുടെ ഈ പ്രവൃത്തിയെ ജനകനോട് ആരാണ് അറിയിക്കുന്നത്? ഇത് വേറെ ആരും അറിഞ്ഞിട്ടില്ലല്ലോ.
വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട് പേടിച്ച് വിറച്ചുകൊണ്ട്) മഹാരാജാവേ! ഈ അതൃപ്തത്തെ ഞാനെത്ര പറയട്ടെ, എന്റെ ഭാര്യയെ കൂടാതെ മറ്റാരാലും ഈ വൃത്താന്തം അറിയാൻ കഴിയുന്നതല്ല.

സാരണൻ— [ആത്മഗതം] ഏതു ദുഷ്ടനാണ് ഞങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തിക്കു വിഘ്നമുണ്ടാക്കിയത്. [പ്രകാശം] ശതാനന്ദമഹേഷ്! ആരാണിങ്ങിനെ ചോദിക്കുന്നത് എന്ന് അന്വേഷിക്കേണ്ടതാണ്.

ശതാനന്ദൻ— [ആത്മഗതം] രാമലക്ഷ്മണവിശ്വാമിത്രവേഷധാരികളായ്ക്കിട്ടുള്ള ഇവർ രാവണസാരണവിദ്യജ്ഞിഹപന്മാരാണോ. [പ്രകാശം] ലക്ഷ്മണ! അന്വേഷിക്കാം.

ജനകൻ— (വിചാരത്തോടു കൂടി) [ആത്മഗതം] എന്നാഗ്രഹംഫലിപ്പിപ്പാൻ വന്നുകൗശികമാമുനി എന്നുമോളിച്ചിരുന്നേൻഞാൻ വന്നുകൂടിയതന്യധാ (27)

[പ്രകാശം] ആരാണവിടെ.

പ്രതീഹാരി— (പ്രവേശിച്ച്) മഹാരാജാവ് കല്പിക്കണം.

ജനകൻ— ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞത് ആരാണെന്ന് അന്വേഷിക്കൂ.

പ്രതീഹാരി— മഹാരാജാവേ! വേറെ എന്താണ് അന്വേഷിപ്പാനുള്ളത്.

അരുളിഗിരമിവണ്ണം ഞങ്ങളോടാശുഭിവ്യൻ
പുരുഷനൊരുവനെപ്പോലെ വ്യോമമാഗ്നേണപോയൻ
പരിചൊടിതരരാകുംരാമസൗമിത്രിമാരോ-
ടൊരുകൗശികതന്ത്രജൻഭൂപ! വേറേവരനും. (28)

ജനകൻ— ശതാനന്ദമഹേഷ്! ഇതെങ്ങിനെ?

ശതാനന്ദൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട് ജനകനോട്) ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞത് ഇന്ദ്രദൂതനായിരിക്കാം. എന്നാൽ വന്നവരുടേയും വരുന്നവരുടേയും സ്വരൂപത്തെ ക്രമേണ മനസ്സിലാക്കും.

[പ്രകാശം] (വിദ്യജ്ഞിഹപനോട്) ഭഗവൻ! വിശ്വാമിത്രനോട് ഇതെങ്ങിനെ?

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— [ആത്മഗതം] രോഹിതകാരനാൽ കള്ളന്മാർ എന്നപോലെ വിശ്വാമിത്രനാൽ ഞങ്ങൾ തടുക്കപ്പെട്ടു. പ്രകാശം ഞങ്ങളുടെ വേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ള രാക്ഷസന്മാർ വരട്ടെ. ഞങ്ങൾ മറ്റൊരു സ്ഥലത്തിൽ മാറി നിൽക്കാം.

രാവണൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട് സാരണനോട്) കൃത്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു കൊന്നിരിക്കുമോ?

സാരണൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട്) അതുണ്ടാകയില്ല.

പോരിൽകൊല്ലുവതിനായ്
മാരീചസുബാഹുതാടകാദികളെ
പോരുംരാഘവനെങ്കിൽ

പോരമവൻനമ്മയാകവേകൊൽവാൻ (29)

രാവണൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട് വിദ്യജ്ഞിഹപനോട്) നോക്കിത്താണ് ചെത്തുന്നത്?

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട് രാവണനോട്) നോക്കിത്തന്നിരിക്കുകയാണ് ദേഹത്തെ മറച്ച് എല്ലാം കണ്ടിട്ട് ഉചിതപോലെ പ്രവൃത്തിക്കാം.

രാവണൻ— അങ്ങ് പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്.

ജനകൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട് ശതാനന്ദനോട്) ഇവർ പരിഭ്രമത്തോടുകൂടി തമ്മിൽ തമ്മിൽ മന്ത്രിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇവർ രാക്ഷസന്മാരായിരിക്കുമെന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ശതാനന്ദൻ— എന്റെയും ഊഹം അങ്ങിനെ തന്നെ.

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— ജനകരാജാവേ! എന്തിന് ആലോചിക്കുന്നു. ഞങ്ങൾ ഇപ്പോൾ മറ്റൊരു സ്ഥലത്ത് മാറിനില്ക്കുമെന്ന് പറഞ്ഞുവല്ലോ. നിങ്ങൾ രാവണനെ വേണ്ടപോലെ സൽക്കരിക്കണം. എന്നാൽ അവനോട് കമ്പുകയെ തരാമെന്ന് പറഞ്ഞു പോകരുത്.

ജനകൻ— അങ്ങിനെ തന്നെ.

(എന്ന് കൈകൂപ്പി എഴുന്നീറ്റ് വഴി കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നു)

(രാവണാദികൾ എഴുന്നീറ്റ് പോയി തിരസ്ക്കരണീവിദ്യ

കൊണ്ടു ദേഹത്തെ മറച്ച് അധികദൂരത്തിലല്ലാതെ പ്രവേശിക്കയും ചെയ്തു)

ശതാനന്ദൻ— മഹാരാജാവെ ഇപ്പോൾ വന്നിരിക്കുന്ന വിശപ്പാമിത്രാദികളേയും ഉചിതംപോലെ അഹ്വ്യാദികളാൽ പൂജിച്ച് ഞാൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരാം. (എന്ന് പോയി)
(അനന്തരം രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടുകൂടി വിശപ്പാമിത്രൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിശപ്പാമിത്രൻ— [ആത്മഗതം]

നന്നായ് രാമനാസീതയിൽ പ്രണയമങ്ങോറ വളർത്തിടുന്നേ-
നന്യോന്യം പ്രിയമുള്ള നാരി പുരുഷന്മാർ ചേരുകിൽ ഏതൊരു
മുണരമനെന്നിദ്രയിൽ ജനകജാകണ്ടിടുതൊഴീജനം
തന്നാൽ സേവിതയായ് സദാപിതളരിൽ ക്ഷീണിച്ചു വഴുനീതു

എന്നു മാത്രമല്ല ജംഭുകാസ്യം മുതലായ ദിച്ഛാസ്യമന്ത്രസമൂഹങ്ങളെ രാമനും ലക്ഷ്മണനും ഞാൻ ഉപദേശിച്ചു കൊടുത്തത് നന്നായിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സ്വജനങ്ങളെ വധിച്ചു കൊണ്ടും, സീതാവിവാഹം നിമിത്തമായിട്ടും, ത്രൈലോക്യത്തെ ജയിച്ച മഹാബലവാനായിരിക്കുന്ന രാവണൻ അതികോപിഷ്ഠനായാലും, അവന്റെ പരാക്രമം ഇവരിൽ ഫലിക്കയില്ല. അത്രയുമല്ല,

നിശിചരരതിമായാ യുക്തരെന്നോർത്തിദാനീം

ദശരഥനെ വെടിഞ്ഞിട്ടു ഞാനാശ്രമത്തിൽ

ശശിസുമുഖിവിവാഹം വിപ്ലവഹീനം നടത്താൻ

ദശരഥസുതരോടും വേഗമോടോടി വന്നേൻ (31)

[പ്രകാശം] വത്സന്മാരായ ഹെ! രാമലക്ഷ്മണന്മാരെ! നിങ്ങൾ ജനകരാജാവിങ്കൽ വളരെ വിനയമുള്ളവരായിരിക്കണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—

നന്നാശ്ഠിച്ചു പനിഷത്തിനെയാജ്ഞ വല്ലഭ

നെന്നുള്ളതൻ ഗുരുവിൽ നിന്നുടനിമ്മഹീശൻ

തന്നുള്ളിൽ നിന്നു ഭവദുഃഖമൊഴിച്ചുമൂലം

മുനുള്ളയോഗിവരരാലപിപൂജ്യനെല്ലാം (32)

രാമലക്ഷ്മണന്മാർ— ഞങ്ങൾ അങ്ങിനെ തന്നെ ഇരിക്കാം.

ലക്ഷ്മണൻ— ഭഗവൻ! മഹാഷേ! ഈ രാജാവിന്നു കുറികൊണ്ടു

പ്പെട്ട യാഗഭൂമിയിൽനിന്നുട്ടവിച്ച സീതയെന്നു പേരായ ഒരു കന്യകയുണ്ടെന്ന് അത്ഭുതമായിട്ട് കേൾക്കുന്നു.
വിശ്വാമിത്രൻ— ശരിതന്നെ.

കാമൻ— [ആത്മഗതം] (കാമ്യോടു കൂടി)
ചെന്നത്തനംഗിവിണാളനലനിലതുഞൻ
മായയാണെന്നറിഞ്ഞി—
ഒട്ടനുള്ളംവിട്ടുപോയില്ലിവരെയുമ്മോ
ശോകകോപങ്ങളേതും
എന്നല്ലിമ്മൈമിലേന്ദ്രവധമൊരുകുളവെ—
നാലുമാന്തിങ്ങുചിത്തം
തനിൽതോന്നുന്നുയുദ്ധഭാവദനഗളം
പത്തുമൊന്നിച്ചുറപ്പാൻ (33)

എന്നുമാത്രമല്ല,
നന്നായ്സീതാവിവാഹംകഴികസുതമനീ
ന്ദ്രൻതടത്തിടുവാനായ്
വനിപ്പോൾയാഗമാണെന്നൊരുകപടവഴി—
ക്കെന്നെബന്ധുക്കളോടും
ഇന്നേവംകൊണ്ടുപോകുന്നിതുദൃഢമതിനാ—
ലേന്ദ്രനസ്സെങ്ങിനേയാ—
ണൊന്നോത്തങ്ങാശപടിക്കുന്നിതുബതതെളിയ
നാണ്ടുമാദിച്ചിടുന്നു (34)

[പ്രകാശം] ഭഗവൻ! മഹാഷി! വേറെ ഇങ്ങിനെ കൂടി കരളുതം കേൾക്കുന്നുവെല്ലോ: എന്തെന്നാൽ മഹാതപസ്വി യായ ജനക മഹാരാജാവിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ സകല സുരാസു രവീരന്മാരും കൂടി ജ്യാശാപം ചെയ്യാൻ കഴിയപ്പെടാത്തതാ യും, ഗിരിവരപ്രമാണമായും, ഉള്ള ശ്രീപരമേശ്വരചാപത്തെ വെച്ചു പുഷിക്കുന്നു എന്ന്.

വിശ്വാമിത്രൻ— (ചിരിച്ചു) ഇതും ഉണ്ട്. (എല്ലാവരും ചുറ്റി നടക്കുന്നു)

ശതാനന്ദൻ— (പ്രഭവശിച്ചു) മഹാരാജാവേ! ഇതാ മഹാത്മാ വായ വിശ്വാമിത്രമഹാഷി, ഇതാ ദേശമരാജകുമാരന്മാർ.

ജനകൻ— [ആത്മഗതം] പുരോഹിതൻ ഇവരെ വേഷത്തി

ന്റെ അവസ്ഥപോലെ കാണിച്ചുതന്നതാണ്. [പ്രകാശം] നമുക്കു വളരെ സന്തോഷം (എന്ന് ഉചിതംപോലെ ഉപചരിച്ച് എല്ലാവരെയും ആസനങ്ങളിലിരുത്തുന്നു)
 ശതാനന്ദൻ— [ആത്മഗതം] ഇവർ രാക്ഷസന്മാരായാലും വേണ്ടതില്ല. എങ്കിലും ഇങ്ങിനെ പറക തന്നെ. [പ്രകാശം] ഭാഗ്യത്താലാണ് മഹാത്മാവായ വിശ്വാമിത്രമഹർഷി രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടുകൂടി ഇവിടെ എഴുന്നള്ളിയത്.
 ജനകൻ— [ആത്മഗതം] ഞാനും ശതാനന്ദനെ അനുസരിച്ചു പറഞ്ഞേക്കാം. [പ്രകാശം]

ഭാഗ്യത്താലുശ്വശ്വംഗനുമനിയദശരഥൻ
 തൻഗൃഹേകൊണ്ടുവന്നാൻ
 ഭാഗ്യത്താലമ്മനീന്ദ്രൻദശരഥനെയജി-
 പ്തിച്ചുപുത്രാത്ഥമായി
 ഭാഗ്യത്താലുത്ഭവിച്ചു ദശരഥനടുനേ
 നാലുപേർനന്ദനന്മാർ
 ഭാഗ്യത്താലെൻസമീപേദ്രുതമിവരെഭവാനു
 കൊണ്ടുപോന്നുമഹർഷി

രാവണൻ— (വിദ്യുജ്ജിഹ്വനോട്) ഇവൻ പരമാത്മബുദ്ധിയോടുകൂടിയായിരിക്കുമോ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത്?
 വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ—ജനകന് നമ്മളിൽ തന്നെയാണ് പരമാത്മബുദ്ധി എന്നു തോന്നുന്നു.
 വിശ്വാമിത്രൻ— അതങ്ങിനെ തന്നെ. എന്നാൽ വത്സനായ ശതാനന്ദനും പ്രിയ സുഹൃത്തായ ജനകരാജാവും ഓർമ്മയോടുകൂടി ഇതിനെ കേൾക്കണം.
 ജനകനും ശതാനന്ദനും— ഞങ്ങൾ തയ്യാറായിരിക്കുന്നു.
 രാവണൻ— ദുഷ്ടനായ ഈ കൌശികാധ്യക്ഷൻ എന്താണ് പറയാൻ ഭാവിക്കുന്നത്?
 വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ— ഒരു സമയം വഴിയിൽ തടുത്ത നമ്മുടെ പരിജനങ്ങളെ തോല്പിച്ചു വന്നു എന്നായിരിക്കണം.
 സാരണൻ— അല്ലെങ്കിലെങ്ങിനെയാണ് അവരെ തോല്പിക്കാതെ ഇലന്നിവിടെ വരുവാൻ കഴിയുന്നത്?

വിശ്വപ്രഭാകരൻ—

ദാസ്യപത്രസമേതപംക്തിരഥമെക്കൊണ്ടിങ്ങയാഗത്തിനായ് (ൻ
പോരമ്പോരപഥിതാടകാപൊടിചൊരിഞ്ഞെന്നത്തട്ടത്താളം
രാവണൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ആയ്ക്കായ താടകാ ന
ല്ലവണ്ണം ഉത്സാഹിച്ചു.

വിദ്യജ്ഞാപൻ— അവളെ തോല്പിച്ചതല്ല കേൾക്കേണ്ടത്?

രാവണൻ— (വൈലക്ഷ്യത്തോടുകൂടി) സന്തോഷപരവശ്യത്താ
ൽ രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടുകൂടി വിശ്വപ്രഭാകരൻ വന്നതിനെ കൂടി
ഞാൻ മറന്നുപോയി.

വിശ്വപ്രഭാകരൻ—

പെണ്ണെന്നുണ്ണിമടിക്കുവേസ്യയുമടൻചാപാൽതെറിച്ചുശ്ശരം

രാവണൻ— ഈ താപസാധമന*, ഈ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയിൽ കൂ
ടി മാഹാത്മ്യമുണ്ടാക്കുവാനുള്ള യത്നം എത്രയാണ്.

സാരണൻ— (ശങ്കയോടുകൂടി) അതിൽപിന്നെ ഉണ്ടായത് എ
ന്താണെന്ന് കേൾക്കുക.

വിശ്വപ്രഭാകരൻ—

തിണ്ണുചെന്നതുമർപിച്ചുസമയംതന്നെമരിച്ചാളവരും (36)

ജനകൻ— (സ്വകായ്മമായിട്ട് ശതാനന്ദനോട്) ഈ രാക്ഷസൻ
താൻ ധരിച്ച രൂപത്തിൽ വിശ്വാസമുണ്ടാക്കുവാനായിട്ടാണ്
ഈ കഥയെ വർണ്ണിക്കുന്നത്, നിശ്ചയം.

ശതാനന്ദൻ— (സ്വകായ്മമായിട്ട്) ശേഷവും കേൾക്കുക.

ജനകൻ— [പ്രകാശം]

ഈക്കാലായിരമാനയൊ-

ടൊക്കുന്നവളെവിടെബാലനിവനെവിടെ

രാവണൻ— ജനകൻ നല്ലവണ്ണം ആക്ഷേപിച്ചു.

ശതാനന്ദൻ— ആക്കെന്തസാദ്ധ്യമായ്ത

മോഷ്ടവിഭോദൈവയോഗമുണ്ടെങ്കിൽ (37)

വിദ്യജ്ഞാപൻ— ഈ ഭൃഷ്ടനായ ശതാനന്ദൻ സ്ഥാപിക്കുന്നു.

സാരണൻ— അയ്യോ താടക! സ്ത്രീയെന്നറിഞ്ഞിട്ടുകൂടി കഥയി
ല്ലാത്ത രാമൻ നിന്നെ കൊല്ലാതെ വിട്ടില്ലേ.

രാവണൻ— (ശങ്കയോടുകൂടി) അവരുടെ കൂടെയുള്ളവരെന്തു ചെയ്
യ്ക്കൂ, എന്ന് മനസ്സിലായില്ല.

ജനകൻ— പിന്നെയോ?

വിശ്വപാമിത്രൻ— അനന്തരം സുബാഹുപ്രഭൃതികളായ രാക്ഷസന്മാർ രാമഭദ്രന്റെ നേരെ എത്രത്തു വന്നു.

രാവണൻ— താടകവേധത്തെ അവർ സഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമോ

സാരണൻ— വീരനെന്നു നടിക്കുന്ന ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി അവരെക്കൂടി ജയിച്ചിരിക്കുമോ?

വിശ്വപാമിത്രൻ— കേട്ടാലും, വേറെ എന്താണ്.

കൊന്നിട്ടുള്ളകബന്ധപുതലകളുംപാറാതെമാംസങ്ങളെ

തിന്നുംകൊണ്ടുകഴിക്കളംനരികളുംചുററുംകളിക്കൊവിധം

മുന്നില്ക്കണ്ടസുബാഹുതന്നെയുമവൻസൈന്യത്തെയുംശീഘ്രമായ്

കൊന്നുംകൊണ്ടുകളിച്ചുരാമവിശിഖംയുദ്ധാകണത്തിൽതദാ (38)

ശതാനന്ദൻ— (ജനകനോട് സ്വകായ്മമായിട്ട്) ഈ സ്ഥിതിയിൽ ഇവരുടെ വിഷയത്തിലെങ്ങിനെയാണ് അങ്ങാലോചിക്കുന്നത്?

ജനകൻ— (സ്വകായ്മമായിട്ട് ശതാനന്ദനോട്) പുത്രിയെ പന്തയത്തിൽ ജയിക്കുന്നവനു കൊടുപ്പാനായി നിശ്ചയിക്കണമെന്ന്.

ശതാനന്ദൻ— (സ്വകായ്മമായിട്ട്) പന്തയമെങ്ങിനെ?

ജനകൻ— (സ്വകായ്മമായിട്ട്) ശിവചാപത്തെ ആരോപണം ചെയ്യുന്നതു തന്നെ.

ശതാനന്ദൻ— (പരിഹാസത്തോടുകൂടി മന്ദഹാസം ചെയ്യു സ്വകായ്മമായിട്ട്)

മുന്നംസേവയ്ക്കുവനുള്ളമരപരിഷയാൽ

പൂണ്ണമായുരതത്തിൽ

പൊന്നുംകുന്നൊത്തഭൂതാദികളനവധി

വറണീടുമീശാചലത്തെ

നന്നായ്തൻകൈകൾകൊണ്ടങ്ങിനെനഭസി

കളിപ്പിച്ചലങ്കാധിനാഥ-

ന്നിന്നെന്നുള്ളപ്രയാസംത്രിപുരഹരധനുസ്സികൽ

തൊണ്ടൊറുവാനായ്

(39)

ജനകൻ— (സ്വകായ്മമായിട്ട്) ഭഗവൻ! ശതാനന്ദമഹേഷ്!

അങ്ങയോട് ഞാനുണ്ടായിട്ടുള്ളതു പറയാം.

സുരചാരണഗന്ധർവ്വം

സുരരാക്ഷസസിദ്ധരാജമീവില്ലിൽ

ജ്യാരോപംചെയ്തതിനായ്

പോരായെന്നെന്നൊടിശനരളിപ്പുരാ (40)

ശതാനന്ദൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട്) എന്നാലിത് പന്തയമായിട്ട് നിശ്ചയിക്കാവുന്നതാണ്.

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— എല്ലാവരേയും കൊന്നതായിട്ട് വിശ്വാമിത്രൻ പറയുന്നുവെല്ലോ.

സാരണൻ— ഇത് സത്യമാണോ, മായാവികളായ മാരിചാദികളെ തേല്പിപ്പാനാരാലും കഴിയുന്നതല്ലെല്ലോ.

ലക്ഷ്മണൻ— മാരിചനെജ്യേഷ്ഠനയച്ചുബാണം
ഭരണവട്ടത്തിലുടൻനഭസ്സിൽ
തിരിച്ചുകൊണ്ടോടിവെടിഞ്ഞുവോസം
ഹരിച്ചുവേരുന്നറിവില്ലപിന്നെ (41)

രാവണൻ— (കോപദീപ്തശ്വാസത്തോടുകൂടി)
ഇന്നെൻഭൃത്യജനത്തിലഗ്നിമുദ്രമോസൂയൻതപിപ്പിക്കുമോ
പിന്നെക്കാറ്റിഹതട്ടുമോഭവനമീണാനദ്രക്ഷിക്കയിൽ (ൻ
സുന്ദര്യീയെയുമസ്സബാഹുവെയവൻസൈന്യത്തോടുംരാഘവ
കൊന്നുംവാഴ്ചതിരുംമനീന്ദ്രനവനെക്കാറ്റാനുമുത്സാഹമൊ (42)
(എന്ന് എഴുനീല്ക്കുവാൻ തുടങ്ങുന്നു)

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— (തടുത്തുകൊണ്ട്) മഹാരാജവേ! തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ക്ഷണനേരം ക്ഷമിക്കണെ, ഇനിമേൽ നടക്കുന്നതുകൂടി കാണുക.

ജനകൻ— [ആത്മഗതം] എന്റെ ഹൃദയത്തിന്ന് പ്രസാദമുണ്ടാകുന്നു. [പ്രകാശം] രഘുകുമാരൻ മാരിചനെ ഓടിച്ചുകുളഞ്ഞുവൊ?

വിശ്വാമിത്രൻ— ഉവ്വ്.

സാരണൻ— [ആത്മഗതം] കഷ്ടം!
കരബലമീലകേശന
പരിപൂർണ്ണമായിരുന്നിതിതുവരെയും
തരണിയെരാഹുകണക്കെ
രണ്ടുഗാമി വൻകുറച്ചുദ്രവ്യമതിനെ (43)

രാവണൻ— (പല്ലകുടിച്ചുകൊണ്ട്) ഞാനീക്ഷത്രയക്ഷുടിയെ വിടല്ല.

കൈലാസപാശിയോരെന്നിരപതുകരവും

പോയതില്ലെങ്ങുമാശാ

പാലന്മാരുകടക്കുംശരസമിതനിയം

ഗുണമുണ്ടിനപത്തും

കാലൻഗർവ്വംകളഞ്ഞുള്ളിതുമരികുമയൻ

തന്നവേലാണിനിക്കി

കോലംഞാൻകൂസുമാരെപ്പറകപടയിലെ

നുന്നിലാരുണ്ടെതുപ്പാൻ

(44)

വിദ്യജ്ഞിഹസ്— വിരൽകൊണ്ടെളുപ്പത്തിൽ മിടിച്ചു കൊല്ലാവുന്ന മനുഷ്യക്ഷുടിയോടു കൂടി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടെന്നിനിത്ര കലശലായിട്ടു കോപിക്കുന്നു?

ശതാനന്ദൻ— രാജകുമാരൻ മഹാ പരാക്രമശാലി തന്നെ.

ലക്ഷ്മണൻ— ആതുകൊണ്ടല്ല.

ഗുരുവാംകൗശികമാമുനി

വരനിജ്യേഷ്ഠനുമങ്ങിനെയിനിക്കും

പരിചോടുപദേശിച്ചു

തരസാദിപ്രാസ്രമത്രജാലത്തെ

(45)

വിദ്യജ്ഞിഹസ്— തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ലക്ഷ്മണന്റെ വാക്കിനെ കേട്ടുവോ?

രാവണൻ— ഇതുകൊണ്ടു നാം ഭയപ്പെടുമൊ.

സാരണൻ— ആദ്യംമുതൽക്കേ വിശ്വാമിത്രൻ തന്നെയാണ് നമ്മെ ദ്രോഹിക്കുന്നത്.

വിശ്വാമിത്രൻ— [ആത്മഗതം] ജനകനും ശതാനന്ദനും എന്നേയും ഞ്ഞാലകന്മാരേയും വേറെ വിധമായി വിചാരിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു. അതിനാൽ ഇവരെ മായാവികളായ രാക്ഷസന്മാർ മുന്വേതന്നെ വഞ്ചിച്ചിരിക്കുമൊ, ഇരിക്കട്ടെ. [പ്രകാശം] രാജൻ! ജനക! വത്സ! ശതാനന്ദ! നിങ്ങൾ എന്തൊ എന്നോടു പറവൻ വിചാരിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു. അതെന്താണ്? പറയുവിൻ.

(ജനകൻ ശതാനന്ദനോടു സംജ്ഞ കേണിക്കുന്നു)

ശതാനന്ദൻ—

ആരെങ്കിലും ജഗതിരാജസുതൻഗുണത്തെ
മാരാരിവില്ലിനെ വെച്ചു തിരേറ്റിയിരുന്നെങ്കിൽ
പാരാതവന്നതിമുദാഖിലസൽഗുണങ്ങൾ

ചേരുന്നതൻമകളെയിജ്ജനകൻകൊടുക്കും (46)

വിശ്വപാമിത്രൻ— (ചിരിച്ചു) നിങ്ങൾക്ക് ഞങ്ങളിൽ കൂടി അ
വിശ്വാസം, അല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു വികളായും മായാബലം
കൊണ്ട് പല രൂപങ്ങളേയും എടുപ്പത്തിൽ ധരിക്കുന്നവരായ
യുമുള്ള രാക്ഷസന്മാരുടെ ഇടയിൽ ആർക്കു ആരിൽ വിശ്വാ
സമുണ്ടാകുന്നു, അതുകൊണ്ട് പരമേശ്വരചാപത്തെ ആ
രോപണം ചെയ്യാനായിട്ടു വരുന്നു.

ജനകൻ— ശതാനന്ദമഹേഷ്! അങ്ങനെയൊന്നു ശിവചാപത്തെ
ഉപചരിച്ചു ഇവിടെ വരുന്നു.

ശതാനന്ദൻ— അങ്ങനെയൊന്നു (എന്നു പോയി)

രാവണൻ— ശങ്കരഗിരിയെയെടുത്തു—

ജെജൻകൈകൾക്കും പ്രയാസമായുള്ള

ശങ്കരവില്ലുകൾപ്പോലെ

ശങ്കരവൃന്ദാബലനേഷമതിയാമൊ (47)

വിദ്യജ്ഞിപൻ— കഷ്ടം! കഷ്ടം! കഥയിലാത്ത ജനകൻ എ
ന്താണിങ്ങനെയൊരു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തത്, പരമേശ്വരചാപത്തെ
കുലപ്പാൻ ത്രൈലോക്യത്തിലൊരുത്തനുമില്ലല്ലോ.

രാവണൻ— (ആകാശത്തിൽ നോക്കി നീതയെ ഉദ്ദേശിച്ചു)
അയ്യോ! ഭാഗ്യവീനയായ ജനകി!

എന്നിപ്പോൾ പുത്രിയെന്നോത്തമമന്ദബലമായ്

ക്കൊണ്ടുപോയിലനിന്നെ

നിന്നെച്ചോദിച്ചതില്ലീന്ദുവനൊടൊരുനരൻ

തന്നെമോഹിക്കയാൽനീ

എന്നാൽവേളിക്കുരാമൻവടിവിയലുമിനി—

കീവിധംപന്തയത്താൽ

നിന്നെക്കിട്ടാതെയായ്ക്കൊരാവനം—

എന്താണങ്ങൊട്ടു പറയേണ്ടത്, കഷ്ടം! കഷ്ടം!

ഇനിനീവേളിയില്ലാതിരിക്കും (48)

സാരണൻ— തിരുമനസ്സിലേക്ക് ഇവളുടെമേൽ ദയയുണ്ടെങ്കിൽ ഇപ്പോളിവളെ തസ്തുരിച്ചുതന്നെ കൊണ്ടുപാകേണ്ടതായിട്ടു തീർന്നു.

ശതാനന്ദൻ— (പ്രവേശിച്ചു) പരമേശ്വരചാപത്തെ ഇതാ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു. (എന്ന് ഇരിക്കുന്നു)

വിശ്വപാമിത്രൻ— ഉണ്ണി! രാമഭട്ട! അതിനെ നോക്കൂ.

രാമൻ— ഗുരുവിന്റെ കല്പനപ്രകാരം.

(എന്ന് എഴുന്നീറ്റു വില്ലന്റെ സമീപത്തിൽ ചെല്ലുന്നു.)

രാവണൻ— എന്ത്, ഇവൻ ഭയപ്പെടാതെതന്നെ അടുത്തു ചെല്ലുന്നു.

വിദ്യജ്ഞാൻ— ഒരു സമയം ഇവനിതിനെ ആരോപണം ചെയ്യുമോ.

സാര— ഒരു സമയം ഇവൻ സീതയെ വേൾക്കുകയും ചെയ്യുമോ.

(അനന്തരം അല്പദൂരം മുഖിലായി നടക്കുന്ന പ്രതീഹാരിയാൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരപ്പെട്ടവരായും രക്തവസ്ത്രത്താൽ ദേഹത്തെ മറച്ചും ഇരിക്കുന്ന സീതയും മറയ്ക്കു കന്യകകളും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

സീതാ— വസുകളേ! മഹാനഭാവനായ വിശ്വപാമിത്രമഹർഷി വന്നിട്ടുണ്ട്, അദ്ദേഹത്തെ നോം വന്ദിക്കേണ്ടതാണ്.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇതെങ്ങിനെ.

നാനാസുധപോൽകാതി-

നാനാനന്ദംകിടന്നകിളിവാക്കാൽ

ഞാനനുഭവിച്ചുമായാ

ജാനകീവചനത്തെയോർക്കുന്നേൻ

(49)

ഉഴുമ്മിളം— ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ ജാനകിയുടെ വാക്കിനെ നിങ്ങൾ കേട്ടില്ലേ?

രാമൻ— (കണ്ടിട്ട്) [ആത്മഗതം] ഇവൾ തന്നെയോ സാക്ഷാൽ ജാനകി.

ഇന്ദ്രസൗമ്യത, യുണിനുള്ളരുചി,

യുദ്യാനത്തിലുള്ളാഗ്രഹം,

നന്നായരാത്രിയതിന്റെശീശ്രഗമനം,

മന്ദാനിലേക്കൊഴുകുവാനും,

പിന്നെക്കേൾവാരസംകയിൽഭപനയി-

ലെന്നുള്ളൻസുഖംകാണതിൻ

മുടുന്നകട്ടൊരുസുന്ദരാംഗിയെയിതാ

കാണുന്നുഞാൻസംഗ്രതം (50)

അതിനാലിവളെ കൈകൾകൊണ്ട് ദൃഢമായിട്ട് ബന്ധി
ക്കേണ്ടതാണ്. (ആലോചിച്ചു)

ശ്രീപരമേശ്വരചാപാ-

രോപണമാംപന്തയംവിവൃത്തിച്ചാൽ

ഭൂപുത്രയെബന്ധിക്കാം

കൈപാശത്താലതെന്നിയവഹിയാ (51)

(എന്ന് വേഗത്തിലടുത്തുചെന്ന് വില്ലിനെ നോക്കുന്നു.)

മാണ്ഡവി— ജ്യേഷ്ഠത്തി! ജാനക! വംശപാമിത്രമഹഷി രണ്ടു
രാജകുമാരന്മാരെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നിട്ടുണ്ടെന്ന് കേൾക്കുന്നു.
സീത— അതെ.

മാണ്ഡവി— അവരിൽ ഒരു കുമാരൻ ഏതൊ ഒരു കന്യകയു
ടെ മനസ്സിനെ അപഹരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും കേൾക്കുന്നു.

സീത— (അസൂയയോടുകൂടി) ഹും എന്തു പറയുന്നു. മിണ്ടാ
തെ വരു (എന്ന് ലീലാകുമാരനെക്കൊണ്ട് അടിക്കുന്നു.)

ഉമ്മിള— (ചിരിച്ചു) ഹേ സീത! നിന്റെ ഈ പ്രവൃത്തികൊ
ണ്ട് മാണ്ഡവി പറഞ്ഞതിനെ നീ എന്തിനാണ് നിന്റെ മേ
ൽ വലിച്ചിട്ടുന്നത്.

സീത— അസംബന്ധം പറയുന്ന ഉമ്മിളെ? നീ ഭൂരത്തുപോ.

ശ്രുതകീർത്തി— ഹേ സീത! നീ എന്തിനാണിതിൽ ഇങ്ങിനെ
കോപിക്കുന്നത്? അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ നീ തന്നെ പറയൂ.
ഈ കന്യകകളിൽവെച്ചാരാണ് പിന്നെ സ്വപ്നത്തിൽ കാ
മസുന്ദരനായ ഒരു ക്ഷത്രിയകുമാരനെ കണ്ടിട്ട് വേനക്കാല
ത്തിൽ പ്രവാഹം ക്രമേണ ചുരുങ്ങുന്ന മലഞ്ചോലപോലെ
ദിവസംതോറും ചടച്ചുവരുന്നത്? ആരുടെ ദേഹമാണ് പി
ന്നെ പാലുക്കൊണ്ട് ഉടനെ നനയ്ക്കപ്പെട്ട സ്വപ്നപ്പാവപോ
ലെ വെളുത്തിരിക്കുന്നത്? ആരാണ് പിന്നെ വിജനമായും
മുനാഹരമായുമുള്ള ഉദ്യാനമദ്ധ്യത്തിൽ പഴുത്തിരിക്കുന്ന വ
ലിയ ഫലങ്ങളുടെ ഭാരത്താൽ കൊമ്പുകൾ താണിട്ടുള്ള മാത

ഉച്ചെടികളാൽ ഉള്ളിൽ പ്രവേശിപ്പാൻ പ്രയാസമായും നല്ല തണലും ഭംഗിയുമുള്ള തെങ്ങുത്തോട്ടത്താൽ അലകരിക്കപ്പെട്ടും ഇരിക്കുന്ന പിചുകവള്ളിക്കുടിയിൽ തണുപ്പുള്ള തളിരുകളാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട മെത്തയിൽ കിടന്നുകൊണ്ടും, രാമചുത്തിന്റെയും ചന്ദനത്തിന്റെയും രസങ്ങളാൽ നനയ്ക്കപ്പെട്ട രണ്ടു കചരടങ്ങളിലും പുതിയ ചന്ദ്രക്കലപോലെ മനോഹരങ്ങളായ അല്പിതങ്ങളുകൾ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട മാലകളെ എടുവിടാതെ അണിഞ്ഞുകൊണ്ടും, അരികിലിരിക്കുന്ന സഖികളുടെ കൈകൾകൊണ്ട് വീശുന്ന താമരയില വിശരിയിൽനിന്ന് അതിശീതമായ്തന്ന മന്ദവായുവിനെ ഏറ്ററുകൊണ്ടും, ദിവസങ്ങളെ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നത? എന്നുമാത്രമല്ല, ആരാണ് പിന്നെ പ്രഭാതത്തിലുണർന്നിട്ട് സഖികളോട് സ്വകാര്യമായിട്ടിങ്ങിനെ പറയുന്നത്.

മാന്ധവി—ശ്രുതകീർത്തി! പറയൂ, പറയൂ, എങ്ങിനെയാണ് പറയുന്നത്?

സീത—ശ്രുതകീർത്തിയാണങ്ങിനെ പറയുന്നത്.

ശ്രുതകീർത്തി—

വല്ലഭോജങ്ങളാക്കംവരികിലുടനെയൻ
മുനിലായ് രാമനപ്പോൾ
മെല്ലെസ്വപ്നേവരുന്നണ്ടരികിലവനിൽ—
നേഷനിൻദാസനെന്നും
ചൊല്ലുന്ത,കൊക്കമുടുന്നൊരുപുടവയെ
നീക്കുന്നു,ഞാൻചില്ലികോപാൽ
തെല്ലാട്ടുവോൾതൊഴുന്ത,കപടമൊടുമുഖേ

ചുംബനംചെയ്യിടുന്നു— എന്ന (52)

(ഊർമ്മിളയും മാന്ധവിയും സീതയുടെ മുഖത്തെ നോക്കുന്നു)

സീത—[ആത്മാതം] (അധിക ലജ്ജയോടുകൂടി) ഇവർ എന്റെ സകല വർത്തമാനവും മനസ്സിലായി, ഇനി എന്താണ് വഴി. [പ്രകാശം] (ഡെയ്ഞ്ചത്തോടുകൂടി) നിങ്ങളെയല്ല ഇപ്പോൾ ശങ്കാരിക്കേണ്ടത്, എന്നാൽ പരിഹാസശീലയായും, എന്റെ സഖിയായുമുള്ള ആ ശീലാവതിയെ തന്നെയാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, അവൾ ശ്രുതകീർത്തി കുട്ടിയൊന്നെന്ന്

വിചാരിച്ചു കളിയാക്കുവാൻ വേണ്ടി സീത ഒരു പുരുഷനിൽ ആഗ്രഹിച്ചവരപോലെ ചടച്ചും വെളുത്തും പല്ലവശയനത്തിൽകിടന്നുകൊണ്ടും അങ്ങിനെ ഇരിക്കുന്നു ഇങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു" എന്ന അനുചിതങ്ങളായ വാക്യങ്ങളെ എപ്പോഴും ഉപദേശിച്ചു കൊണ്ടുതന്നെ ഇരിക്കുന്നു.

മാണ്ഡവി— (മുൻഭാഗത്തുനാക്കിട്ട്) ഇതെങ്ങിനെ? പാതാളരസ്രുതലുപ്രമായിരിക്കുന്ന ഇരിമ്പുവെട്ടിയുടെ ഉള്ളിൽ കിടക്കുന്നതായും നിത്യവും അച്ചനും ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു പറിയിരിക്കുന്ന ചന്ദനബിന്ദുക്കളാൽ മനോഹരമായും ഉള്ള ശ്രീപരമേശ്വരപാപത്തെ ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ സമീപത്തിൽതന്നെ കാണുന്നവക്ക് ബാലചന്ദ്രനെ നേരപോലെ നേത്രാനന്ദത്തെ കൊടുക്കുന്ന സൗന്ദര്യത്തോടും കനകമാലയാൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ടും മനോഹരമായുമിരിക്കുന്ന ശിഖണ്ഡകത്തോടും, സന്ധ്യാസമയത്തിൽ വിരിഞ്ഞ നീലോല്ലാസത്തിന്റെ ഉള്ളിലുള്ള ദളംപോലെ ശ്രാമമമായ ദേവത്തോടും, കണ്ണുത്താളം നീണ്ടും താമരദളംപോലെ മനോഹരങ്ങളായും വിശാലങ്ങളായും അരികിൽ തുടുത്തുമിരിക്കുന്ന നേത്രങ്ങളോടും, ആനക്കുട്ടിയുടെ തുമ്പിക്കൈപോലെ നീണ്ടും തടിച്ചുമിരിക്കുന്ന ബാഹുദണ്ഡങ്ങളോടുംകൂടി ഈ ആശ്രമമൃതിക്കലങ്കാരഭൂതനായി കാണപ്പെടുന്ന ഇവനാരാണ്?

സീത— (നോക്കിട്ട്) [ആത്മഗതം] എന്താണിത്, ഇവന്റെ ആകൃതി സ്വപ്നത്തിൽ കാണപ്പെട്ട ആ പ്രിയജനത്തിന്റെ ആകൃതിക്കൊത്തുരിക്കുന്നു. അതിനാലെന്റെ ആഗ്രഹം സഫലമായതുപോലെ തോന്നുന്നു. ഇവന്റെ മേലത്യാഗ്രഹത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന എന്ന, ത്രൈലോക്യത്തെ ജയിച്ചു വീരനാണെങ്കിലും കാമദേവൻ സ്ത്രീജനങ്ങളോട്കൂടുന്നതിനാലുണ്ടാകുന്ന ദുഷ്ടിയിൽനിന്നു ആലോചിക്കാതെ ശരങ്ങളെ ചൊരിഞ്ഞുകൊണ്ട് ബാധിക്കുന്നു. ചന്ദ്രനും സമുദ്രവാസത്താൽ സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള കാളകൂടവിഷത്തെ കളകമാണെന്നുള്ള പ്രാജ്ഞാൽ വാഹിച്ചുകൊണ്ട് എന്നെ തപിപ്പിക്കുന്നു. മന്ദവായുവും ദക്ഷിണദിക്കിലുള്ള പരിചയത്താൽ പകർന്നിട്ടുള്ള

യമന്റെ ക്രൂരതയോടുകൂടി എന്റെ പ്രാണനെ അപഹരി
പ്പാനായി സഞ്ചരിക്കുന്നു.
(എന്ന് എല്ലാ കന്യകകളോടുംകൂടി നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)
ശതാനന്ദൻ— മഹാരാജാവേ! കണ്ടാലും ഈ രാജകുമാരൻ,
ജനകൻ—

നോക്കുന്ന ധൃഷ്ടമഞ്ഞൂർഭേരുടെ വലിയായ്

ശബ്ദമാണൊടുചക്രം

തൂക്കീടും വണ്ടിയിന്മേൽ വിലസിടുമൊര

യപേട്ടിയുൾവേണുമാപം

(യ്)

വിശ്വാമിത്രൻ— പൊക്കിക്കൊക്കെക്കൊണ്ടു നിൽക്കുന്നിതു ഭവിക്കളിയാ
ലക്ഷണൻ— താഴ്ന്നിത്തൊന്നൊഴുകെടുന്നു

ജനകൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി)

ഉഷക്കൊന്നങ്ങിഴുകുന്നിതു

ശതാനന്ദൻ— കിമിഹകമിക്കേണ്ടു വെട്ടിച്ചുവെല്ലൊ (53)

ജനകൻ— (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി)

ഈ രാമാകുന്ദനത്താൽ തുടിതഹരധനു-

സ്സിന്റെ പാരിച്ചലോഷം

ലോരംകല്പാത്തമേലുപനിഞ്ഞൊടുസമമ-

ങ്ങൊടുങ്ങുന്ന ഭീത്യാ

പാരംമൂർച്ഛിച്ചിടുന്ന യുവമുടനെ പതി-

ച്ചങ്ങണിക്കുന്നു സുന്ദ-

നാരായണാണിതെന്നോത്തലിലരുമധികം

വിസ്മയിക്കുന്നു ലോകേ

(54)

ശതാനന്ദൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട് ജനകനോട്)

കശികസുതനിവത്താൻ ചിന്തസുഹൃത്താമുനീന്ദ്രൻ

ശിശുവരവിവർത്തനേരാമസൗമിത്രിമാരം

നിശിച്ഛരവിഹമുന്നേവന്നപേർമൂന്നുമെന്നായ്

ഭൂമവനിപമെഴലേ! തീച്ചയായില്ലേ? യിപ്പോൾ

(55)

ജനകൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട്) തീച്ചയായി.

ശതാനന്ദൻ— (സ്വകായ്മായിട്ട്) ഭാഗ്യത്താൽ നോം മായ
സമുദ്രത്തിൽനിന്നും, മനോരഥസമുദ്രത്തിൽനിന്നും കര
ഭകരി.

വിശ്വാമിത്രൻ— ജനകരാജാവേ! കേട്ടാലും:
രാമൻഞാണവലിച്ഛാടിച്ചുഹരചാപത്തിൻറാൽകാരമി-
വ്വോമത്തികലശേഷഭീതികരമായെങ്ങുമുഴങ്ങുവിയെ
ധീമാനംവിധിവായടച്ചുദൃഢമായ് രക്ഷിക്കുവാൻകാഞ്ഞയ
വാമാംഗംമുറകെപ്പിടിച്ചുഗിരിശൻനൂതംവലകയ്യിനാൽ (56)

ജനകൻ— ഇതു സത്യംതന്നെ.
വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— ഈ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി മഹാ ബലവാൻ തന്നെ.
പുറത്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

പണ്ടുണ്ടായുള്ളൊരത്യാജയമപുരയ്-
ഭൂതത്തിൽവക്രശൂലാപത്താ
കൊണ്ടൊന്നിച്ചിദ്രാശ്വൻവിടുവധികരുഷാ
ചെയ്യചണ്ഡാട്ടഹാസം
ഉണ്ടായ്ദിഗന്തികാതിനതുപൊഴുതിമാ-
ലിന്നതോടൊത്തിരികു-
ന്നുണ്ടിശ്രീകണ്ഠചാപത്തിനെരഘുരിശുപൊ-
ടിച്ചുപൊങ്ങുന്നശബ്ദം (57)

സാരണൻ— വിദ്യജ്ഞിഹപനെന്താണ് വണ്ണിക്കുന്നത്? ഭഗവാ
നായ ശ്രീപരമേശ്വരന്റെ ചാപത്തെ മുറിച്ചത് മഹാരാജാ
വിന്റെ മനോരഥമുലകളാകുമല്ലോ?

രാവണൻ— (വിദ്യജ്ഞിഹപനോട് കോപത്തോടുകൂടി ചിരിച്ചു)
ശ്രീകണ്ഠൻചില്ലൊടിച്ചിട്ടവനിമകളെയീ
രാഘവൻവേൾക്കുമിപ്പോ-
ളേകീടുംമൈലിലൻതാനതിനുമനുവദി-
ച്ചിടുമിഗ്ഗാമിസ്മര
ഭൂകന്യാഭവളിമോഹിച്ചിതരവടിവിച-
ന്നിങ്ങഹോവന്നപോലെ
പോകുംതാനെങ്ങിനേയെൻപുരമതിലിഹ
നീയെന്തുചിന്തിച്ചിടുന്നു? (58)

വിദ്യജ്ഞിഹപൻ— (ആത്മഗതം) ഈ രാവണൻ വളരെ കോ
പിച്ചിരിക്കുന്നു, അതിനാൽ ഇവനെ അനുസരിച്ചിരിക്കാം.
[പ്രകാശം] ഈ സമയത്തിലുചിതമായ പ്രവൃത്തി ഇന്നതാ

ണെന്ന് എല്ലാം അറിവുള്ള തിരുമനസ്സിലേക്ക് ഞാൻ ബോധിപ്പിക്കണമെന്നില്ലല്ലോ.

രാവണൻ— എന്നാൽ കേൾക്കൂ,
കൊന്നീടണംമദനചരക്കൊന്നിനിക്കുള്ളിൽവൈരം
തന്നുള്ളോരിദൃശരഥസുതൻതന്നെയൊന്നാമതായി
എന്നിപ്പൂൻതൻജനകവൃന്ദനെനാലുമീചഞ്ചനത്താൽ
കൊന്നിട്ടിപ്പോളിവനെയുമുടൻസീതയെക്കൊണ്ടുപോണം (59)
സാരണൻ— ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ,

കയ്യിലുള്ളഗദകൊണ്ടുമാറിമടിച്ചുടച്ചുനശ്ചാലകൻ
മെയിലുള്ളപുതമാംസമായിട്ടുമൊരുപ്പിലിട്ടതുസമേതമായ്
അയ്യ! ഞാൻജനകകണ്ഠമിപ്പൊഴുതുവാളിനാലുടനന്തരം
ചെയ്തവൻരധിരപാനമാഗളമതിനുകല്പനതരേണമെ (60)
വിദ്യജ്ഞിഹസ്— [ആത്മഗതം] ഈ രാമൻ വിശ്വാമിത്രനാൽ
ഉപദേശിക്കപ്പെട്ട സകല ദിവ്യാസ്രമന്ത്രങ്ങളോടുകൂടിയും
മഹാഗംഭീരപരാക്രമശാലിയായുമിരിക്കുന്നു. അതിനാലിവൻ
മുന്ദാകെ യുദ്ധത്തിൽ രാവണമഹാരാജാവുകൂടി നില്ക്കുവാൻ
ശക്തനാകയില്ല. പിന്നെ ഈ സാരണന്റെ കഥ പറയാനുണ്ടോ.
[പ്രകാശം] ഹീ, മൂഡ! എന്തു ചിലക്കുന്നു? മഹാരാജാവെ!
പ്രസാദിച്ചല്ലം കേൾക്കേണമെ,

രാവണൻ-- മന്ത്രികളിൽ ഞാൻ വിനയമുള്ളവനാണ്.

വിദ്യജ്ഞിഹസ്— ആലോചിയാത്തുള്ളൊരു കർമ്മവല്ല
കാലത്തിലുംദുഷ്ടമായ്ഭവിക്കും
ആലോചനാപൂർവ്വകമായതെങ്കിൽ
കാലാന്തരേമംഗളമേറ്റമേകം (61)

അതുകൊണ്ടിപ്പോൾ, രാമനെയെങ്ങിനെക്കൊല്ലാം
ഭൂമകളെക്കിട്ടുമെങ്ങിനെയിതെല്ലാം
ആമാല്യവദാദികളോടു
നാമാലോചിച്ചുചെജ്ജവേണ്ടവിധം (62)

രാവണൻ— ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ നോം പുഷ്പകവിമാനത്തിൽ
കേറി വേഗം ലങ്കാപുരത്തിൽതന്നെ ചെല്ലുക. ഈ ജാനകീദർശനസന്തോഷംകൊണ്ടിപ്പോൾ പ്രയോജനമെന്താണ്.

ഇവളെ ബലാൽകാരത്താൽ കൊണ്ടുപോകേണ്ടതാണെന്ന് തീർച്ചപ്പെട്ടില്ല.

(എന്ന് സാരണവിദ്യജ്ഞിഹപനാരോടുകൂടി പോയി)

ജനകൻ— (സന്തോഷവിനയങ്ങളോടുകൂടി)

അമ്പിലെൻകാൽസിദ്ധിക്കായ്

വൻപ്രയത്നങ്ങൾചെയ്തതിൽ

മുമ്പനാംഗാമിവാംശേനോ!

കുന്ദിനഭവാനെന്താൻ

(63)

ശതാനന്ദൻ— ഭഗവൻ വിശ്വാമിത്രമഹേഷ്!

ക്ഷിതിജയരാമനന്തൽകാ

കതുകാലീലകണ്ണന്നുമുമ്മിച്ചയെ

ശ്രുതകീർത്തിയെശത്രുഹ്ലന

മതുപോൽഭരതന്നാമിന്നാമാന്ധവിയെ

(64)

വിശ്വാമിത്രൻ— കൊള്ളാം, കൊള്ളാം.

സീത— [ആത്മഗതം] എന്റെ മനോരഥവല്ലഭനായ ഇദ്ദേഹം ശ്രീപരമേശ്വരചാപത്തെ, ആനക്കുട്ടി കരിമ്പിനെ എന്നുപോലെ, ക്ഷണത്തിൽ പൊട്ടിച്ചുവെറുത്തു! ആയുർച്ചരായുർച്ചം! പ്രകാശം ഉമ്മിലേ! ഇതെന്താണ്?

ഉമ്മില— ഹാ! കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഈ രഘുകുമാരനാൽ മുറിക്കപ്പെട്ട പരമേശ്വരചാപത്തിന്റെ, പ്രളയകാലമേഘഗർജ്ജിതംപോലെ ഭയങ്കരമായ ശബ്ദത്താൽ നോം പേടിച്ചു വിറച്ചും, അന്വേഷം കൈകൾകൊണ്ടു ദേഹത്തെ മുറുകെ പിടിച്ചും, നേത്രാവിന്ദങ്ങളെ അടച്ചുകൊണ്ട് ഈ ഒരു ക്ഷണനേരത്തെ അതിപ്രയാസത്താൽ കഴിച്ചു കൂട്ടി.

മാന്ധവി— അതുകൊണ്ട് നോം വിശ്വാമിത്ര മഹഷിയുടെ പാദവന്ദനം ചെയ്തിട്ട് അന്തഃപുരത്തിലേക്കുതന്നെ ചെല്ലുക.

ശ്രുതകീർത്തി— അങ്ങിനെ ചെയ്യുക.

ജനകൻ— (ആനന്ദസ്നേഹബഹുമാനങ്ങളോടുകൂടി)

വര! വര! ഉണ്ണി! രാമഭദ്ര!

ദിനകരകലമൗലേ! മൽപ്രതിജ്ഞാംബുരാശി-

ക്കണപമഭജവീർച്ചംപൂണ്ടുഹേകണ്ഠധരേ!

തനുവിൽമഹിതമല്ലായെഴവനംചേന്നീയെൻ

തനയയുടെമഹത്തായുള്ളമുൻജന്മപുണ്യം (65)

(രാമൻ മുഖം താഴ്ത്തി വിശ്വാമിത്രസമീപത്തിലിരിക്കുന്നു.)

പ്രതീഹാരി— ഇതാ കന്യകകൾ വന്നിരിക്കുന്നു.

സീത-- (നോക്കിട്ട്) ഇതാ പരമേശ്വരചാപത്തെ മുറിച്ചാളി
വീടെ തന്നെയിരിക്കുന്നു, എന്റെ കയ്യും കാലും ഭയത്താൽ
വേണ്ടപോലെ പ്രസരിക്കുന്നില്ല.

(എന്ന് മാണ്ഡവിയുടെ അരികിൽ മറഞ്ഞുകൊണ്ടു ഗമിക്കുന്നു)

രാമൻ— ഋതഗതം

കന്നൽകണ്ണിയെനോക്കുവാൻകരു കമോടോടീടുമെൻകണ്ണിനെ
ചെന്നിട്ടാശ്ചര്യത്തിടുന്നുവിനയംപാരംഗുരോസ്സന്നിയെഴ
നന്നായിട്ടിവരുകാലിലുള്ളമണിമഞ്ജീരസ്വനംമചെയി-
ക്കിന്നേററംസുഖമേകിടുന്നിതതിനാൽഞാൻധന്യനായിചെയ്യും

(66)

ഊർമ്മിള— ഋതഗതം പരമേശ്വരചാപഭഞ്ജനം ചെയ്യ
ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ സമാപത്തിൽ ഉൾക്കിയ തങ്കംപോലെ
ഗൗരവസ്തുമായും, മാനാഹരമായും, ഉള്ള ദേഹത്തോടുകൂടി
യ ലക്ഷ്മണൻ ഇരിക്കുന്നുവൊ, ഇദ്ദേഹത്തിനെ കണ്ടുനേര
ത്തിൽ എന്റെ മനസ്സ് കാമദേവനു കളിപ്പാനുള്ള മാൻക
ട്ടിയായി തീർന്നു. ഇതെങ്ങിനെ?

(എന്ന് ജനകന്റെ സമീപത്തിൽ ചെല്ലുന്നു.)

ലക്ഷ്മണൻ— ഋതഗതം

ചരടാലെയെന്നതുകണക്കെന്നമീ

വരമഞ്ഞുഭാഷിണികടാക്ഷമാലയാൽ

പരിചോടടുത്തമമചിത്തമിങ്ങുചിൻ

തിരിയുന്നതില്ലപുനരൊതുചെയ്വുഞാൻ

(67)

(എന്ന് പരാജയമായിരിക്കുന്നു)

ജനകൻ— മഹാനഭാവനായ ഈ കൌശികമഹഷിയെ വത്സ
കൾ സമസ്തരിക്കുവിൻ.

കന്യകകൾ— ആയ്! താതപാദങ്ങളിൽ ഞങ്ങൾ ഹമസ്തരി
ക്കുന്നു.

വിശ്വാമിത്രൻ— വസുകുമാരേ അഭീഷ്ടം സിദ്ധിക്കട്ടെ.

(കന്യകകൾ കുറച്ചു മറി നിൽക്കുന്നു.)

വിശ്വാമിത്രൻ— ഞാനിപ്പോൾ തന്നെ യാഗമാരംഭിക്കാം. മ
ഹാരാജാവേ! അങ്ങും പ്രതിജ്ഞയെ നടത്തുക.

ജനകൻ— എടോ! പ്രതീഹാരി അധികാരികളോടു പറയൂ.

ദേശഭേദമതിലെങ്ങുമായുക്തലവയാഴ്ചഭംഗിയെടുത്താട്ടണം
ചോരിൽവെങ്കിലിളകിട്ടഗാരമതിൽനല്ലചിത്രമെഴുതീടണം
തോരണങ്ങൾസുമമാലകൊണ്ടിഹവിതാനവുംപുരിനിറയ്ക്കണം
ചാരുവായതനയാവിവാഹസുമഹോത്സവംപരമമുള്ളതെ (68)

പ്രതീഹാരി—കല്പനപോലെ (എന്ന് പോയി)

(അണിയറയിൽ)

വിരവിൽനിജപുരത്തികൽനിന്നാശ്രമേ

ധരണിപതിവരൻകോസലേശൻമുദാ

പരിജനയുതനായുന്നിരിക്കുന്നുതൽ—

തരഗകരികളാൽ തിങ്ങിയെങ്ങും ക്ഷമാ (69)

ജനകൻ— ഭഗവൻ! വിശ്വാമിത്രമഹാഷേ ഭവേവ്രതനാണ് ഇ
ങ്ങിനെ പറയുന്നത്. അതുകൊണ്ടു പുരോഹിതനായ ഈ
ശത്രുനന്ദമുനിയോടും, രാമലക്ഷ്മണന്മാരോടും, വസുകുമാരായ
സ്വായാഭികളോടുംകൂടി നോം തന്നെ ചെന്ന് ചാരന്തനസ്സേ
ഹിതനായിരിക്കുന്ന ദശരഥമഹാരാജാവിനെ വിനയത്തോടു
കൂടി എതിരേറ സല്ലരിക്കേണ്ടതാണ്.

വിശ്വാമിത്രൻ— അങ്ങിനെയാകട്ടെ.

ജനകൻ— ഹേ! ഭവേവ്രത! അന്തഃപുരസ്ത്രീജനങ്ങളോടുകൂടി വ
ന്നിരിക്കുന്ന ദശരഥമഹാരാജാവിനെ സല്ലരിപ്പാനാണെന്നോണ്ടു
നമ്മുടെ അന്തഃപുരസ്ത്രീജനങ്ങളേയും വഴിയെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു
വരൂ,

(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ നാലാമകം

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

അഞ്ചാമങ്കം.

(അനന്തരം വിരാഡൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിരാഡൻ—

ജനസ്ഥാനേവംഘോമുനികളുടെ ക്ഷാത്ഥമുടനെ
ഹനിച്ചീടാംരാത്രിഞ്ചരരെ ഇതിരാമന്റെ രൂപം
കനക്കുംകോപാൽകേട്ടമസഖിവരൻരാമനെജവം
ഹതിപ്പാനായെന്നെപ്പരിചിയൊടയച്ചാൻവനഭൂവി (1)

(ഗർവ്വത്തോടുകൂടി മന്ദഹാസം ചെയ്ത്)

ബലവാൻരാക്ഷസരാജാ—

ബലമേറുംഖരനപാക്കിലവനേക്കൾ

ബലമുണ്ടതിലുംലവണന

ബലമുണ്ടതിലുംനമുക്കുസമനേവൻ (2)

എന്നാൽ രാവണൻ കേകസിയുടെ പുത്രനായതുകൊണ്ട്,
ലങ്കാരാജ്യത്തിൽ രാജാവായിരിക്കുന്നത് നമുക്കു സമ്മതം ത
ന്നെ. (വിചാരിച്ച്) അതുകൊണ്ട്! അതുകൊണ്ട്!

കിമദ്യചൊല്ലേണ്ടതുരാഘവന്റെ

ഹിമദ്രിപോലേററമുറച്ചയെയും

സമസുരാരാത്രിചരക്കുമൊന്നി—

ചമർത്തേകുന്നിതിവൻപ്രതിജ്ഞാ (3)

അതിനാലിപ്പോൾ ഖരൻ പറഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ തന്നെയും
ഞാനിവിനെ ശാസിക്കേണ്ടതാണ്. ഞാനിപ്പോൾ കോകി
ലത്രപം ധരിച്ച ഇവനെ കാണുകയും ചെയ്യൂ. ഇവനിതാ
സാതയോടുകൂടി സംസാരിച്ചുകൊണ്ട് വിജനമായും, മനോ
ഹരമായും, വിരിഞ്ഞിട്ടുള്ള മൊട്ടുകളോടുകൂടിയ വലിയ ഈ

ഞ്ഞി വൃക്ഷങ്ങൾകൊണ്ട് നല്ല നിഴലും തണുപ്പുമുള്ളതായും, ഇരിക്കുന്ന ഉയർന്ന പച്ചതടത്തിലുള്ള ശിലാതലത്തിൽ വസിക്കുന്നു. ലക്ഷ്യം ചന്ദ്രനാദികൾ സമീപത്തിലുള്ള പണ്ണശാലയുടെ പേരടങ്ങുന്നതിൽ ആവനാഴികളും ചാപബാണങ്ങളും വെച്ചുകൊണ്ടും, ഉറയിൽനിന്നു വാളിനെ ഉൾപിടിച്ചുകൊണ്ടും, ഉറപ്പായിട്ടാകാത്ത നോക്കുന്നു. അഹോ! ഇവന്റെ ഗാഭീയ്മയെക്കണ്ടിയിരിക്കുന്നു, ധൈര്യത്തോടും ഉറപ്പോടുംകൂടിയുള്ള സ്ഥിതിയെക്കണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

(ബുദ്ധിക്ഷയത്തോടുകൂടി)

കയ്യുക്കേറവുമുള്ള ലക്ഷ്യം കണ്ടിട്ടു ജയിച്ചിട്ടു വാൻ
വയ്യല്ലോ മരം വെൻറ കഥയെച്ചൊല്ലുന്ന മോപിന്നെ ഞാൻ
പൊയ്ക്കയച്ചിട്ടു കൊണ്ടു രാമവടിവാൻ പോളം സീതയെ
പയ്യെക്കട്ടെ മകൾ കൊണ്ടു ചെന്നു ഹസിക്രിഡി കടവൻ സൗഖ്യമായ്

പിരികിൽ കാത്തയെ രാമൻ

മരണം വരുമുജൻ നാരിച്ചെങ്കിൽ

വരുമഥലക്ഷ്യം നന്നുമതി-

വരുന്നുള്ള ലോകവും ഫലിച്ചിട്ടും (5)

അതുകൊണ്ട്, സീത എങ്കാകിനിയായി പുറത്തേക്കു പോരുന്നതിനെ കാത്തുകൊണ്ട്, ഞാൻ അതി ദൂരമില്ലാത്ത ഈ കോവിലോരവനത്തിൽ വസിക്കാം. ഇവിടെ ജ്ഞാനവിനെ കാണാനുമില്ല. അവൻ ജ്യേഷ്ഠനായ സമ്പാതിയെ വന്ദിപ്പാൻ പോയിരിക്കും നിശ്ചയം. (മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ട്) ഇവളാ, ലക്ഷാദീപത്തിൽനിന്ന് വന്നിരിക്കുന്ന ശുദ്ധവെയറും, ഇരിക്കട്ടെ രാവണമഹാരാജാവിന്റെ ക്ഷേമ വർദ്ധനയെ ചോദിക്കാം. (എന്ന് ചുറ്റി നടക്കുന്നു)

(അനന്തരം ശുദ്ധവെട്ടു പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശുദ്ധവെട്ടു—“പഞ്ചവടിയിൽ താമസിക്കുന്ന രാജകുമാരന്റെ പത്നിയായ ജാനകിയെ ഇനിക്കു വേണ്ടി നീ അപഹരിച്ചുണ്ടോ?” എന്ന് അഗ്രജനായ രാവണമഹാരാജാവ് എന്നെ അയച്ചിരിക്കുന്നു. നന്തിന്റെ രൂപം ധരിച്ച ഞാൻ, ഭർത്താവിനെ ലിപിക്കുന്ന ആ സീതയെ കാണുകയും ചെയ്തു. എന്നാലവളെ എങ്ങിനെയാണ് അപഹരിപ്പാൻ കഴിയ

ന്നത് എന്ന് ഞാൻ ആലോചിക്കുന്നു, അല്ലെങ്കിൽ ഇതിരിക്കട്ടെ,

ശ്യാമനായുല്ലാസപോലെ
കാമനെപ്പേരുമേനോജനനാം
രാമനെക്കണ്ടനേരംമേ
കാമൻകടുമനസ്സിനെ

(6)

അതിനാൽ സീതാരൂപത്തെ ധരിച്ച ഞാൻ, ഏകാകിയായി പുറത്തുപോകുന്ന രാമനെ ഭൂതവെച്ചു പിടിച്ചു, മേമകുട പദ്മത്തിൽ കൊണ്ടുപോയി ഇവനോടുകൂടി ഇഷ്ടംപോലെ ക്രിഡിക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന് ചുറ്റി നടക്കുന്നു)

വീരധൻ— ഹേ: ശ്രുപ്പണവേ! നീ സുഖമായി വരുന്നുവോ?

ശ്രുപ്പണവ— വീരധനോ, ആയ്! അങ്ങക്ക സൌഖ്യം തന്നെയല്ലെ?

വീരധൻ— രാവണമഹാരാജാവിന് ക്ഷേമമല്ലെ?

ശ്രുപ്പണവ— ക്ഷേമമുണ്ടാകും, നിവൃ്തിപാരനായിട്ടിരുന്നുവെങ്കിൽ.

വീരധൻ— [ആത്മഗതം] എന്താണ് അദ്ദേഹത്തിന് വിചാരം. [പ്രകാശം] രാക്ഷസന്മാരെ കൊല്ലുവാനായി രാമൻ ചെയ്ത ശപഥത്തെ മഹാരാജാവ് കേട്ടുവോ?

ശ്രുപ്പണവ— കേൾക്കുകയും ചെയ്തു. മേൽവേണ്ടത് മന്ത്രികളോടുകൂടി ആലോചിക്കുകയും ചെയ്തു. അകമ്പനനെന്ന് ചാൽ മുഖാന്തരം മററാക്കും അറിവാൻ പാടില്ലാതെ എന്തൊക്കെ വർത്തമാനം ഖരനോടു പറയാനായിട്ട് അയക്കുകയും ചെയ്തു.

വീരധൻ— [ആത്മഗതം] അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം ഖരനെ നെ ബഹുമാനത്തോടുകൂടി ഇങ്ങനെ വിളിച്ചു പറഞ്ഞയച്ചത്. [പ്രകാശം] രാക്ഷസന്മാരെ ശിക്ഷിപ്പാൻ തന്നെയാണ് ഈ ക്ഷത്രിയകുമാരന്മാർ വന്നിരിക്കുന്നത് എന്ന് തോന്നുന്നു.

ശ്രുപ്പണവ— അങ്ങ കേൾക്കണേ, മഹാരാജാവ് തന്നെയാണ് ഈ അന്വർത്ഥത്തെ ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നത്.

വിരാഡൻ— (ആദരത്തോടുകൂടി) കേൾപ്പാൻ ഞാൻ തയ്യാറായിരിക്കുന്നു.

ശുബ്ബ— ജനകനെന്നു പേരായ ഒരു രാജാവി ഉണ്ട്.

വിരാഡൻ— ഞാനറിയും, ശിവഭക്തനായതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെമേൽ മഹാരാജാവിന്ന് വളരെ സ്നേഹമുണ്ട്.

ശുബ്ബ— അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രിയായ സീത രാമനിൽ അനുരക്തയായിരിക്കുന്നു എന്നറിഞ്ഞ് മഹാരാജാവ് രാമവേഷം ധരിച്ച് അവളെ വിവാഹം ചെയ്യാനായിട്ടു പോയിരുന്നു.

വിരാഡൻ— [ആത്മഗതം] അവളിൽ എന്റെ മനസ്സു ചെന്നപ്പോലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സും ചെന്നിരിക്കും, [പ്രകാശം] പിന്നെയൊ.

ശുബ്ബ— അനന്തരം സിതാവിവാഹത്തിങ്കൽ ശിവചാരോപണത്തെ ജനകൻ പന്തയമായി നിശ്ചയിച്ചു.

വിരാഡൻ— രാക്ഷസനായതുകൊണ്ട് മഹാരാജാവിന്ന് അത് സാധ്യമാകുന്നതല്ലല്ലോ.

ശുബ്ബ— അതുകൊണ്ട് തന്നെ രാജപുത്രനായ രാമൻ സീതയെ വിവാഹം ചെയ്തു.

വിരാഡൻ— പിന്നെയൊ.

ശുബ്ബ— അനന്തരം, സഹിപ്പാൻ പാടില്ലാത്ത കേവലം കൊണ്ടും, അസൂയകൊണ്ടും, ലജ്ജകൊണ്ടും, അനുരാഗം കൊണ്ടും, പരവശനായിട്ട് എന്റെ ഭ്രാതാവ് ലങ്കാപുരത്തിൽ വന്ന് മാല്യവാൻ മുതലായ മന്ത്രികളോടുകൂടി ആലോചിച്ച് ഒരു കാഴ്ച നിശ്ചയിച്ചു.

വിരാഡൻ— പിന്നെയൊ.

ശുബ്ബ— അനന്തരം ശിവഭക്തനായ പരശുരാമന് ശിവചാരോപണത്തെ മുറിച്ചു വർണ്ണമാനത്തെ അറിയിച്ച് കോപത്തെ ഉണ്ടാക്കി അദ്ദേഹത്തിനെ രാമവധത്തിനായി പറഞ്ഞയച്ചു.

വിരാഡൻ— പരശുവിനെ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന അദ്ദേഹം സകല ക്ഷത്രിയന്മാരേയും വധിക്കാമെന്ന് ചെയ്യപ്രതിജ്ഞയാകുന്ന സമുദ്രത്തിന്റെ കര കണ്ടാളല്ലെ, പിന്നെയൊ.

ശുദ്ധ്വംഭവ— അനന്തരം വീരനായ ആ രാജകുമാരൻ കോവി
ച്ച പരശുരാമങ്കൽനിന്ന് മഹാവിഷ്ണുചാപത്തോടുകൂടി ശ
ക്തിയേയും ഗ്രഹിച്ചു പുണ്യലോകഗതിയെ തടുത്ത് അദ്ദേ
ഹത്തിന്റെ മദത്തെ അടക്കി.

വിരാഡൻ— (വിഷാദത്തോടും അത്ഭുതത്തോടുംകൂടി)

മുന്നംരാവണഗർവ്വം

തന്നുടെകൈകൊണ്ടുതീർത്താരജ്ജനനെ

കൊന്നവനെവെന്നുരാഘവ—

നെന്നാൽത്രൈലോക്യവുംജയിച്ചിതവൻ

(7)

പിന്നെയൊ.

ശുദ്ധ്വംഭവ— അനന്തരം മഹാരാജാവിനാലയക്കുപ്പെട്ട വിദ്യു
ജ്ജിഹ്വൻ മുതലായവർ മന്ധരയിലും, കൈകേയിയിലും, ദ
ശരഥമഹാരാജാവിങ്കലും ചെന്നുവേശിച്ചു.

വിരാഡൻ— പിന്നെയൊ.

ശുദ്ധ്വംഭവ— അനന്തരം 'മുഖെ ഭത്താവു തന്നിട്ടുള്ള രണ്ടു വര
ങ്ങളിൽ ഒന്നിനാൽ രാമന്നു വനവാസവും, മറ്റൊന്നിനാൽ
ഭരതന്നു രാജ്യാഭിഷേകവും, നൽകുവാനായി ഭത്താവിനോ
ടപേക്ഷിക്കണം' എന്ന് മന്ധരയുടെ നിബ്ബന്ധത്താൽ കൈ
കേയി അങ്ങിനെതന്നെ എന്ന് കോപാഗാരത്തിൽ പ്രവേ
ശിച്ചു.

വിരാഡൻ— പിന്നെ എന്താ നിശ്ചയിച്ചത്, അപ്രകാരം ആ
കൈകേയിയാൽ അപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട ആ ദശരഥരാജാവ് വൃ
ദ്ധനാണെങ്കിലും ഭായ്യയിലുള്ള ആഗ്രഹം നിമിത്തം പുത്ര
നെ വനത്തിനയച്ചു അല്ലെ.

ശുദ്ധ്വംഭവ— അനന്തരം വനത്തിന്ന് പുറപ്പെട്ട രാമന്റെ പി
ന്നാലെ ലക്ഷ്മണനും സീതയും പുറപ്പെട്ടു. പിന്നെ തന്റെ
ദേഹത്തിൽനിന്ന് രക്ഷസാവേശം വേർപെട്ടപ്പോൾ ദശര
ഥമഹാരാജാവ് പുത്രവിയോഗത്തെ അറിഞ്ഞ്, പുത്രസ്തേ
ഹത്താൽ പ്രാണനെ ത്യജിച്ചു.

വിരാഡൻ— മഹാരാജാവു ദശരഥനെ കൊന്നുവാ? പി
ന്നെയൊ.

ശുദ്ധ്വംഭവ— അനന്തരം അനുജന്ന് രാജ്യാധികാരം ഉചിതമ

ല്ല എന്ന് ഭരതൻ വനത്തിൽവന്ന് അപേക്ഷിച്ചപ്പോൾ രാമൻ തന്റെ പ്രതിനിധികളായിട്ട് മിതീയദികളെ കൊടുത്തു ഭരതനെ അഭയാർത്ഥ്യൻ തന്നെ അയച്ചു.

വീരാധൻ— വാത്സനമെല്ലാം മനസ്സിലായി. ഇതിലൊന്നാണ് അനന്തമുളളത്? മഹാരാജാവ് രാമനെ വനത്തിലാക്കി അവന്റെ പ്രഭുശക്തിയെ കളഞ്ഞു. പ്രഭുശക്തിയില്ലെങ്കിൽ മന്ത്രശക്തിയും, ഉത്സാഹശക്തിയും, എങ്ങനെ ഉണ്ടാകുന്നു? ഇങ്ങനെയുള്ള മഹാരാജാവിന്റെ പ്രവൃത്തി വളരെ ദുഃഖമായിരിക്കുന്നുവെല്ലോ. നീ പിന്നെ ഇവിടെ വന്നത് എന്തിനാണ്?

ശുബ്ബ— സീതയെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു വരണമെന്ന് മഹാരാജാവ് എന്നെ അയച്ചതാണ്.

വീരാധൻ— [ആത്മഗതം] അവളെ വീരാധൻ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോകുമല്ലോ. [പ്രകാശം] ഇത് നിനക്ക് സാധിക്കയില്ല.

ശുബ്ബ— [ആത്മഗതം] സീതയുടെ രൂപം ധരിച്ച രാമനെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി ക്രീഡിപ്പാനാണെല്ലോ എന്റെ ഉത്സാഹം, ഇരിക്കട്ടെ. ഇങ്ങനെ പറയും, [പ്രകാശം] അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് ഞാൻ ലങ്കാപുരത്തിനു പോകുവാൻ തുടങ്ങുന്നത്.

വീരാധൻ— [ആത്മഗതം] (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) എന്റെ പ്രകൃതകായ്ക്കത്തിന്ന് നേരിട്ട വലുതായ വിപ്ലവം തീർന്നുവെല്ലോ. [പ്രകാശം] അങ്ങനെ ചെയ്യൂ.

ശുബ്ബ— അങ്ങനെയൊന്നാണ് രാമാരൂപത്തിന്റെ സമീപത്തിൽ വന്നിരിക്കുന്നത്?

വീരാധൻ— രാമനെ കൊല്ലുവാനായിട്ട് ഖരനെന്ന് അയച്ചിരിക്കുന്നതാണ്.

ശുബ്ബ— [ആത്മഗതം] കഷ്ടം! എന്റെ വല്ലഭനെ കൊല്ലുവാനൊ നീ വന്നത്, പോടോ പോ. [പ്രകാശം] ഇത് അങ്ങനെയും സാധിക്കയില്ല.

വീരാധൻ— [ആത്മഗതം] അതുകൊണ്ടിരിക്കെത്താണ്, എന്തെന്നാൽ ഞാൻ ജാനകിയെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു പോവാനാണ് വിചാരിക്കുന്നത്, ഇരിക്കട്ടെ ഇങ്ങനെ പറയും, [പ്ര

കാശം അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഞാൻ ഇവിടെ കണ്ടതുപോലെ പറയാനായിട്ട് ഖരസമീപത്തിലേക്കു പോകുന്നു.
 ശുഭ്ബനവ— [ആത്മഗതം] ഭാഗ്യത്താൽ എന്റെ പ്രകൃതകാ
 യ്ക്കുതന്നുള്ള വിഷ്ണു രീതി. [പ്രകാശം] എന്നാൽ അങ്ങ
 യുടെ ഇഷ്ടംപോലെ ചെയ്യാൻ ചെയ്യുക.

(എന്ന് രണ്ടുപേരും പോയി.)

ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വം ഗം.

(അനന്തരം മേൽപറയപ്പെട്ടപോലെ രാമനും
 സീതയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാമൻ— അയി! പ്രിയേ!
 കന്നൽക്കണ്ണി! ഗിരീന്ദ്രസാരമഗ്ജകാന്തന്റെ ചാപത്തെയും
 കന്ദപ്പൻദ്രവമെന്നിലാശുചാരിയും പൂബാണവർഷത്തെയും
 ധന്വേ! ഭാഗ്യവരാമനുള്ളൊരു ബലാഹകാരവൃത്തിത്തഴും
 നിന്നെക്കിട്ടിയിനിപ്പുറമിറിയായതത്തിനാൽ ജാനകി (8)
 (സീതാ മന്ദഹാസത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു)

രാമൻ— പരമേശ്വരവേഷേട്ടിട്ടേറ്റൊരു മട്ടത്തചെവിത്തീർ-
 യരിവയർമണി! നൽകീടല്ലം സുഖമുദയാക്കിനാൽ
 പരിചിലിടയിൽ പൊങ്ങുവണ്ടിൻ നിനാദമനോജ്ഞമാം
 സരസിതരവുണാണിക്കട്ടേതപദീയമുഖത്തിനാൽ (9)

സീത— (സ്നേഹത്തോടുകൂടി) ആയുപുത്ര! മറ്റാരാലും സാധ്യമ
 ല്ലാത്ത പരമേശ്വരചാപഭഞ്ജനവും പരശുരാമവർച്ചാരമനവും
 അങ്ങ ചെയ്യുതിനെ വിചാരിച്ചു വിചാരിച്ചു, എന്റെ മന
 സ്സ് അത്തുതത്താലിപ്പൊറ്റ പരവശമായി തീർന്നിരിക്കുന്നു, അ
 തുകൊണ്ട് ക്ഷണനേരം പ്രസാദിക്കണെ.

രാമൻ— എങ്കൽനിന്നുതന്നെയാണോ ഭവതിപ്രസാദത്തെ അ
 പേക്ഷിക്കുന്നത്. ഇനിക്ക് കോപകാരണമൊന്നുമില്ലെല്ലോ
 എന്നാൽ കേൾക്കൂ,

മുനംസിദ്ധിച്ചുരാജ്യത്തിനെഗുരുവചനാൽ
 വിട്ടുപോകട്ടിൽവന്നേ-
 നെന്നെത്താനാത്തുടുവിച്ചുഹൃദസുരപുരേ
 ചെന്നതാതൻമഹാത്മാ

ഇന്നേവംദൃഷ്ടരക്ഷേമഗുഹപരിവൃതമം -
 കാട്ടിലായ്യാസമെന്നാൽ
 നിന്നൊന്നിച്ചുള്ളവംസംഭവമെഴി!മമതി-
 ക്കുന്നിതിട്ടുഖമെല്ലാം

(10)

സീത— നാഥ! അങ്ങയുടെ സമീപത്തിൽ വസിക്കുന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ എനിക്ക് നഗരത്തിലുള്ളതിനേക്കാൾ അരണ്യത്തിൽ സൗഖ്യമുണ്ടാകുന്നു.

രാമൻ— അതങ്ങിനതന്നെ ഇതു നോക്കൂ,
 കേട്ടാൽവേദഗന്ധർവ്വകുലരവമിളമാൻ
 കണ്ണിമാർപാട്ടുമാടും
 കാട്ടാനക്കൂട്ടമാടുംചെവിയടിരവമോ-
 കൊക്കുമോവാദ്യഘോഷം
 കൂട്ടിച്ചേർത്തുള്ളപ്പത്തൻതളിരതിമുദ്രവം
 മെത്തയേക്കാൾമനോജ്ഞം
 കാട്ടിൽതാനേപഴുക്കുംഫലമതിസുഖദം

നാട്ടിലുള്ളുണിനേക്കാൾ

(11)

സീത— ആയ്കപുത്ര! വിചിത്രങ്ങളായ മൃഗങ്ങളും പക്ഷികളുമുള്ള ഈ വനമാണ് എന്റെ മനസ്സിന് ഏറ്റവും രുചിക്കുന്നത്,

രാമൻ— ഭവതി പറഞ്ഞത് ശരിതന്നെ.
 നന്നായ്നീണ്ടൊരുപീഠിയുള്ളമയിൽവാ-
 ള്കനുകമ്പിന്റെദമൽ
 തിന്നിടുന്നതൃണത്തെദീപ്തരമം
 കണ്ണുള്ളമാൻശാദപലേ
 ചെന്നീസല്ലകിശാവയിൽകരിയര-
 ച്ചിടുന്നകുന്ദത്തിനെ
 കുന്നൽകണ്ണിധരാസുതേ!വനമിതാ-
 ക്കേകിലുമോദത്തിനെ

(12)

എന്നുമാത്രമല്ല,
 നികേശത്തിനൊടൊത്തഭംഗിമയിലിൻ
 നൽപീലികൾക്കില്ലയൊ?
 നികണ്ണിനുസമാനഭംഗിയെവഹി-
 ക്കുന്നില്ലേ?നോട്ടത്തിൽമാൻ

നികൊക്കത്തടഭംഗിമത്തകരിതൻ
കുഭേത്തിനങ്ങില്ലയൊ?
തങ്കൽച്ചേത്തിതുനിന്റെഭംഗിയെവന
ശ്രീയെന്നതോന്നുമെ

(13)

സീത— (അനരാഗത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ആയുപുത്രൻ എന്നെ വണ്ണിച്ചുതടങ്ങി അതിനാൽ ഞാനഭദ്രഹത്തിന്റെ മനസ്സിനെ മറ്റൊന്നിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കട്ടെ. [പ്രകാശം] ആയുപുത്ര! പുതിയ മൂന്നാളസമൂഹം പോലെ വെളുത്തും മനോജ്ഞങ്ങളായുമുള്ള ദംശ്രങ്ങൾകൊണ്ടു ഭയങ്കരമായ പരന്ന മുഖത്തോടുകൂടിയും, പൂണ്ണിമാചന്ദ്രന്റെ കിരണങ്ങളോടെ അതിരിക്കുന്ന ദേഹകാന്തയോടുകൂടിയും കളിക്കുന്ന ഇവ എന്തു മൃഗങ്ങളാണ്? ചന്ദ്രോദയസമയത്തിൽ ക്ഷോഭിക്കപ്പെട്ട ക്ഷീരസമുദ്രത്തിന്റെ തിരമാലകളുടെ പരസ്പരസംഘട്ടനത്താൽ സംഭവിച്ച നരക്കുട്ടപോലെ ധവളങ്ങളായും ചഞ്ചലങ്ങളായും ദീപ്തങ്ങളായുമുള്ള വാലുകളോടും ഏറ്റവും ഇളകുന്ന നേത്രങ്ങളോടുംകൂടി കടന്ന ഇവ എന്തുമൃഗങ്ങളാണ്? രാമൻ— ഹേ! ജനകനന്ദിനി! ഈ കളിക്കുന്നവ സിംഹക്കുട്ടികളാണ്, അവയെ കണ്ടു പേടിച്ചോടുന്ന ഇവ ചമരികളാണ്. നോക്കൂ ഇപ്പോൾ,

ശ്രീഡിക്ഷംബാലസിംഹങ്ങളെചമരികൾപേ-
ടിച്ചു,മിക്കാസരത്തെ
ചാടിപ്പൊത്തിനിഴുത്തുംപുലി,രുരുവെടുപോ-
രാടിയുംപന്നിപ്പോരം
ആടത്തേൻചെന്നെടുക്കുന്നമുഖികിയതേ
നീച്ചവക്ത്രകുടിമി-
ട്ടാടൻപ്പെട്ടുംകരഞ്ഞുംകപികളിഹവനേ
കണ്ണനേകുന്നമോദം

(14)

സീത— (നോക്കിട്ട്) സത്യം തന്നെ, തിമിരവൃക്ഷത്തിന്റെ കൊമ്പുകളിൽ തുങ്ങുന്ന വളരെ തേനുള്ള വലിയ തേനാടകൾ തേനീച്ചകളുടെ ബാധകൊണ്ടു വാനരന്മാർക്കു ലഭിക്കുന്നില്ല രാമൻ— അതെ, അതെ.

സീത— തൻകാഴ്ചം നോക്കുന്ന ജനങ്ങളുടെ സ്വഭാവം ഇങ്ങി

നെയാണ്. ഒരുത്തൻ സമ്പാദിച്ചതിനെ മറ്റൊരുത്തൻ അനുഭവിക്കുന്നു. എന്നെന്നാൽ ഈ തേനീച്ചകളാൽ സമ്പാദിക്കപ്പെട്ട തേനിനെ സമത്വമായ മനുഷ്യൻ എടുത്ത് അനുഭവിക്കുന്നുവെല്ലോ.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഞാൻ തൻകാഴ്ച നോക്കുന്നവനല്ലെന്ന് എന്നെക്കുറിച്ചിവരുകളെ അഭിപ്രായമാണിത്, [പ്രകാരം] ഒരുത്തൻ സമ്പാദിച്ചതിനെ മറ്റൊരുത്തൻ അനുഭവിക്കുന്നത് ഭാഗ്യംകൊണ്ടാണ്. കണ്ടാലും,

സുധയൊടുസമമായതേനിനേനി-
ന്നധരദളങ്ങളിൽവെച്ചിടുന്നുകാമൻ
വിധുമുഖി! ബലമായെടുത്തുബാലേ!

മധുമൊഴി! ഞാനതിനെക്കുടിപ്പതില്ലേ? (15)

സീത— [ആത്മഗതം] ആയുപുത്രന്റെ വാക്ക് അതിക്രമിക്കുന്നു. (എന്ന് ലജ്ജിച്ച് തലതാഴ്ത്തിയിരിക്കുന്നു)

രാമൻ— [ആത്മഗതം] എന്റെ ഈ വാക്കിനാൽ ഇവളിപ്പോൾ മനോഹരമാകുംവണ്ണം ലജ്ജിക്കുന്നു. എങ്ങിനെയെന്നാൽ,

രോമാഞ്ചത്താൽവിലസിനഗണ്യത്തോടും
പ്രേമഞ്ചിനംസ്സുടനയനാന്തത്തോടും
ശ്രീമത്താകംനിജമുഖപത്മംപോലെ
കാമമേചിത്തവുമിവരതാഴ്ന്നിടുന്നു (16)

എന്നാലിവരക്ക് മറ്റൊന്നിനെ കാട്ടിക്കൊടുക്കാം. [പ്രകാരം] ജാനകി! നോക്കൂ,

നിൻഗണ്യശ്ചമധുക്കളാൽനനവിതിനില്ലെങ്കിലുംകേസരം
ഭംഗ്രാനല്ലസുമങ്ങളെത്തവധരിപ്പാനായ്ക്കുറിക്കുന്നുതാൻ
എങ്ങുംപ്രാവൃതമായിട്ടെന്നൊരവയിൻഗന്ധത്തിനാലാകവെ
തിങ്ങിച്ചേർന്നിജാലമങ്ങനകരിച്ചിടുന്നുനിൻവേണിയെ (17)

സീത— [ആത്മഗതം] സ്വപ്നങ്ങളിലും, സങ്കല്പാവസ്ഥകളിലും, ആയുപുത്രൻ എത്രതൂവിധം ചാടുവാക്യം മുതലായ പ്രശ്നത്തികളാൽ എന്നെ അനുവർത്തിച്ചിരുന്നുവോ ആ വിധം തന്നെ ഇപ്പോൾ പ്രത്യക്ഷത്തിൽ അനുവർത്തിക്കുന്നു എന്നതു ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! [പ്രകാരം] ആയുപുത്ര! അങ്ങ് കാണു

നില്ലെ? ഗ്രീഷ്മാവസാനത്തിങ്കലുണ്ടാകുന്ന പുതിയ മേലം പോലെ ശ്രാമമെയും കോമമെയുമുള്ള നിറത്തോടുകൂടിയും, ഇടതിങ്ങി പ്രകാശിച്ചിരിക്കുന്ന പൂക്കൊത്തുകൾകൊണ്ടു ശോഭിക്കപ്പെട്ട ഈ അതസീവൃക്ഷം ഈ പ്രദേശത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നുവെല്ലോ.

രാമൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൾ ഉക്തിപ്രസ്തുതികൾകൊണ്ട് എന്നെ നല്ലവണ്ണം അനുകരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] വനദൾനത്തിങ്കൽ സന്തോഷമുള്ള ഹേ! ജാനകീ!

ലോലാക്ഷീ!ശോപതരകതാസിതഹരിതപിശം—

ഗാഭധാതുക്കളെങ്ങും

ചാലെഭംഗ്യാചിരിഞ്ഞംബുജസഹിതമല—

ഞ്ചോലയംകാണിതിങ്കൽ

ലീലാഭാഷ്പനചുറ്റിദൃതമുപരിപര—

നീടുമീഹംസശബ്ദം

ബാലേ!നിൻസപണ്ണകഞ്ചികളവമെടേട—

കുന്നുതെല്ലല്ലുചണ്ഡ! (18)

സീത— [ആത്മഗതം] (വിസ്മയത്തോടുകൂടി) ആയുപുത്രൻ പണ്ടു വനത്തിന്നു പുറപ്പെട്ട സമയം ഒരുമിച്ചെന്നെയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകണമെന്നു ഞാൻ പിന്നെയും പിന്നെയും ചെയ്യുവേക്കയെ ഇദ്ദേഹം നിഷേധിച്ചതുകൊണ്ടു ഞാൻ കോപിച്ച് ഭൂഭംഗത്തോടുകൂടി അധിക്ഷേപിച്ച്, അരഞ്ഞാൻ ശബ്ദിക്കത്തക്കവണ്ണം വേഗത്തിലന്തഃപുരത്തിന്ന് പോകവാനാരംഭിച്ചു. അതിനെ ഇപ്പോളായുപുത്രൻ ഇനിക്കാർമ്മപ്പെടുത്തുന്നു. ഇരിക്കട്ടെ ഇങ്ങിനെ പറയൂ. [പ്രകാശം] നാഥ! അങ്ങയുടെ ബാഹുദണ്ഡത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന ഇനിക്കു ഈ കാട്ടിൽ എല്ലാ അത്ഭുതവും നിർഭയമായി കാണാൻ കഴിയുന്നതാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, അങ്ങ് ജനസ്ഥാനവാസികളായ താപസന്മാർക്കു രാക്ഷസന്മാരിൽനിന്ന് അഭയപ്രദാനം ചെയ്യുവെല്ലോ.

രാമൻ— (കേട്ടിട്ട് ദൂരത്തിൽ നോക്കിക്കൊണ്ട്)

പുലിതന്നുടെതോൽധരിച്ചുമാന—

ത്തലയെക്കുത്തിയെടുത്ത ശൂലമേടോ

വലുതായൊരുകോവിദാരകട്ടിൽ

പലഭുക്കാരധുനാകുന്നിടനാ

(19)

ലക്ഷ്മണൻ ഇതറിയുന്നില്ല.

(അനന്തരം ലക്ഷ്മണൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ലക്ഷ്മണൻ— കോവിദാവനത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്ന ഈ രാക്ഷസനാരാണ്, ഇരിക്കട്ടെ ഇവനെ നിഗ്രഹിക്കണം.

(എന്ന് ആയുധം എടുക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

സീത—(മരൊടുകൂടി നോക്കിട്ട്) ആയുധം! ഇത് കോവിദാവനമല്ല കണ്ണികാരവനമാണ്. ഇത് രാക്ഷസനമല്ല. നോക്കൂ, നോക്കൂ, ഭംഗങ്ങൾകൊണ്ടു ഭയങ്കരമായ മുഖവും ചുരക്കുകൾപോലെ വലുതായ കുചങ്ങളേക്കാൾ പൊങ്ങിയ ഉയന്നു നാഭിയുള്ള ദുർവ്വഹമായ ഉദരവും, കണ്ടാലറയുന്ന സ്വരവും, വലിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു രാക്ഷസിയാണ് പ്രവേശിക്കുന്നത്.

രാമൻ—ഭവതി എവിടെ നോക്കുന്നു? ഇവിടെയല്ലെ ഞാൻ പറഞ്ഞത്.

സീത-- (നോക്കിട്ട്) അങ്ങു തന്നെയാണെല്ലോ പ്രവേശിക്കുന്നത് രാക്ഷസനല്ല.

രാമൻ-- [ആത്മഗതം] ഇവൾ എന്നെ രാക്ഷസനായി നിന്ദിച്ചു പറിഹസിക്കുന്നു. (നോക്കിട്ട്) [പ്രകാശം] ആശ്ചര്യമുയർത്തും! രണ്ടാമതുനോക്കുമ്പോഴേക്കു രാക്ഷസൻ എന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ചിരിക്കുന്നു.

സീത-- (നോക്കിട്ട്) (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) കണ്ണികാരവനത്തിൽ പ്രവേശിച്ച ഈ രാക്ഷസിയും എന്റെ രൂപത്തെ ധരിക്കുന്നു, ആയുധം! നോക്കൂ.

രാമൻ--(നോക്കിട്ട്) (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) ഇങ്ങിനെ നമ്മുടെ രൂപം ധരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ഇവർക്കു പ്രയോജനമെന്താണ്?

സീത-- നോം ഈ പദ്മതരിഖരത്തിൽ നിന്നിറങ്ങി നോക്കുക.

രാമൻ-- അങ്ങിനെയല്ല എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഇവിടെ ഇരിക്കുന്ന ജനത്തിന്ന് ഒരു യോജനക്കുറുപ്പോടു വസ്തുക്കളെല്ലാം കണ്മന കഴിയും.

ലക്ഷ്മണൻ-- (പിന്നെ നോക്കിട്ട് അതുതരത്തോടുകൂടി) കഷ്ടം!

കഷ്ടം! രാക്ഷസനെ നിഗ്രഹിപ്പാനാഗ്രഹിച്ചു, ആയുധങ്ങളോടുകൂടി ഞാനിവിടെ വന്നത് നിഷ്ഫലമായി തീർന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ രാക്ഷസൻ ഒരു ദിക്കിൽ മറഞ്ഞുപോയി, എന്നുമാത്രമല്ല രാക്ഷസവധം ചെയ്യാമെന്നു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിട്ടുള്ള ജ്യേഷ്ഠൻ തന്നെ അവനെ കൊല്ലുവാനൊരുമ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നു തോന്നുന്നു.

എന്തെന്നാൽ,
 ഹേമപുംഖമൊട്ടകുപത്രമതുചേർത്താരസ്രമൊരുകയ്യിലും
 വാമപാണിയതിൽഹേമപട്ടമിയലുന്നചാപവുമെടുത്തിതാ-
 മാമകാഗ്രജനയച്ചുകണ്ണുകളെയങ്ങമിങ്ങമിഹരാക്ഷസൻ
 താൻമറഞ്ഞതറിവാൻധ്രുവംബതനടന്നിടനുവിപിനസ്ഥലെ

(ആലോചിച്ചു) ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ ജനകിയെവിടെ, ജ്യേഷ്ഠനും ജ്യേഷ്ഠത്തിയും കൂടിയാണെല്ലോ പദ്മത്തിന്റെ മുകളിൽ കേറിച്ചെന്നത്, ജ്യേഷ്ഠൻ തനിച്ചു എങ്ങിനെ ഇറങ്ങി വന്നു.

(മേല്പൊട്ടു നോക്കിട്ട് അതുകൂടത്തോടുകൂടി)
 മലമേലിറങ്ങിനില്പിടുകലായിതാ-
 ജലദത്തിനൊത്തനിറമുള്ളൊരഗ്രജൻ
 അലസതൈതന്നെമരുവുന്നമിന്നൽപോൽ
 വിലസുന്നസീതയൊടുചേർന്നിതെങ്ങിനെ (21)

എന്നാലിവൻ മായകൊണ്ടു ജ്യേഷ്ഠന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ച ഒരു രാക്ഷസനായിരിക്കണം. ലതകൾകൊണ്ടു തിങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഈ കാട്ടിലെ മറ്റൊരു മാറ്റത്തിൽകൂടി മറഞ്ഞുകൊണ്ടു ഞാൻ പിറകെ ചെന്നു നോക്കുന്നുണ്ട്, (എന്ന് ചുറ്റി നടക്കുന്നു)

(അനന്തരം രാമവേഷം ധരിച്ച വിരാഡൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)
 വിരാഡൻ— നോക്കിട്ട്) ജാനകി (കണ്ണികാരവനത്തിൽനിന്ന് സമീപത്തിലുള്ള ചമ്പകവനത്തിലേക്കു പോകുന്നുവൊ,

(എന്ന് അടുത്തു ചെന്നു നോക്കുന്നു)
 (അനന്തരം സീതാരൂപം ധരിച്ച ശുഭ്ബല പ്രവേശിക്കുന്നു.)
 ശുഭ്ബല— ഞാൻ ഈ വനത്തിൽതന്നെ ചമ്പകപ്പുക്കളെ

അതുകൊണ്ടു നിൽക്കും, രഘുകുമാരനും ഇവിടെതന്നെ വരും. (എന്ന് പൂർപ്പിക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു)
 വിരഡൻ— (നോക്കീട്ട്) ഋതമഗതം ഏറ്റവും അതിശയമായിരിക്കുന്ന രൂപലാവണ്യമുള്ള ഇവളാണ് ജാനകി. (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) ഇത് ബ്രഹ്മാവിന്റെ അപൂർവ്വസൃഷ്ടിയാണ്. അല്ലെങ്കിൽ,

മേലേമേലസമൂഹമുണ്ടതിനകീഴ്ണാകഞ്ചിംബംതഥാ
 ചർച്ചപലപരമൃതായഗഗനത്തിനേൽഗിരിഭന്ദവ്യം
 മൂലമേലിലതായവഴകരമണൽത്തിട്ടിന്നതാഴത്തു-
 ണ്ടലോചിക്കിലിതംഗജൻപുതിയതായ്സൃഷ്ടിച്ചതംനിശ്ചയം
 അതിനാൽ ഏതുവിധവും രാമനൊ, ലക്ഷ്മണനൊ, ഇവിടെ വരുന്നതിനു മുന്പതന്നെ ഇവളെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോകേണം.

ഇപ്പോൾ— (നോക്കിട്ട്) എന്റെ മനസ്സിനെ അപഹരിച്ച രാമൻ ഇവിടെ അഭിമുഖനായിട്ടുതന്നെ വരുന്നുണ്ടു. ഇവൻ, സുരചിരതരന്മാരായിട്ടുണ്ടുനേകയുവാക്കളെ സരസിജഭവൻസൃഷ്ടിച്ചുണ്ടായകൈപരിപാകമൊ, നിരവധികമാണ്യുവുംപുണ്യംജനാക്ഷികരചെയ്യതി-
 ന്നൊരുസമയമീ ചണ്ഡരൂപധരിച്ചിഹവന്നതൊ (23)
 അതിനാലിവനെ ഉപായത്താൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോകേണം.

(എന്ന് നോക്കിക്കൊണ്ടു പൂർപ്പിക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു)
 വിരഡൻ— (അടുത്തു ചെന്നു) ഹേ! ജനകനന്ദിനി! നല്ലചമ്പകപുഷ്പസന്നിഭഗാത്രീ! ചമ്പകപൂക്കളിൽ തെല്ലമോഹമുദിച്ചിട്ടുനാനിനക്കുസാന്ദ്രതമെങ്കിലൊ ചൊല്ലുനിന്നുടെമനിലുള്ളവിഹാരദാസനൊടുകൂടി മല്ലികാമകളാലോരങ്ങേ! ശ്രമപ്പെടുവണ്ടെടൊ (24)

ഇപ്പോൾ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഋതമഗതം ഇവനെ നെ സീതയാണെന്നു വിചാരിക്കുന്നു. ആശ്ചര്യമുയർന്നു!! പുതിയമുണാളുജാലമതുതിന്നതിമാംസളമാ-
 യതിമധുരംഗഭീരമരയന്നമതിൻധപനിപാൽ
 ക്ഷിതിപതിസ്മരതന്നതിമനോഹരകണ്ഠരവം
 ശ്രുതിയിലൊഴിച്ചിട്ടുനിതുസുധാരസമിന്നമമ (25)

ഇരിക്കട്ടെ, ശങ്കുകൂടാതെ അപഹരിപ്പാനായിട്ട് ഇങ്ങനെ പറയാം. [പ്രകാശം] ആയ്കൂത! ഇവിടെനിന്ന് അധികദൂരമില്ലാത്ത ആ സ്ഥലത്തിൽ മന്ദമന്റെ മഹാപ്രതാപസൂചകങ്ങളായ വിരിഞ്ഞ ചമ്പകപ്പൂക്കൾ നില്ക്കുന്നു, അരിനാൽ നോം അവിടെച്ചെന്ന് അതുകളെ അറക്കുക.

(എന്ന് ദൂരത്തിൽ ചെല്ലുന്നു.)

വിരാഡൻ— [ആത്മഗതം]

പ്രേമമകൃത്രിമപരിചലങ്ങിനെതിങ്ങിയൊപ്പുതയെ— ൧൦
നീമതിനേർമുഖീചിതറിടുന്നമുതാടുമുരച്ചഭേഷിതം
മാമകകാതുചേൻളവുമൺശിശുപോലടനെൻറമാനസം
കാമകിരാതകൻവലയിലങ്ങിനെപെട്ടുവലഞ്ഞിടുന്നതു (26)
ആകട്ടെ, അന്യസ്ഥലത്തിൽ പോകുന്നത്, ഇവളെ ശങ്കുകൂടാതെ അപഹരിപ്പാനുപയോഗപ്പെടും. [പ്രകാശം] സുശീലയായ നിന്റെ ഇഷ്ടംപോലെയാകട്ടെ.

(എന്ന് പിന്നാലെ ചെല്ലുന്നു)

ലക്ഷ്മണൻ— ഈ ചമ്പകവനത്തിനുള്ളിൽ ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ ജാനകി സംസാരിക്കുന്നുവൊ, ഇരിക്കട്ടെ നോക്കാം. (എന്ന് അല്പം നടന്നിട്ട്) ഇതെങ്ങിനെ,
കരത്തിലൊരുപത്തിനീയിലവളച്ചുടൻകമ്പിളായ്
ധരിച്ചുവനവായുവാലിളകമാറവസ്രാഞ്ചലം
തരത്തിലഥചെന്നിടുന്നിതിഹചമ്പകപ്പൂക്കളെ
പ്പുറപ്പതിനപൂർവ്വജൻഭയിതയായപുരുഷാസുതാ (27)
എന്നാലിവളും ഒരു രാക്ഷസിയായിരിക്കാം നിശ്ചയം.

(എന്ന് നോക്കിക്കൊണ്ടു നിൽക്കുന്നു.)

സീത— ആയ്കൂത! നോക്കൂ! നോക്കൂ! എന്റെ അനുജനായ ലക്ഷ്മണൻ വില്ലിനേയും തോളിൽ തുണീരത്തേയും ധരിച്ച്, വാളിനെ കയ്യിൽ പിടിച്ചിളക്കിക്കൊണ്ടു ഈ രാക്ഷസനെ അങ്ങാട് എന്നു വിചാരിച്ച് പിന്തുടരുന്നു.

രാമൻ—ഓ! സുമുഖി! അവൻ മറിഞ്ഞുകൊണ്ടാണ് പിന്തുടരുന്നത്, അതിനാൽ രാക്ഷസനാണെന്ന് അറഞ്ഞിരിക്കും നിശ്ചയം.

വിരാഡൻ— [ആത്മഗതം] എന്റെ മുന്നിൽ നടക്കുന്ന ഈ ജാനകി,

ചെന്നൊരൊത്തുള്ളപാദങ്ങളിലിളകിനമ-
 ജ്ജീരശബ്ദങ്ങളുടേ ചന്ദ്രം
 ചന്ദ്രം ചിത്രം മഹത്താം ജ്വലനമതിലര-
 ണ്താണമേടും സ്വപനത്താൽ
 എന്തോ എന്താനസത്തിൽ കളമുട്ടുമെഴിയാൻ
 ചെയ്തുകൊണ്ടെന്നയിപ്പോൾ
 പന്തൊക്കും കൊങ്കയുള്ളോരിവൾ പരവശനാ-

ക്ഷണമൊറ്റത്തുചൊൽവു (29)

[പ്രകാശം] ഹെ! സുന്ദരി! ഈ കാട്ടിനകത്ത് എത്ര ഭൂത
 വരെ പോകുന്നു?

ശുദ്ധവ— [ആത്മഗതം] എ ചിടെ ചെന്നാൽ എനിക്കു ആ
 രം കാണാതെ നിന്നെ പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോകുവാൻ കഴിയ
 മൊ, അതുവരെ. [പ്രകാശം] ആയുപതു! ആ സ്ഥലം ഇ
 താ മുൻഭാഗത്തായി, അതുകൊണ്ടു ക്ഷണനേരം ക്ഷമിക്കണം.
 രാമൻ— രാക്ഷസി രാക്ഷസനെ ഭൂതത്ത് കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോക
 ന്നപോലെ കാണപ്പെടുന്നു.

സീത— ലക്ഷ്മണനും പിന്നാലെ പോകുന്നുണ്ടു.

വിരാഡൻ— [ആത്മഗതം] ഇവൾ,

പേടമാൻപോലെനോക്കുന്നുചൊല്ലു നവേഷകാകില-

ത്തോടു തല്പ്രാപ്തമാകുന്നു ഹിംസാഗതജ്ഞാപ്തമായ്

കേടകുണജലിക്കുന്നമിന്നൽക്കൊടിയൊപ്പമാ-

യിടവചനമേകുണയ്ക്കുതല്പ്രാപ്തമാകുന്നതു (29)

എന്നാലേതുവിധമാണ് ഇവളെ പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോകേ
 ണ്ടത്; രാമനിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തിൽനിന്ന് ഭൂതത്തിൽ വന്നു
 വെല്ലെ. [പ്രകാശം]

ജവമെടുവിടരുന്തൽ ചമ്പകപ്പൂക്കളേനീ

യിവിടെയുടനന്തീടദ്വയെനോടുകൂടി

എവിടെയിനിവന്തേനീ ഹന്തപോകുന്നുഭൂ-

ത്തവിടനിശിദ്ധരന്മാർ സഞ്ചരിക്കുന്നദിക്കും (30)

ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠന്റെ രൂപം ധരിച്ച രാക്ഷസൻ ഇവളെ

സീതയാണെന്നു വിചാരിച്ച് അപഹരിപ്പാൻ തുടങ്ങുന്നുവൊ.

ശുദ്ധവ— [ആത്മഗതം] ഞാനാരാണ്, രാക്ഷസിയല്ലെ.

[പ്രകാശം] രാക്ഷസന്മാരെ വധിപ്പാനായി അങ്ങ് പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട്, അങ്ങയുടെ മുന്തിലിനിക്ഷ ഭയമില്ല. ലക്ഷ്മണൻ— [ആത്മഗതം] ഈ രാക്ഷസിയും ജ്യേഷ്ഠത്തിനായ ജാനകിയെന്നപോലെ ജ്യേഷ്ഠനെ പാട്ടിലാക്കുവാൻവേണ്ടി ചേർച്ചയായിട്ടു സംസാരിക്കുന്നു. ഇവൾക്കിങ്ങിനെ രൂപം ധരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു പ്രയാജനമെന്നാണ്; ഒരു സമയം സുന്ദരനായ ജ്യേഷ്ഠനിൽ അനുരാഗം സംഭവിച്ചിട്ട്, വഞ്ചിച്ച് ക്രിഡിപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നതായിരിക്കാം.

വിരാഡൻ— [ആത്മഗതം] ഞാനിങ്ങിനെ പ്രതിജ്ഞചെയ്തിട്ടില്ലല്ലോ. ഹേ! സുന്ദരി! എന്നാൽ,

കൌണപവധത്തിനിഹസത്വമതുചെയ്തു
ക്ഷോണിപതിസൂരഃപുണ്ഡ്രകനവൻ
പ്രാണസമയാതരണിനിന്നെയുമെടുത്തി-
ട്ടേണമിഴി!പേകേമുടനിദുവദനേ!ഞാൻ (31)

[പ്രകാശം] അതിലെന്തൊരുഹാനിയുള്ളപാർത്താൽ ക്ഷിതികന്വേ!മുനികൾക്കുശത്രുവായ അതിദുഷ്ടവരാദിയെസ്സസൈന്യം മതിയാകില്ലെ?വധിപ്പതിന്നെടോഞാൻ (32)

ലക്ഷ്മണൻ— (ചിരിച്ചുകൊണ്ടു) ഈ രാക്ഷസൻ ജ്യേഷ്ഠനെന്ന പോലെ സംസാരിക്കുന്നു.

ശുബ്രബ— [ആത്മഗതം] (ആവേശത്തോടുകൂടി) ഇവനെ ഞ്റ ഭാതാവിനെ ആ വിധം ചെയ്യുമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു എ ഞ്റ മനസ്സ് ഭയപ്പെടുന്നു. [പ്രകാശം]

വല്ലഭ!രാവണനേക്കാൾ
തെല്ലല്ലുല്ലാവരനുബലമൊത്താൽ
കൊല്ലുവതിന്നവനെഭവാൻ
കില്ലെന്നിയെസത്വമെങ്ങിനേചെയ്യ? (33)

ലക്ഷ്മണൻ— പരമാത്മബുദ്ധിയാൽ ജ്യേഷ്ഠന്റെ മനസ്സറിവായി ചോദിക്കുന്നു. ഇവൾ സത്യമായിട്ടും രാക്ഷസിതന്നെ. സീത— ഇവർ അന്യന്യം സംസാരിക്കുന്നപോലെ കാണപ്പെടുന്നു.

രാമൻ— അതെ.

വിരാഡൻ— [ആത്മഗതം] ഈ സംഗതി എനിക്കു രാമനോടു ചോദിക്കുന്നതാണ്, അതിനെതന്നെ ഇവളെന്നോടു ചോദിക്കുന്നു. ഇരിക്കട്ടെ ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാശം] പരശുരാമനെ ജയിച്ച എന്റെ പരാക്രമത്തെ നീ അറികയില്ലേ? ലക്ഷ്യം— ഈ ഉത്തരം ഉചിതമായി.

ശ്രീപുണ്ഡ— [ആത്മഗതം] അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് അങ്ങാരുമിച്ച് ക്രീഡിക്കുന്ന എന്നെ കൊല്ലുവാൻ സ്വജനങ്ങളിലൊത്തനും മതിയാകയില്ലെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നത് [പ്രകാശം] ശരിതന്നെ, ശരിതന്നെ.

(എന്ന് പൂർവ്വരക്ഷണമായി നടിക്കുന്നു)

വിരാഡൻ— [ആത്മഗതം]

മേഘപ്രേതം മലനം വദനസരസിജം

ഭംഗിയിൽ പൊങ്ങിയും കൈ -

യല്ലം മേലേ വലിഞ്ഞും മുലകൾ വളവുതു

ടാതെയും മദ്ധ്യഭാഗം

അല്ലം വസ്ത്രം കിഴിഞ്ഞും പദവിരലുകൾ കൊ-

ണ്ടു നീയും ഭൂമിയിന്മേൽ

നില്പിപ്പത്താക്കി തന്റെ മമത മതില-

പി ചുവോയെന്നു തോന്നും

(34)

[പ്രകാശം] ഹേ! പ്രിയതമേ! പൂർവ്വരക്ഷണ ഈ സാഹസപ്രവൃത്തിയെ മതിയാക്കൂ, മതിയാക്കൂ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഇതുനിമിത്തം ഭവതി ഏറ്റവും ക്ഷീണിക്കുന്നു. (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി) എന്നാൽ,

സുമമിനിയമരക്കംകംകം ചേർന്നു

സുമുഖി! മൃഗമത്തോൽ ചെറുക്കുരിപ്പത്രലേഖം

അമിതസുഷമനൽകുന്നില്ലയോ? നിൻ മുഖത്തിൽ

ശ്രമജലകണമേറിയതായതും മായുമെല്ലാം

(35)

ശ്രീപുണ്ഡ— (ലജ്ജയോടുകൂടി ചിരിച്ച്) [ആത്മഗതം] ഈ രഹസ്യകാരന്റെ വാക്യം എന്നെ ക്രീഡിപ്പാനായി പ്രേരണം ചെയ്യുന്നു. [പ്രകാശം] ഹേ! മാനഭ! ഞാൻ വളരെ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്നു, എങ്കിലും ഇനിക്കു മോഹം വളരെയുണ്ടു പൂർവ്വരക്ഷണവാൻ,

ലക്ഷ്മണൻ— രാക്ഷസിയെക്കുതിമകളായ്
 രാക്ഷസനോരേന്താതിടുന്നതൻമോഹം
 രാക്ഷസനെജ്യേഷ്ഠനതായ്
 രാക്ഷസിയോത്തുത്തരംകഥിക്കുന്നു (36)

വീരാധൻ— അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ഞാൻതന്നെ പുഷ്പങ്ങളെ
 അരക്കാം. (എന്നു' പൂവുവെക്കുന്നതായി നടിച്ചു)

ഓ! ജനകരാജപുത്രീ!

ഞാനെന്നെകൊമ്പുതാഴ്ന്നുകമലമുഖി!പണി-

പ്പെട്ടുവെത്തൻകയ്യോ

ലേന്തിട്ടുചമ്പകപ്പൂക്കളെമുടിയിലണി-

ഞ്ഞീടേടോകാതരാക്ഷി!

കരണം!നീയോർമ്മകൂടാതുകനെമുടിയഴി

ച്ചീടൊലാചാരശീലേ!

കൂന്തൽക്കെട്ടൊട്ടഴിഞ്ഞീടുകസുമനീരകവീ

ഴൊല്ലതൊഴുതുചുറ്റും (37)

ശ്രീപ്രണവ— (സന്തോഷാനന്ദരാഗങ്ങളോടുകൂടി) [ആത്മഗതം]
 എന്റെ മനോരമവല്ലഭനായ ഇവൻ എന്നെ ജാനകിയെ
 നുവിചാരിച്ചു പൂവുവെക്കുന്നതിനെ നിഷേധിക്കുന്ന നാട്ടുത്തി
 ൽ തനിക്കു മോഹമുള്ള പ്രവൃത്തിക്കായിട്ടെന്നോടാവശ്യപ്പെ
 ടുന്നു. ഇവനെ എത്രവിധമാണ് പിടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി ക്രി
 ഡിക്കേണ്ടത്. [പ്രകാശം] ആയുപുത്ര! ഈ ഉയർന്ന ചമ്പക
 വൃക്ഷത്തിന്റെ മുകളിലുള്ള കൊമ്പുകളിൽ നില്ക്കുന്ന മനോഹ
 രങ്ങളായ പുഷ്പങ്ങളെ അങ്ങ് എന്റെ മുതുകിൽ കേറിനിന്ന്
 പൊട്ടിച്ചുതരണം, അതുകളിലിരിക്കു വളരെ മോഹമുണ്ട്.

ലക്ഷ്മണൻ— (ചിരിച്ചു) ഇവനെ ജ്യേഷ്ഠനെന്നു വിചാരിച്ചു രാ
 ക്ഷസി എടുത്തുകൊണ്ടുപോകവാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

വീരാധൻ— [ആത്മഗതം] ഇതിനിങ്ങൊരു തരംതന്നെ. [പ്ര
 കാശം]

എന്നുടെമുതുകിന്മേലേ

നന്നാജ്ഞരീട്ടഭീഷ്ടമതുപോലേ

ഇന്ദുവദനേ!സുരീലേ!

സുന്ദര!നീ പൂവുവെക്കേണ്ടോബാലേ! (38)

(എന്ന് കുന്ദിട്ടു നില്ക്കുന്നു)

ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠനിയെന്നു വിചാരിച്ചു ഇവളെ എടുത്തു കൊണ്ടുപോകുവാൻ രാക്ഷസനും വിചാരിക്കുന്നു. ആശ്ചര്യം! ഇതു വലുതായ കൌതുകമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ പിന്നാലെ ചെന്ന മേൽനടക്കുന്നതും കാണട്ടെ. (എന്ന് ചുറ്റി നടക്കുന്നു)

ശ്രീപുണ്ഡ— [ആത്മഗതം] ആകട്ടെ, ദോഷമെന്തുളളു. ഇവന്റെ മുതുകിൽ കേറി ഇവന്റെ ദേഹത്തെ കാലുകളാൽ ഇരക്കി എടുത്തുകൊണ്ട് ആകാശത്തിൽ കൂടി ഞാൻ പോകുന്നുണ്ട്. (എന്ന് കേറുന്നു)

സീത— ആയുപുത്ര! ആരാണിത്? ഇരുഭാഗത്തും മേഘങ്ങളാൽ പടന്ന് വ്യാപിക്കപ്പെട്ട പർവ്വതംപോലെ ദൂരത്തിൽനിന്ന് ആകാശത്തിൽ കൂടി വരുന്നു.

രാമൻ— (നോക്കിട്ട്) ഹേ! ജാനകി! പിതൃതുല്യനായ ജടായു, ജ്യേഷ്ഠനായ സന്ധാതിയെ ചെന്നു വന്ദിച്ചിട്ടു വരികയാണ്.

സീത— ആയുപുത്ര! നോക്കൂ, നോക്കൂ. ഈ രാക്ഷസി രാക്ഷസന്റെ മുതുകിൽ കേറി നില്ക്കുന്നു.

രാമൻ— (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) ഇതെങ്ങിനെ. ജാനകി! നോക്കൂ, നോക്കൂ.

ബാലേനിൻരൂപമാനുള്ളൊരുനിശിചലിയെത്തൻ

പുറത്തങ്ങെടുത്തെൻ—

കോലംപൂണ്ടുള്ളരാത്രീഞ്ചരനഹഹപറക്കുന്നു

വേഗംനടപ്പിൽ

മേലേമേഘങ്ങളെത്തൻചിറകിലകിനകാരാ—

ലകറ്റിത്തടുപ്പാൻ

പോലെത്താതൻജടായുസ്സുകനിവനടെമുൻ

വന്നടുക്കുന്നുചിത്രം

(39)

സീത— (ചിരിച്ചു) ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം! ഇവിടുന്നങ്ങോട്ടെങ്ങിനെയായി തീരമെന്നറിയുന്നില്ല.

ലക്ഷ്മണൻ— എ! ജാനകീരൂപം ധരിച്ച രാക്ഷസിയെ ജ്യേഷ്ഠന്റെ രൂപംധരിച്ച രാക്ഷസൻ എടുത്തു മേല്പെട്ടു കൊണ്ടുപോയൊ. (മേല്പെട്ടു നോക്കിട്ട്) അവിടെക്കുതന്നെ താതജടായു

വു വന്നടക്കുന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല, ജടായു അവനോടൊന്നാണ് പറയുന്നത്.

ചൊല്ലെടനീയാർസീതയെ
മെല്ലെക്കട്ടങ്ങരമവടിവോടും
ചെല്ലുന്നവേഗമിപ്പോൾ

കൊല്ലംഞാൻനിന്നെനിലുനിലുവിടെ- എന്നും

ഇദ്ദേഹം രാക്ഷസിയെ സത്യമായി സീതയെന്നു വിചാരിക്കുന്നു. സീത—ഇവർ ആയുനായ ജടായുവിനെ കണ്ട ക്ഷണത്തിൽ ഭയപ്പെട്ടു ഭൂമിയിൽ വീണുപോയി.

രാമൻ—വത്സനായ ലക്ഷ്മണനും ഇവരുടെ നേരേ വാളിനെ കയ്യിൽ പിടിച്ചിളക്കിക്കൊണ്ടു അടുത്തു ചെല്ലുന്നു.

ശ്രുപ്പണഖ—(വിഷാദത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ആ രാമന്റെ രൂപംധരിച്ച്, എന്നെ മോഹിപ്പിക്കുന്ന ഇവൻ വേറെ ഒരുത്തനാണ്. അല്ലെങ്കിൽ മനുഷ്യനായ അവനു ഈ വേഗത്തിൽ പൊങ്ങുവാനുള്ള സാമർത്ഥ്യം എങ്ങിനെ ഉണ്ടാകും. [പ്രകാശം] എന്നെ എടുത്തുകൊണ്ടു പൊങ്ങിയ നീയാരാണ്.

വിരാഡൻ—[ആത്മഗതം] വൃദ്ധനായ ഈ ഭൃഷ്ടക്കുഴു സീതാപഥരണത്തിൽ ഒരു വിഘ്നമായി തീർന്നു. അഥവാ ഇവൾ സീതയല്ലെന്നും വരാം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഞാൻ മേല്ലെട്ടു പൊങ്ങുവാൻ ഭാവിക്കുന്നതിന്നു മുമ്പെതന്നെ അതിവേഗത്തിലിവൾ എന്നെ കല്പകളാലിറക്കിയെടുത്തുകൊണ്ട് ആ കാശത്തിലുയർന്നുവെല്ലോ. [പ്രകാശം] എന്നെ കല്പകളിൽ എടുത്തുകൊണ്ടുപോയ നീയാരാണ്?

ലക്ഷ്മണൻ—(അടുത്തുചെന്ന്) നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും രാക്ഷസനും രാക്ഷസിയും തന്നെ, അന്യോന്യം വഞ്ചിക്കപ്പെട്ടു പോയി.

ശ്രുപ്പണഖ—(ഓർമ്മയോടുകൂടി) നീ വിരാഡനാണോ?

വിരാഡൻ—(ആലോചിച്ച്) നീ ശ്രുപ്പണഖയാണോ?

ലക്ഷ്മണൻ—പരകളത്രത്തെ അപഹരിക്കുന്ന ദുരാത്ഥാവായ വിരാഡ! നിന്റെ കഥ കഴിഞ്ഞുപോയി, കഴിഞ്ഞുപോയി, (എന്ന് വിരാഡനെ കൈകൊണ്ട് പിടിക്കുന്നു)

വിരധൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) വിട്ടു, വിട്ടു, (എന്ന് കൈ
തട്ടി തന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ചിരിക്കുന്നു) ശ്രദ്ധയോടെ ചുറ്റുന്നു)
ശ്രദ്ധയോടെ— (തന്റെ രൂപത്തെ ധരിച്ചു) ആവേശത്തോടുകൂടി
അയ്യോ! ഉദാസീനതാ, ഉദാസീനതാ, ഈ വിരധനെ ഒരു
ഭാഗത്തു ലക്ഷ്യം നോക്കി ഭാഗത്തു ജടായുവും തടുത്തു
തടയുന്നു. (എന്ന് കരയുന്നു)

ജടായു— (പ്രവേശിച്ചു) [ആത്മഗതം] ഇവർ ശ്രദ്ധയോടെ
നോക്കുന്നു, ഇവളാണ് സീതാരൂപം ധരിച്ചിരിക്കുന്നത്. പ്ര
കാശം ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! ദൃഷ്ടികളെ ദോഷിക്കുന്ന ദൃഷ്ടി
യ ഈ വിരധനെ വിടരുതെ.

സീത— ഈ രാക്ഷസി തന്റെ രൂപത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. തന്റെ
രൂപത്തെ പ്രാപിച്ച ഈ രാക്ഷസനെ വശലക്ഷ്യം നോക്കി
തടയുവാൻ തടുത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

രാമൻ— ദേവി! നേരം ഭാഗ്യത്താൽ വരുത്തുന്നു.

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

രീക്ഷണശരണയായ ചുറ്റുമിവിടെ

കരത്തിലൊതുപമുണ്ട്

ലക്ഷ്യം നോക്കി ജടായുവിനോടു വരുമ്പോൾ

വിളങ്ങുന്ന വാളിനാൽ

തൽക്ഷണമായെന്നതു പോൽ കഴിഞ്ഞിട്ട്

മരിച്ചു മൃതനായി

വൃക്ഷലതാദികൾ കട്ടയുമിട്ടു തുഞ്ചി

ജനകി! മാനവതി

(41)

സീത— ഇനിക്ക് വളരെ സന്തോഷം, വളരെ സന്തോഷം.

ശ്രദ്ധയോടെ— (ശോകാവേശത്തോടുകൂടി) അയ്യോ! വിരധ! അ
യ്യോ! എന്റെ ഭാഗ്യവായ വരന്റെ പ്രിയസ്തേഹിത! അ
യ്യോ! വരവചനത്താൽ രാജകുമാരനെ കൊൽവാൻ വന്ന
നിന്ന ഈ ലക്ഷ്മണൻ പുലിയെ കലമാനെന്നപോലെ
കൊന്നുവെല്ലാ. ആ ദോഷമെന്നാൽ അയക്കപ്പെട്ട എനിക്കും
സീതയെ അപഹരിപ്പാൻ കഴിഞ്ഞില്ല, എന്നു മാത്രമല്ല ആ
രാജകുമാരനെ കാമിച്ചു ഞാൻ സീതാരൂപത്തെ ധരിച്ചിട്ടും അ
വനെ ചെറുത്തു കീഴടക്കി വേരുകൾ പറ്റുത്തു വരത്തിൽ

കൊണ്ടുപോകുവാനും കഴിഞ്ഞില്ല. കേവലം നിന്റെ മരണത്തെമാത്രം കണ്ടുകൊണ്ട് കണ്ണീരുകുളാൽ ദേഹത്തെ നനച്ചു, ലജ്ജയോടുകൂടി ഞാൻ ഇങ്ങിനെ കരയുമാറായി.

(എന്ന് കരയുന്നു)

ജടായു— ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! ഇവളുടെ വാക്കു കേട്ടില്ലെ, വത്സനായ രാമഭദ്രനെ ദ്രോഹിപ്പാൻ വന്ന ദുഷ്ടനായ വിരാഡനെ നീ സംഹരിച്ചുവെല്ലോ.

ലക്ഷ്മണൻ— രാവണവാക്കിനാൽ ജ്യേഷ്ഠത്തിയെ അപഹരിപ്പാൻ വന്ന ഈ രാക്ഷസിയേയും ഞാൻ വിരൂപയാക്കി തീക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന് വാളെടുക്കുന്നു)

രാമൻ— നോക്കൂ! ജാനകി! നോക്കൂ.

ബാലൻസൗമിത്രിവാറുകൊണ്ടുനിശിചരിതൻ

മുക്കമക്കാളുമൊപ്പം

ബാലേ!ചേരദിച്ചനേരത്തലറിയവരുകര-

ങ്ങേതറമോടുന്നുമേലെ

നീലക്കാർവേണിസീത!രധിരമിവരം-

രീരത്തിൽനിന്നങ്ങുചിനി-

ച്ചാലേവീഴുന്നുപാരിൽജലധരമതിൽനിന്നിത്ര

കോപങ്ങരപോലെ

(42)

അതിനാൽ ആയ്തനായ ജടായുവിനെ വന്ദിപ്പാനും, വിജയിയായ വത്സലക്ഷ്മണനെ അഭിനന്ദിപ്പാനുമായി നോം ഈ പദ്യതരിഖരത്തിൽനിന്നിറങ്ങുക.

സീത— ആയ്തപുത്രന്റെ ഇഷ്ടംപോലെയാകട്ടെ.

(എന്ന് രണ്ടുപേരും ഇറങ്ങുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

ലക്ഷ്മണൻ— ഹേ താത! പക്ഷിശ്രാഷ്ട! പദ്യതരിഖരത്തിൽ നിന്ന ജ്യേഷ്ഠൻ ജ്യേഷ്ഠത്തിയേടുകൂടി ഇതാ ഇറങ്ങുന്നു, അതിനാൽ നമ്മളും പണ്ണശാലാദോരത്തിലേക്കു തന്നെ ചെല്ലുക.

ജടായു— ഉണ്ണിയുടെ ഇഷ്ടം പോലെയാകട്ടെ. (എന്ന് ചുറ്റിനടക്കുന്നു)

രാമൻ— അയി! പ്രിയതമ!

ശരിക്കാതേബഹുവിഷമമാമിപ്രദേശത്തിലേതും

നിന്നെക്കൊണ്ടെൻകരമതുവിടിച്ചിങ്ങുവാമംഗലംഗി

വകല്ലിന്മേലിരക്കാലാപദംകണ്ടിനെച്ചാടിമെല്ലെ
തികറക്കൊക്കുംമുഖീ!വരികകാൽവെക്കെടോമുള്ളനോക്കി (43)

സീത— ആയ്കുപുത്ര! താതജടായുവും, വത്സലക്ഷണനും, പണ്ണ
ശാലാദോരത്തലേക്കു വരുന്നു.

രാമൻ— വല്ലേടത്തും നോക്കേണ്ടാ.

ചേരളളാരിവഴിയെവിട്ടങ്ങുതെല്ലവളവെ—

നാലുമാവഴിഗമി—

ക്കൊരിൽപടാനനയുമാജാനപൊക്കതിനെ

മത്തേചോരഗമനേ!

കോറൊല്ലവക്രമതിൽവാന്നീശാവയതു

കൊണ്ടാനുതാഴ്ത്തലയെ

ക്കീറാതെമാതളമതിൽസൗതരംപുടവ

നീചേർപെടുത്തുകയുനാ

(44)

(സീത അപ്രകാരം ചെയ്യിട്ട് രാമനെ പിന്തുടരുന്നു)
ജടായു— ഉണ്ണി!

മന്ദംജ്യേഷ്ഠനുവേണ്ടിക്കരുണയൊടുഭവാൻ

പൂവുവരുന്നതായും

മുന്നംവെള്ളംകുടത്താൽജനകസുതയൊഴി—

ച്ചാതുവർദ്ധിച്ചതായും

നന്നാശ്ലേജീമയുരംമുഗമിവകളണ—

ഞ്ഞാശ്രമത്തിൻസമീപ

നിന്നീടുന്തിഡയുക്തംമരനിരയിതരൽ—

കുന്നമേക്കുതുകുഞ്ഞ

(45)

രാമൻ— ക്ഷോണീകന്ത്രേ!മലമുകളിൽനിന്നിങ്ങിറങ്ങീടുപാരം
ക്ഷീണിച്ചുനിൻകവിളിലധുനാസേവദബിന്ദുക്കളേററം
കാണുന്നതിനുവമിതമൃതത്തുള്ളിയാൽഭംഗിയുള്ളോ—
രേണാകൻതൻമദമുടനടക്കീടുമേസുന്ദരാംഗി! (46)

അതിനാൽ പുകൊത്തുകളുടെ സമൂഹത്താലലകരിക്കപ്പെട്ട
ചെറിയ ചുതവുക്കുങ്ങളുടെ വിശ്വേളള ഈ വനവാപീസമീ
പത്തിൽ ക്ഷീണം തീർപ്പാനായി ക്ഷണനേരം ഇരിക്കുക.

സീത— ആയുപത്ര! നോം മെല്ലെ പണ്ണശാലയ്ക്കു ചെല്ലുക. അവിടെ വസുചക്ഷുണനും താതജടായുവും നമ്മുടെ വരവിനെ കാത്തുനില്ക്കുന്നു.

രാമൻ— എന്നാൽ ഈ വഴിയിൽക്കൂടി പോകേണ്ടതാണ്.

ഇതിൽ—

നല്ലംബു കണത്തെച്ചിതറിക്കൊണ്ടുടനെയും
ചെല്ലാഞ്ഞാരുകൽമാരസുഗന്ധത്തെചവിച്ചും
മെല്ലെമനോത്താഖിലകരണാവശബ്ദം
മല്ലാക്ഷ! വളഞ്ഞങ്ങിനെവീശുന്നിതുവായു (47)

(എന്ന് ചുറ്റിനടന്നു നോക്കിട്ട്) താത! ഹൃദ്രാജ! പൂജ്യനായ അങ്ങെ ദേശമപത്രനായ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

ജടായു— ഉണ്ണി! ഭീഷ്മായസ്സായി ഭവിക്കൂ.

സീത— ആയു! അങ്ങക്കു നമസ്കാരം.

ജടായു— വസേ! വീരനായ ശിശു ഉണ്ടാകട്ടെ.

രാമൻ— (ലക്ഷ്മണനെ ആലിംഗനം ചെയ്ത്) ഭാഗ്യത്താൽ വിജയിയായ ഉണ്ണിയെ ഞാൻ കാണുന്നു.

ലക്ഷ്മണൻ— എല്ലാം താതജടായുവിന്റെ അനുഗ്രഹംതന്നെ.

ജടായു— ഉണ്ണിയുടെ ജയത്തെ രാമഭദ്രൻ കണ്ടുവോ?

രാമൻ— ഞങ്ങൾ പർവ്വതശിഖരത്തിലിരുന്ന് എല്ലാം കണ്ടു.

സീത— എന്നാൽ ആ രാക്ഷസന്മാർനും രാക്ഷസിയുടേയും പേരും വാസസ്ഥലവും മനസ്സിലായില്ല.

ജടായു— ജനസ്ഥാനത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന വിരാഡനാണ് ആ രാക്ഷസൻ.

ആശരരിരേഴായിരം—

മീനനതിൽഖരനുമായിയൊരുഭാഗത്തും

കേശിപ്പിപ്പതുമുനികളെ

യാത്രവിരാഡൻതനിച്ചുമഭാഗത്തും (48)

ആ രാക്ഷസി ഖരന്റെ അനുജയായ ശുച്ഛണവയാണ്.

രാമൻ— വിരാഡനെത്തന്നെയൊന്നോ ഉണ്ണി കൊന്നത്?

(എന്ന് സ്നേഹബലഹീനങ്ങളോടുകൂടി ലക്ഷ്മണനെ നോക്കുന്നു)

(ലക്ഷ്മണൻ തല താഴ്ത്തി നില്ക്കുന്നു)

ജടായു— അതെ.

രാമൻ— എന്റെ കാഹരിക്കു മറുജ്ജ രാക്ഷസരെ എല്ലാം കൊല്ലേണ്ടതാണെന്നു തീർച്ചപ്പെട്ടു.

ജടായു— ശുദ്ധ്വണ്ണവയുടെ വൈരൂപ്യത്തെ കണ്ടാൽ ഖരൻ കോപിച്ച് ഒരു മുഹൂർത്തത്തിനുള്ളിൽ ഉണ്ണിയോടു യുദ്ധത്തിന്നു വരും.

രാമൻ— (ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി) വരട്ടെ, ഹാനി എന്തുജ്ജ.

ജടായു— ഞാനിപ്പോൾ കണ്ടുവൻ പശ്ചത്തത്തിന്റെ ശിഖരത്തിൽ ചെന്നിരുന്ന ക്ഷിണം തീർപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

രാമൻ— ആയ്ക്കന്റെ ഇഷ്ടം പോലെയാകട്ടെ.

ജടായു— ഇനിമേൽ ഉണ്ണി നല്ല ജാഗ്രതയോടുകൂടിയരിക്കണം.
(എന്നു പോയി)

(അണിയറയിൽ)

ഘോരംകേണംവിരൂപാനനമതിലൊഴുകും

ബാഷ്പമോടോടിവന്നു—

ങ്ങാരാൽപാരിൽപതിച്ചോരനുജയെഖരന—

ങ്ങാശപസിപ്പിച്ചുവേഗം

പോരുന്നതേസനയോടുംസപദികുപിതനായ്

രാമനോടേറെറുപ്പാൻ

പോരെനെപ്പോലെകാണാൻവരുവിനമരരേ!

മോഹമുജ്ജ്വലിക്കളെല്ലാം (49)

ലക്ഷ്മണൻ— യുദ്ധം കാണാൻ സന്തോഷമുള്ള ബ്രഹ്മപുത്രനായ നാരദമഹർഷിയുടെ വാക്കുമാണിത്; അതിനാൽ നോം തയ്യാറായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

രാമൻ— ഞാൻ തയ്യാറായിതന്നെ ഇരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഖരനെ സൈന്യത്തോടുകൂടി സംഹരിക്കുന്നത് എന്റെ കാഹരിയായിട്ട് താതജടായുവിന്റെ സന്നിധിയിൽവെച്ചു ഞാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയെല്ലാം. ഉണ്ണി ജാനകിയെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പണ്ണശാലയിൽ ചെല്ലൂ.

സീത— ആയ്കപുത്ര! നല്ലവണ്ണം ജാഗ്രതയായിരിക്കണം.

രാമൻ— സംശയമെന്താണ്.

ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠന്റെ ഇഷ്ടംപോലെയാകട്ടെ.

(എന്നു സീതയോടുകൂടി പോയി)

(അണിയറയിൽ)

മനുവംശജാതനായൊരാൾ

മുനിവേഷംപൂണ്ടരാജപുത്രനെയും

അനുജകുളത്രങ്ങളെയും

സൈനികർവളയട്ടെശ്വരൂപാണികളായ് (50)

രാമൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി ചിരിച്ച്) ഖരൻ തന്നെയോ
ഒന്നോ ഇങ്ങിനെ വന്നു പറയുന്നത്. എട, എട, ദൃഷ്ട!
രാക്ഷസാധമ നില്ല, നില്ല. (എന്ന് കവചത്തെ ധരിച്ച് ചാ-
പബാണങ്ങളേയും ആവനാഴിയേയും എടുത്ത് ചുറ്റി നടന്നു
കൊണ്ട്)

എവരെഭവാനശിച്ചധികമസ്ഥിപ്പെളു

ത്തിഹകണ്ടിടുന്നുവൊ

എവർതവദൃശ്യവൃത്തികൾസഹിച്ചതവ

സ്തിനെരക്ഷചെയ്യവൊ

അവരിൽമുദംവളർത്തുവതിനായ്ക്കടയാ

ടതിദൃഷ്ട! നിന്നെന്താൻ

ജവമിഷ്ടവാൽപിളന്റയുധിപക്ഷിനിര-

ണ്ണിരയാക്കുവൻഖര!

(51)

(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ അഞ്ചാമകം.

ജാനകീപരിണയം.

മ ല യ ര ഉ ന ട ക ങ്ങ

ആ റാ മ ക ങ്ങ.

(അനന്തരം അനല പ്രവേശിക്കുന്നു)

അനല— (മുനഭാഗത്തു നോക്കിട്ട്) അച്ഛന്റെ മന്ത്രിയായ സ-
ന്ധാതി ഇതാ വരുന്നു.

(അനന്തരം സമ്പാതി പ്രവേശിക്കുന്നു)

സമ്പാതി— സ്വാമിയായ കമാരവിഭീഷണന്റെ പുത്രിയായ അനല ഇതാ വരുന്നു, (അടുത്തു ചെന്ന്) വത്സേ! അനലേ! നീ എവിടെ നിന്നാണ് വരുന്നത്?

അനല— വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ ഗൃഹത്തിൽനിന്നാണ്.

സമ്പാതി— നീ എന്തിനായിട്ടവിടെ പോയിരുന്നു?

അനല— ആയുനായ അമാത്യൻ കേട്ടാലും: രാവണമഹാരാജാവിന്റെ സഹോദരിയായ ശുക്ലവതിയെ.

സമ്പാതി— (ചിരിച്ചു) 'അച്ഛൻചെങ്ങൾ' എന്നല്ലെ പരയേണ്ടത്. അവളല്ല രാമനെ കാമിച്ചനിമിത്തം ലക്ഷ്മണനാൽ വിരൂപയാക്കപ്പെട്ടത്. അവളുടെ വാക്കിനാലല്ല സൈന്യങ്ങളോടുകൂടി യുദ്ധത്തിന്നു ചെന്ന് ഖരൻ രാമന്റെ ഭജപരാക്രമത്തിൽ പാറായി തീർന്നത്.

അനല— അവളോടു എന്റെ സമീപത്തിൽവെച്ച് വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ ഭാര്യയായ മായാവതി നാസികാലോകം ചെല്ലുന്നതായ കാരണത്തെ ചോദിച്ചു. ആ കഥാമധ്യത്തിൽ രാമന്റെ ആകൃതി ഇങ്ങിനെയാണ് അങ്ങിനെയാണ് എന്ന് അവൾ പറയും ചെയ്യും.

സമ്പാതി— പിന്നെയൊ.

അനല— പിന്നെ, വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ പണ്ടു കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്ന രാമരൂപം വരേക്കപ്പെട്ട ഒരു ചിത്രപടം എന്റെ കയ്യിൽ മുഖെ തന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു.

സമ്പാതി— പിന്നെയൊ.

അനല— അതിനെ രാമന്റെ രൂപം കാണാനായിട്ട് മടക്കിതരേണമെന്ന് മായാവതി എന്നോടാവശ്യപ്പെട്ടു.

സമ്പാതി— പിന്നെയൊ.

അനല— അനന്തരം ഞാൻ ആ ചിത്രപടത്തെ മായാവതിക്കു മടക്കിക്കൊടുത്തുവരികയാണ്.

സമ്പാതി— ആ ചിത്രപടം നിന്റെ കയ്യിലെത്തിനായിട്ടാണ് തന്നിരുന്നത്?

അനല— ആ ചിത്രപടം വിവരമെന്തിന്നുമുഖെതന്നെ ജാനകിയാൽ ഏഴുതപ്പെട്ടതാണ്. ഇപ്പോൾ ഭീഷ്മവിയോഗം വ

നിടുള്ള ജാതകിക്ക് ആശ്വാസത്തിന് വേണ്ടി ഞാനതിനെ വാങ്ങിക്കൊണ്ടുവന്ന് ഇതു വരേയും കാണിച്ചുകൊടുത്തു.

സമ്പാതി— (വിചാരിച്ചു) ആയുർമായുർ!

ധരണീസുതയെഹരിപ്പാൻ

ഹരിണത്തിൻരൂപമാന്മാരീചനം

മരണവരുത്തിരാവണ—

തരുണാത്മജനാകമജ്ജായസ്സിനം (1)

ഇനിമേൽ സീതയ്ക്ക് ആശ്വാസത്തിനുള്ള ഉപായമെന്താണ്? അവൾ ദീപ്കാലപരിചയംകൊണ്ട് പ്രയസലിയെപ്പോലെ നിന്നെ സ്നേഹിച്ചിരിക്കുന്നുവെല്ലോ.

അനല— അതിനാലല്ലെ ഞാൻ ആശ്വാസത്തിനുപായമൊന്നും കാണാത്തതാൽ സീതയിനി ജീവിച്ചിരിക്കുമോ ഇല്ലയൊ എന്ന് ശങ്കിച്ച് ഭയപ്പെടുന്നത്.

ഹാരമറുടന്നതിനുമുള്ളകൾകണക്കെ

വീണനയനാംബുവിൻ

ധാരയാൽമുലനനച്ചകണ്ണിണുടച്ച

ഹോമലിനചേലയാൽ

ചാരുചിത്രമതിലുള്ളവല്ലഭനേനോക്കി

യങ്ങിനെകഴിച്ചതെ

സാരസാക്ഷിബാതമാസമേഴുമിഹശിശു

പാതരുതലത്തിലായ്

(2)

സമ്പാതി— ബാലിയെ സംഹരിച്ചതിനുശേഷം സ്വാമിയായ കമാരവിഭീഷനും മാല്യവാൻ മുതലായ മറ്റുള്ളവരും സീതയെ തിരിയെ കൊടുക്കുന്നതു തന്നെയാണ് മേലിലേക്ക് ക്ഷേമമെന്ന് അഭിപ്രായമായിരിക്കുന്നു.

അനല— രാവണമഹാരാജാവിനെ ജയിച്ച ബാലിയെക്കൂടി രാമൻ സംഹരിച്ചുവോ?

സമ്പാതി— ഉവ്വ.

അനല— മഹാരാജാവിന്റെ അഭിപ്രായമെന്താണ്?

സമ്പാതി— മഹാരാജാവിനെ കാണാൻ മന്ത്രികളിലൊക്കെ സാധിക്കുന്നത്? എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഇപ്പോൾ,

വരണനേകിയൊരല്ലിമാലധരിച്ചുനന്ദനപൂക്കളിൽ
നിരകൾകൊണ്ടിഹവായുവാൻകൃതമായമെത്തയിൽവാണഥ
സ്മരണമെച്ചുസദാപിസീതയെമാനസേദാകന്ധരൻ
വരികതന്നെയുമില്ലഗേഹമതികൽനിന്നുവെളിക്കുമോ (3)

അതിനാൽ വീരനായും പ്രബലനായുമിരിക്കുന്ന ശത്രുവിനോടു നേരിട്ടിരിക്കുന്ന വൈരത്തെ വിചാരിക്കുന്തേയും, മന്ത്രവിചാരമരംഭിക്കുന്തേയും, വേണ്ടുന്ന പ്രവൃത്തികളെ അനുഷ്ഠിക്കുന്തേയുമിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിനോടു ബാലിയെക്കൊന്ന വർത്തമാനത്തെ വാക്കാൽ ബോധിപ്പിപ്പാൻ അസമർത്ഥനായ മന്ത്രികൾ അദ്ദേഹത്തിനെ കാണിപ്പാൻചെന്നി രാമകഥയെ സംബന്ധിച്ച ഒരു നാടകത്തെ ശുക്രമഹഷിയെക്കൊണ്ട് ഉണ്ടാക്കിച്ചിരിക്കുന്നു.

അനല— ആ നാടകം ഏതുമുതൽ ഏതുവരെയെന്ന് ഉണ്ടാക്കിച്ചിരിക്കുന്നത്? പറയൂ.

സമ്പാതി— രാമന്റെ സീതാദേവപക്ഷണം മുതൽ ബാലിവധത്തോളമാണ്.

അനല— പിന്നെയൊ.

സമ്പാതി— അന്തഃപുരത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന ആസന്നപരിചാരകനെക്കൊണ്ട് ആ നാടകം കാണണമെന്ന് മഹാരാജാവിനെ അറിയിച്ചു. അതുകേട്ട് മഹാരാജാവ് അപ്സരസ്ത്രീകളാൽ പ്രയാഗിക്കപ്പെടുന്ന ആ നാടകത്തെ കാണാനായി നർമ്മസചിചനായ മഹാപാർവതനെ മാത്രം കൂട്ടിക്കൊണ്ട് സംഗീതശാലയ്ക്കകത്തു ദൈവേച്ഛയാൽ ചെന്നിരിക്കുന്നു.

അനല— അങ്ങിപ്പോൾ എവിടെക്കാണ് പോകുന്നത്?

സമ്പാതി— സ്വാമിയായ കുമാരവിഭീഷണനും മന്ത്രികളും കൂടി ആടുവാൻ ശീലമുള്ള അപ്സരസ്ത്രീകളെ മഹാരാജാവിന്റെ സന്നിധിയിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോവാനായി എന്നെ അയച്ചതാകുന്നു.

അനല— ഇങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ഇപ്പോൾ ചിത്രത്തിലുള്ള ഭർത്താവിന്റെ ദർശനം കൂടി ഇല്ലാതിരിക്കുന്ന ജാനകിയും ഭർത്തവേഷധരിച്ച് അഭിനയിക്കുന്ന കഥാദർശനംകൊണ്ടു മനസ്സിനെ വിടനാദിപ്പിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

സമ്പാതി-- അങ്ങിനെയാകട്ടെ, എന്നാൽ തിരസ്കരണീവിദ്യയുടെ പ്രഭാവത്താൽ ദേഹത്തെ മറച്ചുകൊണ്ട് കാണേണ്ടതാണ്. അതിനെന്താണുപോയം?

അനല-- അതിനുപോയമുണ്ട്.

സമ്പാതി-- അതെങ്ങിനെയാണ്?

അനല-- വിദ്യജ്ഞിഹപന്റെ ഭാഷ്യമായ മായാവതി മുഖെ എന്റെ കയ്യിൽ രക്ഷസസ്ഥംകരണരത്നം പതിച്ചിട്ടുള്ള രണ്ടു വളകളെ തന്നിട്ടുണ്ട്, അതുകൂടെ ഒന്ന് സീതയുടെ കയ്യിലും മറ്റൊന്ന് എന്റെ കയ്യിലും ഇട്ടുകൊണ്ട്, ഞങ്ങൾ മറഞ്ഞുതന്നെ കണ്ടുകൊള്ളാം.

സമ്പാതി-- ഞാൻ ഈ രത്നവളകളെ മുഴുവതന്നെ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇതുകളെ ആദ്യം വിശ്വാമിത്രമുനി സീതയ്ക്ക് കൊടുത്തു. പിന്നെ സാരണൻ സീതയോട് സമ്മാനമായിട്ട് വാങ്ങിച്ച മഹാരാജാവിനു കൊടുത്തു. മഹാരാജാവ് വിദ്യജ്ഞിഹപന്റെ കയ്യിൽ സൂക്ഷിപ്പാൻ കൊടുത്തു.

അനല-- എന്നാൽ അങ്ങ് സ്വാമികല്പനയെ അനുഷ്ഠിക്കുക; ഞാനും ഭീനയായ ആ ജനകിയെ മനോവിനോദത്തിനായിട്ട് സംഗീതശാലയിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുന്നുണ്ട്.

(എന്ന് രണ്ടുപേരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വംഗം.

(അനന്തരം മഹാപാശ്ചാത്താപം ഉണ്ടാകാൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാവണൻ-- മഹാപാശ്ചാ! എന്തുകൊണ്ടാണ് നാടകം കാണാനായിട്ട് എന്നെ മന്ത്രികൾ നിബ്ബന്ധിക്കുന്നത്?

മഹാപാശ്ചൻ-- ജനകി നിമിത്തമായിട്ട് മന്മഥതാപത്താൽ പിന്നാതായിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിന്റെ മനസ്സിനെ വിനോദിപ്പിക്കുവാനായിട്ടാണ്.

രാവണൻ-- കൊള്ളാം. എന്നാൽ കളിക്കാൻ ആരംഭിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

അനന്തരകരംഭം

‡ (അനന്തരം കളിക്കാരിൽ ഒരുവൻ പ്രവേശിച്ചു)

തരണിതരണന്മാർ ചരഭമ്പാളവർക്കു സുഖപ്രദൻ
സുഹൃദ്യായിക്കു നവേർ പട്ടവർക്കു തിരിച്ചു
പുരരിപുഹരൻ കൂടിത്തന്നേലിവൻ രാജങ്ങളിൽ
വരവതു തട്ടുന്നതായല്ലോ വഹിപ്പതു കാഞ്ഞയ
രാവണൻ— ഇതു സത്യംതന്നെ. (4)

§ (നാദിയുടെ അവസാനത്തിൽ)
§ സൂത്രധാരൻ— കാണാഞ്ഞുകാദംബിനിയേ നഭസ്സിൽ
ഭേണിശ്ശരൽക്കാലമതികലേററം
ഷീണിച്ചുദേഹമയിചങ്ങുകാട്ടിൽ
കോണികലുംകഷ്ടമുഴന്നിടുന്നു (5)
രാവണൻ— ഞാൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള സീതയെ
കാണാഞ്ഞു തിരയുന്ന ക്ഷത്രിയക്കുട്ടിയുടെ പ്രവൃത്തിയെ സു
ചിഹ്നിക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു.
മഹാപാശൻ— ഞാനും അങ്ങിനെതന്നെ വിചാരിക്കുന്നു.

§ (അണിയറയിൽ)
ഹാ! ഉണ്ണിലക്ഷണ! ജനകിയെ തിരയുന്ന എന്നാൽ ഈ
പണ്ണിരാല തൂത്തുയായിട്ടുതന്നെ കാണപ്പെടുന്നു.
§ സൂത്രധാരൻ— രാവണമഹാരാജാവിനെ കണ്ടുകൊള്ളട്ടെ.
ലക്ഷണവേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന ഘൃതാചിയോടു കൂടി പുഞ്ചിക
സ്ഥലയെന്ന അപ്സരസ്ത്രീ സീതാനേപഷണം ചെയ്യുന്ന രാമ
ന്റെ വേഷം ധരിച്ചുകൊണ്ട് രംഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു.
(എന്ന പോയി)
ഇങ്ങിനെ അന്തർാടക പ്രസ്താവന.

രാവണൻ— നാടകം നല്ലദിക്കിലായിട്ടാരംഭിച്ചു. എന്തെന്നാൽ
ഞാൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുവന്ന സീതയെ കാണാഞ്ഞിട്ട്
രാമൻ എന്തുചെയ്യുന്നു എന്ന് ഇതിനാലറിയാവുന്നതാണ്.
(അനന്തരം ഒരു കയ്യിൽ വളയിട്ടുകൊണ്ട്
സീത പ്രവേശിക്കുന്നു)

സീത—തോഴി! അന്തലേ! ആ രാക്ഷസരാജാവിനാൽ അന്തഃപു
രവനത്തിനുള്ളിൽ തട്ടത്തുവെക്കപ്പെട്ടും രക്ഷിതാവാരമില്ലാ
തേയും ഇപ്പോഴും ദൃസ്സഹമായ വ്യസനത്തോടുകൂടിയും ഇരി

കുന്ന ഞാൻ നടകപ്രയാഗത്തെ കാണാൻ ശക്തയായിട്ടു ഭവിക്കുന്നില്ല, എങ്കിലും ആയുധത്രയൻറ കഥയെ സംബന്ധിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് എനിക്ക് സന്തോഷമുണ്ട്.

അനല— (പ്രവേശിച്ച്) എന്നാൽ നോം ഈ സംഗീതശാലയ്ക്കകത്തിരുന്നുകൊണ്ട് കാണുക.

സീത— (ഭയത്തോടുകൂടി) തോഴി! പരകളത്രത്തെ പരിഗ്രഹിക്കുന്ന മഹാപാപിയായ രാക്ഷസരാജാവ് ഇതാ അല്പദൂരത്തിലായി കാണപ്പെടുന്നു.

അനല—അതുകൊണ്ടെന്താണ്? രാക്ഷസാധ്യംകരണരത്നം പതിച്ചു വളയെ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന നമുക്ക് ഇവിടെ ശരിക്കാതെ തന്നെ വാടിക്കൊണ്ടിരിക്കണം. അല്പം ദൂരത്തിലായതുകൊണ്ട് നമുക്ക് വാക്കുകളെ അടുത്തുവന്നിട്ടും, അടുത്തുവന്നിട്ടും വാക്കുകളെ നമുക്കും കേൾപ്പാൻ കഴിയുന്നതല്ല.

സീത— പണ്ട് ആയോദ്ധ്യകുമ്പനിവേഷം ധരിച്ച രാക്ഷസന് രാക്ഷസാധ്യംകരണരത്നം പതിച്ചു വളകളെ സമ്മാനമായി കൊടുത്തതിനാൽ ഇപ്പോൾ എനിക്ക് ഞാൻതന്നെ ഉപകാരം ചെയ്യുതായി വന്നുകൂടി.

അനല— മഹേഷിയുടെ മഹാത്മ്യം ആശ്ചര്യമാശ്ചര്യം!! എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഇപ്പോൾ എനിക്ക് നിന്നെക്കാണാൻ പാടില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല അന്ധയായവൾക്ക് എന്നപോലെ എനിക്കുകൂടി നിന്റെ ദേഹത്തെ തപ്പി അറിയേണ്ടതായി തീർന്നിരിക്കുന്നു.

സീത— നിന്നേയും അപ്രകാരംതന്നെ മറയ്ക്കു രാക്ഷസന്മാർ കാണുകയില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ വളകളിൽ ഒന്നിനെ നീയും കയ്യിൽ ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

അനല—“നീ കൂടി നിന്നെ കാണുകയില്ലാ” എന്നാണ് പറയേണ്ടത്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ എനിക്കുകൂടി എന്നെ കാണാൻ കഴിയാതെ വന്നിരിക്കുന്നു.

സീത— അഭിനയിക്കുന്ന അപ്സരസ്ത്രീകൾക്ക് നോം ഏതുവിധമായിരിക്കും?

അനല— അവർ കണ്ടുകൊള്ളട്ടെ ദേവദാസന്മാരാണ്?

5 (അനന്തരം ലക്ഷ്മണനോടുകൂടി രാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു).

‡ രാമൻ—(ആവഗതോടുകൂടി)

ഇന്നെൻചിത്തംദഹിക്കുന്നതുപരമദുഃഖം

ഇതുമാജ്ഞാദുഃഖം

രാവണൻ—(സന്താപത്തോടുകൂടി) ദഹിക്കട്ടെ, ദഹിക്കട്ടെ.

സീത—(കണ്ണീരോടുകൂടി) ആയുപത്രന്ന് എന്റെമേൽ സ്നേഹ ബന്ധം ഇതവിധമാണെല്ലോ. അതുകൊണ്ട് എന്നെ കൂടാതെ പണ്ണശാലയെ കാണാൻ അദ്ദേഹം എങ്ങിനെ ശക്തനായിരും.

‡ ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠൻ വ്യസനിക്കുന്നു.

കുന്നിന്മേൽചെന്നിരിക്കുംകുടിയിൽമയിൽകളെ-

ക്കാണമതിനായ്തമോദാൽ

രാവണൻ—(ചിരിച്ച്) ഞാനവളെ അപഹരിച്ചതായിട്ട് ഇവൻ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല.

സീത—ഇത് ഉണ്ടാവാൻ സംഗതിയില്ലാത്ത അവസ്ഥയാണ്. എന്നാൽ ആശ്വസിപ്പിക്കുവാനുള്ള വസ്തുലക്ഷണന്റെ ഉപായമാണിത്.

‡ രാമൻ— എന്നെക്കൂടാതെപാകില്ലൊരുപാടുമതിൽ

പ്രേയസീവത്സ!സീതാ

രാവണൻ—ഭയംകൊണ്ടും ഇങ്ങിനെ വരും; സ്നേഹംകൊണ്ടു മാത്രമല്ല.

സീത—ഇത് ശരിയാണ്, എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആയുപത്രൻ സമീപത്തിലില്ലെങ്കിൽ എനിക്കു ഒന്നിലും പ്രിയമുണ്ടാകയില്ല.

‡ ലക്ഷ്മണൻ— പുന്നാഗപ്തക്കരപൂജയ്ക്കുവിയതിലര

ത്തിടുവാൻപോയിരിക്കും

(6)

‡ രാമൻ— എന്നാൽ ഉണ്ണി ചെന്ന് അന്വേഷിക്കൂ.

രാവണൻ— അവൾ അശോകവനത്തിലാണ് ചെന്നിരിക്കുന്നത്. പുന്നാഗവനത്തിലല്ല.

‡ ലക്ഷ്മണൻ— അങ്ങിനെതന്നെ. (എന്ന് ചുറ്റിനടക്കുന്നു)

സീത—ആ ദിവസത്തിൽ ഇതാണ് ഒന്നാമതായി സംഭവിച്ചത്, തോഴി! അനഭേ! ആ അവസ്ഥയെ വിചാരിച്ച്, ഞാൻ വ്യസനത്താൽ പരവശയായിരിക്കുന്നു.

വരനെക്കൊന്നൊത്തുംനിശി
ചരനായകനദേശാസ്ത്രനെക്കണ്ടും
തരസാത്തൊന്നൊന്നിളകി
പെരിയകൊടുക്കുവാറിൽവാഴയെന്നതുപോൽ (7)

അനലം— തോഴി! ജാനകി! നീ നല്ല ക്ഷത്രിയസ്ത്രീയാണെല്ലോ
അതിനാൽ ആ സമയത്തിൽ ധീരയായിട്ടിരുന്നിരിക്കും.

സീത— അതുകൊണ്ടല്ല, അതുകൊണ്ടല്ല. എന്നാൽ അത്രിമഹ
ഷിമുഖ ധർമ്മപത്നിയായ അനസൂയയാൽ നൽകപ്പെട്ട ദി
വ്യവസ്ത്രാശരണങ്ങളുടെ പ്രഭാവംകൊണ്ടാണ്.

അനലം— ഇത് യോജിപ്പായിരിക്കുന്നുണ്ട്.

§ രാമൻ— പ്രിയേ! ജാനകി! നീയെവിടെയാണ്.

സീത— (ആവേശത്തോടുകൂടി) അന്ന് ആയുധപുത്രൻ ഇങ്ങിനെ
കരഞ്ഞിരിക്കും.

§ രാമൻ— കഷ്ടം! കഷ്ടം!

പുതുമിസുതയെക്കൊന്നും—

ഞെത്തലിയുന്നങ്ങമിങ്ങമിഹനോക്കി

കത്തിക്കരണസ്വരമൊടു

തത്തയിതാകൂട്ടിലേററമുഴലുന്നു

(8)

രാവണൻ— ഇത് സംഭവിക്കാവുന്നതാണ്.

സീത— (വ്യസനത്തോടുകൂടി കൈ തമ്മിൽ കശകിഴക്കൊണ്ട്)
ഹാ! തോഴി അനലേ! സുബുദ്ധിയെന്നു പേരായ ആ കേളി
ശ്രകും ആ ക്ഷണത്തിൽതന്നെ ജീവനെ കളഞ്ഞിരിക്കുമെനി
ശ്ചയം.

അനലം— തോഴി! വ്യസനിക്കരുതെ, ദൈവത്തിന്റെ ദർപ്പിലാ
സം ഇങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പോൾ നോമെതു ചെയ്യുന്നു.

§ രാമൻ— അഹോ കഷ്ടം! കഷ്ടം!

മട്ടോലംമൊഴിതന്നെയങ്ങിനെതിരഞ്ഞിപ്പണ്ണാരാലാതികേ.

കുട്ടിക്കുഞ്ജംമമ്പരന്നിഹനടനീടുന്നിതെല്ലാടവും

കൊട്ടാട്ടങ്ങിനെതുവിഭംഗിയിലിളക്കുന്നോരിതിനായ്മുദാ

പൊട്ടിച്ചമ്പൊടുസല്ലകീകിസലയംനൽകുംചിരിച്ചെൻപ്രിയം.

രാവണൻ— അതുകൊണ്ടീജാനകിക്കെന്താണ്? ഇവൾക്കു ആ

ഗ്രന്ഥമുണ്ടെങ്കിൽ ആ വിധത്തിലുള്ള ആനക്കൂട്ടികൾ എന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിലനവധി ഉണ്ടല്ലോ.

സീത—മകനെ! കാളമോല! ഞാനിവിടെ— (എന്ന് പകുതി പറഞ്ഞിട്ട്) അനലേ! ഇത് നാടകമല്ല.

അനല— തോഴി! നിനക്കു സ്നേഹബന്ധത്താൽ ആ ആനക്കൂട്ടിയെ പ്രത്യക്ഷമായി കണ്ടെന്നുപോലെ തോന്നുന്നതാണ്.

§ രാമൻ— കളവല്ലടങ്ങുവെന്നും

വെളിയിൽപോന്നങ്ങമിങ്ങമീക്ഷിച്ചും

കളമൊഴിയരസീതയെയി—

കളിമയിൽതിരയുന്നപോലെതോന്നുന്നു (10)

രാവണൻ— ഞാൻ കേൾവിച്ച്, ആ സീതയെ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപന്നിരിക്കുമ്പോൾ ആ മയിൽ മറ്റൊരാളാണ് ചെയ്യുന്നത്.

സീത—അങ്ങോ! ചിത്രദശനനെന്ന് പേരായ മയൂരമേ! ആ ദിവസത്തിൽ വിശന്നിരിക്കുന്ന നിനക്കു പാനഭോജനങ്ങളെ തരുന്നതിന്നു മുന്പേതന്നെ എന്നെ രാക്ഷസൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. ഹാ! കഷ്ടം! കഷ്ടം!

കരഞ്ഞനിർഭാഗ്യതയൊരെന്നെ

ത്തിരഞ്ഞുകാണാതെയുഴന്നുവോനീ

പാഞ്ഞിരുന്നുകാലുകൾവാപൊളിച്ചും

മരിച്ചിരിക്കുംദൂരമെന്നതന്നെ (11)

(എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

അനല— (ശങ്കയടക്കൂടി കൈകൾക്കൊണ്ടു തപ്പിട്ട്) [ആത്മഗതം] ഇവൾ മോഹിച്ചിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] തോഴി! ആ ശപസിക്ക, ആശപസിക്ക.

സീത— (ആശപസിച്ചു) അനലേ! ഇങ്ങിനെയുള്ള വ്യസനത്തെ അനുഭവിപ്പാനായിട്ടുതന്നെ ദൈവം എന്നെ സൃഷ്ടിച്ചു.

§ രാമൻ— (കാമ്യയോടു കൂടി)

മെല്ലെസ്സാനാദ്രമാകുതലമുടിയെയുപ

ത്തിടുവാൻകൈകൾകൊണ്ടെൻ

മല്ലാക്ഷീകൊങ്കയാൽമേൽപുടവയിലുകമം—

റങ്ങുകേതുമുദേശായാം

സല്ലാലംപീലിവൃത്താകൃതിയിലധികസ

ന്തോഷമോടുംവിടത്തി

ടല്ലാസാൽകൃകികേളീമയിലിതുസവിയേ

നൃത്തമാടീടുമെല്ലൊ

(12)

രാവണൻ— അതുചിതം തന്നെ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ,

പുത്തൻഘനംപോലതിനിലമാക

മിത്തനപിതൻവാർമുടികണ്ടുപാരം

നൃത്തങ്ങൾചെയ്യുന്നിതുബഹുപോലെൻ

ചിത്തംഘനോൽകണ്ഠമതായിമോദാൽ

(13)

സീത— അനലേ! ചിത്രദർശനൻ ആ വിധമുള്ള വിലാസ
ത്തെ ആയുപത്രൻ ഇനിയ്ക്കോർമ്മപ്പെടുത്തി. (എന്ന് ക
രയുന്നു)

അനല— അതുതന്നെ ഇപ്പോൾ മരിച്ചിരിക്കെ പിന്നെ അതി
ന്റെ വിലാസത്തെ നീയെന്തിനാലോചിക്കുന്നു?

§ രാമൻ— അയ്യോ! സുകേശി! പ്രിയതമ (എന്ന് മോ
ഹിക്കുന്നു)

രാവണൻ— സന്തോഷത്തോടും കൗതുകത്തോടുംകൂടി ഇവ
ന്റെ ഈ മോഹത്തിന് അവസാനമില്ലാതാകട്ടെ, എന്തു
കൊണ്ടെന്നാൽ ഇവന്റെ മേൽ ആശങ്കിന്, ജാനകി എ
ന്റെ മെത്തയിൽ കേറുമെല്ലൊ.

സീത— അനലേ! എന്റെ നിമിത്തമായിട്ട് ആയുപത്രൻ ഈ
വിധമായി തീൻ. ഞാൻ പിന്നെ വരുംപോലെയുള്ള മന
സ്സോടുകൂടിയിങ്ങിനെ ഇരിക്കുന്നു.

അനല— തോട്ടി! ജാനകി! നിയ്ക്കും അദ്ദേഹം നിമിത്തമായിട്ട്,
അടിക്കടി മോഹസമുദ്രത്തിൽ മുങ്ങി പണിപ്പെട്ട് പിന്നെ
പൊങ്ങുന്നു, അതിനാൽ നീയെങ്ങിനെ വരുംമനസ്സായി
തീരുന്നു.

§ ലക്ഷ്മണൻ— (അടുത്തുചെന്ന്) ജ്യേഷ്ഠ! ആശ്ചര്യം, ആ
ശ്ചര്യം.

രാവണൻ— കഥയില്ലാത്ത ഈ ലക്ഷ്മണൻ ആശ്ചര്യംകൊ
ണ്ട് ജീവിപ്പിക്കുന്നുവോ.

സീത— ഭാഗ്യത്താലിങ്ങിനെ ലക്ഷ്മണൻ ആശ്ചര്യപ്പെട്ടു.

§ രാമൻ— (ആശ്ചര്യം) ഉണ്ണ! പുനാഗവാടിയിൽ ജനകിയെ കണ്ടുവോ?

ലക്ഷ്മണൻ— [ആത്മഗതം] ഇതെങ്ങിനെ ഞാൻ ജ്യേഷ്ഠനോടു പറയട്ടെ, എന്നാൽ ഇങ്ങിനെ പറയാം. [പ്രകാരം] ജ്യേഷ്ഠൻ കേട്ടാലും.

പുനാഗക്കുളിലുംവെന്നളികലകളയ

കരമുറുചേൻപാരം

നന്നായ്ശോഭിച്ചുമാക്കാട്ടിലുമുടനെയി

ഞ്ഞീടിനേനായ്തേഞ്ഞാൻ

എന്നല്ലാത്തതുകൊണ്ടുടയടികളാൽ

സൈകതേഭംഗിചേൻ

ങ്ങുന്നിറുഞ്ചുങ്ങുതിങ്ങുഗിരിനദിയിലുമാ-

രാഞ്ഞുഞാഞ്ഞു നിദാനീം

(14)

§ രാമൻ— (ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി) ജനകിയെ കണ്ടില്ലേ? (ദീർഘശ്വാസം വിട്ട്)

സ്വന്തേകത്തിടനുശോകാഗ്നിപാരം

ചെന്തിടനുബന്ധനത്തോടുകൂടി

കരന്തേ!ഗിന്നെക്കണ്ടില്ലെങ്ങുമിപ്പാ-

ളെന്തയ്ക്കൊന്നാൽഹന്തചെയ്തുണ്ടുബാലേ

(15)

രാവേണൻ— ഉത്തമശ്രീകളെ പിരിഞ്ഞാൽ ഉചിതമായിട്ടുള്ളതും ലക്ഷ്യപരനും പ്രിയമായിട്ടുള്ളതുമായ പ്രവൃത്തി ഏതോ അതുതന്നെ.

സീത— തേഴി! അനലേ! എന്നെക്കേണൊതെ ആയ്കുപ്പത്രന്റെ അവസ്ഥ ഈവിധമായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹത്തിനെ പിരിഞ്ഞും രക്ഷസന്മാർ അപഹരിക്കപ്പെട്ടുമിരിക്കുന്ന എന്റെ അവസ്ഥയും ഈവിധമായി. ഇങ്ങിനെ ഞങ്ങൾ രണ്ടുപരയ്ക്കേ ഭാഗ്യം ഈ സ്ഥിതിയിലായെല്ലാം. (എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

അനലേ— ആശ്ചര്യം, ആശ്ചര്യം. വീ അധികതാമസം കൂടാതെതന്നെ ത്രൈലോക്യവീരനായ ആ രാജകുമാരനോടുകൂടി ചേർന്നു സുഖമായിരിക്കും.

സീത— (ആശ്ചര്യം) അനലേ! ഇതുവരെയും എന്റെ പ്രാ

ണനാഥൻ ജീവിച്ചിരിക്കുമൊ ഇല്ലയൊ എന്നുകൂടി ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു.

അനല— എല്ലാ വൃത്താന്തവും ഈ നാടകം കൊണ്ടുറിയും.

§ ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠൻ ധൈര്യത്തെ സ്വീകരിക്കണം. ഇനി ശേഷമുള്ള വനപ്രദേശങ്ങളിലും അന്വേഷിക്കുക.

§ രാമൻ—(മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ട്)

മന്ദംകാറ്റാലുതിനുള്ളതിസുരഭികളും

പൂക്കൾവെന്തിച്ചുമാരാ-

ലന്നേസീതയ്ക്കിനിക്കുംപ്രണയമതിലഹോ

സാക്ഷിയാണീയിരഞ്ഞി

രാവണൻ— അതുകൊണ്ടെന്താണ്.

സീത— പൂവ്വവൃത്താന്തത്തെ അറിയിക്കുന്ന ഈ വാക്കിനാൽ എന്റെ മൗം ഭേദിക്കുന്നു.

§ രാമൻ—എന്നാൽസ്നേഹേനഞാൻചെന്നവനിമകളെനീ

കണ്ടുവാഎന്തുചൊന്നാൻ

ചെന്നുള്ളങ്ങോട്ടുചൊല്ലേനടനിതിനെടു

ചോദിക്കിലെന്നോടുചൊല്ലും

(16)

രാവണൻ—(ഃകാപത്തോടുകൂടി) എട: എട: വൃഷ്ടാധമ! നീ

പറഞ്ഞു എങ്കിൽ ഞാൻ ചന്ദ്രമാസത്താൽ പിന്നെ വിചിത്രമായും വെട്ടിമുറിക്കും.

മഹാപാർവ്വതൻ--[ആത്മഗതം]

ക്ഷിതിസുതയിൽപ്രേമത്താ-

ലതിമാത്രംഭ്രാന്തനായിരഘബാലൻ

അതുപോലെതന്നെയവളിൽ

കൊതിമൂലംഭ്രാന്തനായിരാവണനും

(17)

[പ്രകാരം] മഹാരാജാവെ! അചേതനമാണെല്ലൊ ഈ വൃഷ്ടം, ഇതു നാടകവുമാണ്.

രാവണൻ—മന്ദബുദ്ധിയായ ഞാൻ അങ്ങിനെ ധരിച്ചില്ല.

സീത-- ഇപ്രകാരം ഭ്രാന്തനെന്നപോലെ ആയുപുത്രൻ അചേതനമായ വൃഷ്ടത്തോടും ചോദിച്ചു. ഈ സംഗതിയിൽ അദ്ദേഹത്തിന് എന്റെ മേലുള്ള സ്നേഹബന്ധമാണ് അവരായത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നത്.

‡ രാമൻ— നിസ്സാരമായ ഈ വൃക്ഷം ഉത്തരം പറയുന്നില്ല, ആ കട്ടെ അതുകൊണ്ടെന്താണ്.

എങ്കാന്താഃപായതെങ്ങെന്നയിഗിരിചര!നീ
ചൊൽകവേഗംകമിച്ചി-
ല്ലെങ്കിൽബാണങ്ങളാൽഞാൻഡടിതിപൊടി
പെട്ടത്തിടുവൻനിന്നെയിപ്പാൾ
നികൽതന്തുക്കുപറരാതധികദിവസമാ
യ്ക്കോപമുൾക്കൊണ്ടുവാഴും
വകാരാത്യാന്തമോദാൽദിശിദിശിവിതറി-
ക്കൊണ്ടുചെല്ലട്ടെനിന്നെ

(18)

രാവണൻ--ചലമിഴിയാകിയസീതയെ
മലയിതുചൊല്ലിടുമോമടിക്കാതെ
കലിശത്തിനൊത്തമല്ലര
തലമതിനുള്ളക്കുറിഞ്ഞിരുന്നിടം

(19)

‡ രാമൻ--ഇതിന്നിളക്കുപോലുമില്ല. ഇരിക്കട്ടെ ഗിരിനദിയോടു ചോദിക്കാം.

ഇനംനീപർവ്വതത്തിൻമടിയിലധിവസി-
ക്കുന്നുവെല്ലോസരീതേ!
എന്നുസംഗേവസിപ്പൻകതുകമിയലു-
മെൻകാത്തയെക്കണ്ടു ചാനീ
കന്നൽക്കണ്ണീമനോജ്ഞാദ്രമരകലകചാ-
ക്കോകരമൃസുനാഡ്യാ
നന്നായ്സൌന്ദര്യമേററസുമുഖിയവൾവഹി-
ക്കുന്നുനീയെന്നപോലെ

(20)

രാവണൻ--എന്നെ ഉള്ള ഭയംകൊണ്ട് ഇതും പറകയില്ല.

‡ രാമൻ--ജഡരൂപയായ ഇതും പറയുന്നില്ല.

സീത--(ചിന്താശ്വാസത്തോടുകൂടി) എന്നെ രാക്ഷസൻ അപഹരിച്ചതായിട്ട്, ആയ്കുത്രനോട് ആരാണ് പറയാനുള്ളത്. അതുകൂട്ടാലല്ലെ അദ്ദേഹം എന്നെ ഈ ദുഃഖസമുദ്രത്തിൽ നിന്നു കരകേറുകയുള്ളു.

അനല--തോഴി! ഇനി അങ്ങോട്ടും കാണുക.

‡ ലക്ഷ്മണൻ--[ആത്മഗതം] ജ്യേഷ്ഠൻ ചിത്തഭ്രമം വന്നപോ

ലേ തോന്നുന്നു. അയ്യോ! ദൈവത്തിന്റെ ഗതി എത്രവിധമായിരിക്കുന്നു. പ്രകാശം ജ്യേഷ്ഠ! ഇതെന്താണ്? സഹജമായിരിക്കുന്ന ധൈര്യത്തെ സിംഹിച്ച് ആത്മാവിനെ ഉറപ്പിക്കുക. എന്നുമാത്രമല്ല ഭക്ഷിണഭാഗത്തു നോക്കുകതന്നെ. ക്ഷോണി പുതിയതുകൊടുത്തുദിനമോദാൽ വളർത്തിടീനോ രേണുക്കുട്ടികൾതെക്കുനോക്കിയധുനാകണ്ണീർപൊഴിച്ചുററവും കേണിടുന്നതുകൊണ്ടുഹോജനകജാ ചെന്നോരുമാഗ്നത്തിനെ കാണിച്ചിട്ടുകതന്നയാണിഹനമുക്കെന്നിന്നതോന്നുന്നുമേ (21) രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) ഈ മാൻകുട്ടികളെ കൊല്ലേണ്ടതാണ്. (എന്ന് വാളെടുക്കുന്നു)

മഹാപാർവ്വത—മഹാരാജാവേ! ഇതുനാടകമാണു. അതിനാൽ കോപിച്ചതു മതി.

സീത—(കരഞ്ഞുകൊണ്ട് സ്നേഹത്തോടുകൂടി) എന്റെ മക്കളായ മാൻകുട്ടികൾതന്നെ എന്റെ വർത്തമാനത്തെ ആയുപകൃതനാട് ഒന്നാമതായിങ്ങിനെ അറിയിക്കുന്നുവൊ.

§ രാമൻ—ഉണ്ണി! എന്നാൽ തെക്കുവഴിയായിതന്നെ അന്വേഷിക്കുക. (എന്നു ചുറ്റിനടന്ന്) ഉണ്ണി! നോക്കൂ, നോക്കൂ.

കാന്താകേശമതികലിനതിമുദാത്തൻ ജാതിപുഷ്പങ്ങളെ ചൂന്തത്തോടണിയിച്ചതൊക്കെയുമിതാകാണുന്നിതങ്ങിങ്ങുമായ് ഗന്ധത്താൽഭ്രമരങ്ങൾ ചന്നണയുമ്പുഷ്പങ്ങളെൻകാന്തതൻ കൂന്തൽകെട്ടുതഴിഞ്ഞഹോക്ഷിതിതലേവീണുള്ളതാനിണ്ണയം (22)

§ ലക്ഷ്മണൻ— വല്ലവനും ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ ജാനകിയെ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ ഈ പുഷ്പങ്ങൾ ജ്യേഷ്ഠത്തിയുടെ കേശഭാരത്തിൽനിന്ന് വീണതായിരിക്കണം.

രാവണൻ— കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഞാൻ അവളെ അപഹരിച്ചുകൊണ്ട് വരുമ്പോൾ പരിഭ്രമംനിമിത്തമാണ് ഇതിനെ അറിയത്തക്കത്.

സീത— എന്നെ ആ രാക്ഷസൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുവന്ന വഴിയെ അറിവാൻ ഇതു നല്ല അടയാളംതന്നെ.

§ രാമൻ— (അല്പം നടന്നുട്ട്) ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! ഇതെന്താണ്? ആരുടെയാണിവഭിന്നരഥംമൃതസാരഥികന്തഹതങ്ങളാ യാരുടെരഥ്യവരങ്ങൾവിശാചമുഖങ്ങൾകിടപ്പുള്ളവിധിവ

ആരുടെപൊട്ടിയവില്ലിതുമാരടെയാണിതടഞ്ഞകിരീടവുമി
ന്നാരുടെകാഞ്ചനതോരവളയുളളതടിച്ചുടുത്തുരുമുറിച്ചതിവ(23)
‡ ലക്ഷ്മണൻ-- ആയ്യയ്യുമായ്യയ്യം! ജ്യേഷ്ഠ! ഞാനിങ്ങിനെ
വിചാരിക്കുന്നു, ജാനകി നിമിത്തമായിട്ട് രണ്ട് വീരന്മാർക്കു ത
മ്മിൽ യുദ്ധമുണ്ടായതാണിത്.

രാവണൻ-- (കോപത്തോടു കൂടി)
എടുത്തുഞാൻ ജാനകിയെക്കുണത്തിൽ
പട്ടതപമോടിങ്ങുവരുന്നനേരം
തടുത്തടുപ്പു ഭൂജടായുവിനു
കൊടുത്തുഞാൻ ശിക്ഷയെന്നല്ലവണ്ണം (24)

സീത-- അയ്യോ: താത! പക്ഷിശ്രേഷ്ഠ! ഈ വിധം ഭാഗ്യവീന
യായ എന്നെ അങ്ങ രക്ഷിപ്പാൻ തുനിഞ്ഞിട്ടും ധർമ്മത്തിന്റെ
ഫലത്തെ പ്രാപിപ്പിക്കപ്പെട്ടില്ലല്ലോ.

അനല-- രാവണൻ ബലവാനാണെന്ന് ത്രൈലോക്യപ്രസി
ദ്ധമാണെല്ലോ, അതിനാൽ നോമെത്തുചെയ്യും.

‡ രാമൻ-- ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! വില്ല്, വില്ല്.
(എന്ന് സംഭ്രമത്തോടുകൂടി ചുറ്റിനടക്കുന്നു.)

‡ ലക്ഷ്മണൻ-- ജ്യേഷ്ഠനെന്താണ് അകാരണമായിട്ട് വില്ല
ചോദിക്കുന്നത്? (എന്ന് പിറകെ ചെല്ലുന്നു)

മഹാപാശം--
കണ്ഠത്തിൽ ഹൃദയത്തിനിറച്ചുടനങ്ങു ചില്ലി
രണ്ടുവളച്ചതിഭയകരവക്ത്രമോടും
കണ്ടാൽ ത്രിലോകിയെ ജവേന ദഹിപ്പതിനാ-
യ്ക്കോണ്ടോമുതുന്നതിവനെ നിഹതോന്നിടുന്നു (25)

രാവണൻ-- (ബലപ്പെട്ടുകൊണ്ട്) എന്നാൽ നോമിവന്റെ
സമീപത്തിൽ നിന്ന് മാറിയിരിക്കുക. ഈ കൃപണനോടെ
തൂക്കുന്നതുകൊണ്ട് നമുക്കെന്തൊരു യശസ്സുണ്ടാകുന്നു. (എ
ന്ന് എഴുന്നീല്ക്കുന്നു)

മഹാപാശം-- മഹാരാജാവേ! ഇതു നാടകമാണ്, അതിനാൽ
ഇരുന്നാലും.

സീത-- ഇദ്ദേഹത്തിന് കോപം എന്തുകൊണ്ടാണ്,

§ രാമൻ—

കൊമ്പൻപത്മിനിതന്നെയെന്നവിധമായ്

വൈദൈഹിയെത്തിന്നഹൊ

ചീനിക്കണ്ണുകൾസൗഖ്യമോടുരധിരം

തന്മേലണിഞ്ഞങ്ങിനെ

കമ്പംവിട്ടൊരരാക്ഷസൻഗുരതര-

ശ്വാസങ്ങളുംവിട്ടിതാ

വമ്പൻപക്ഷിശരീരമാനംമലപോൽ

വാഴുന്നമദ്യേപഥം

(26)

അതിനാലിവനെ സംഹരിക്കണം.

രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി)

എന്നുള്ളിലേററുപ്രിയമുള്ളസീതയെ

ത്തിന്നീടിനാനേതൊരരാക്ഷസാധ്യമൻ

എന്നാലവന്തന്റെകഴുത്തിലെത്തുമി

മിന്നുന്നൊരൈൻവാൾനിശിതംഭയകരം

(27)

മഹാപാശൻ— തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് മറന്നുപോയൊ. ആ സീതയെ അശോകവനത്തിൽ തടുത്തുവെച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

സീത— എന്നെ ഒരു രാക്ഷസനും ഭക്ഷിച്ചിട്ടില്ല. എന്നാൽ ആ യുദ്ധരൂഢന്റെ വിധോഗാഭംഭവത്തെ അനുഭവിപ്പാനായിട്ട് ഞാനിപ്പൊഴും പ്രാണനെ ധരിക്കുന്നുണ്ട്.

§ ലക്ഷ്മണൻ— (മുൻഭാഗത്തുനോക്കിട്ട്) ജ്യേഷ്ഠ! സംഭ്രമിക്കേണ്ട. ഇദ്ദേഹം താതജടായുധാണെന്നു തോന്നുന്നു.

§ (അണിയറയിൽ)

ഉണ്ണി: രാമഭദ്ര!

മല്ലാക്ഷീസീതയെഹരിച്ചൊരുയന്തുധാനൻ

ചെല്ലംവഴിക്കുമെത്രെത്തുവിടീക്കുവാനായ്

വല്ലതെവെട്ടിയവനെനെഹനിച്ചിതേവം

കൊല്ലേണ്ടനിയ്യമിനിവത്സ! ജടായുധംഞാൻ

(28)

രാവണൻ— (കേട്ടിട്ട്) ഈ രാജപുത്രന്മാർ ചെല്ലുന്നതുവരെ ആ വൃദ്ധനായ ഗുരൂ പ്രാണനെ ധരിച്ചിരുന്നുവൊ. “ഇവൻ മരിച്ചുപോയി, എന്റെ ഈ പ്രവൃത്തിയെ രാജപുത്രന്മാരോടി

നിയിവൻ പറകയില്ലല്ലോ" എന്നു വിശ്വസിച്ചുണ്ട്
ഞാനവിടെനിന്ന് പുറപ്പെട്ടത്.

സീത— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) താമരക്കായ രാക്ഷസന്മാരാണ്
ഹനിക്കപ്പെട്ടിട്ടും പ്രാണനെ ധരിച്ചുകൊണ്ട് ആയുപുത്രനോ-
ടും അനുജനോടും എന്നെ രാക്ഷസന്മാർ അപഹരിച്ചുകൊ-
ണ്ടുപോയതായി പറഞ്ഞിരിക്കുമോ. (ആലോചിച്ചു) എ-
ന്നാലെന്തുകൊണ്ടാണ് എന്നെ വീണ്ടുകൊണ്ടു പോവാൻ
ആയുപുത്രൻ ഇതുവരേയും താമസിക്കുന്നത്?

അനന്ത— എല്ലാം നാടകത്തിൽ കാണാം.

‡ ലക്ഷ്മണൻ— (വേഗത്തിലടുത്തുചെന്ന്) അയ്യോ! താമര പ-
ക്ഷിഃശ്രൂഷ! അങ്ങയുടെ അവസ്ഥ ഇരുവിധമായി തീർന്നുവോ?

‡ രാമൻ— ആയു! പറവാൻ ശക്തിയുണ്ടെങ്കിൽ പറയണമെ,
പറയണമെ. ആ രാക്ഷസൻ ആരുടെ പുത്രനാണ്? അവ-
ന്റെ പേർ എന്ത്? എവിടെ വസിക്കുന്നു? അവന്റെ ബ-
ലം എന്ത്? സീതയെ അച്ഛൻ എത്തിനായിട്ട് അപഹരി-
ച്ചു എന്നു.

രാവണൻ— (ദൈവത്തോടുകൂടി) ആ പക്ഷികലാധമൻ എ-
ല്ലാവൃത്താന്തത്തെയും ഇവനോടു പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ, അതു-
കൊണ്ട് ലക്ഷ്മണൻ ഭയപ്പെടുമോ.

സീത— (ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി) രാവണന്റെ ബാണംകൊണ്ടു-
ദ്ദേഹം പിളർന്നിട്ടുള്ള അദ്ദേഹം എന്തുപറവാൻ പോകുന്നു-
എന്ന് ഞാൻ അന്വേഷിക്കുന്നു.

‡ (അങ്ങിനെയായി)

ഉണ്ണി! ദശരഥപുത്ര!

സ. രാജാമോഹിച്ചതൊന്നിതുവചനവുമെന്ന്

ഉണ്ണിനുംകാഴ്ചയില്ല

രാവണൻ— നമുക്കു വളരെ വളരെ സന്തോഷം.

സീത— (വ്യസനത്തോടുകൂടി) താത! പക്ഷിഃശ്രൂഷ! എന്റെ
നിമിത്തമല്ല, അങ്ങനെയൊരു സംഭവമുണ്ട്.

‡ രാമൻ— താത! ഒരുവിധത്തിൽ ദൈവത്തോടുകൂടെ ശ്ര-
ദ്ധയും പറയണമെ.

‡ (പിന്നെയും അങ്ങിനെയായി)

എന്തയ്യോ! ചൊൽവുന്നിൻകാഞ്ഞയെരജനിചരൻ
മായയാൽകൊണ്ടുപോയാൻ

രാവണൻ— (ഗർവ്വത്തോടുകൂടി) സ്വജനവധം നിമിത്തം കോ
പിച്ചിട്ടുള്ള ലക്ഷേഷരൻ വെറുതെ വിടുകയുയമൊ.

സീത— ഹാ! ആയുപുത്ര! ഹാ! ഉണ്ണി ലക്ഷ്മണ! നിങ്ങളിതി
ഞ്ഞിട്ടില്ലേ? നാഥനില്ലാത്ത ഈ ജനകിയെ രാക്ഷസൻ:—
(എന്ന് പകുതി പറഞ്ഞിട്ട്) അനലേ! ഞാൻ ഈ നാടക
ത്തെ കണ്ടുകയാൽ ഭയംകൊണ്ടു മനസ്സു സംഭ്രമിച്ച് മുമ്പേ
പരിചയച്ചിട്ടുള്ള വാക്കുകളെതന്നെ ഇപ്പോഴും പറഞ്ഞു
പോയി.

അനല— അതങ്ങിനെ തന്നെ.

‡ രാമൻ— ആ രാക്ഷസാധമൻ രാമന്റെ മുമ്പാകെവെച്ച് അ
പഹരിക്കുമോ?

‡ ലക്ഷ്മണൻ— (ശ്രോധത്തോടും ഗർവ്വത്തോടുകൂടി)
പുള്ളിമാൻമിഴിയതായസീതയെഹരിച്ചു
രാത്രിചരന്നെത
നുള്ളിലല്ലെലൊടുചൊല്ലിടുന്നിതുജടായു
താനാടൽ മുറിഞ്ഞിതാ
കുള്ളന്നെവിധമങ്ങൊളിച്ചുപഹരിച്ചു
തില്ലശംനൈകിലി
ന്നെള്ളപോലവനെവാളിനാൽദ്രുതമരത്തി
ടാതഹമടങ്ങുമൊ?

(80)

രാവണൻ— (മന്ദഹാസത്തോടുകൂടി)

തന്നിഷ്ടംകൈവരുവതിനമശ്ശുരവിൻമമ്മമെല്ലാം
ഭിന്നിപ്പിച്ചിട്ടവനുബഹുധാഭുഖമുണ്ടാക്കുവാനും
നന്നായുള്ളിൽകരുതിചതുരന്മാരെന്നുള്ളതക്കും

വന്നാൽചെയ്യുംപണിപലതുമല്ലാതെമറെറതുപിന്നെ (81)

‡ രാമൻ— താത! ശേഷവും പറയണേ.

‡ (അണിയറയിൽ)

അപ്പോൾവിന്ദവ്രഹ്മാകംശുഭസമയമതിൽ
പോയതെല്ലാംലഭിക്കും

രാവണൻ— (ആവേശത്തോടുകൂടി) ഞാൻ അറിവുള്ളവനായ്

ട്ടം അപ്പോളിതിനെ കാത്തില്ലെല്ലോ. ഇരിക്കട്ടെ ദൈവേച്ഛയാൽ വന്നതാണെങ്കിലും പൂർവ്വപ്രയത്നത്താൽ ഞാൻ സമയംപോലെ റിവുത്തിച്ചുകൊള്ളാം.

സീത— ഭാഗ്യവതിനായ എനിക്ക് ഇത് സംഭവിക്കുമൊ.

§ ലക്ഷ്മണൻ— ആ രാക്ഷസൻ ആരാണെന്നറിഞ്ഞില്ല, പിന്നെയെങ്ങിനെയാണ് പോയിസാധനം ലഭിക്കുന്നത്?

§ രാമൻ— താത! ഞാൻ ചോദിച്ചതിന് ഉത്തരമെന്താണ്?

§ (അണിയറയിൽ)

ഉണ്ണി! എല്ലാം പറയാം കേൾക്കൂ:

ചൊല്ലെടുത്തുവിട്ടുവെട്ടിയിൽമകനിയ്യവനെ

വിശ്രുതൻരാവണാവ്യൻ (29)

രാവണൻ— ക്ഷത്രിയാധമനായ അവനോട് വൃദ്ധകുഴപ്പം എന്റെ നാമധേയത്തെ പറഞ്ഞുവെ. (ദീപ്തപാസം വിട്ട്) കഷ്ടം! കഷ്ടം!

പടയിലവന്റെപദങ്ങളെ

മടിയേപക്ഷങ്ങളുംമുറിച്ചിട്ടും

ഉടനെതുകൊണ്ടുവാളാൽ

നെടിയഗളംവെട്ടുവാൻമാനേൻഞാൻ (32)

സീത— (ചിന്താശ്വാസത്തോടുകൂടി) ഇവന്റെ പേരുമാത്രം പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ഇവനെനെ ദീപ്തപാസമായ ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടെന്ന് ആയുർവൃത്തത്തിനെ അറിയുന്നു.

§ രാമൻ— താത! ശേഷവും പറയണെ.

§ ലക്ഷ്മണൻ— (കണ്ണീരോടും ഗൽഗദത്തോടുംകൂടി) കഷ്ടം! കഷ്ടം!

കൊടുംഹന്തപിളിന്റുകൊണ്ടുരധിരംചേന്ദ്രമുഖമാംസങ്ങളെ കക്കിക്കൊണ്ടിഹപാദപക്ഷയുഗളംവേർപെട്ടുദേഹത്തിനാൽ ഇക്കാദികപുരുഷുകൊണ്ടുമധുനാകണ്ണമുഴുറീട്ടിതാ

ചിന്നെന്നായ്ജടായുജീവനെവെടിഞ്ഞിടുന്നതാതപ്രിയൻ (33)

§ രാമൻ— വ്യസനത്തോടുകൂടി മുഴുവനും പറയാതെ തന്നെ താജടായു പ്രാണനെ വെടിയുന്നുവൊ. (അടുത്തുചെന്ന്) അയ്യോ! താത, അയ്യോ! താതനായ ദശരഥമഹാരാജാവിന്റെ പ്രിയസഖ, അയ്യോ! പഞ്ചവടിവാസത്തിങ്കൽ പ്രശംസാ

യോഗ്യമായ സാഹായ്യ പ്രവർത്തക, അയ്യോ! ഗരുഡാഗ്രജ
കുലപ്രഭീപ,

വിട്ടുൻരാജ്യം ജനകനുമഹോചതുവകാട്ടിലേവം
കിട്ടിവാസം ദിനമനുധരപുത്രികൈവിട്ടുപോയി
ഒട്ടല്ലാതിന്നിപപലതിനാലുള്ളദുഃഖാസ്തിപൊങ്ങി-

പ്പൊട്ടിപ്പറന്നുകരയെബലമായാശ്രമിൻനാശമൂലം (34)

മഹാപാശം-- മഹാരാജാവേ! ഇവൻ ഈ ദുഃഖങ്ങൾക്കെ

ല്ലാം തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് ഹേതുക്കൻ.

രാവണൻ-- അമാത്സ്യൻ ഈ സംഗതി മനസ്സിലായിട്ടില്ലേ?

മഹാപാശം-- കല്പിക്കണെ, കല്പിക്കണെ.

രാവണൻ-- കരാളമാരിചസുബാഹുതാടകാ

ഖരാദിയെക്കൊന്നതിലും വിദഗ്ദ്ധമായ്

അരാതിസൗമിത്രിമമസ്വസാവിനെ

വിരൂപയാക്കീട്ടിതിദുഃഖമേകിനാൻ (35)

(കോപത്തോടുകൂടി) അതുകൊണ്ടിപ്പോൾ,

കുളിചാൻസികൊണ്ടുത്താൻസുമിത്ര

സ്തൂലയുദ്ധായുജ്ജ്വലവൻശിരസ്സുറപ്പൻ

ഗളനിഗ്നതമായരക്തമെല്ലാം

കളിയായ്ക്കുപ്പണഖാകുടിച്ചിട്ടേ (36)

(എന്ന് വാളെടുത്തുകൊണ്ടുത്ഥാനം ചെയ്യുന്നു)

മഹാപാശം-- മഹാരാജാവേ! നാടകമാണിത്, (എന്ന് ത
ടുക്കുന്നു)

നീത-- (വ്യസനത്തോടുകൂടി) കഷ്ടം! കഷ്ടം! എന്നെ രാക്ഷസ
ൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോയി എന്നും, അവന്റെ പേര
രാവണനെന്നാണ് എന്നും, മാത്രം പറഞ്ഞ് താതജടായു പ്രാ
ണനെ ചെടിഞ്ഞു. അദ്ദേഹം അവന്റെ വാസസ്ഥാനം
ലങ്കാപുരമാണെന്നു പറഞ്ഞില്ലല്ലോ. അതിനാൽ ഭാഗ്യവീ
നയായ ഞാനൊതു ചെയ്യേണ്ട.

§ ലക്ഷ്മണൻ-- ജ്യേഷ്ഠ! ഇപ്പോൾ വ്യസനിക്കേണ്ട സമയമല്ല
ശത്രുവിന്റെ വാസസ്ഥാനം അറിയേണ്ടതാണല്ലോ.

§ രാമൻ-- (കോപത്തോടുകൂടി)

കുന്നൽക്കണ്ണിയതായസീതയെഹരിച്ചാരാക്ഷസൻവിണ്ണിലൊ
പിന്നെപ്പന്നഗനാട്ടിലോപുരഹരന്തന്നതികത്തികലോ
ചെന്നാലുംമമവില്ലിൽനിന്നുചിതരുംബാണംമഹാഭൂഷണ
തിന്നീടാൻഗരുഡൻക്ഷണനഹണിയപ്പോലെപ്പിടിക്കില്ലയൊ
രാവണൻ— (അസൂയയോടുട്ടി) എട! എട! ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി!

വെറുതെ നീയെന്തിനു ചിലയ്ക്കുന്നു? ഇന്ദ്രാദികളായ ദിക്പാല
ന്മാരെ കാട്ടിച്ച ഈ ലക്ഷേശപരന്റെ പ്രതാപത്തെ നീയറി
ഞ്ഞിട്ടില്ലേ?

സീത— (സന്തോഷത്തോടുട്ടി) ആയ്കുപുത്രനെത്തുകൊണ്ടാണ്
ഇതുവരെ താമസിക്കുന്നത്? (വ്യസനത്തോടുട്ടി) തോഴി അ
നപേ! ഇത് നാടകമെന്നെല്ലൊ, എന്നാൽ ഞാൻ വിചാരി
ക്കുന്നു കപടം അറിഞ്ഞുകൂടാത്ത ആ മഹാപുരുഷന്, മായാ
വിയായ ഈ രാക്ഷസീധമൻ എന്തെങ്കിലും ഒരു അത്യാപ
ത്തു വരുത്തിയിരിക്കും എന്ന്.

അനപ— തോഴി! ക്ഷണനേരം ക്ഷമിക്കൂ. അങ്ങോട്ടും നോക്കു
ണക.

§ ലക്ഷ്മണൻ— ആയ്ക! പ്രസാദിക്കണേ, പ്രസാദിക്കണേ,
ചൊല്ലാന്നുസ്രമുടൻഭവാനിവിടെനിന്നെയ്യാലതിപ്പോളുടൻ
വല്ലാത്തുള്ളപരാധിയാകുമവനെക്കൊന്നിടമേകേവലം
എല്ലാസേനകൾബന്ധുപുത്രരിവരോടൊന്നിച്ചുവോടുഷ്ടനെ
കൊല്ലേണംഹൃദിവൈരശാന്തിവരികില്ലല്ലാതെതെല്ലാദൃശം (38)

എന്നാൽ, ലോകത്തിലുള്ളരജനീചരരെക്കയറു
പോകട്ടെയെന്നൊരുശരത്തെഭവാനയയ്ക്കിൽ
ഹാകഷ്ടമാശരകലത്തിൽജനിച്ചസാധു
സ്രീകുട്ടിവൃദ്ധരിവരെക്കനശിക്കുമെല്ലൊ (39)

അത് ദീനജനരക്ഷിതാവായ ആയ്കന്ന് അനുചിതം തന്നെ.
രാവണൻ— കഥയില്ലാത്ത ഇവന്റെ വാക്കിനെ അമാത്യാൻ
കേട്ടില്ല.

മഹാപാശ്ചന്ദൻ— ഇവനങ്ങിനെതന്നെ വിചാരിക്കുന്നു, ആകട്ടെ
ദോഷമെന്തുളളു.

രാവണൻ— ഇവനെൻബലത്തെയറിയാത്തുപരി-
ന്നിവചൊല്ലിടുന്നകഥയെന്നിയേശാൻ

ഇവരെച്ചടാനിശിതസായകാശ്നിയാൽ

ജവമുല്ലയാൽകരികളെക്കണക്കഹം (40)

സീത— ഉണ്ണി ലക്ഷ്മണ! നീ പറഞ്ഞത് ശരിതന്നെ. ഇപ്രകാരം അപരധം ചെയ്ത രാക്ഷസന്മാർ ഇതുതന്നെയാണ് തക്കതായ ശിക്ഷ.

§ രാമൻ— എന്നാലിനി എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടത്?

§ ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠത്തിയെ അപഹരിച്ചവന്റെ വർത്തനം അറിവാനായി തെക്കേ ദിക്കിലേക്കു പ്രവേശിക്കുകതന്നെ.

§ രാമൻ—എന്നാൽ ഉണ്ണി താതജടായുവിന്റെ ശിരീശഭീതിരത്തിൽ കൊണ്ടുചെന്നു സംസ്കരിക്കൂ.

§ ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠന്റെ കല്പനപ്രകാരം. (എന്ന് പോയി)

§ രാമൻ—(അനുസ്മരണത്തോടുകൂടി)

സ്വപാതത്തിൽപ്രണയംനിറഞ്ഞധികമായത്യാദരത്തോടുകൂടി—

പൂർണ്ണൻവാണികഥിപ്പതുംവനതലംതോരംകളിക്കുന്നതും

ചിന്തിക്കുന്നളവെത്തൊൽവുതരാസാകല്പാശ്നിയൊലെന്നപോൽ വെന്തിടുന്നമമാന്തരംഗമധുനാഹാരാന്തഃശാകത്തിനാൽ (41)

(ഇങ്ങിനെ പിന്നെയും പിന്നെയും പറഞ്ഞുകൊണ്ട്

ചുറ്റി നടക്കുന്നു.)

§ (അണിയറയിൽ)

പാരാത്ഥിനഭീതത്തിൽവിധിപാൽസംസ്കൃതഗൃഹഭ്രമനെ—

പ്പോരുന്നെന്നെവലിച്ചിടുന്നിതചീജത്തുക്കളെച്ചേർത്തിവൻ

§ രാമൻ—ലക്ഷ്മണനോ നിചവിളിക്കുന്നത്. (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി! നിന്നെക്കൂടി വലിക്കുന്ന അവതാരമാണ്?

മഹാപാപൻ—ശിരമനസ്സിലെ കല്പനപ്രകാരം വനമാഗ്നത്തിൽ വസിക്കുന്ന ദൗകണ്ഠസനാണ് ലക്ഷ്മണനെ വലിക്കുന്നത് എന്നാണ് എന്റെ ഊഹം.

രാവണൻ—ഇത് യോജിപ്പായിരിക്കുന്നു (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) വലിക്കട്ടെ വലിക്കട്ടെ ഭക്ഷിപ്പാനായിട്ട്.

സീത—(ഉദ്ഭവത്തോടുകൂടി) ആരാണ് ലക്ഷ്മണനെ വലിക്കുന്നത്.

§ (അണിയറയിൽ)

കണ്ണൊന്നുള്ളമുഖംവഹിച്ചുമുദരേമന മാചലപോലഹോ
വണ്ണനീളവുമുള്ളകയ്യിണയിനാൽപോരൻകബന്ധാകൃതി (42)
§ രാമൻ—അഹോ! ഉദാസീനത, ഉദാസീനത, എന്നാലടുത്തു
ചെല്ലട്ടെ.

§ (അണിയറയിൽ)

നീയാർ? ഒരു രാജകുമാരനെന്നപോലെ തോന്നുന്നു ഭാഗ്യ
ത്താലിനിക്ക് മഹാത്മാവായ ദൈവം നിന്നെ ഭക്ഷിപ്പാനാ
യിട്ട് തന്നിരിക്കുന്നതാണ്.

§ രാമൻ—(കേട്ടിട്ട് വേഗത്തിൽ ചുറ്റിനടന്ന് നോക്കിട്ട്) ആ
രാക്ഷസനെ ഉണ്ണിനെന്ന വധിച്ച് കളഞ്ഞുവൊ, എന്തുകൊ
ണ്ടെന്നാൽ ഇപ്പോൾ,

ബാലന്യോജനനീണ്ടകൈകളുസായാൽചേരദിക്കവേചോരയെ
ച്ചാലേതോളിണയാലൊഴുകീച്ചുടനേവാനാൻകബന്ധൻഭൂവി
കോലത്തിൽജയലക്ഷ്മിതൻമുഖയിലെച്ചെങ്കുംകുമ്മൂറിനെ
പ്പോലെച്ചോരകണങ്ങളേറടനിതാപോരുന്നമേസോദരൻ (43)
രാവണൻ—(വ്യസനത്തോടും ആശ്ചര്യത്തോടുംകൂടി) വീരനാ
യ ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി ദനകബന്ധനെകൂടി സംഹരിച്ചുവൊ. ഈ
കുട്ടികളെ കൊല്ലുവരായിട്ടുണ്ണാൻ ഞാനവനെ വനമാഗ്നമദ്ധ്യ
ത്തിലിരുത്തിയത്.

സീത—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി! ഭാഗ്യത്താൽ നീ മുതലു
വിന്റെ മുഖത്തിൽനിന്ന് വേർപ്പെട്ടു.

§ ലക്ഷ്മണൻ—(പ്രവേശിച്ച് ആകാശത്തിൽ നോക്കിട്ട്) ജ്യേഷ്ഠ
നെക്കുറിച്ചു അശരീരിണിയായ വാക്കെന്തു പറയുന്നു? “ഹേ!
രാമചന്ദ്ര! കേട്ടാലും: ജനകിയെ ലഭിപ്പാനും, ശത്രുവിനെ
സംഹരിപ്പാനും, ഉപയോഗമുള്ള പ്രവൃത്തിയെ ഞാനു പറ
യാം” എന്നൊ.

§ (രാമൻ ആദരത്തോടുകൂടി കേൾക്കുന്നു)

§ ലക്ഷ്മണൻ—പിന്നെയും എന്തു പറയുന്നു?

“അവിടെസചിവർനാലാളൊത്തുസുഗ്രീചനാമാ
പ്തചഗവരനിരിപ്പുണ്ടുശ്രമകാരിയിന്മേൽ

അവനെസഖിയതാക്കിജ്യേഷ്ഠനാംബാലിതൻനാ-
 ടവനടനെകൊടുക്കിൽസാധ്യമാംനിന്റെകാഴ്ചം
 അത്രയുമല്ല, മൂന്നുമെട്ടുംസൂചശിരസ്സാംമുനിവയ്ക്കൻ
 തന്തുശാപംരാക്ഷസനായേനതിനാൽഞാൻ
 ഇന്നെൻശാപംതീർത്തവാനാക്കൊരുവാക്യം
 ചൊന്നേനിപ്പോൾപ്രത്യുപകാരാത്മമിതോപ്പിൻ (45)

എന്നോ, ദേവകബന്ധൻ തന്നെയൊന്നോ ദേഹത്തെ തൃജി
 ച്ച് ദിവ്യനായിട്ടിങ്ങനെ പറയുന്നത്.

രാവണൻ— (അസൂയയോടുകൂടി) ദേവകബന്ധൻകൂടി എന്റെ
 പക്ഷത്തെ വിട്ട് ശത്രുവക്ഷത്തിൽ ചേർന്നുവോ?

മഹാപാർവ്വതൻ— അവൻ മരിക്കുന്നതുവരെ ചേർന്നില്ലല്ലോ.

സീത— ദേഹത്തെ വെടിഞ്ഞ രാക്ഷസൻ ഭാഗ്യത്താൽ ഉപകാ
 രം ചെയ്തു.

രാവണൻ— മഹാപാർവ്വത! ബാലിയുടെ രാജ്യത്തിൽ സുഗ്രീവ
 നെ വാഴിക്കുകയെന്നുള്ളത് അസംഭവമാണ്. എന്തുതൊ
 ളെന്നാൽ,

ഖരനെദൃഷണനെത്രിശിരസ്സേയും
 പരശുരാമനെയുംയുധിരാഘവൻ
 വിരവിൽവെൽകിലുമങ്ങജയിക്കയി-
 ല്ലരിഭയങ്കരനാകിയബാലിയെ (46)

അതുകൊണ്ടല്ലെ ആ ക്ഷത്രിയകുമാരന്മാരെ വധിപ്പാനായി
 ബാലിയെ പറഞ്ഞെല്ലിക്കണമെന്നു മന്ത്രികൾ തീർച്ചയാക്കി
 യത്. നോക്ക! നോക്ക!

എന്നുമക്കപിവാൻകിടക്കുമുതലാഴി-
 മൂന്നിലുമൊരുക്ഷണേ
 ചെന്നഭാസ്തരനാൽകമച്ഛ്വമതുമൂന്നു
 മങ്ങഹഹസസ്വയിൽ
 കൊന്നുപോരിൽമലയൊത്തദുന്ദിയയോജ്
 നസ്തകലൈകൈകളാ-
 ലന്നെറിഞ്ഞിതവനോളമില്ലബലമാക്ട്
 മെന്നഖിലസമ്മതം (47)

മഹാപാർവ്വതൻ— [ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ജയിക്കാമെ

നുള്ള മോഹമെല്ലാം ബാലിയെ ആശ്രയിച്ചാണ് ഇരിക്കുന്ന
ത് ബാലിയുടെ മാനം മനസ്സിലായാൽ എന്തു ചെയ്യുമോ
എന്ന് എതിർത്തുനിൽക്കുക. [പ്രകാശം] മഹാരാജാവേ!
അതങ്ങിനെതന്നെ.

§ രാമൻ— (ആകാശത്തിലുദിച്ചു) പൂജനയെ ചോന്നാൽ
ഞങ്ങൾ അനുഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടു. ഇനിയിപ്പോൾ അങ്ങൻ ഇ
പ്പോഴോടെയുള്ള ദിവ്യവേദത്തെ പ്രാപിച്ചാലും. പിന്നെയും
അങ്ങൻ എന്തുപറയുന്നു? “ഈ പമ്പാനദീതീരത്തിൽക്കൂടി
യാണ് ഋഗ്വേദമുക്തപാതയിലേക്കു പോകേണ്ടത്” എന്നൊ,
അങ്ങിനെ ചെയ്യാം.

(എന്ന് രണ്ടുപേരും ചുറ്റിനടക്കുന്നു)

രാവണൻ— (ശങ്കയോടുകൂടി) ഈ കള്ളത്താപസൻ സുഗ്രി
വനോടുകൂടി സഖ്യം സംഭവിക്കുമോ?

മഹാപാർവ്വതൻ— ഇത് ഒരിക്കലും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

രാവണൻ— (ദൈവത്തോടുകൂടി ഉറപ്പിച്ചിരുന്ന്)

സൂരനന്ദനരാമനോ—

രോരായിരമിരിക്കിലും

സാരവാരിധിയാംബാലി—

വീരനോടെതിരയ്ക്കരാ

(48)

മഹാപാർവ്വതൻ— [ആത്മഗതം] തപമറിയാതെ മഹാരാജാവ്
ഇങ്ങിനെയാലെല്ലാം. രാജാവ് മൂഢനായിരുന്നാൽ മന്ത്രി
കളെന്തുചെയ്യും. [പ്രകാശം] എല്ലാം നാടകത്തിൽവെച്ച്
പ്രത്യക്ഷപ്പെടും.

സീത— (അനുസ്മരണത്തോടുകൂടി) എന്നെ എടുത്തുകൊണ്ടോട
ുന്ന രാക്ഷസന്റെ മടിയിലിരുന്നുവെന്ന് ഞാനൊരു പൂർവ്വ
ശിഖരത്തിൽ അഞ്ചു വാനരന്മാരെ കണ്ടുവെല്ലാം. അവ
രിലൊരാളത്തനായിരിക്കാം സുഗ്രീവൻ.

അനല-- അവരിൽ ഒരുത്തനെയെങ്കിലും നീയെന്തുകൊണ്ടാ
ണ് ശരണം പ്രാപിക്കാതിരുന്നത്?

സീത-- ഇതെങ്ങിനെയാണ് സാധിക്കുന്നത്. രാക്ഷസനെന്ന്
എടുത്തുകൊണ്ടു വായുവിനേക്കാൾ അതിവേഗത്തിലോടുന്ന
വെല്ലാം.

‡ ലക്ഷ്മണൻ-- (മുൻഭാഗത്തിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ട്) ഇതുതന്നെ പമ്പാസരസ്സ്.

ചെന്നീടാമിസ്സരസ്സിന്നരികിൽമൃഗചൂരം

കൊണ്ടുമളിച്ചുനേകം

മന്ദാരപ്പക്ഷിയിൽതേനടനൊഴുകുന്ന

ണൽക്കുമാഗ്നിയിലൂടെ

നന്നായ്കയുംകുമ്പളംപനസമീപകളിൽ

ചരയയ്ക്കേളാരിതികൾ

പുന്നാഗപ്പസുഗന്ധത്തോടുപവനനിതാ-

സഞ്ചരിക്കുന്നുമന്ദം

(49)

രാവണൻ-- ആ പമ്പാതടത്തിലുള്ള വനപ്രദേശം രമണീയം തന്നെ.

സീത-- (ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി) അനലേ! രമണീയമായ ആ പമ്പാതടപ്രദേശത്തെ കണ്ടിട്ട് ആയ്കുപുത്രൻ ഏതു സ്ഥിതിയിലായി എന്ന് ഞാനറിയുന്നില്ല.

അനല-- എല്ലാം നാടകംകൊണ്ട് നമുക്കറിയാം.

‡ രാമൻ-- (നോക്കിട്ട്) ഈ പമ്പാസരസ്സിൽ,

കാഞ്ഞേറ്റാപരിച്ചുകിയബിസലതയാൽ

തൃപ്തിയെന്നറിഞ്ഞി-

ദൃതീയവിക്കരത്താൽസലിലമുടനൊടു

ത്തങ്ങെഴിക്കുന്നുവായിൽ

(വിചാരിച്ചു) ഹാ! എന്നെക്കൂടാതെ ആ ജാനകി എങ്ങിനെ

ഇരിക്കും? (എന്ന് കണ്ണീർ പൊഴിക്കുന്നു)

രാവണൻ-- ലക്ഷേശമേറിയ പ്രസാദമുള്ള കാലംവരെ രാക്ഷ

സികളാൽ നല്ലവണ്ണം രക്ഷിക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കും.

സീത-- (കണ്ണീരോടുകൂടി) അനലേ! ആയ്കുപുത്രനെ പിരിഞ്ഞിട്ടും ഞാൻ ജീവിക്കുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളത് ഹൃദയശല്യമായിരിക്കുന്നുവെല്ലോ.

‡ രാമൻ-- (കണ്ണീർ തുടച്ചു)

കാന്തായാഹംസമോന്നമുചിറകിള

കീടവേവണ്ടശേഷം

ചെന്താർവിട്ടുൽഗമിക്കുംപടിബഹുനളിനീ

കാണുമാടുനുഭോഗ്യാ

(50)

ഹാ! പ്രിയേ! ജാനകീ! (എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)
രാവണൻ-- (സംശയത്തോടുകൂടി) ഇവൻ മോഹിച്ചിട്ടുണ്ടാ
ണ്. പിന്നെയും ഉത്ഥാനം ചെയ്യുമെല്ലോ. അല്ലെങ്കിൽ ഒരു
സമയം പുനരുത്ഥാനം ചെയ്യുന്നതുമുഹൂർത്തമായിരിക്കുമൊ ഇത്.
സീത-- ഹാ! കഷ്ടം! കഷ്ടം! വിരഹം നിമിത്തം അദ്ദേഹത്തി
ന്ന് ഈ വിധമായ അവസ്ഥ സംഭവിച്ചപ്പോൾ ഭയ്യുവെവെ
എന്നെ കാട്ടിക്കൊടുത്തില്ലല്ലോ.

(എന്ന് വ്യസനത്തോടുകൂടി ഇരിക്കുന്നു)

§ ലക്ഷ്മണൻ-- ജ്യേഷ്ഠ! ആശ്വസിപ്പിക്കുക, ആശ്വസിപ്പിക്കുക.

ക്ഷിതിമകളെഹരിച്ചുള്ളൊശരന്തന്റെറവേരും

ദ്രുമവനജയിപ്പൻമാഗ്നവുനാമറിഞ്ഞ

അതിജവമൊടകററാമാലിനീജ്യേഷ്ഠനെന്തി-

നാനുപൊഴുതുവിചാരപൂണ്ടുമോഹിച്ചിടുന്നു

(51)

§ രാമൻ--(ആശ്വസിച്ച്) ഉണ്ണി! പ്രശ്നമുക്തപറ്റുതം എത്ര ദൂര
ത്തിലാണ്?

§ ലക്ഷ്മണൻ--ജ്യേഷ്ഠ! ഒരു ഭിക്ഷു ഇതാ അടുത്തുവരുന്നു, അദ്ദേ
ഹത്തിനോട് ഞാനിതു ചോദിക്കാം.

§ (അനന്തരം ഭിക്ഷു പ്രവേശിക്കുന്നു)

§ ഭിക്ഷു--ഞാൻ ഭിക്ഷുവേഷത്തോടുകൂടി ആ രാജപുത്രന്മാരുടെ
സമീപത്തിൽ വന്നുചേർന്നു.

രാവണൻ--എന്നാൽ പ്രേരിതനായ ബാലി ഭിക്ഷുവേഷം ധരി
ച്ച്, ഇവരെ വധിപ്പാനായി വന്നതായിരിക്കാം.

സീത--അതലേ! അയ്യോ കഷ്ടം! അയ്യോ കഷ്ടം!

അനന്ത--തോഴി! അകാരണമായിട്ടുണ്ടാണോ ഭയപ്പെടുന്നത്?

സീത--ആ രാക്ഷസൻ ഭിക്ഷുവേഷംധരിച്ച് എന്നെ എങ്ങി
നെ അപഹരിച്ചുവോ അതുപോലെ മായുകൊണ്ട് ആയുധ
ത്രനേയും കൊല്ലുവാനിങ്ങിനെ ചെന്നതാണെന്ന് ഞാൻ
വിചാരിക്കുന്നു.

അനന്ത--ഇതു നാടകമല്ല, എന്നാൽ അങ്ങോട്ടും കാണുക. ഇ
പ്പോൾ സംഭവിച്ചതുമതി.

§ ലക്ഷ്മണൻ-- ഭഗവൻ ഭിക്ഷോ! നാലു മന്ത്രികളോടുകൂടി സുഗ്രീവൻ വസിക്കുന്ന ഋശ്മുകപർവ്വതത്തെ അങ്ങ് അറികയില്ലെ?

§ ഭിക്ഷു--[ആത്മഗതം] ബാലി സുഗ്രീവനെ വധിച്ചതായി തനിക്കു ചെല്ലുവാൻ പാടില്ലാത്ത ഋശ്മുകപർവ്വതത്തിലെക്കു ഇവരെ അയച്ചിരിക്കുന്നതാണോ. അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം എന്റെ സ്വാമി സുഗ്രീവൻ സംശയിച്ചുകൊണ്ട് സൂക്ഷ്മം അറിയാനായിട്ടുതന്നെ പറഞ്ഞയച്ചിരിക്കുന്നത്. എന്നാൽ അത് അങ്ങിനെയായിരിക്കയില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഉള്ളിൽ ആത്മാവ് പ്രസാദിക്കുന്നു. [പ്രകാശം]

മരുതുവനത്താൽ കഞ്ചുക

മുരജലധരമാലയാൽ തലപ്പാവും

അരുവിയിനാൽ വാളുമിയ-

ന്നൊരുഗിരിവരഋശ്മുകമിതാ

(52)

നിങ്ങളാരാണ്?

രാവണൻ--[ആത്മഗതം] ഇവൻ ബാലിയല്ല. [പ്രകാശം] മഹാപാപ! താനറികയില്ലെ? ഇവർ രണ്ടുപരിൽ ഒരത്തൻ ലരനെ വധിച്ച മഹാപാപിയാണെന്നും, മറ്റൊരുത്തൻ ശൂർപ്പണഖയുടെ മുഖത്തെ വിരൂപപ്പെടുത്തി മഹാപരാധം ചെയ്യുവനാണെന്നും.

സീത--[ആത്മഗതം] ഭിക്ഷു രൂപനായിരിക്കുന്ന ഇവൻ രാക്ഷസനല്ല. [പ്രകാശം] അനൂല! ഇവനറികയില്ല ഭാഗ്യവീനയായ ജാനകിയുടെ ഭർത്താവിന്റെ വേഷം ധരിച്ച അപ്സരസ്ത്രീയാണ് ഒരത്തിനെന്നും ആ ജാനകിയുടെ ദേവരന്റെ വേഷം ധരിച്ച അപ്സരസ്ത്രീയാണ് മറ്റൊരുത്തിനെന്നും.

§ ലക്ഷ്മണൻ-- മനുവംശജനേഷരാമനീതാ-

നനുജൻ ലക്ഷ്മണനായ് ഭായ്യാ

ജനകാത്മജതന്നെയെന്തുചൊല്ലാം

§ ഭിക്ഷു-- മതി, മതി. അങ്ങോട്ടുള്ള വർത്തമാനം മനസ്സിലായി രാവണൻ അപഹരിച്ചു എന്ന

§ ലക്ഷ്മണൻ-- ഇനിത്തങ്ങൾക്കിനനന്ദനൻ ശരണ്യൻ (53)

§ ഭിക്ഷു-- ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മന്ത്രിയായ ഹനുമാനാണ്.

എന്നാൽ സൂര്യവംശാലങ്കാരഭൂതനായ ഹേ ദേവ! കേട്ടാലും:
 ഭൃഷ്ടൻബാലീരവിസുതകളത്രത്തിനെത്താനടക്കി
 കഷ്ടംകൊന്നിട്ടവനെയവളെസ്സൂര്യപുത്രന്നുനൽകിൽ
 കൂട്ടത്തോടൊരവദനനെക്കൊന്നുസൂര്യാത്മജനം—
 നൊട്ടുംവൈകാതയിരൂപതേ!നിൻകളത്രത്തെനൽകും (54)

എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സുഗ്രീവൻ രാജാവായ ബാലിയുടെ
 അഞ്ചുദകോടിസഹസ്രസംഖ്യയുള്ള ദണ്ഡചക്രത്തിന് നാ
 മനായി തീരും.

രാവണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) എന്തുപായുന്നു ഭിക്ഷുചരക
 ന്? എന്റെ ചന്ദ്രമാസം എവിടെ?

ഒന്നാമതീഭിക്ഷുവിനെക്കുണേന
 കൊന്നിടുഞാൻപിന്മുടന്തശ്ചമുഷേ
 ചെന്നങ്ങസുഗ്രീവനെമുന്നമാത്വ
 രൊന്നിച്ചുകൊന്നിട്ടവനിന്നുതന്നെ (55)

(ആലോചിച്ച്) ഞാനെന്തിനിങ്ങനെ ബദ്ധപ്പെടുന്നു. ക്ഷ
 ത്രിയക്കൂട്ടികളെ വധിപ്പാനായി പ്രേരണം ചെയ്യപ്പെട്ട ബാ
 ലിതന്ന അവരുടെ സ്നേഹിതന്മാരായ മറുക്കുളവരേയും കൊ
 ല്ലുമെല്ലാം.

മഹാപാശ്വൻ— സ്വാമി കല്പിച്ചത് ശരിയാണ്.

സീത—അന്യോന്യമുള്ള ഈ നിശ്ചയം നല്ല യോജിപ്പുള്ളതായി
 കാണപ്പെടുന്നു.

§ രാമൻ— അങ്ങിനെയൊക്കട്ടെ, എന്നാൽ ജഗ്രഥുകപർവ്വതത്തി
 ലേക്കു നോം ചെല്ലുക. (എന്ന് എല്ലാവരും ചുറ്റിനടക്കുന്നു)

§ രാമൻ—എന്താണിത് പർവ്വതശിഖരംപോലെ ഉന്നതമായും
 മാഗ്നിരോധകമായുമിരിക്കുന്ന അസ്ഥി സമൂഹം കാണപ്പെ
 ടുന്നു.

§ ഹനുമൻ— ബാലി കൊന്നു വലിച്ചെറിഞ്ഞ ഭന്ദുഭിഷുടെ അ
 സ്ഥി സമൂഹമാണിത്.

§ രാമൻ— ഗമിപ്പാൻ വേണ്ടി ഇതിനെ ഞാൻ പൊങ്ങിക്കാം.
 (എന്ന് പൊക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു)

§ ലക്ഷ്മണൻ— (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) ജ്യേഷ്ഠൻ പാദോഗ്രവും

കൊണ്ട് അസ്ഥിപ്പെട്ടതെ പത്തുയോജനസ്തകലെ തളിക്കള
ഞ്ഞുവൊ.

‡ ഹനമാൻ— [ആത്മഗതം] ഈ രാജകുമാരൻ മഹാബലവാ
ൻ തന്നെ. [പ്രകാശം] ദേവ! യുദ്ധാവസാനത്തിൽ മരി
ച്ച ഭൃന്ദഭിരുടെ ഈ ദേഹത്തെ വീരനായ വാനരനായകൻ
കൈകൾകൊണ്ട് ഒരു യോജന ദൂരത്തിലെറിഞ്ഞു.

‡ രാമൻ— (മുൻഭാഗത്തുനോക്കിട്ട്) ഈ സാലതരുകളിൽ കാ
ണുന്ന രസ്യങ്ങൾ ആരുടെ ശരംകൊണ്ട് തുളയ്ക്കപ്പെട്ടതാണ്?

‡ ഹനമാൻ— ബാലിയുടെ തന്നെ.

‡ ലക്ഷ്മണൻ— പെരുവിരൽകൊണ്ട് ഭൂമിഭാഗത്തെ 'അമർത്തി
ഒരു നിരയാക്കപ്പെട്ട ഈ സാലങ്ങളെ ജ്യേഷ്ഠൻ ഒരു ബാണം
കൊണ്ടുതന്നെ ഒന്നിച്ചു മുറിച്ചു കളഞ്ഞുവൊ.

‡ ഹനമാൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ദേവ! കണ്ടാലും, ക
ണ്ടാലും. ബാലിയുടെ അനുജനായ സുഗ്രീവൻ മന്ത്രികളോ
ടുകൂടി പശ്ചാത്തശിഖരം വിട്ടിതാ ഇറങ്ങിവരുന്നു. അതുകൊ
ണ്ട് ഞാനിങ്ങനെ വിചാരിക്കുന്നു.

ദൂരമാഗ്നിയിൽനിന്നുപദപെരുവിരളാൽ

ഭൃന്ദഭരസ്ഥിനീക്കി-

പ്ലാരിൽസാലങ്ങളുടേദൂതമൊരുകണയാൽ

ഖണ്ഡനംചെയ്തുവീഴ്ത്തി-

സാരസ്പന്ദങ്ങളൊരാഴ്ചൻകപിവരനെഹനി-

ച്ചീടുമെന്നോത്തിവന്തൻ

പോരുന്നസഖ്യലാഭത്തിനുമകപികൾ

കീശനായുഷുവാസം

(56)

രാവണൻ— (ആശ്ചര്യത്തോടും ഉദ്ഭവത്തോടുംകൂടി)

ലോരംഭൃന്ദഭിദാനവാസ്ഥിയെപദാഗ്രംകൊണ്ടുനീക്കിക്കുണാൽ

പാരാതേകശരത്തിനാലെദളനംചെയ്യേഴുസാലങ്ങളെ

പാരസ്പ്യർത്തജനോടുവിരവിൽസഖ്യത്തെയിച്ഛിക്കുമീ

വീരൻബാലിയെയുംഹനിപ്പതിനുംഹോപോരാതെയായ്യിരുമേ

(ആലോചിച്ചു) പൊരുതുന്നവരെക്കാളും

പൊരുതുംകാലനുപോലുമൊരുകാലൻ

തെരുതെരെയുധികളെറിവാൻ

വിരുതൻബാലീജയിപ്പതാവനെ? (58)

സീത— ആ ദേശാന്തരത്തിൽ ഭാഗ്യത്താൽ ആയുപുത്രൻ പ്ര
ബലനായ ബന്ധുവിനെ ലഭിച്ചു എന്ന് തോന്നുന്നു.

§ രാമൻ— ഇതാ ഇവൻ എന്റെ സമീപത്തിൽ വരുന്നു.

§ (അനന്തരം മന്ത്രികളോടുകൂടി സുഗ്രീവൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

§ സുഗ്രീവൻ— (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി)

എവരേബാലിയയച്ചി-

ട്ടിവിടെവരുന്നെന്നുനാംഭയപ്പെട്ടു

അവരെത്തന്നെഹന്തമാൻ

ജവമെൻപ്രിയരാക്കുവാൻവരുത്തുന്നു (59)

§ ഹനുമാൻ— ദേവ! സുഗ്രീവൻ നമസ്സരിക്കുന്നു.

§ രാമൻ— സ്നേഹിതൻ കുശലമല്ലെ.

(എന്ന് ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു)

§ സുഗ്രീവൻ— ദേവ! ഇതിനേക്കാൾ എനിക്കെന്താണ് കുശല
മുണ്ടാകേണ്ടത്. എന്തെന്നാൽ അങ്ങൻ സ്നേഹിത എന്നു
വിളിക്കുന്നതിന്നു ഞാൻ പാത്രമായല്ലൊ.

§ രാമൻ— സ്നേഹിത! വിശുദ്ധസ്ഥിന്റെ പുത്രനായ രാവണനേ
യും അവൻ വന്ധിക്കുന്ന പുരിയേയും താനറിയുമോ?

(രാവണൻ സുഗ്രീവനെതുപറയുമെന്നു ശ്രദ്ധ

യോടുകൂടി കേൾക്കുന്നു)

§ സുഗ്രീവൻ— ദേവ! ഞാനെന്നാമറികയില്ല.

മഹാപാശ്ചന്ദൻ— തിരുമനസ്സിലെ വാസസ്ഥലത്തെ സുഗ്രീവ
നുംകൂടി അറികയില്ലെ?

രാവണൻ— (ചിരിച്ചു) എന്നാൽ അമാത്യൻ കേൾക്കൂ.

മുന്നംഞാൻപഞ്ചവദ്യാംക്ഷിതിമകളെഹരി

ച്ചിങ്ങുപൂങ്കാവിലാക്കി-

ട്ടെന്നെൻവാസംമഹേന്ദ്രവരെവനമതിലു-

ള്ളോർമറക്കേണമെല്ലാം

എന്നാരാധിച്ചുപോലെപ്പുരരിപുവരമേ-

കീടിനാൻതന്നിമിത്തം

തന്നേദേവേന്ദ്രപുത്രാനുജനചന്ദ്രി

ണ്ടെങ്കിലുംമാംമറന്ന

(60)

സീത— അതലേ! വാനരനാഥനായ ഇവനും ലക്ഷ്മണൻ
വത്സമാനത്തെ അറിയുന്നില്ല. അതിനാൽ എന്നെ അശോക
വനത്തിൽ രാക്ഷസികളാൽ തടുത്തുവെക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതാ
യിട്ട് ആയുപുത്രനോട് ആരാണ് പിന്നെ പറയാനുള്ളത്?

അനല— തേഴി! ഇനിയും നീയെന്തിനിങ്ങനെ വ്യസനിക്കു
ന്നു? സുഗ്രീവന്റെ ഭടന്മാരിൽ ആരെങ്കിലും ഇവിടെവന്ന്
നീന്നെക്കണ്ടിട്ട് അദ്ദേഹത്തിനോട് വത്സമാനത്തെ അറി
യിക്കില്ലേ?

§ സുഗ്രീവൻ— എന്നാൽ ആകാശത്തിൽകൂടി ഒരു രാക്ഷസൻ
ഒരു രാജകന്യകയെ കൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ ആ കന്യക ആ
ഭരണങ്ങളെ പൊതിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഈ ഉത്തരീയത്തെ എന്റെ
സമീപത്തിലിട്ടു (എന്ന് കൊടുക്കുന്നു)

§ രാമൻ— (നോക്കിട്ട്) അവളുടെ തന്നെ ഈ ഉത്തരീയം.

(എന്ന് വാങ്ങുന്നു)

രാവണൻ— (ആവേശത്തോടുകൂടി) ജാതകി ഇങ്ങനെ ഉത്തരീ
യത്തെ താഴത്തിട്ടതുകൂടി ഞാൻ അന്ന് ബദ്ധപ്പെടുകൊണ്ട്
അറിഞ്ഞില്ല.

സീത— ഞാൻ താഴത്തിട്ട ഉത്തരീയം ഭാഗ്യത്താലെന്നതന്നെ
ആയുപുത്രന്റെ കയ്യിൽ ചെന്നു.

§ രാമൻ— (സന്തോഷത്തോടും വ്യസനത്തോടുംകൂടി) [ആത്മ
ഗതം] ഇതവളുടെ തന്നെ.

ഇക്കാണുംചേലകാന്താകചതടമകരീ

പത്രകസ്തൂരിയോടും

പൊക്കംകാറ്റിപ്പൊക്കംചേന്നൊരുമുലയിണയെ

സ്വപ്നമായിട്ടുകാട്ടും

നോക്കുംഭൂമിഗമോടുംസുമുഖിയിതിനെഞാ-

നങ്ങിഴുകുന്നനേരം

ചിക്കെന്നെന്നുമില്ലപ്പോളിതിനുടെതലയാൽ

വീശുമേപേശലാംഗീ

(61)

രാവണൻ— രാജപുത്രന്റെ ഈ ഉൽകണ്ഠാ ഏറ്റവും വലുതാ

യിരിക്കുന്നുവെല്ലാം, (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി) പ്രാണനെ പിന്നെ കളയുന്നതുമില്ല.

സീത— (ഉദ്ദേഹത്തോടുകൂടി) എന്നെ കൂടാതെ എന്റെ ഉത്തരീയത്തെ കണ്ടിട്ട് ആയുപുത്രൻ അവസ്ഥാന്തരത്തെ പ്രാപിച്ചുവോ.

§ രാമൻ— [പ്രകാശം] പ്രിയയുടെ ആഭരണങ്ങളെ കാണട്ടെ. (എന്ന് ഉത്തരീയത്തെ അഴിച്ചു കണ്ണീരോടുകൂടി വോക്കിക്കൊണ്ടു്) [ആത്മഗതം]

മല്ലാക്ഷികൊകയിലണിഞ്ഞംഗരാഗമതു

ചേന്നുള്ളഹാരമിതുതാൻ

ചൊല്ലാമിതെൻതരണിസല്ലീലയാനമറിയി-

ക്കുന്നന്ദപുരയുഗം

കില്ലില്ലിതക്കനകകാഞ്ചീ-

രാവണൻ— ആഭരണങ്ങളെ കണ്ടാൽ ഈ രാജപുത്രൻ പ്രാണനെ കളയും നിശ്ചയം.

സീത— ആയുപുത്രൻ ഇങ്ങിനെ ചിന്താസക്തനായി എന്നുള്ളതിനാൽ എന്റെ ഹൃദയം അമൃതത്തിലും അഗ്നിയിലും വീണുപോലെയിരിക്കുന്നു.

§ സുഗ്രീവൻ— [ആത്മഗതം] ഇദ്ദേഹം ഇതുകൾ കണ്ടുകൊണ്ടു് ജാനകിയെ സ്തുതിക്കുന്നു നിശ്ചയം. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണു്,

കളഭാഷിണിയെസ്തുരിച്ചുകണ്ണി-

രുളവായുജ്ജ്വാരുരാലവന്റെവക്ത്രം

വെളിവിൽജലബിന്ദുചേൻപൊങ്ങും

നളിനന്ദതനമെന്നപോൽമനോജ്ഞം (65)

[പ്രകാശം] സ്തോഹിത! റ്റുസനിക്കേണ്ട ജാനകിയെ ലഭിക്കും.

§ രാമൻ— (അനുസ്മരണത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം]

* * ചിലപ്പെട്ടിളിഞ്ഞാ-

നങ്ങഴിക്കുമടനെ

കല്പാണികെട്ടുമതിനാഞ്ജ്ഞാണ്ടുത്തങ്ങളുടെകൈ-

കൾക്കുഗണ്ണയുളവാം

(62)

[പ്രകാശം] ലക്ഷ്മണ! എന്നെ താങ്ങിക്കൊൾക.

(എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

രാവണൻ— ഇനി എന്താണ്. ഇവന്റെ കഥ ഇതോടുകൂടി അവസാനിച്ചില്ല. (എന്ന് സന്തോഷത്തോടുകൂടി എഴുന്നീല്ക്കുന്നു)

മഹാപാർവ്വത— ഇത് നാടകമാണ് (എന്ന് തട്ടിക്കുന്നു)

സീത— ആയുർപുത്രന്റെ ആ മനോവ്യൂഹപാരത്തെ അറികയാൽ ആ അവസ്ഥകളെ വിചാരിച്ച് എന്റെ മനസ്സിന് എങ്ങിനെയോ ഒരു വികാരം ഭവിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാനെന്തുചെയ്യട്ടെ. (എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

അനല— തോഴി! ആശ്ചര്യപ്പെടൂ, ആശ്ചര്യപ്പെടൂ.

§ ലക്ഷ്മണൻ— ജ്യേഷ്ഠ! ആശ്ചര്യപ്പെടൂ, ആശ്ചര്യപ്പെടൂ.

§ രാമൻ— (ആശ്ചര്യപ്പെട്ട്) സുഗ്രീവ! സഖ്യത്തെ താനാഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ഞാനിതാ കൈ കാണിച്ചിരിക്കുന്നു.

§ (സുഗ്രീവൻ സന്തോഷത്തോടുകൂടി കൈകൊണ്ട് രാമകരത്തിൽ പിടിക്കുന്നു)

§ (അണിയറയിൽ)

എന്നിപ്പോൾ രാവണൻ തൻ പരിജനനിധനം

ചെയ്യ യുദ്ധത്തിലെന്ന്—

ല്ലിനേററം വൈരിയാമെന്നു ജനസഖിയായ്

തീർവത്തന്നെ വേഗാൽ

കൊന്നിടാൻ കയ്യിലേന്തി ചലിയശിലയെ ഞാൻ

ഭാഗ്യാവത്തന്നെ മുന്നം

വെന്നോരിക്കുട്ടിയോടൊന്നു തിരിട്ടുകീലിനി—

കുലീലമോമാനമാനി

(64)

§ സുഗ്രീവൻ— ബാലിതന്നെ വന്നിങ്ങിനെ പറയുന്നുവൊ.

§ ഹനുമൻ— [ആത്മഗതം] അഹോ! സുഗ്രീവന്റെ ഉദാസീനത. എന്തെന്നാൽ ബാലിക്ക് പ്രവേശിപ്പാൻ പാടില്ലാത്ത ഒരു ശ്രമമുൾക്കൊള്ളാത്ത വിട്ടു ഈ വനാന്തരത്തിൽ വന്നുവെല്ലോ. ആകട്ടെ രാമസന്നിധിയിലാകയാൽ ഇവന്നു അഭയം സിദ്ധിക്കും.

§ രാമൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഇവന്റെ ശബ്ദം സിംഹധ്വനിപോലെയിരിക്കുന്നു.

§ ലക്ഷ്മണൻ— (കോപത്തോടുകൂടി) എട! എട! ദുരാത്മാവേ! മ

കണ്ടനോടെതിവിട്ടുന്നതുകൊണ്ട് ഞങ്ങൾക്കുതന്നെയാണ്
മാനഹാരി, ഏന്നാൽ,

ഭൃഷ്ടൻ കാട്ടിലുണ്ടായ്ക്കിരികിലവരെശി-

ക്ഷിക്കണം ജ്യേഷ്ഠനെ നീ-

ജ്യേഷ്ഠൻ പോരുന്ന നേരം ക്ഷിതിപതിഭരതൻ

ജ്യേഷ്ഠനത്മിച്ചമുന്നെ

ഭൃഷ്ടൻ ഭണ്ഡൻ ഭവാനിന്നു നജയെ തടയാ-

ടൊത്തു വാഴുന്നു പാത്താൽ

കഷ്ടം പിടിച്ചുമേലേ ചന്ദ്രൻ വിലഭവനം

ചെല്ലിലാനിന്നെയിപ്പോൾ

(65)

രാവണൻ—രാമന്റെ കഥമഴിപ്പാനായി മഹാബലവാനായ
ബാലി വന്നുവെ; ഞാൻ പ്രീപരമേശ്വരനെ ആരാധിച്ചത്
ഇപ്പോൾ സഫലമായി. ഈ മൂലനായ ലക്ഷ്മണൻ ബാലി
യെ കൂടി ശിക്ഷിച്ചു കളയാമെന്ന് വിചാരിക്കുന്നുവെ.

സീത—ആർച്ചപത്രകൾ കോപിച്ചുകൊണ്ട് വാനരനാഥൻ വ
ന്നുവെ. അവനോടു വശലക്ഷ്മണൻ സ്വാഭാവികമായ
ധൈര്യത്തോടും ഉറപ്പാടും കൂടി ഗംഭീരമായും മധുരമായും സം
സാരിക്കുന്നു.

§ (പിന്നെയും അങ്ങിനെയായി)

കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഇപ്പുറവയുടെ മുഖത്തെ വിരൂപപ്പെടുത്തി
യതുകൊണ്ടുമാത്രം ഞാനാണെന്നു നടിക്കുന്ന ഈ ലക്ഷ്മണ
നെത്തു പറഞ്ഞു?

ക്ഷിതിയിൽ പൂക്കൾക്കൊഗതിചെല്ലിലായ്ക്കൊ-

മതു മങ്ങാരിക്കലൊരുങ്ങുമെന്നപോൽ

ഹതനായിരം ധനി വന്നുണ്ടു കരിപോ-

രതിലെ കിലെ കലതുകൊണ്ടു കഷ്ടം

(66)

അല്ലെങ്കിൽ കഥയില്ലാത്ത ഇവനിരിക്കട്ടെ. എടോ! എടോ!
രഘുകുമാര!

ധരണീതനുജാപിരഹാസ്സസദാ

പിരിയതെരിയുന്നൊരു നിൻ ഹൃദയം

തപരിതാരുധിരം ചിതരം വടിയെൻ

പെരുതാം ശിലയേറടുന്നിനടയും

(67)

രാവണൻ—ബാലി ഈ പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്.

സീത—(വ്യസനത്തോടുകൂടി) തോഴി! അനലേ! ഇനി എങ്ങിനെയായി തീരുമാ എന്ന് എന്റെ മനസ്സ് ചലിക്കുന്നു.

അനല—രഘുകുമാരൻതന്നെ അവനെ ജയിക്കും.

§ രാമൻ—എന്നാൽ യുദ്ധം ചെയ്താൽ യോഗ്യമായ ആ പ്രഭു ശത്രിഃപക്ഷ ഞാനിതര വരുന്നു. (എന്ന് പോയി)

§ (അണിയറയിൽ)

അയ്യോ! ഭാഗ്യവീനയായ ഞാൻ ഹതയായി. കല്ലെറിയുന്നതിനു മുന്പുതന്നെ കൈവേഗമുള്ള രഘുകുമാരൻ സുഷ്ഠം പോലെ ഭയങ്കരമായ ഒരു ശരത്തെ പ്രയോഗിച്ചു. അത് എന്റെ ഭർത്താവിന്റെ പ്രാണനെ അപഹരിച്ചു കൊണ്ടു പോയി എന്ന് കേൾക്കുന്നു.

§ സുഗ്രീവൻ—ബാലിയെ കൊന്നുവെ, അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ബാലിചര്യംകേട്ട് വ്യസനിച്ചുകൊണ്ട് താര ഗുഹയിൽനിന്ന് വെളിക്കുവന്നു കരയുന്നത്. ലക്ഷ്മണ! എന്നാൽ ഞാൻ പരിചാരങ്ങളോടുകൂടി രാമപാദങ്ങളെ ആശ്രയിപ്പാൻ പോകുന്നു.

(എന്ന് പരിചാരങ്ങളോടുകൂടി പോയി)

രാവണൻ— എന്ത! രാമൻ ബാലിയെ സംഹരിച്ചുവെ! ഇതെങ്ങിനെ വിശ്വസിക്കാം. കല്ലിനെ വെള്ളം താങ്ങുമാറില്ലല്ലോ.

§ (അണിയറയിൽ)

പോരിൽദൂതന്ദുന്ദുഭീകൂരശ്യാഗന്ധർവ്വപൊട്ടിച്ചുവോ

സ്വപ്നരംഭീചമലഗന്ധരിച്ചു

ഘോരംസ്വപക്ഷേപിക്കുന്നദുരാസ്ത്രന്റെരശ്മിഷ്ടം-

ഉദ്ദീപിപ്പിച്ചുള്ളതെല്ലാംസഹിച്ചു

താരകചംപേൻചംകംകമംകൊണ്ടുതോളിക്കു

മീബാലിമാരെപ്പിളർക്കുന്നത്തിൽ

ശ്രീരാമതുണീഗതംബാണമക്ഷണമിങ്ങാള-

ശ്യാഗന്ധാമാവതാരംഗളത്തെ

(68)

മഹാപാശൻ—മഹാരാജാവെ! ബാലിചര്യത്താൽ സന്തോഷം നിറഞ്ഞിട്ടുള്ള സുഗ്രീവന്റെ ക്ഷേമവിചാരത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന വാക്യമാണിത്.

രാവണൻ—(കോപത്തോടുകൂടി എഴുന്നീറ്റ്) യുദ്ധത്തിൽ ഭയ
കൂടാതെ ദീപ്തപവനത്തെ മദ്ദനം ചെയ്തു രാവണനല്ല ഞാ
ൻ. അതിനാൽ സംഭവിക്കാത്ത കഥയെ അഭിനയിച്ച ഈ
അപ്സരസ്ത്രീകളുടെ തലമുടിയെ അക്ഷുബ്ധനായി ഞാൻ കല്പ
ന കൊടുക്കാതിരിക്കുമെ.

മഹാപാർവ്വത—(തൊഴുതുകൊണ്ടു്) പ്രസാദിക്കണെ മഹാരാജാ
വ് പ്രസാദിക്കണെ. ഇപ്രകാരം ഈ നാടകത്തെ നിർമ്മിച്ച
ത് പൂജ്യനായ ശ്രീകൃഷ്ണനാണല്ലോ; അതിനാൽ ഇതി
ൽ അസത്യകഥ ഉണ്ടായിരിക്കയില്ല.

രാവണൻ—[ആത്മഗതം] എന്നാൽ ഇത് സത്യം തന്നെ. [പ്ര
കാരം] (വ്യസനത്തോടുകൂടി) അയ്യോ! എന്റെ പ്രിയസ്സേ
ഹിത! അയ്യോ! ദുഷ്ടഭിദാനവനോടുള്ള യുദ്ധത്തിൽ ബാഹ്യ
വിക്രമത്തെ കാണിച്ച ഹേ! വാനരസംഗ്രമമേ!

ചത്തുഹന്തവിരാഡനുംഖരനുമെന്നാലുംജയിച്ചീടുവാൻ
ചിത്തത്തിങ്കലുറച്ചിരുന്നതവസാഹായ്യത്തെത്താൻമുഖ്യമായ്
എത്തിതാട്ടരിയായവസ്ഥബലവാനാകുന്നിനക്കെങ്കിലൊ
സത്യംലങ്കയിലുള്ളവക്കിതുമഹാനിർഭാഗ്യതാഹേതവം (69)

‡ ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠൻ ബാലിയെ ജയിച്ചുവനുവാ.

‡ (അനന്തരം രാമൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

‡ രാമൻ—ഉണ്ണി! ലക്ഷ്മണ! രാജ്യഭീഷകത്തിനക്കോണ്ടു ഈ
സുഗ്രീവനെ പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി കിഷ്കിന്ധയിലെക്കയക്കേ
ണ്ടതാണ്. യുവരാജാവക്ഷുബ്ധനാഗദനേയും.

‡ ലക്ഷ്മണൻ—ജ്യേഷ്ഠൻ ദീനജനങ്ങളിൽ ദയാലുവല്ല.

സീത—അതങ്ങിനെതന്നെ. എന്നാൽ ആയുപത്രൻ എന്നെ
ദീനയായിട്ട് അറിയുന്നില്ല.

അനല—തോഴി! നീയെന്തുപറയുന്നു! അദ്ദേഹം എന്തിനായിട്ടാ
ണ് രണ്ടേയകരനായ ബാലിയെ അതിപ്രയാസപ്പെട്ട് സം
ഹരിച്ചത്.

‡ (അണിയറയിൽ)

ശ്രീരാമൻബാലിയെക്കൊന്നടലിലിറസുത-

നേകിനാൻരാജ്യമിപ്പോൾ

പാരാതഃസ്വായച്ചാൻകപികളെയവനും
സീതയെത്തടുവാനായ്

‡ രാമൻ—നമുക്കു വളരെ വളരെ സന്തോഷം! ഉണ്ണി ലക്ഷ്മണ!
ജാനകിയുടെ വർത്തമാനം അറിയുന്നതുവരെ നോം ഈ പ്രസ്ര
വണപർവ്വതത്തിൽ വസിക്കുക.

(എന്ന് രണ്ടുപരം പോയി)
അന്തർനാടകം സമാപ്തം.

രാവണൻ -- (ആലോചിച്ച്) നോമിവിടെ പ്രതിക്രിയ എന്താ
ണ് ചെയ്യേണ്ടത്?

സീത— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി അനലേ! നിന്റെ വാക്ക് സ
ത്വമതന്നെ.

(അണിയറയിൽ)

സഖേ! ശ്രീക! താൻ കാണുന്നില്ലേ?

വീരൻസമ്പാതിവാക്കാൽവിദിതജനകജാ

വാസനായ്ലകകാഞ്ചൻ

പോരുന്നണ്ടണ്ണിലംഘിച്ചവരിലൊരുവനാ

മഞ്ജനാസ്പന്ദവേഗാൽ (70)

(പിന്നെയും അണിയറയിൽ)

സഖേ! ശാർവ്വ! ഈ വർത്തമാനത്തെ നോം കണ്ടതുപോലെ
ലങ്കേശ്വരനോടണത്തിപ്പാനായി ചെല്ലുക.

രാവണൻ— ഞാനയച്ചിട്ടുള്ള ചാരന്മാരായ ശ്രീകശാർവ്വന്മാര
ടെ സല്ലാപമാണൊ ഇത്. അയോ! രാമവൃത്താന്തത്തെ അ
റിയാനായി ചാരന്മാരെ അയപ്പാനുംകൂടി ഞാൻ മറന്നുപോ
യി (ആലോചിച്ച്)

ചിന്തിച്ചജാനകിയെമാരശരണത്തിയോടു

മനഃപുരത്തിലനിരംബതവാണിടുംഞാൻ

മന്ത്രാദികാർമ്മിഹവേണ്ടതുചെയ്തതിനായ്

മന്ത്രിപ്രവീരരുടെകൈശലമോയിതെല്ലാം (71)

മഹാപാശ്വൻ— (ചിരിച്ച്) മഹാരാജാവേ! ഇതിനായിട്ടുതന്നെ
യാണ്. ഈ നാടകത്തെ തിരുമനസ്സിലേക്കു കാണിച്ചത്.

സീത— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) തോഴി അനലേ! ഹനുമാൻ

സമുദ്രലംഘനം ചെയ്യുന്നു എന്ന് കേൾക്കുന്നു. അതിനാൽ നോം അശോകവനത്തിൽതന്നെ ചെല്ലുക. (എന്ന് രണ്ടു പേരും പോയി)
 രാവണൻ— മഹാപാർവ്വ! എന്നാൽ ഞാൻ പരിജനങ്ങളോടൊന്നിനെ കല്പിക്കുന്നു.

വറിക്കുളഭജലത്തെക്കവിഞ്ചലവഴിയിൽ
 കാച്ചുനില്ക്കുന്നവൃക്ഷം
 മുറുംമേരിച്ചിട്ടുളളമതിലതിവലുതായ്
 മുളളിനാൽതീർത്തിട്ടുളള
 കാറ്റിൻപുത്രൻകടപ്പാനിഹപഴുതരുതെ
 നോതണംലകയോടും
 ചെററാലോചിച്ചിടംഞാൻസചിവരൊടിനിവേ-
 ണ്ണകായ്ക്കുഞ്ഞെയിപ്പോൾ (72)
 (എന്ന് മഹാപാർവ്വനോടുകൂടി പോയി)

ഇങ്ങിനെ ആറാമകം.

ജാനകീപരിണയം.

മലയാളനാടകം

ഏഴാമകം.

(അനന്തരം ശുദ്ധിപ്പെട്ട പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശുദ്ധിപ്പെട്ട— (മാറത്തീർച്ച കരഞ്ഞുകൊണ്ട്) അയ്യോ! ആയുർ
 ശഗ്രിവ! അയ്യോ! ആയുർകുമാരേ! ഉണ്ണിമേഘനാഭ! നിങ്ങൾ
 ഇഹലോകത്തെ വെടിഞ്ഞുപോയൊ, അയ്യോ! അതികായ!
 അയ്യോ! ത്രിശിരസ്സേ! അയ്യോ! ദേവാനന്തക! അയ്യോ! നരാനന്ത
 ക! അയ്യോ! കുമാര! നികുമാര! നിങ്ങളും അക്ഷയമാരെന്ന
 പോലെ കഥാശേഷമായി തീർന്നൊ, അയ്യോ! ഭാഗ്യ
 മീനയായ ഞാനെന്തുചെയ്യേണ്ട, ഇപ്പോൾ ഈ ദുഃഖത്താ

ൽ എന്റെ ഹൃദയം മുന്പെ ഹനുമാന്റെ വാലാഗ്രത്തിൽ നിന്നു പകന്ന് വഹിയാൽ ലങ്കാപുരത്തിലുള്ള ഗൃഹസമൂഹമെന്നപോലെ ദഹിക്കുന്നു. (കോപത്തോടുകൂടി) അതിനാലിപ്പോൾ രാക്ഷസവംശത്തിന് കാളരാത്രികളായ ആ ക്ഷത്രിയ കുടികളെ ഞാൻ സ്ത്രീയെന്നിരിക്കിലും എന്റെ ശക്തിക്കുതക്കവണ്ണം ഉപദ്രവിക്കുവാൻ യത്നിക്കുന്നുണ്ട്. (മുൻഭാഗത്തു നോക്കിട്ട്) ഇവിടെ കുമാരവിഭീഷണന്റെ മന്ത്രിയായ സമ്പാതി പുഷ്പകവിമാനത്തെ കൊണ്ടുപന്ന് സുഗ്രീവന്റെ കൂടാരത്തിനകത്തുചെന്ന് വസിക്കുന്നുവോ. ഇവനാണെല്ലാം കുമാരവിഭീഷണന് ശത്രുപക്ഷത്തിൽ പ്രവേശിപ്പാനുത്സാഹത്തെ ഉണ്ടാക്കിത്തീർത്ത് ലങ്കാപുരത്തെ നശിപ്പിച്ചത്. കുമാരവിഭീഷണന് രാജ്യം ലഭിച്ചതുതന്നെ എനിക്ക് സന്തോഷമില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ രാക്ഷസകുലത്തിനു വിരുദ്ധമായ കാർയ്യത്തെയാണ് നിരൂപം അനുഷ്ഠിക്കുന്നത്.

(അനന്തരം സമ്പാതി പ്രവേശിക്കുന്നു)

സമ്പാതി— (ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി)

എന്തോതേണ്ടുറപ്പുത്തമന്റെ ബലമീവാശാശിയിൽസേതുചെ-
ബ്ബന്ധിച്ചാവഴിവനുകൊന്നതരസാപോരിൽദശഗ്രീവനെ
എന്തോതേണ്ടുസമാഗ്രിതകൃപയെമുൻസംശ്രുത്യനൽകീടിനാ-
നന്തേവനവിഭീഷണനുമേയാലകാധിപത്യത്തെയും (1)

(പാശ്ചാത്യഭാഗത്തിലായി ഭൂതത്തിൽ നോക്കിട്ട്)

ഇതാ ശൂർപ്പണഖം വ്യാകുലപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവർപോലെ കാണപ്പെടുന്നു. ഭയ്യമായ ഇവർക്ക് ധർമ്മാവർത്തമായ വിഭീഷണനു രാജ്യം ലഭിച്ചതു സമ്മതമല്ല. അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം ഇവർ ഇങ്ങിനെയിരിക്കുന്നത്. ഇരിക്കട്ടെ ചോദിക്കാം, ഹേ ശൂർപ്പണഖേ! നീ എന്തുകൊണ്ടാണ് വ്യാകുലപ്പെട്ടവർ പോലെയിരിക്കുന്നത്?

ശൂർപ്പണഖ— [ആത്മഗതം] സ്വജനങ്ങളെല്ലാം മരിച്ചിട്ടും നീ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നുവെല്ലോ അതുകൊണ്ടുതന്നെ. [പ്രകാശം] ലങ്കേശ്വരനെ ജയിച്ച ഭർത്താവിനെ ദർശിപ്പാനായി ജാനകിയെ വിളിച്ചുകേൾക്കേണ്ടുപോകുമ്പോൾ അഭിമുഖമായിട്ടു ചെന്ന

എന്നെ മുക്കിപ്പൊക്കിയവർ എന്ന് പറഞ്ഞ്, വെള്ളിത്തടികൾ ഭൂതത്തിലാക്കി.

സമ്പാതി— ശരിതന്നെ. നീ മുക്കിപ്പൊക്കിയല്ല; അതുകൊണ്ടാണ് കടിച്ചത്, നിമിത്തത്താലാണിതെ പറയുന്നതല്ലല്ലോ: 'അത്ര പുറപ്പെട്ടവൻ നേരിട്ട് മുക്കിപ്പൊക്കിയ മുഖം കാണുന്നത്, വരാതിരിക്കുന്ന ഭൂതത്തിന്റെ സൂചകമാണ്' എന്ന്. അതുകൊണ്ട് ന്യായമായ പ്രവൃത്തിയിൽ നീ എന്തിനിടങ്ങനെ ഭൂതമിരിക്കുന്നു. നിന്നെ കണ്ടതിനാൽതന്നെയാണ് ചന്ദ്രനെക്കൊണ്ട് ചങ്കുവെട്ടിയെന്നുപോലെ ബഹുമാനമായി ഭൂതത്തിനെ കാണാൻ കൊതിച്ചിരിക്കുന്ന ആ ജനകീ ദർശന സമയത്തിൽ ആ രാമമഹർഷിജാതിന്റെ പരമപാപ കേട്ടിട്ട് അഗ്നിയിൽ പ്രവേശിച്ചത്. പിന്നെ അഗ്നിഭഗവൻ 'ഇവർ പരിശുദ്ധരാണ്' എന്ന് പറഞ്ഞ് ആ ജനകിയെ ശ്രീമാനായ അർച്ചനത്തിന് കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

ശ്രീപണ്ഡിത— ആകട്ടെ, ആ രാമമഹർഷിജാതിയെപ്പറ്റി എന്തു ചെയ്യാൻ വിചാരിക്കുന്നു?

സമ്പാതി— മറ്റൊന്നാണ്.

പെരുമപ്പുറത്തുനിന്നു ഭൂതത്തിന്റെ കരയെപ്പറ്റി

കൊണ്ടു കൊണ്ടിട്ടുവെന്ന്

ജാലത്താൽ സ്വപ്നം ഭൂതത്തിന്റെ കരയെപ്പറ്റി

ഭൂതത്തിന്റെ കരയെപ്പറ്റി

ശ്രീപണ്ഡിത— [ആത്മഗതം] ദൈവം അവനിപ്പോൾ ആ വിധം അനുകൂലമാണ്. രാവണൻ പ്രതികൂലവുമാണ്. അതുകൊണ്ട് ഞാനെന്തു ചെയ്യാൻ കഴിയും. [പ്രകാശം] പിന്നെയും, സമ്പാതി—

ചാലേസൈന്യങ്ങളോടും സ്വപുരത്തിൽ വി-

മാനേന പോവാൻ

കാലം സന്ദേശമേതാൻ ഭരതനെപ്പറ്റി

മാനേമുന്വേദിപ്പു

(2)

(എന്ന പറഞ്ഞിട്ടുപോയി)

ശ്രീപണ്ഡിത— (ആലോചിച്ചു) ഹന്തമാൻ ചെന്ന് ഭരതനോട് സന്ദേശത്തെ അറിയിക്കുന്നതിന്നു മുന്പുതന്നെ ഞാൻ

താപസീവേഷം ധരിച്ചു ചെന്ന് ആ ഭരതനും ശത്രുഘ്നനും കൂട്ട മാത്രത്തിൽ പ്രാണനെ കളയത്തക്കവണ്ണം ഒരു അനിഷ്ടവർത്തമാനത്തെ അവരോടു പറയുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ രാമൻ എന്റെ രണ്ടു സോദരന്മാരെ കൊന്നതിന്നു അത് ഒരു പ്രതിക്രിയയായി ഭവിക്കും. (എന്ന് പോയി)

ഇങ്ങിനെ പൂർ്വ്വംഗം

(അനന്തരം ശത്രുഘ്നനോടുകൂടി ഭരതൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)
ഭരതൻ— ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന!

എന്നായ്കുൻഭായ്കയെക്കൊണ്ടാരുനിശിചരനെ—

സ്സംഹരിച്ചീടുവാനായ്

തന്നേസൗഖീരമദ്രുവിധമഗധനാ—

ഥാദിധാത്രീര. രാമാർ

വന്നിട്ടുണ്ടിപ്പരത്തിൽപരിചൊടുമമവഃ—

കൃത്തിനാൽസാദരനീ

നന്നായ്ക്കുണ്ടുന്നപോലിന്നവരെയുപചരി—

ച്ചീടണംശ്രദ്ധയോടും

(3)

ഞാനും അവർ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള കാഴ്ചരൂപങ്ങളെ മഹാ വിശിഷ്ടകളായും സാങ്കേതരാജ്യത്തെ രക്ഷിക്കുന്നവയായുമുള്ള ജ്യേഷ്ഠ പാദകകളുടെ സന്നിധിയിൽ ബോധിപ്പിച്ച് ഭാണ്ഡാഗാരത്തിൽ സ്ഥാപിക്കാം.

ശത്രുഘ്നൻ— ജ്യേഷ്ഠ! അങ്ങയുടെ കല്പനയാൽ ഞാൻ രാജാക്കന്മാരെ മുഖ്യതന്നെ ഉപചരിച്ചിരിക്കുന്നു. അങ്ങും അവർ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള കാഴ്ചരൂപങ്ങളെ ജ്യേഷ്ഠപാദകകളുടെ സന്നിധിയിൽ ബോധിപ്പിച്ച് മുഖ്യതന്നെ ഭാണ്ഡാഗാരത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചുമിരിക്കുന്നു. പിന്നെയെന്താണിങ്ങിനെ രണ്ടാമതും കല്പിക്കുന്നത്?

ഭരതൻ— ആ ഞാനിപ്പോൾ കാക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ, എന്നച്ഛൻതൻപ്രിയതനയനാംജ്യേഷ്ഠനെക്കാണമതിനാ—യെന്നുണ്ടാകുംകഴിവിതി സദാചിന്തയാവഃക്രമമുപതോന്നുനില്ലെൻമനമതിചഹോചെയ്യകൃത്യങ്ങളൊന്നും നന്നായെല്ലാക്രിയകളിലുമൊന്നോർമ്മവെക്കേണ്ടമനീ (4)

ശത്രുക്കൾ— അങ്ങനെയൊന്നു ചെയ്യുകൊള്ളാം.

ഭരതൻ— (അനുസ്മരണത്തോടും വ്യസനത്തോടുംകൂടി) ഉണ്ണി ശത്രുക്കൾ!

വിലംശീഷ്ജടക്കെട്ടരയിലപിമര-

ത്തേൽനവീനജപിപ്പാൻ

മാലാഹസ്യത്തിലേററവപുഷിചതപസാ

ശോഭയുപുണ്ടുകൊണ്ടും

ചാലേപ്പുത്തൻപുലിത്തേലുടജമതിൽവിരി-

ച്ചങ്ങവണീടുമായ്ക്കൻ

കോലംകണ്ടേമ്പുരാത്താൻവനമതിലതുവി-

ത്തത്തിലുണ്ടിനമെൻറ

(5)

ശത്രുക്കൾ— (ഗൽഗദത്തോടുകൂടി) സാർവ്വഭൌമന്റെ പ്രഥമപുത്രനായി മഹാനഭാവനായിരിക്കുന്ന ജ്യേഷ്ഠൻ! അപ്രകാരം ദൈവത്താൽ സംഭവിച്ച ആ അവസ്ഥയെ ആക്കു മറക്കുവാൻ കഴിയാം.

ഭരതൻ— (വ്യസനത്തോടുകൂടി)

മുളളംകീടങ്ങുകല്ലുള്ളവിയിൽഗമനം

കമ്യേരിത്തരംചവർത്തം

കൊള്ളാതേററപുലിപ്പുംമരഫലമഗനം

മണ്ണുതന്നേകിടക്ക

വെള്ളംപിന്നെക്കുടിപ്പുറൻമരയിലകൾകൊഴി-

ഞ്ഞങ്ങുളിഞ്ഞുള്ളതെല്ലാം

കൊള്ളാമയ്യോയിതെല്ലാം തിടുവനപതിയാം

ജ്യേഷ്ഠനേസംഭവിച്ചു

(6)

(എന്ന് മോചിക്കുന്നു)

ശത്രുക്കൾ— ആയ്! ആശ്ചര്യം! ആശ്ചര്യം! ജ്യേഷ്ഠന്റെ ആ അവസ്ഥ വിചാരിച്ചു കൂടാത്തതാണ്.

ഭരതൻ— (ആശ്ചര്യം) എങ്ങനെയെ വിചാരിക്കേണ്ടിരിക്കും?

കെട്ടിപ്പേറുന്നകഷ്ടജടകളെമകടം

ചാത്തുവാനുള്ളശീഷ്

കെട്ടുന്നപട്ടുകേണമേരയിലപിമര-

ത്തോലിനെക്കയ്ക്കുമോത്താൽ

മന്ദോലംവാണിയൊളമകളെടുമൊരുമി-

ച്ചങ്ങിനേരത്തസൗധ-

ത്തട്ടിൽജ്യേഷ്ഠൻവസിക്കാതെദിനമുദജ-

ത്തികൾവാഴുന്നുകഷ്ടം

(7)

കഷ്ടം! കഷ്ടം! എന്റെ വളരെയുമായ ഹൃദയം സഹസ്രധാ പൊട്ടിത്തെറിക്കുന്നില്ലല്ലോ. (കുറഞ്ഞു തൊണ്ട വിറച്ചു കൊണ്ട്)

നാണംവിട്ടതിഗ്രഹമായ് നിശിചരന്മാർ കൊണ്ടുചെന്നിടിക്കാ
രേണാക്ഷീക്ഷിതിജാമരീക്കമഥവാജീവിച്ചിരുന്നിടകിൽ

കാണാത്തും സ്വജനത്തെമാൽകളവതിനാളാരുമില്ലാതെയും

കേണംകണ്ണിണവീശിയങ്ങിനെകുറഞ്ഞീടാതിരുന്നിടമോ (8)

ശത്രുക്കൾ— ആയ്! ദൈവത്തിന്റെ ദുവിലാസം ഈ വിധമാ
യിരിക്കുമ്പോൾ നോമെന്തു ചെയ്യുന്നു.

ഭരതൻ— അഹോ കഷ്ടം! കഷ്ടം!

ഹരിച്ചിടിനാൻസീതയെപ്പാപിയെന്നാൽ

സ്പർഷംതദീയംഗുണംമറന്നേകം

ഇരിക്കട്ടെശീലാഭിരൂപ്യങ്ങളോത്താൽ

മരിച്ചിടുമേധീരനെന്നാലുമായ്ക്കൻ

(9)

അതിനാലിപ്പോൾ ഭാഗ്യവീനനായ ഞാനെന്തുചെയ്യേണ്ട.

ശത്രുക്കൾ— ജ്യേഷ്ഠ! ധൈര്യത്തെ സ്വീകരിക്കുക. രാജാക്ക
ന്മാരെ അവരവരുടെ രാജ്യങ്ങളിലേക്ക് അയയ്ക്കുക.

ഭരതൻ— (ആലോചിച്ചു) ഒരുവിധമായിട്ടാരംഭിച്ച കാര്യത്തെ മ
റ്റൊരുവിധം പ്രവൃത്തിപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്നതെന്താണ്. ഞാ

നിപ്പോൾ ശത്രുവിനെ സംഹരിപ്പാനായി ഈ രാജാക്കന്മാരെ
കൂട്ടിക്കൊണ്ട് ജ്യേഷ്ഠന്റെ സന്നിധിയിൽ ചെല്ലുന്നുണ്ട്.

ശത്രുക്കൾ-- ആ ജ്യേഷ്ഠന്റെ വർത്തമാനത്തെ ജ്യേഷ്ഠൻ കേ
ട്ടില്ലെ?

ഭരതൻ— അതെന്താണ്?

ശത്രുക്കൾ— നിഷാദാധിപതിയായ ഗുഹൻ പത്രിക അ
യച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഭരതൻ— ഞാൻ മുന്പേ ഗുഹനോട് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരുന്നു വ
നസഞ്ചാരികളായ സ്വജനങ്ങളെ ദണ്ഡുകാരണ്യത്തിലയച്ച്

ജ്യേഷ്ഠന്റെ വർത്തമാനത്തെ അറിയണമെന്ന്. അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് മുന്പേ ഗുഹൻ മായാമൃഗം രൂപംകൊണ്ടും വാക്കുകൊണ്ടും ജ്യേഷ്ഠനേയും ലക്ഷ്മണനേയും മോഹിപ്പിച്ച് ഭൂ രത്തിലാക്കിയ സമയത്തിൽ രാക്ഷസൻ ഭിക്ഷുവേഷം ധരിച്ച് സീതാദേവിയെ അപഹരിച്ചു എന്ന് എനിക്ക് അറിയിച്ചത്. എന്നാലിപ്പോൾ പത്രികയിൽ എഴുതിയിരിക്കുന്നതെന്താണ്?

ശത്രുഘ്നൻ— ലക്ഷ്മണൻമാത്രം സഹായമുള്ള ജ്യേഷ്ഠന് ഇപ്പോൾ വേറെ സഹായം ആവശ്യമില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ശത്രുക്കളെക്കൊന്ന് ദേവിയെ വീണ്ടുകൊണ്ടു വരുവാൻ സൈന്യസമേതനായ സുഗ്രീവനെ സഹായമായിട്ട് ലഭിച്ചു. അതുകൊണ്ടാണ്, രാജാക്കന്മാരെ അവരുടെ രാജ്യങ്ങളിലേക്ക് അയക്കും എന്ന് ഞാനിപ്പോൾ ഉണർത്തിച്ചത്.

ഭരതൻ— സുഗ്രീവനെന്ന് ആരാണ്? എങ്ങിനെ അവനെ സഹായമായിട്ട് ലഭിച്ചു?

ശത്രുഘ്നൻ— കിഷ്കിന്ധാധിപനായി വാനരകുലചക്രവർത്തിയായ ബാലിയുടെ അനുജനാണ് സുഗ്രീവൻ. ജ്യേഷ്ഠൻ ബാലിയെ സംഹരിച്ച്, സുഗ്രീവനെ രാജാവാക്കിയതുകൊണ്ട് അവൻ ജ്യേഷ്ഠനു സഹായമായിത്തീർന്നു. ചുരുക്കമായിട്ടുള്ള ഈ എഴുത്തിലെ വാചകം കേട്ടാലും.

ഭരതൻ-- എങ്ങിനെയാണ്?

ശത്രുഘ്നൻ-- ശ്രീരാമൻബാലിയെക്കൊന്നടലിലനുജനാ-

മർപ്പുത്രനുരാജ്യം
പാരാതേകിസ്സഹൃത്താമവനുഭേദേരാൽ
ജാനകീപോരവാസം
ആരാഞ്ഞെങ്ങുംധരിച്ചിട്ടതിജവമവിടെ
ചെന്നുചുറ്റുംവളഞ്ഞാൻ
വാരരോഗസേതുബന്ധിച്ചതുവഴികപിസൈ
ന്യങ്ങളോടൊത്തിദാനീം—എന്ന്. (10)

ഭരതൻ-- (ആലോചിച്ച്) ഉണ്ണി! ഇത് ശരിയായിരിക്കാം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഒരു ദിവസം ആശ്ചര്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് അ

സ്ത്രോത്രം സംസാരിക്കുന്ന ദേവന്മാരുടെ വാക്കിനെ ഞാൻ കേൾക്കുകയുണ്ടായി.

ശത്രുഘ്നൻ— ആ വാക്കെന്താണ്?

ഭരതൻ— തന്നുടെമകനാംബാലിയെ

മന്നവനുടെപുത്രനാശ്ചകൊന്നിട്ടും

വിന്നതയില്ലിത്രനഹൊ

തന്നശക്തകാശ്ചാത്മിനോക്കയില്ലെല്ലാം—എന്ന്. (11)

ശത്രുഘ്നൻ— എന്നാൽ ഇത്രന്റെ പുത്രനായിരിക്കാം ബാലി.

പിന്നെ അദ്ദേഹത്തിന് കാശ്ചസാദ്ധ്യമെന്താണെന്ന് അറിയുന്നില്ല.

ഭരതൻ— ഉണ്ണി! അവർ പറഞ്ഞത് വേറെ ചിലതുകൂടി ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

ശത്രുഘ്നൻ— അതിനേയും ജ്യേഷ്ഠൻ എനിക്ക് അനുഗ്രഹിക്കണം.

ഭരതൻ— പ്രണ്ടിതുകേട്ടതുമില്ലേ

കണ്ടതുമില്ലീവിധംഭവനേ

കണ്ടുള്ളംബുധിയിൽചിറ

യുണ്ടാക്കുകതരയോജനത്തോളം?—എന്ന്. (12)

ശത്രുഘ്നൻ— ജ്യേഷ്ഠ! എന്നാൽ അതിൽപിന്നെ വാനരന്മാരും രാക്ഷസന്മാരും തമ്മിൽ യുദ്ധം തുടങ്ങിയിരിക്കുമെന്നും ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഒരു ദിവസത്തിൽ കൊടുങ്കാറ്റുണ്ടായതിനെക്കുറിച്ച് ഈ കാറ്റു രാജ്യത്തിന് ആപൽകരമാണ് എന്ന് ഞാൻ വിചാരിച്ച് അതിനുള്ള പ്രതിവിധിയെ ചോദിച്ച് അറിവാനായി ആയുരാര്യപ്രിയ സഖനായ പിംഗളനെ ശ്രീവസിഷ്ഠമഹർഷിയുടെ ആശ്രമത്തിലേക്ക് അയച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം ആ പിംഗളൻ മുഖാന്തരം മറുപടി അരുൾചെയ്തയ്യ.

ഭരതൻ— എങ്ങിനെയാണ്?

ശത്രുഘ്നൻ— കേനിച്ചലകയിൽനിശാചരമക്കടന്മാ

രിനനരചെയ്യമമർകാഞ്ചതിനംബരേണ

ചെന്നാശുപോന്നഗന്ധൻചിറകികൽനിന്നു

വനുള്ളകാറ്റിഹചന്നെതൃപിലേവം

(13)

അതിനാൽ ആപൽക്കരമായ കാരണത്തിന് എന്ന് വിചാരിച്ചു ഉണ്ണി ഭയപ്പെടേണ്ട എന്ന്.

(അണിയറയിൽ)

നല്ലൊരു ബന്ധുക്കൾ നശിക്കുവാൻ
ചൊല്ലാൻ ശത്രുക്കൾ ജയിക്കുവാൻ
വല്ലാതെ വേദിച്ചു തപസ്സു ചെയ്താൻ
ചെല്ലുന്ന ഞാനിന്നു മിഥാപലത്തിൽ (14)

ഭരതൻ—(കേട്ടിട്ട്) യുദ്ധം ചെയ്യുന്ന മിലരുടെ ജയത്തേയും പരാജയത്തേയും പ്രസ്താവിക്കുന്ന ഒരു വൃദ്ധതാപസിയെന്ന പോലെ കാണപ്പെടുന്ന ഈ സ്ത്രീ ആരാണു്?

(അനന്തരം വൃദ്ധതാപസി വേഷം ധരിച്ച്)

ശുച്ഛവ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശുച്ഛവ—(നല്ലൊരു ബന്ധുക്കൾ— എന്ന് ശ്ലോകത്തെ പിന്നെയും പറയുന്നു)

ഭരതൻ—ഉണ്ണി! ഈ സ്ത്രീ ആരാണു് എവിടെനിന്നു വരുന്നു എന്ന് ചോദിക്കു? ഒരു സമയം ഇവളുടെ മുഖത്തിൽനിന്നു് ജ്യേഷ്ഠന്റെ യുദ്ധവർത്തമാനം അറിയാൻ സംഗതി വന്നേക്കാം.

ശത്രുക്കൾ—ജ്യേഷ്ഠ! അങ്ങിനെയാകട്ടെ. (ശുച്ഛവയെ കുറിച്ചു്) ഓ! താപസി! ഭവതി ആരാണു്? എവിടെനിന്നു വരുന്നു?

ശുച്ഛവ—(ശത്രുക്കളെ കണ്ടു ഭയത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] എന്റെ മൂക്കും കാതുകളും ചേർന്നു ക്ഷത്രിയക്കുട്ടി ഇവിടെയും വന്നുപോ. (നല്ലവണ്ണം നോക്കിട്ട്) ഇവൻ ലക്ഷണമല്ല, ലക്ഷണമോടൊത്ത രൂപമുള്ള ഇവൻ അവന്റെ അനജനായ ശത്രുക്കളായിരിക്കണം. (കൈകൊണ്ടു മൂക്കിനെ തപ്പിട്ട്) താപസി വേഷം ധരിച്ചിട്ടുള്ള എനിക്കിപ്പോൾ നാസികയുണ്ടായിരിക്കുന്നു.

അതിനാൽ മമമൂക്കിൽ മുട്ടിയി-
ന്നതിയായ് ഭൂമി തവ മൂക്കിയിൽ
ശ്രുതമാവരിനും തഥാഹസി-
പ്തരിനും ശക്യമല്ലിവന്നഹോ

(15)

[പ്രകാശം] അങ്ങങ്ങൊന്ന് ചോദിച്ചുത?

ശത്രുഘ്നൻ—ഞാൻ ചോദിച്ചില്ലെ ഭവതി ആരാണ് എവിടെ നിന്ന് വരുന്നു എന്ന്.

ശുഭ്രണ്ണവ—[ആത്മഗതം] ഞാൻ രാവണന്റെ സോദരിയാണ്, ലങ്കാദീപത്തിൽനിന്നാണ് വരുന്നത്. [പ്രകാശം] (ദീപ്തപാസംകൊണ്ട് വ്യസനത്തെ നടിച്ചു) എവളൊ കരുതി എവിടെനിന്നോ വരുന്നു എന്ന് ധരിച്ചുകൊൾക.

ഭരതൻ—[ആത്മഗതം] ഈ സ്ത്രീ താപസിയായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് നിശ്ചയമായിട്ടും രാക്ഷസന്മാരിൽ സ്നേഹമുള്ളവളായിരിക്കയില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല ഇവൾ വ്യസനയുക്തയായിട്ടും കാണപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ ജ്യേഷ്ഠനോ ലക്ഷ്മണനോ ക്ഷേമം ഭൂല്യമായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ ഈ സ്ത്രീ വേറെ വല്ല കാരണത്താലുമായിരിക്കാം വ്യസനിക്കുന്നത്. [പ്രകാശം] ഹേ! താപസി! ഭവതിയുടെ പേരെന്താണ്?

ശുഭ്രണ്ണവ—[ആത്മഗതം] ഇവന്റെ രൂപവും എവനെകുറിച്ച് ഞാൻ കാമിച്ചതിന്ന് നാസികാശ്ചര്യം മാത്രം ഫലമായിട്ട് തീർന്നുവെങ്കിൽ ആ ക്ഷത്രിയകുമാരന്റെ രൂപത്തോടൊത്തിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഇവൻ ഭരതനായിരിക്കണം. ഇവനിൽ ശത്രുഘ്നൻ വിനയമുള്ളവനായിരിക്കുന്നു [പ്രകാശം] ഭദ്ര! അങ്ങനതാണ് പറഞ്ഞത്?

ശത്രുഘ്നൻ—ഭവതിയുടെ പേരെന്താണെന്ന് ജ്യേഷ്ഠൻ ചോദിക്കുന്നു.

ശുഭ്രണ്ണവ—[ആത്മഗതം] എനിക്ക് ജന്മസിദ്ധമായ പേര് ശുഭ്രണ്ണവയെന്നും കർമ്മസിദ്ധമായ പേര് മുരിമുക്കിയെന്നുമാണ്. [പ്രകാശം] പുലസ്ത്യവംശത്തിൽ ജനിച്ചതുകൊണ്ടു എന്നിലേറവും വാത്സല്യമുള്ള ഋശ്യമൂകപാപ്തവംശികളായ മുനികൾ എന്നെ പണ്ണാദിനി? എന്നു വിളിക്കും.

ഭരതൻ—എന്നാൽ ഈ വാക്കുകൊണ്ടു ഭവതി പുലസ്ത്യവംശത്തിൽ ജനിച്ചവളാണെന്നും ഋശ്യമൂകപാപ്തത്തിൽനിന്നാണ് വരുന്നത് എന്നും ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ശുഭ്രണ്ണവ—അതെ.

ശത്രുഘ്നൻ—ഭവതി രാക്ഷസിയാണോ?

ശുഭ്രണ്ണവ—[ആത്മഗതം] ഇത് ആരോടെങ്കിലും ചോദിക്കേ

എന്നൊരു പ്രകാശം (കോപത്തോടുകൂടി) പുലസ്കുപ്രവാചകൻ
 ൽ ജനിച്ചതുകൊണ്ടുമാത്രം രാജാവിനായിരിക്കണമെ
 ന്നാണോ?

ഭരതൻ—ഉണ്ണി! താപനീക്ക് കോപമുണ്ടാക്കേണ്ട. പുലസ്കുപ്രവാ
 ചകൻ ജനിച്ച വിശുദ്ധസ്തോത്രം വൈശ്വനാഥനാകട്ടെ
 രാജാസജാതിയല്ലല്ലോ.

ശുഭ്രൻ—[ആത്മഗതം] വിജ്ഞാനമതകനും അങ്ങിനെ ത
 നെ. [പ്രകാശം] ഭദ്രൻ പറഞ്ഞത് ശരിയാണ്.

ഭരതൻ—എന്തുകൊണ്ടാണ് ഭവതി വ്യസനിക്കുന്നവൾ പോ
 ലെ കാണപ്പെടുന്നത്?

ശുഭ്രൻ—എന്നാൽ കേൾക്കൂ, (നേല്ലാരുമ്പൊക്കൾ എന്ന
 ശ്ലോകത്തെ പിന്നെയും പറയുന്നു)

ശത്രുക്കൾ—ഭവതിയുടെ ബന്ധുക്കളാരാണ്? ശത്രുക്കളാരാണ്?

ശുഭ്രൻ—[ആത്മഗതം] രാജാസന്മാരാണ് ബന്ധുക്കൾ;
 വാനരന്മാരാണ് ശത്രുക്കൾ. [പ്രകാശം] വാനരന്മാരാണ്
 ബന്ധുക്കൾ; രാജാസന്മാരാണ് ശത്രുക്കൾ.

ഭരതൻ—[ആത്മഗതം] (ശങ്കയോടുകൂടി) ജ്യേഷ്ഠന്റെ സഹായി
 കൾക്ക് ആപത്തുവന്നു എന്നുള്ളത് ഭയങ്കരമായിട്ടിരിക്കുന്നു.

[പ്രകാശം] ഹേ! പണ്ഡിതനി! ഭവതിയുടെ വാസം ഋഗ്വേദക
 പർവ്വതത്തിലാണെന്നല്ല പറഞ്ഞത്, അവിടെവെച്ചു അവ
 ക്ക് തമ്മിൽ യുദ്ധം സംഭവിച്ചുവെന്ന്?

ശുഭ്രൻ—ഇല്ല, ഇല്ല. ലങ്കാദീപത്തിൽ വെച്ചാണ് യുദ്ധം
 സംഭവിച്ചത്.

ഭരതൻ—ഇത് യോജിപ്പായിരിക്കുന്നു.

ശത്രുക്കൾ—ഇതെങ്ങിനെയാണ് ഭവതി അറിഞ്ഞത്?

ശുഭ്രൻ—കിഷ്കിന്ധയെന്ന പേരായ ഒരു ഗുഹയില്ല.

ശത്രുക്കൾ—ഉണ്ട് അതിനെയല്ല ബാലി പാലിക്കുന്നത്.

ശുഭ്രൻ—ഇപ്പോൾ ബാലിയല്ല എന്നാൽ അവനെ കൊന്ന
 രാജപുത്രനായ രാമനാൽ രാജ്യത്തിൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട
 സുഗ്രീവനാണ് അതിനെ പാലിക്കുന്നത്.

ശത്രുക്കൾ—ഇതും മനസ്സിലായിട്ടുണ്ട്.

ശുഭ്രൻ—ആ ഗുഹയിൽ രാമയുടെ ധാരാളമായും എന്റെ

പ്രിയസഖിയായുള്ള ശങ്കകണ്ഠി എന്ന വാനരസ്ത്രീ, സ
പതിയോടുകൂടി രമാ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യതിനെക്കണ്ടിട്ട്
ദുസ്സഹമായ വ്യസനത്തോടുകൂടി ഋഗ്വേദകപർച്ചതത്തിൽ എ
ന്റെ സമീപത്തിൽ വന്നിരുന്നു. അവളാണ് ഈ വർത്തമാ
നത്തെ എന്നോട് പറഞ്ഞത്.

ഭരതൻ—(ആവേശത്തോടുകൂടി) രമാ! എന്നവൾ ആരാണു്?

ശ്രാപ്തവ— വാനരരാജാവായ സുഗ്രീവന്റെ പ്രധാനഭാര്യ
യാണ്.

ശത്രുഘ്നൻ—(ആവേശത്തോടുകൂടി) സുഗ്രീവനെ രാക്ഷസന്മാർ
സംഹരിച്ചുവോ?

ശ്രാപ്തവ—(കണ്ണീരോടുകൂടി തൊണ്ടവിറച്ചുകൊണ്ട്) അവ
നെ മാത്രമല്ല അവന്റെ മന്ത്രിയായ ഹനുമാനേയും ബാലി
പുത്രനേയും യുവരാജാവായുമിരിക്കുന്ന അംഗദനേയും മറ്റു
ജ്ഞ സൈന്യങ്ങളേയും സംഹരിച്ചു.

ശത്രുഘ്നൻ—പണ്ഡിതീ! അവിടെ ചെന്നിട്ടുള്ള സൂര്യവംശജാത
ന്മാരായ രാജകുമാരന്മാരുടെ സ്ഥിതിയെന്താണ്?

ശ്രാപ്തവ— വേറെ എത്ര സ്ഥിതിയാണ് ഭവിക്കുന്നത്. മായാ
വികളായ രാക്ഷസന്മാരുടെ മുമ്പാകെ എളുപ്പത്തിലേതു സ്ഥി
തി ഭവിക്കുമൊ അതുതന്നെ.

ശത്രുഘ്നൻ— (കണ്ണീരോടുകൂടി) ഭയങ്കരപ്രവൃത്തിക്കൊരുമ്പെട്ടിട്ടു
ള്ള ആ രാക്ഷസൻ അവരിലുംകൂടി എങ്ങിനെ മായയെ പ്ര
യോഗിച്ചു?

ശ്രാപ്തവ— എന്നാൽ കേൾക്ക!

ജന്മചെയ്യുന്നലങ്കാപുരമതിവിതികേ—

കാശുനിന്നെത്തുണപ്പൻ

തന്നെസൈന്യങ്ങളൊത്തങ്ങളെഭരതനവൻ

നാട്ടിൽനിന്നിങ്ങയച്ചു

എന്നോതിച്ചുനവേഗാൽനിശയിലനുജനം—

കൊത്തറങ്ങുന്നരാമൻ

തന്നെച്ചെയ്യാർദശാസ്ത്രഭർതാവടിവായ്

ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ— (ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി) എങ്ങിനെ ചെയ്തു?
എങ്ങിനെ ചെയ്തു?

ശ്രീപുണ്ഡ്രം— [ആത്മഗതം]

എന്നുടെസഹജന്മാരാ-

കുന്നദശാസ്ത്രംചകുങ്കേണ്ണനെയും

കൊന്നവനുടേസദാദരം-

മിന്നിവരെക്കൊൽകതന്നെയൊരുവാക്കാൽ (17)

[പ്രകാശം] * * * ജീവനിലാത്തവണ്ണം (16)

ഭരതൻ— അയ്യോ! ആയുരഭയം! അയ്യോ ഉണ്ണിലക്ഷണം!

(എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

ശത്രുഘ്നൻ— അയ്യോ! ജ്യേഷ്ഠന്മാർ രണ്ടുപേരും ഈ വിധത്തിലായോ. (എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

ശ്രീപുണ്ഡ്രം— ഞാനിങ്ങിനെ പറഞ്ഞത് നിങ്ങൾക്ക് അപ്രിയമായിതീർന്നുവോ? നിങ്ങളാരാണ്? ആശ്വസിപ്പിന്നാശ്വസിപ്പിൻ.

ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ— (ആശ്വസിച്ചു) രണ്ടുപേരും ഇങ്ങിനെയായി തീർന്നുവോ?

ശ്രീപുണ്ഡ്രം— ഉവ്വ്. അനന്തരം ഉറങ്ങിക്കിടക്കുന്ന സുഗ്രീവാദികളായ എന്റെ ബന്ധുക്കളേയും ശത്രുപാണികളായ രാക്ഷസന്മാർ—(എന്ന് പകുതി പറഞ്ഞു നിർത്തിട്ട്) ഞാൻ ചോദിക്കുന്നുവെല്ലോ നിങ്ങളാരാണ് എന്ന്.

ഭരതൻ— ശേഷവും മനസ്സിലായി സംഹരിച്ചു എന്നല്ലേ?

ശത്രുഘ്നൻ— ഇദ്ദേഹം ജ്യേഷ്ഠനായ ഭരതനാണ്. ഞാൻ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുജനായ ശത്രുഘ്നനാണ്.

ശ്രീപുണ്ഡ്രം— (ഉദ്ദേഹത്തെ നടിച്ചുകൊണ്ട്) രാമലക്ഷ്മണന്മാരുടെ സോദരന്മാരാണോ നിങ്ങൾ? അയ്യോ! ഞാൻ ഹതയായി.

ഉരച്ചിടൊല്ലപ്രിയമൈത്രസത്വമാ-
യിരിക്കിലുംസഞ്ജനവാക്യമീവിധം

ധരിച്ചിരുന്നിട്ടുമിവണ്ണമിന്നാണോ
നരച്ചമൃഗംനരകത്തിൽവീഴുമെ (18)

(എന്ന് കരയുന്നു)

ഭരതൻ— ഭവതിഷ ഭവമൈന്ദുള്ളു. വേറെ ആരെങ്കിലും ഇതിനെ ഞങ്ങളോടു പറയാതിരിക്കയില്ലെല്ലോ.

ശുദ്ധനവ— ഈ ശത്രുക്കൾ ചോദിച്ചപ്പോൾ നിങ്ങളുടെ സംബന്ധം അറിവില്ലായ്ക്കയാൽ ശംകകണ്ഠി എന്നേടു പറഞ്ഞതിനെ ഞാനും നിങ്ങളോടു പറഞ്ഞുപോയി.

ശത്രുക്കൾ— സീതാദേവിയുടെ വൃത്താന്തമെന്താണ്?

ശുദ്ധനവ— ഞാനെന്തു പറയേണ്ട.

കുട്ടിമേൽമമനീകളിപ്പുസഖിയായ്ക്കൊന്നുരാത്രിഞ്ചരൻ
കുട്ടിത്തുണിരഥയാമവളെനിബ്ബന്ധിച്ചുവാഴ്ചവിധൗ
മട്ടോലുംമെഴിരാമലക്ഷണവധംപെട്ടനുകെട്ടാളൻ
കെട്ടിത്തുണിയഹോസ്വജീവനെജവംമോചിച്ചുദുഃഖത്തെയും

ശത്രുക്കൾ— (വ്യസനത്തോടുകൂടി) അയ്യോ ഇതെന്താണ് വനകൂടിയത്.

കാട്ടിൽപോകുവതിനജാനകീ! മരത്തോൽനീയെടുത്തഗ്രജൻ
കാട്ടിത്തന്നതുപോലുടുത്തതിനെമുൻകണ്ടപ്പൂൽപൂണ്ടമ്മമാർ
പെട്ടനങ്ങിനെമോഹമാന്നിതവർകേട്ടാലീനനാവിനയായ്
കെട്ടിത്തുണിമരിച്ചുവാങ്ങയെസഹിച്ചീടുന്നമാലെങ്ങിനെ (20)

ഭരതൻ— ആയ്ക്കു ജാനകീ! ഭവതി കൃതാർത്ഥയായി. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഭവതി കലോചിതമായ പ്രവൃത്തിയെത്തന്നെ ആചരിച്ചു. എന്നാൽ ഞാനിപ്പോൾ ചെയ്യേണ്ടതെന്താണെന്ന് അറിയുന്നില്ല.

ശത്രുക്കൾ— ചെന്നടലിൽശത്രുവെന്നും

കൊന്നടനേവൈരശാന്തിയെവരുത്താം

ശുദ്ധനവ— [ആത്മഗതം] ഇത് മുന്പേതന്നെ കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം]

നന്നല്ലിവഴിനിങ്ങൾ—

ക്കിന്നുതണുപ്പാനുമാരുമില്ലല്ലോ (21)

ഭരതൻ— അഹോ! കഷ്ടം! കഷ്ടം!
കല്പംപോലൊരുമാത്രയങ്ങിനെപതിന്നലാണ്ടുതാവേക്കിനേൻ
കെൽപ്പുള്ളഗ്രജനിങ്ങുണ്ണുമതിൽനിന്നെത്തേണ്ടനാളിന്നുതാൻ
തല്ലാദാംബുജമിനുകാഞ്ചിനിനിയ്ക്കുണ്ടാംമഹാഭാഗ്യമെ—
നാറപൂവിൽകൊതിയുള്ളൊരെന്നുടെമഹാമോഹദ്രുമഭഗമായ്
(എന്ന് മോഹിപ്പുന്നു)

ശുദ്ധനവ—[ആത്മഗതം] ഹേ ഭരത! അങ്ങയുടെ മാത്രമല്ല നു

നരനായ അദ്ദേഹത്തിനെ കാമിച്ച എന്റെ മോഹദൃമവും മുറിഞ്ഞുപോയി. വിശേഷിച്ചു നാസികയോടുകൂടിട്ടാണെന്നും ധരിച്ചുകൊൾക. [പ്രകാശം] ഉണ്ണി! ആശ്ചര്യപ്പെട, ആശ്ചര്യപ്പെട. ഇവിടുമുതൽ രാമനെ എങ്ങിനെ കാണാൻ കഴിയും.

ശ്രീരാമൻ— (ആഗ്രഹത്തോടും വ്യസനത്തോടുംകൂടി)
കണ്ടാൽ ശാരദാപത്രനൊത്തമുഖവും രാജീവപത്രങ്ങൾപോൽ നീണ്ടുളളിക്കണയുമെന്നുമരതകത്തുണൊത്തബാഹുക്കളും തണ്ടാർമാനിനികേളിപത്മസമമാം ജ്യേഷ്ഠന്റെ രാത്രിപ്പാദവും കണ്ടിടാനിഹാശ്ചര്യമില്ലിനിയിനിക്കെന്നായ് നില്ക്കായാൽ (23)
(എന്ന് മോഹിക്കുന്നു)

ശ്രീരാമൻ— [ആത്മശതം] ഞാനതെല്ലാം കണ്ടിട്ടും എന്റെ ആഗ്രഹത്തെ സഫലമാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. [പ്രകാശം] ഉണ്ണി! ശ്രീരാമൻ! ആശ്ചര്യപ്പെട, ആശ്ചര്യപ്പെട. ഇദ്ദേഹത്തിനേയും ആശ്ചര്യപ്പെട. അനന്തരം ഈ ദുഃഖശാന്തിക്കുള്ള ഉപായത്തെ ആലോചിക്കുക.

ഭരതൻ— (ആശ്ചര്യപ്പെട്ട്)
നീരാജ്യംകൊത്തുകൊള്ളുൻമിതിയടിക്കളമു
നിട്ടുതാതാജ്ഞയാൽചെ-
ന്നീദശാണ്ടങ്ങൾണ്ണേമരുവിധരണിയെ
പ്പിന്നെനിൻപ്രിയയെത്താൻ
പാരംരക്ഷിപ്പനെനെന്നെയുമഴുകൊടുലാ-
ളിച്ചചെന്നുള്ളൊരാളൻ
പോരുന്നില്ലെങ്കിലിപ്പോൾ വ്യസനമിതുസഹി-
ക്കുന്നതിന്നെങ്ങിനേതാൻ (24)

അതിനാൽ ഞാനിപ്പോൾ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യുന്നുണ്ട്.
ശ്രീരാമൻ— (ആശ്ചര്യപ്പെട്ട്) പിന്നെ മറ്റുള്ളവന്റെ വ്യസനത്തിന് പ്രതികൂലമായ വേരെയെന്നാണ്.

(ഭരതനെ നോക്കി കൈകൂപ്പിക്കൊണ്ട്)
ജ്യേഷ്ഠൻ രാമൻ ജ്യേഷ്ഠസൗമിത്രിയെത്താൻ
കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവിധപേരേപോലെ
പെട്ടെന്നുതൊഴുവാൻ നോക്കിരിക്കും
ജ്യേഷ്ഠൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകേണമെന്നെ (25)

ശുച്ഛനഖ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഇതിനാ
 യിട്ടാണെല്ലൊ ഈ പണി. [പ്രകാശം] ഉണ്ണി ഭരത! അങ്ങ
 യുടെ നിശ്ചയം നന്നായിരിക്കുന്നു. ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന! അങ്ങ
 പ്രതീക്രിയയെ ആലോചിച്ചത് നല്ലതന്നെ. ഞാനും ത
 പസ്സുചെയ്യാൻ പേരുകുന്നില്ല. എന്നാൽ,

ഹാകഷ്ടമർക്കതയാദികരചത്തമുലം
 ശോകംസഹിപ്പതിനിനിക്കുമഹാപ്രയാസം
 വൈകാതെഞാനുമതുകൊണ്ടുനേപതിപ്പാൻ
 പോകുന്നനിങ്ങളുടെകൂടെവരുന്നാനനം

(26)

ഭരതൻ—അയ്യോ! ഉണ്ണി ലക്ഷ്മണ!

അന്നായ്ക്കു ഏത്തനസരഭച്ചക്ഷുർമിച്ചഹദി
 താതപ്രവൃത്തിയെബലം—
 ലെന്നംബതന്നെയഥബന്ധിച്ചതില്ലാത
 കററിലമനഹരയെനീ
 ചെന്നുവന്നേപുരിയിൽനിന്നായ്ക്കൊത്തടലിൽ
 നിന്നുവ്രുകോൻപുരിയിലും
 ചെന്നായ്ക്കു ഭക്തിയതുകാണിച്ചുനീസുകൃതി
 തന്നേമഹാജളനഹം

(27)

ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന!

മുന്നംസന്തതിയററമാനവകുലംസന്താനസമ്പത്തിനെ
 തന്നിട്ടമ്പിന്നൊട്ടുശ്വശ്രംഗമുനിതാനേവംവളർത്തിടിനാൻ

അയ്യോ! ഭാഗ്യഹീനനായ ഞാനെന്തു പറയട്ടെ.

എന്നാലഗ്രജർമൂന്നുപേർവിധിവശാലായാൻചതുർത്ഥൻഭവം—
 നന്നേവാണവരുത്തണംപിതൃജനപ്രീതിനിവാപാംബുവാൽ

ശുച്ഛനഖ—[ആത്മഗതം] ശത്രുഘ്നൻ ജീവിച്ചിരുന്നേക്കുമൊ.
 കഷ്ടം! എന്റെ ആഗ്രഹം അർദ്ധം മാത്രമെഫലിക്കുള്ളൂ. [പ്ര
 കാശം] ഉണ്ണി ഭരത! അങ്ങങ്ങളെപോലെതന്നെ ശത്രുഘ്നനും
 വളരെ വ്യസനമുണ്ട്. അതിനാൽ അങ്ങയുടെ ഈ കല്പന പ്ര
 യോജമില്ലാത്തതാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ശത്രുഘ്നൻ—(കണ്ണീരോടുകൂടി)

അതിയായ്പ്രിയപുത്രരാഭവാനാർ
 ഗതരായാൽകരയംപിതൃക്കളെല്ലാം

അതിബാലനഹംനിവാപനീരാൽ

മതിയല്ലൊട്ടുമവകുതുപ്ലിചെയ്യാൻ (29)

അതിനാൽ അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യാനായിട്ട് ജ്യേഷ്ഠനേക്കാൾ മുന്പേ ഞാൻ തയ്യാറായിരിക്കുന്നു.

ശ്രീപുണ്ഡ—ഉണ്ണി ശത്രുക്കൾ! എന്നാൽ അഗ്നിയേയും ഇന്ദ്രനേയും അതിവേഗത്തിൽ തയ്യാറാക്കുവാൻ യത്നിക്കൂ.

ഭരതൻ—അയ്യോ! കഷ്ടം! കഷ്ടം!

എന്നമ്മേ! ബതവീണകോസലസുതേ! നീലോദഭാഷാഞ്ജനവേ

എന്നും മുങ്ങിവസിക്കുകയസുതേ! ദുഷ്ടീർത്തിപകത്തിൽനി

ന്നന്നായ്ക്കളെറുണ്ടുപെററതതിമാലിന്നോസുമിത്രംബ! നീ

തന്നേനീനരകം ഭജിക്കുകമഹാനത്ഥപ്രദമനമരേ! (30)

അയ്യോ! ദേവേന്ദ്രപ്രിയസഖനായ ഹേ! പിതാവേ!

തനയനെനാലുളവാക്കി—

ദിനകരവംശത്തിൽവൃദ്ധിനൽകിവേണം

കുനിയെന്നിയെയെൻജ്യേഷ്ഠനെ

വനമതിലാക്കിട്ടുനാശവുന്തൽകി (31)

ശത്രുക്കൾ—ഇങ്ങിനെ പ്രലാപിച്ചിട്ടെന്താണ്. അഗ്നിയേയും

ഇന്ദ്രനേയും ഞാനിപ്പോൾ തയ്യാറാക്കുന്നുണ്ട്. (എന്ന്

പോയിട്ട് പിന്നെ പ്രവേശിച്ചു) ജ്യേഷ്ഠ! ഭാരതേശ്വരത്തിൽ

ഉണങ്ങിയ വിറകുകളിൽ അഗ്നിഭഗവാനെ ജ്വലിപ്പിച്ചിരി

ക്കുന്നു.

ഭരതൻ—എനിക്കു വളരെ വളരെ സന്തോഷം.

ശ്രീപുണ്ഡ—[ആത്മഗതം] എനിക്കു അതിഭയങ്കരമായ സന്തോ

ഷം. [പ്രകാശം] ഉണ്ണി! അഗ്നിയിൽ ചാടുവാൻ എണീക്കൂ.

ഭരതൻ—ഹേ! താപസി! അതിവിശിഷ്ടയായ ഭവതി ചെന്ന്,

അരവിന്ദബന്ധുജലത്തിന്ന് പരമഗുരുവായും അരുന്ധതീ

സഹചരനായുമിരിക്കുന്ന ശ്രീവസിഷ്ഠമഹഷിയോടു ഈ ഭര

തന്റെ അപേക്ഷയെ വിനയത്തോടുകൂടി ബോധിപ്പിക്കണം.

ശ്രീപുണ്ഡ—(ആനന്ദത്തോടുകൂടി) [ആത്മഗതം] ഈ കാ

ണം പറഞ്ഞ് എനിക്കു അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യാതെ കഴി

ക്കാം. [പ്രകാശം] അപേക്ഷ എങ്ങിനെയാണ്?

ഭരതൻ—

ഇന്നാറൊട്ടുവോൻസ്വയംമനകണക്കിപ്പാർഭരിച്ചീടണം
നന്നായ്നോക്കണമംബമാരെയവർവേദിക്കാതിരിക്കുംവിധം
എന്നാനല്ലഗതിയ്ക്കു നഗ്രഹമുടൻഞങ്ങൾക്കുമേകീടണം
ചെന്നീടുന്നശുചാഗ്രജൻറപിറകേശരത്രം ഏറ്റോടൊത്തുഞാൻ
ശുദ്ധ്വണ്ണവ—[ആത്മഗതം] എന്റെ ആഗ്രഹം ഫലിക്കുന്ന
പോലെയിരിക്കുന്നു. [പ്രകാശം] ഇത് അദ്ദേഹത്തിനോടു
അറിയിക്കണമൊ. ആ മഹാക്ഷി സ്വയമായിതന്നെ സമുദ്യം
അറിയുമല്ലോ. (എന്ന് അഗ്നിയെ പ്രദക്ഷിണം ചെയ്യുന്നു)
ശരത്രം ഏൽ—പണ്ണാടിനി! ജ്യേഷ്ഠൻറ കല്പനയെ ഭവതി വേഗ
ത്തിലനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാണ്, ഒന്നാമതായി ഞങ്ങൾതന്നെ അ
ഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യാം.

ശുദ്ധ്വണ്ണവ—[ആത്മഗതം] ഇവരുടെ ഈ ഉത്സാഹം ദൃഢമാ
യിരിക്കുന്നു, അതിനാൽ ഇനി ഇവടെ ഞാൻ ചെയ്യേണ്ട
തൊന്നുമില്ല. [പ്രകാശം] നിങ്ങളുടെ വാക്കിനെ കേൾക്കാ
തിരിപ്പാൻ പാടില്ലല്ലോ. ഈ സമയത്തിൽ വിരോധിച്ചും,
(എന്ന് പോയി)

(ഭരതശരത്രം ഏൽ അഗ്നിയെ പ്രദക്ഷിണം ചെയ്യുന്നു)
(അഗ്നിയറയിൽ)

മുന്നംതാവചസ്സിനാലടവിയിൽചെന്നുള്ളതൻകാത്തനോ (നെ
ടൊന്നിമുൻമകൾപോയിയെങ്ങിനെസഹിച്ചീടുന്നുടുവത്തി
എന്നോത്തങ്ങിനെവിന്നായ്കരുവുമെന്നുള്ളത്തിൽനക്കത്തരൻ
വന്നെൻപുത്രിയെയായുകൂട്ടതൊരുവജ്രംഘാതമായിനിതു (33)
ഭരതൻ—ജനകമഹാരാജാവ് വന്നിരിക്കുന്നുവൊ?

(പിന്നെയും അഗ്നിയറയിൽ)

ഘോ! ഘോ! പരമേശ്വരഭക്താത്മമ!

ലങ്കാനാഥ! കഥംഭവൻമമസഖാവായിട്ടുമെൻപുത്രിയെ
ശങ്കിക്കാതെഹരിച്ചുവച്ഛിക്ഷിതോജാതിസ്വഭാവംതവ

അഘോ! കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഹാഹാ വത്സേ!

വകാട്ടിൽപിടികൂടുവാൻശോമുഖൻവന്നപ്പൊളീക്ഷിച്ചമാ
തങ്കാൽഭീതയതായ്കരഞ്ഞദശയന്നെന്നായിരുന്നതവ (34)
ശരത്രം ഏൽ—ജ്യേഷ്ഠത്തി തുണിമരിച്ചതായിട്ട് ആയ്കനായ ജനക
മഹാരാജാവ് അറിഞ്ഞിട്ടില്ല.

ഭരതൻ—ആയ്തായ ഇദ്ദേഹത്തിടേനാടു സംസാരിക്കാതെ അ
ഗ്നിയിൽ ചാടുന്നത' നമുക്കു യുക്തമല്ല.

(എന്നു നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

(അനന്തരം ജനകൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ജനകൻ—ഓ! ഇതെന്താണ്?

കുന്തിജപലിക്കുമനലകൽവലത്തുവെച്ചു

ശത്രുക്കളോടൊത്തുനാഭരതൻജവേന

ഒത്തങ്ങുചാടുവതിനായുതന്നപോലെ

നേത്രങ്ങൾകൊണ്ടുഹമിതാബതകണ്ടിടുന്നു (35)

(എന്നു വേഗത്തിലടുത്തു ചെല്ലുന്നു)

ഭരതശത്രുക്കളുമാർ—ആയ്! പുഷ്പനായ ഭവാനെ ഞങ്ങൾ നമ
സ്കരിക്കുന്നു.

ഇതുതാനവസാനമാംപ്രണാമം

സ്വപതനംഞങ്ങൾവെടിഞ്ഞിടുന്നിതിപ്പോൾ

ഹതരായിതുരാമലക്ഷണമാ-

രതിമായവികളാമർക്കരാലെ (86)

ജനകൻ—അയ്യോ! ഭാഗ്യഹീനനായ ഞാൻ ഹതരായി.

(എന്നു മോഹിക്കുന്നു)

ഭരതശത്രുക്കളുമാർ—ആയ്! ആശപസിക്കുക, ആശപസിക്കുക.

ജനകൻ—(ആശപസിച്ചു)

ഭൂവിൻപുത്രിയ്ക്കുതിവിജയിയാരേററുവുമീചങ്കാലം

ജീവിച്ചിടംകണവനുളവാമുമ്മിളയ്ക്കുതമൈവ

എവംചൊന്നാർഗ്രഹഗതിയറിഞ്ഞുള്ളദൈവജ്ഞരെല്ലാ

മാവാക്കയോമമവിധിവശാൽമിഥ്യയായിട്ടുതീൻ (87)

കഷ്ടം! കഷ്ടം! ഗുരയാജ്ഞവല്ലഭവരതാപസൻകനി-

ഞ്ഞരുൾചെയ്യറിഞ്ഞപരതപസാരവും

മരുവുന്നുഹൃത്തിലൊരുദിക്കിലെന്റെമ-

റൊരുദിക്കിലേവമെരിയുന്നുടുഭവവും (88)

ശത്രുക്കൾ—ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ സീതാദേവിയും—(എന്നു പകു

തി പറഞ്ഞ് തൊണ്ടുവിറച്ചുകൊണ്ടു മിണ്ടാതെ നില്ക്കുന്നു)

ജനകൻ—അവളും പോയിയെങ്കിൽ എനിക്കു സന്തോഷം ത

ന്നെ. എന്നാലും എന്റെ ഹൃദയം തപിക്കുന്നു.

ശത്രുക്കൾ—എന്നുമാത്രമല്ല കെട്ടിത്തൂങ്ങിയിട്ടാണ്.

ജനകൻ—(കണ്ണീരോടുകൂടി) എന്റെ മകൾക്ക് എങ്ങിനെ ഈ വിധം സംഭവിച്ചു.

തഞ്ചംപുഞ്ചിരിയോടുകൂടിയിൽമുള-

ച്ചുള്ളോരുനന്മങ്ങളും

കിഞ്ചിൽതൂങ്ങിയകൃന്തലോടലയുമ-

പ്പൊൻചുട്ടിയുംചേർന്നു

കൊഞ്ചുംതേന്മൊഴിനിന്റെബാല്യവദനം

ഭോജത്തെയാർത്തത്തി-

ന്നെഞ്ചിത്തത്തിൽനിറഞ്ഞിടുന്നതനയേ

ഞാനെന്തുചെയ്യേണ്ടുമാ

(39)

(ദീപ്തപാസം വിട്ട്)

ക്ഷിതിമകളെദശാസ്ത്രൻകുട്ടതാജ്ഞേയധാത്രീ

പതികളെഭരതന്താനാനായിച്ചിങ്ങുചേർത്തി

ദ്രുമരിയെജയിപ്പാനിന്നഹോപോകമെന്നെൻ

മതിയിലധികമോദംപൂണ്ടുകഷ്ടംവുമാണെൻ

(40)

അതിനാലിപ്പോൾ,

പരിചൊടുനിങ്ങൾക്കായി-

ക്കെതിരെയൊരിത്തിയൂലങ്ങുഞാൻചാടി

തരസാദേഹമെരിച്ചി-

പ്പെരുകിയശോകാബ്ധിയെക്കടക്കുന്നെൻ

(41)

ഭരതൻ-- ഒന്നാമതായിട്ട് ഞാനല്ലെ ഈ ചെയ്യുന്നത്.

നെടുതായാശഫലിപ്പാ-

ഞ്ഞുടനെൻജ്യേഷ്ഠൻവരാത്തമൂലംഞാൻ

ജടയുംമരവിരിയുപു-

ണ്ടുലോഭത്തിലുലങ്ങുചാടുന്നെൻ

(42)

ജനകനും ശത്രുക്കളും-- (കണ്ണീരോടുകൂടി) ഭരതന്റെ ഈ വാക്യം അതിവ്യസനയുക്തമായി കേൾക്കപ്പെടുന്നു.

(അണിയറയിൽ)

കൊന്നുപോരിൽനിശാചരനുമുദാവൈദേഹിയെസപീകരി

ച്ചെന്നല്ലംബരചരിതാപസഗണംവാഴ്ത്തയശസ്ത്രോഢഹോ

നന്നായ്പുഷ്പകമേരിലക്ഷണനമായൊന്നിച്ചിതാരാഘവൻ
വന്നിടനുകൃതത്വനായ്ഭരത!നീ ചാടൊല്ലെടോവഹിയിൽ(43)
ശത്രുപതൻ—(നോക്കിട്ട്) ആരാണീബ്രഹ്മചാരി; ശുഭവർത്തമാന
ത്തെ അറിയിക്കുന്നു.

ജനകൻ— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി! ഭരത! ബദ്ധപ്പെട
ണ്ട, ബദ്ധപ്പെടണ്ട. ശുഭവർത്തമാനം കേൾക്കുന്നുവെല്ലോ.
ഭരതൻ— (നോക്കിട്ട്) ആയ്! അങ്ങനെയല്ല.

അറിഞ്ഞുകൂടാതെനവിയത്തെ
പറഞ്ഞുപിമ്പങ്ങനതാപമുള്ളിൽ
നിറഞ്ഞുപണ്ണാദിനിചണ്ണിയായ്യാൻ
പറഞ്ഞിടനുകൃതപ്രിയവാക്യമേവം (44)

അതിനാൽ ഇതു കളവാൺ.

(എന്ന് വേഗത്തിലഗ്നിസമീപത്തിൽ പെല്ലുന്നു)
വണ്ണിരൂപനായ ഹരതൻ— (പൊട്ടുന്നനവെ തിരനീക്കി പ്ര
വേശിച്ചു) ഭരത! അരുതരുത്. അകാരണമായിട്ടെന്താണി
ങ്ങനെ പ്രവൃത്തിക്കുന്നത്. (എന്ന് തടുത്തുകൊണ്ട്) അങ്ങി
പ്പോൾ കേട്ടാലും:

കൊന്നാൻസേനാനിനീലൻരജനിചർചമു
നാഥനാകുംപ്രഹസ്യ-
നന്നെ,കൊന്നാൻസുമിത്രാസുതനമർചക
ശ്ലീടുമാറിനുള്ളിത്തെ
കൊന്നിട്ടക്കുംഭേണ്ണാദികളെടാമുഖ
നന്നെയുംവേഗമിപ്പോ-
ളൊന്നിച്ചായ്ൻലഭിച്ചു ക്ഷിതിമകളെജയ
ശ്രീയെയുംരാമദേവൻ (45)

അതിനാലിപ്പോൾ അങ്ങ് രാമദേവനെ അനുജനോടും ഭായ്
യോടുംകൂടി ദേശിച്ചുണ്ടാകുന്ന ആനന്ദത്തെ അനുഭവിക്കും.
ഭരതൻ— മായാബലംകൊണ്ട് യുദ്ധത്തിൽ പ്രവീണനാരായ
രാക്ഷസന്മാരുടെ ഇടയിൽനിന്ന് താദൃശനായ ജ്യേഷ്ഠൻ ഇ
വിടെ വരികയെന്നുള്ളതെങ്ങിനെ?

ഹനമാൻ— ദൈവബലത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ള ശ്രീരാമദേവകൾ
രാക്ഷസന്മാരുടെ മായാബലം ഫലിക്കയില്ല. എന്തുകൊ
ണ്ടെന്നാൽ കേട്ടാലും:

കന്നാംപോരിചിത്രജിത്തമഹാമായാവിസ്മയിത്രിയോ-

ടൊന്നിച്ചുങ്ങി. നകെട്ടിരാമനെജവംനാഗാസ്രപാശത്തിനാൽ

ശത്രുക്കൾ— ആ താപസി ഇതിനെതന്നെ വേറെ വിധമായി

കേട്ട് സുഷുമനിയായെ നമ്മെ വ്യസനിപ്പിച്ചതാണെന്ന്

ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ഭരതൻ—പിന്നെയോ.

ഹനമാൻ—

വന്നാനങ്ങടനജഃവനഗരുഡൻയുദ്ധത്തിചിത്രാഞ്ജനയാൽ

ഭരതൻ—ഉണ്ണി ശത്രുക്കൾ! ഇത് നീയറിയിച്ച ശ്രീചന്ദ്രമഹ

ഷിയുടെ കല്പനയോടു യോജിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഹനമാൻ—

അന്നേരത്തുൽതീർവച്ഛധികമായുണ്ടായിയുടലാദ്യമം (46)

ശത്രുക്കൾ—ഭഗവാനായ ഗരുഡൻ വന്നാൽ സപ്തമയങ്ങളാ

യ ശരങ്ങൾ എങ്ങിനെ നശിക്കാതിരിക്കും.

ഭരതൻ—(സന്തോഷത്തോടുകൂടി) ഉണ്ണി ശത്രുക്കൾ! ഇപ്പോൾ മ

നസ്സിലായി ദേവേന്ദ്രന്മാർ ജ്യേഷ്ഠനെക്കൊണ്ടുള്ള കാഞ്ചസാദ്യം

രാവണസംഹാരമാണ് എന്ന്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അദ്ദേ

ഹം ഇങ്ങിനെ ജ്യേഷ്ഠനെ രക്ഷിപ്പാൻ ഗരുഡനെ അയച്ചില്ലേ?

ജനകൻ—(സന്തോഷിച്ചു) ഞങ്ങളുടെ പ്രാണനെ രക്ഷിച്ച ബ്ര

ഹ്മചാരിയായ അങ്ങയുടെ നാമധേയമൊത്താണെന്ന് സത്യ

മായിട്ടിപ്പോൾ പറയണം.

ഹനമാൻ— തരണിസുതൻമന്ത്രിയതായ്

മരുവുംപവനാത്മജൻഹന്തമാൻഞാൻ

ഭരതാനികത്തിലെനെ

പ്പരിചോടാരാവണാത്തകനയച്ചു (47)

ജനകൻ— ഗുരുയാജന്ത്ര പല്ലവമുനിയെന്നപോൽഭവൻ

പരിചോടമാന്ത്രിനിമമേമരുൾസുത!

ഗുരുവേദമുന്തിരവിഃയാടനിച്ചുമെൻ

ഗുരുവെന്നപോൽഖലുപരിച്ചവിദ്യയെ (48)

ശത്രുക്കൾ—(വിസ്മയത്തോടുകൂടി) പണ്ണാദിനിയെന്ന താപസി, രാക്ഷസന്മാർ ലങ്കാപുരത്തിൽ വെച്ച സൈന്യങ്ങളോടും മന്ത്രികളോടുംകൂടി സുഗ്രീവനെ സംഹരിച്ചതായിട്ടല്ലെ പറഞ്ഞത്. എന്നാൽ ഹനുമാനെങ്ങിനെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഹനുമൻ—പണ്ണാദിനിയെന്ന ആ താപസി ആരാണു്?

ശത്രുക്കൾ—അവൾ ഋഗ്വേദമുക്തപർവ്വതത്തിലാണത്രേ വസിക്കുന്നത്, അവളുടെ ബന്ധുക്കളാണത്രേ സുഗ്രീവാദികൾ.

ഹനുമൻ—[ആത്മഗതം] ഇങ്ങിനെ ഒരു സ്ത്രീയില്ലല്ലോ. (ആലോചിച്ചു്) എന്നാലവൾ തൂപ്പണവയായിരിക്കണം. രാവണകുടുംഭകുണ്ഡമാരെ വധിച്ചതുകൊണ്ടും വിഭീഷണന്നു് രാജ്യം ലഭിച്ചതുകൊണ്ടും അവൾ ഭർമ്മനസ്സായിരിക്കുന്നു എന്ന് വിഭീഷണമന്ത്രിയായ സമ്പാതി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ ഭരതശത്രുക്കളാണത്രേ കൊല്ലുവാനായിട്ടുള്ള അവളുടെ പ്രയത്നമായിരിക്കാം ഇത്. [പ്രകാരം] രാവണനെ ജയിച്ച ശ്രീരാമദേവകുലുള്ള കോപത്താൽ താപസീഭവം ധരിച്ചുവന്ന നിങ്ങളോടു അപ്രിയത്തെ പറഞ്ഞ ആ സ്ത്രീ രാവണസോദരിയായ ശൂർപ്പണഖയാണ്.

ഭരതൻ—ഇത് യോജിച്ചായിരിക്കുന്നുണ്ട്. താൻ ജനിച്ചത് പുലസ്ത്യവംശത്തിലാണെന്നല്ലെ അവൾ പറഞ്ഞത്.

ഹനുമൻ—(തെക്കോട്ടുനോക്കിട്ട്) ഭരത! നോക്കൂ! ലങ്കേശ്വരനെ ജയിച്ചിട്ടുള്ള അദ്ദേഹം സീതയോടും ലക്ഷ്മണനോടും പരിജനങ്ങളോടുംകൂടി പുഷ്പകവിമാനത്തിലിരുന്നുകൊണ്ടു് മേഘമാഗ്ഗത്തൂടെ ഇതാ വരുന്നു.

(എല്ലാവരും ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി നോക്കുന്നു)

ഹനുമൻ—ഇപ്പോൾ,

നന്നായിക്കിടമേലഭരത!നെടിയവു-

ക്ഷങ്ങളിൽചാടിവേഗം

വന്നീടുന്നല്ലല്ലേവഗനിബിഡമാ-

മഗ്നജന്തൻറസൈന്യം

തോന്നിട്ടുനാണ്ടിവറിവതനകതികളാൽ
കൊമ്പുതാണാശുപൊങ്ങും
നന്ദിഗ്രാമസ്ഥകേളീ ചന്ദമിതുകതുകാൽ
നൃത്തമാടുന്നപോലെ

(49)

ജനകൻ—വത്സയായ സീതയാൽ വാമഭാഗം അലങ്കരിക്കപ്പെട്ട വത്സനായ രാമഭട്ടൻ വത്സചക്ഷുണുനാടും പരിജനങ്ങളോടുംകൂടി പുഷ്പകചിമാനത്തിൽ നിന്നിറങ്ങിയൊ, ഭരതൻ—(നോക്കിട്ട് സന്തോഷത്തോടുകൂടി)

എറക്കലമതായിത്താൻസരസിജംപോലുളളനത്രങ്ങളും കാരാക്കുംനിറവുംകലൺഗിരിജാകാന്തന്റെരനേത്രാഗ്നിയിൽ നീരിക്കായമിളച്ചുകാമവടിവാൻ ഉളളരുമൽജ്യേഷ്ഠനെ— കൂറോടിങ്ങിനെകണ്ടുസമ്പ്രതിസുധാകൂപത്തിൽ മുങ്ങിടിനേൻ ശത്രുഘ്നൻ— (അനന്ദത്തോടുകൂടി)

ഇതിപ്പൊളുണ്ടാകമിതില്ലയെന്നും
മതിക്കൊലാകമ്ഫലത്തെയാരും
കുതിച്ചുനാമഗ്നിയിലെത്തുവാറായ്
പതിച്ചുതോചെന്നമൃതാർണ്ണവത്തിൽ

(51)

(അനന്തരം മേല്പായപ്പെട്ടുപോലെ രാമാദികൾ പ്രവേശിക്കുന്നു) രാമൻ—പ്രിയേ! ജാനകി!

കനായ്‌യോജനത്തുനീണ്ടചിറയുംസിന്ധൗമധേന്ദ്രാദിയും പിന്നെപ്രസ്രവണാദിയുംചിപ്പലമാംവിന്ധ്യാടവീഭാഗവും പിന്നിട്ടുനന്ദചിത്രകുടഗിരിശ്വാഗത്തിനുമേൽമാർഗ്ഗമായ് നന്ദിഗ്രാമതികലാശ്വാതിയാംയാനത്തിനാലെത്തിനാം (52)

എന്നുമാത്രമല്ല, കടലുംകപിരാക്ഷസകുന്തളിൽ പടയുണ്ടായതുമാശുഞാൻകടന്നും മടുനേർമൊഴി!നിന്നെയുലഭിച്ചി— ട്ടുനിപ്പാറമമനാട്ടിൽവന്നുചേന്നേൻ (53)

ലക്ഷ്മണൻ——ജ്യേഷ്ഠ! നോക്കൂ, നോക്കൂ, താതനായ ജനകരാജാവിനോടും ഉണ്ണിയായ ശത്രുഘ്നനോടുംകൂടി ജ്യേഷ്ഠനായ ഭരതൻ വരുന്നു, ഇദ്ദേഹം,

ശിരസിജടയനാഹാരമാംമരത്തോ
ലരയിലുദമന്തിചടച്ചുവോതപസ്സാൽ
സ്തരതിഭവദദേഹാൽഭവിച്ചു
രൂതരമാലുടൽപൂണ്ടുചന്നുപാലെ

(54)

രാമൻ— അതങ്ങിനെതന്നെ. എന്നാൽ,

കുട്ടാൻസീതയെരാക്ഷസസമ്പ്രദാനതിനാലുണ്ടായദുഃഖത്തിനെ
പെട്ടന്നങ്ങകളഞ്ഞുഞാനതിലുടൻചെയ്യേണ്ടകർമ്മങ്ങളാൽ
വിട്ടുകിട്ടിയരാജ്യമീഭരതനെന്റുലംശുചാവഴ്കയാ-
ലൊട്ടല്ലെൻഏദിദുഃഖമായതുമഹാഭാഗ്യത്തിനാൽതീത്തുഞാൻ
ഭരതൻ— (അടുത്തുചെന്ന്) താതദേശരഥപ്രിയസ്തൂനവായി ഭ
ക്തവത്സലനായി സത്യസന്ധനായ ഹേ ജ്യേഷ്ഠ! അങ്ങയുടെ
ശ്രീപാദാംബുജങ്ങളിൽ വളരെക്കാലമായി കൊതിച്ചിരുന്ന
നമസ്കാരത്തെ ഭരതനിതാ ചെയ്യുന്നു.

(എന്ന് തൊണ്ടവിറച്ചുകൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുന്നു)

(രാമൻ സ്നേഹത്തോടും ആനന്ദത്തോടുംകൂടി കൈകൾ
ണ്ടെഴുനീല്പിച്ച് ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നു)

രാമനും ഭരതനും— [ആത്മഗതം]

മുങ്ങുന്നുവോനൽകല്പ്തരം
തിങ്ങുവാപിക്കകത്തുഞാൻ
അംഗമത്രതണ്ടത്തുനി-
ന്നംഗസംഗത്തിനാൽമമ

(55)

രാമൻ— [പ്രകാശം] ഉണ്ണി ഭരത! ഭാഗ്യത്താലിനിക്ക് ഉണ്ണി
യെ കാണാൻ സംഗതിചെന്നു.

ഭരതൻ—[പ്രകാശം] അതിനാൽ തന്നെയാണ് ജ്യേഷ്ഠന് എ
ന്റെ പേരിലുള്ള കാരണ്യത്തിന്റെയും പ്രസാദത്തിന്റെയും
ഉൽക്കണ്ഠ സപ്രയോജനമായി ഭവിച്ചത.

(രാമഭരതന്മാരെ ശത്രുഹ്ലാലക്ഷണന്മാർ നമസ്കരിച്ച് അനു
ഗ്രഹം വാങ്ങുന്നു)

രാമൻ— (അടുത്തുചെന്ന്) താത ജനകരാജ! ദേശരഥപുത്രനു
യ ഈ രാമൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

ലക്ഷ്മണൻ— താത! ലക്ഷ്മണൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

സീത-- അച്ഛ! അങ്ങങ്ങ നമസ്കാരം.

ജനകൻ-- (ഉചിതംപോലെ അനുഗ്രഹിച്ചു് രാമനെ നോക്കി സന്തോഷത്താൽ കണ്ണീർപൊഴിച്ചു് ഗൽഗദത്തോടുകൂടി) ലക്ഷ്മണനെ ജയിച്ച ഉണ്ണി!

മനകലമതിൽനീജനിച്ചതിനാം

കനിവാടുപന്തയവുനിവൃത്തിയാക്കി

തനയയെമമവേട്ടതിനുമോത്താ

ലനുഗ്രഹമായവിധത്തിലാചരിച്ചു (57)

രാമൻ-- (വിനയത്തോടുകൂടി തൊഴുതുകൊണ്ടു്) താത! ബ്രഹ്മജ്ഞനായി അതിവിശിഷ്ടനായ അങ്ങയുടെ പ്രസംഗംകൊണ്ടും, അഗന്ധ്യവസിഷ്ടവിശ്വാമിത്രാദികളായ മഹർഷിമാരുടെ മംഗളാശീർവാദങ്ങൾകൊണ്ടും, ഇന്ദ്രാദികളായ ദേവന്മാരുടെ അനുഗ്രഹംകൊണ്ടും, ഞാൻ രാവണനെ സംഹരിച്ചതാണു്.

(അനന്തരം വിശ്വാമിത്രൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിശ്വാമിത്രൻ-- [ആത്മഗതം] ഞാൻ ദേവന്മാരുടെ കല്പനയെ അനുഷ്ഠിച്ചാനന്ദിച്ചതു് ഇപ്പോൾ സാഫലമായിത്തീർന്നു. ഏതെന്നാൽ രാവണനെ യുദ്ധത്തിൽ രാമഭദ്രൻ സംഹരിച്ചു എന്ന് ഞാൻ ജ്ഞാനദൃഷ്ടിയാൽ കണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെയാണെല്ലോ ദേവന്മാരെനോടു കല്പിച്ചതു്.

വരത്തേണംവൈരംസ്വജനമരണംകൊണ്ടധികമായ്

കരുത്തേറുവണ്ണമേശമുഖനരാമകല്പനെ

ഉദത്തല്ലംരക്ഷോവരനെഹതിചെയ്താനവനനി

കരുത്തുണ്ടാക്കേണംശരനിരകളേകീടപയമിതി (58)

(എന്നു് ചുറ്റിനടക്കുന്നു)

രാമൻ-- (കണ്ടിട്ടു് അടുത്തുചെന്നു്) ഭഗവൻ! ഇക്ഷ്വാകുവംശജാതനായ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

വിശ്വാമിത്രൻ-- ഉണ്ണി! നിനക്കു് അഭീഷ്ടം സിദ്ധിക്കട്ടെ.

(മറുജളവരം വിശ്വാമിത്രനെ നമസ്കരിക്കുന്നു, അവരേയും ഉചിതംപോലെ വിശ്വാമിത്രൻ അനുഗ്രഹത്താല്പാചരിക്കുന്നു.)

വിശ്വാമിത്രൻ--(രാമനോടു്)

ത്രൈലോക്യത്തിനുമരിയരം

ചെലസ്ത്രനെനീഹനിച്ഛയുദ്ധത്തിൽ

തൈലോക്യത്തെ യമധുനാ

പാലിച്ചു സർവ്വദേവമുനികളെയും (59)

രാമൻ-- ഇതല്ലാം നിന്തിരുവടിയുടെ പ്രസാദംകൊണ്ടുതന്നെ.

ഭരതൻ-- ഭഗവൻ വിശ്വാമിത്രമഹേഷ്! നിങ്ങൾ ഇവിടെ വെച്ചുതന്നെ ജ്യേഷ്ഠൻ രാജാഭിഷേകം ചെയ്തു ജ്യേഷ്ഠനെ അയോദ്ധ്യയിലെക്ക് കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകേണ്ടതാണ്.

ജനകൻ-- എ! ഭരതന്റെ ക്ഷമയില്ലായ്മ കേൾക്കൂ.

ഹനുമൻ-- സ്വാമിയുടെ പ്രിയബന്ധുക്കളായ സുഗ്രീവൻ വിഭീഷണൻ മുതലായവരും ഇങ്ങിനെതന്നെ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഞാൻ മൂന്നു വാനരന്മാരോടുകൂടിച്ചെന്ന് സമുദ്രജലങ്ങളെ കൊണ്ടുവരും. (എന്ന് പോയി)

ജനകൻ-- ഉണ്ണി ശത്രുഘ്ന! വസിഷ്ഠാദികളായ മഹഷികളെയും പുരോഹിതന്മാരെയും മന്ത്രികളെയും വരുത്തുക.

ശത്രുഘ്നൻ-- അങ്ങിനെ തന്നെ. (എന്ന് പോയി)

സീത-- [ആത്മഗതം] ലഭിക്കാതെ ജയിച്ച ആയുധമെന്ത് രാജാഭിഷേകം സിദ്ധിക്കുന്നു എന്ന് എന്റെ ഹൃദയം ആനന്ദിക്കുന്നു. (അണിയറയിൽ)

വെണ്ണട്ടെവേദിയിൽ സുഗന്ധാക്ഷതങ്ങൾ സുമധുരം

വാരിപൂർണ്ണകലശാൽ

വാഞ്ചുടിവെണ്ണുക സിതകുന്തളമുദാവിടെ വെ

ഞ്ചാമരങ്ങളുമുടൻ

നില്ക്കട്ടെ തത്ര ചിലകന്യാജനം ഹയസമീ

പത്തിലാനയുമെടോ

ചിരക്കണിടിച്ചു പടഹരമാഭരണമെടപ-

ട്ടാഭിഷേകമധുനാ (60)

ജനകൻ-- വസിഷ്ഠമഹഷിയുടെ കല്പനയാണിത്.

ശത്രുഘ്നൻ-- (പ്രവേശിച്ചു) (രാമനോട്) എല്ലാവരെയും വരുത്തിട്ടുണ്ട്.

(അനന്തരം വസിഷ്ഠമഹഷി പ്രവേശിക്കുന്നു)

വസിഷ്ഠൻ-- സഖ! വിശ്വാമിത്ര! സീതാരാമന്മാരെ ഈ സിം

ഹാസനത്തിലിരുത്തി നോം മറുളള മഹഷികളോടുട്ടി അഭിഷേകം ചെയ്യുക.

വിശ്വാമിത്രൻ— ഇവിടത്തെ അഭിപ്രായംപോലെയാകട്ടെ.

ജനകൻ— രാമഭദ്രന് അഭിഷേകം കഴിഞ്ഞുവൊ. രാമഭദ്രൻ സന്തോഷത്തോടുട്ടി പട്ടുകളും ആഭരണങ്ങളും പുരവാസികളായ ജനങ്ങൾക്ക് സമ്മാനിച്ചുപചരിക്കുന്നു. എ! ആകാശത്തിൽ ദേവദന്ദുലിലപനിയും, പുഷ്പവർഷവും അപ്സരസ്ത്രീകളുടെ നൃത്തവും സംഭവിച്ചിരിക്കുന്നുവൊ.

വിശ്വാമിത്രൻ— ഉണ്ണി രാമഭദ്ര! എന്തു മംഗളത്തെയാണ് ഉണ്ണിക്ക് ഇനിയും ഞാൻ സാധിച്ചിരിക്കുന്നത്?

രാമൻ— നന്നായെന്നുടെജാനകീചരിണയം

ജാതംപ്രസാദേനതേ

കൊന്നേൻഞാൻസഗൺദശാസ്വനരണേ

പ്രാപിച്ചവൈദേഹിയെ

ഉന്നിക്കൊണ്ടുപകുണ്ടുഞാൻഭരതനെ

പ്രാപിച്ചരാജ്യത്തെയും

നന്നായെന്നുവോനിനിക്കിതിനുമേൽ

ചെയ്യേണ്ടുസമ്മംഗളം

(61)

എങ്കിലും ഇങ്ങിനെ ഭവിക്കട്ടെ. (ഭരതവാക്യം)

ക്ഷേമത്തിനായിമനപാദികളുളിയമാ-

ശ്രേണപോണംനരന്മാർ

ഭൂമീന്ദ്രന്മാർസ്വരാജ്യംപിതൃനമൊഴികൾകേൾ

ക്കാതെരക്ഷിച്ചിടേണം

കാമംസാരസ്വമേരംകവികളെരസിക

ന്മാർപുകഴ്ത്തിവേണം

രാമകൽഭക്തിയേററവൃന്ദതയോടുഭവി-

ക്ഷേണമേയിക്കവിടും

(62)

(എന്ന് എല്ലാവരും പോയി)

ഇങ്ങിനെ ഏഴാമകം

ജനകീചരിണയം മലയാളനാടകം സമ്പൂർണ്ണം.

